

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Escola Politècnica Superior d'Edificació
de Barcelona

TITULACIÓ: ARQUITECTURA TÈCNICA I EDIFICACIÓ

TREBALL DE FI DE GRAU

**PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA
ESTUDI PREVI DE CONSERVACIÓ PART 01**

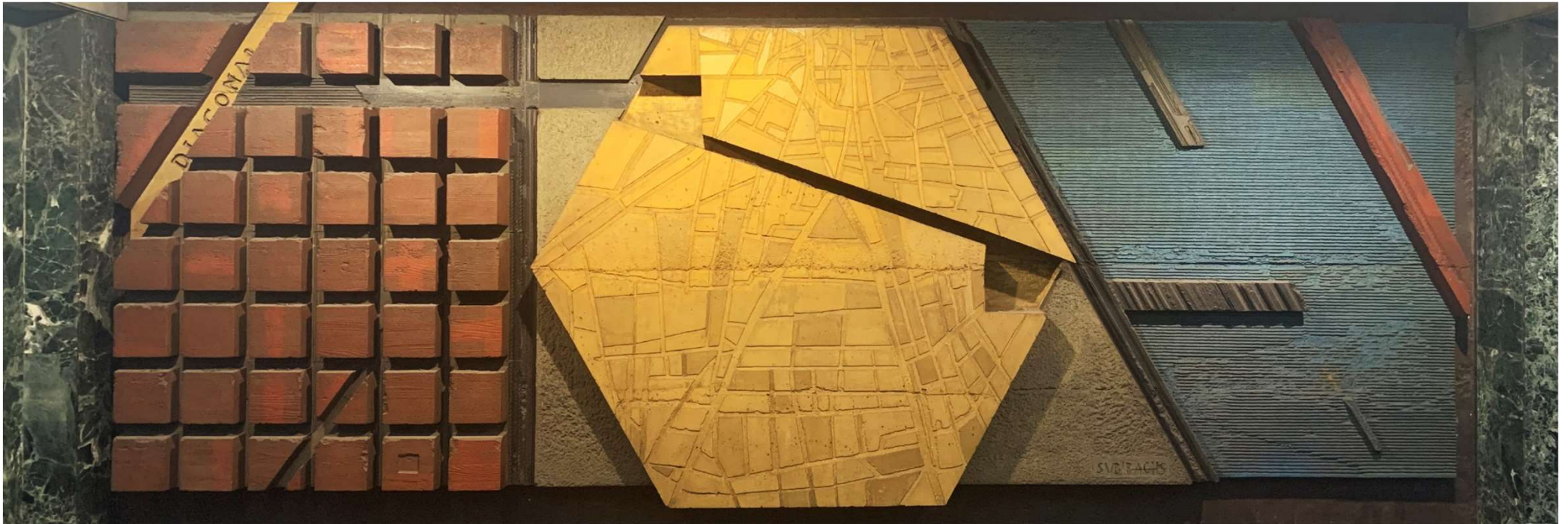
Projectista: Xavier Garrido Moreno

Director: Judith Ramirez-Casas

Convocatòria: 2019-2020

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

ESTUDI PREVI DE CONSERVACIÓ PART 01

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

**Escola Politècnica Superior d'Edificació
de Barcelona**

© Treball Final de Grau – Patrimoni escultòric de Subirachs a Catalunya. Estudi previ de conservació Part 01

Arquitectura Tècnica - Universitat Politècnica De Catalunya, Barcelona

Director: Judith Ramirez-Casas

Codirector: Joan Ramon Rosell

Alumne: Xavier Garrido Moreno

Barcelona, gener 2020

DESCRIPCIÓ I OBJECTIUS

DE L'ESTUDI PREVI DE CONSERVACIÓ

Antecedents

Els monuments i obres artístiques situats al carrer pateixen un deteriorament que ens porta a la necessitat de fer actuacions de conservació i restauració, si volem evitar la seva degradació i la conseqüent pèrdua de valor.

Subirachs té més de 50 obres exposades a la ciutat de Barcelona, i més de 40 en altres poblacions de Catalunya, algunes de les obres formant part d'edificis en forma d'aplacats, frisos i relleus, i altres com a monuments escultòrics individuals.

Aquest estudi previ es realitza a partir de converses de la meua tutora amb la filla de l'artista, Judit Subirachs, historiadora de l'art i directora de "l'Espai Subirachs", un local dedicat a museu i galeria on es custòdia la majoria de documentació de les obres exposades en aquest treball. Així doncs, se li proposa fer una catalogació de les escultures i obres de l'artista com a primera aproximació del seu estat actual. D'un total de més de 90 obres existents, en aquest estudi previ se'n ha estudiat 25 (16 a la ciutat de Barcelona, i 9 a altres localitats, que són Vilanova i la Geltrú, Rubí, Manresa, Cervera, l'Hospitalet de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Tarragona i el Vendrell.

Descripció i contingut

El treball consisteix en la realització d'un estudi previ de l'estat de conservació de l'obra escultòrica de Josep Maria Subirachs a Catalunya.

Es preveu visualitzar l'estat de conservació de 25 obres, triades prèviament per la utilització de materials emprats en la construcció a diversos municipis anteriorment citats.

Es realitzarà uns aixecaments gràfics de totes les obres, uns aixecaments organolèptics de l'estat de conservació actual i es documentarà de forma aproximada la gravetat de les lesions o disfuncions detectades. També es proposarà els següents passos a seguir en una continuació de l'estudi, per a cada una de les obres.

Objectius de l'estudi

L'objectiu principal d'aquest estudi previ ha estat, des d'un inici, saber la mínima informació de l'estat actual del màxim nombre d'obres. S'ha decidit pel volum de feina previst, fer l'estudi de 25 obres i d'aquesta manera amb la seva revisió detectar la presència de lesions i/o disfuncions que puguin evidenciar una urgència de degradació amb una conseqüent actuació immediata.

S'entén doncs, que l'objectiu d'aquest treball és un estudi previ, una primera aproximació de l'estat de conservació, que donarà peu a un estudi posterior amb la finalitat d'esbrinar causes de les degradacions, erradicar-les si és possible, analitzar i realitzar proves complementàries, i establir propostes d'actuació i/o conservació.

Per tant, és important destacar, que en aquest estudi previ no es pretén fer un diagnòstic de les lesions, i no s'ha investigat la casuística d'aquestes, però amb l'aixecament gràfic i de lesions de les obres efectuat, es podrà continuar aquesta via d'estudi.

Per últim creiem que aquest estudi ajudarà a conèixer el patrimoni cultural d'aquest artista present a la via pública.

Agraïments

En primer lloc, vull agrair a la directora del projecte, Judit Ramírez-Casas, la seva orientació constant i l'ajuda tècnica, que han estat essencials.

També agraeixo la col·laboració oferta pels professors del departament de construcció que s'han interessat en l'estudi i m'han aconsellat.

Així mateix, vull agrair la formació rebuda a aquells professors que, en la meva trajectòria d'estudiant, m'han anat mostrant el camí fins a aquesta part del coneixement.

Agraïments a la Judit Subirachs-Burgaya, filla de l'escultor, per la seva gran ajuda i entusiasme pel treball.

Per últim, vull agrair molt especialment el suport a totes les persones que han estat al meu costat durant la realització d'aquest treball: a familiars i amics, i en especial a l'Andreas Magnus Deigard i la Sandra Vaz Punzano.

AGRAÏMENTS

INDEX – Estudi previ de conservació part 01

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

0.1 ANTECEDENTS 1

- Metodologia / Mètode sistèmic per la intervenció històrica 2

1.1 ESTUDIS PREVIS 3

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria 4
- Etapes de l'artista / Evolució històrica 6
- Obra escultòrica de l'artista 12

1.2 CARACTERITZACIÓ 13

- Inventari de l'obra 13
- Informació urbanística 14
- Aixecament gràfic de l'obra 15
- Aixecament organolèptic de l'estat actual 16

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC 114

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric 114
- Tipologia de valors de les obres escultòriques 115
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer 116
- Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs
objecte de l'estudi 117

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL 122

- Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades 123
- Conclusions finals 126

2.2 VALORACIÓ PERSONAL 127

BIBLIOGRAFIA 128

ANNEX 129

ANTECEDENTS – Metodologia de l'estudi previ de conservació

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

0.1 ANTECEDENTS	1
- Metodologia / Mètode sistèmic per la intervenció històrica	2

ANTECEDENTS

0.1 ANTECEDENTS

- Metodologia / Mètode sistèmic per la intervenció històrica

ANTECEDENTS

Metodologia / Mètode sistèmic per la intervenció històrica

Aquest estudi previ té com a referència el *Método Sistemico para la Intervención Histórica* [1], que es basa en gran part en el document *Protocolo de Restauración. Método Sistemico de Restauración Arquitectónica* [2], que tenen com a eina general de comprensió i actuació el sistemisme de Mario Bunge, com a fonament axiològic, la teoria de valors de Aloïs Riegl adaptada al segle XXI i la praxis projectual de la *Restauración Objetiva* d'Antoni González Moreno-Navarro [1].

S'ha escollit aquest mètode perquè descriu els atributs inherents (valors) de les obres escultòriques, i determina si la proposta d'intervenció futura s'adequa als valors inicials, abans de la realitzar qualsevol actuació. Per altra banda, aquest procediment ens dóna a conèixer quins valors s'han perdut en el procés, i quins s'han guanyat, a diferència d'altres mètodes, que es centren més profundament en la descripció de les etapes històriques, o fases constructives.

MÉTODE SISTÈMIC PER LA INTERVENCIÓ HISTÒRICA

ETAPA DE CONEIXEMENT			ETAPA DE REFLEXIÓ			ACTUACIÓ	
ESTUDIS PREVIS	CARACTERITZACIÓ	AVALUACIÓ PRESTACIONAL	VALORACIÓ	AVANTPROJECTE (PROPOSTA D'INTERVENCIÓ)	FACTIBILITAT	CRITERIS D'ACTUACIÓ	PROCEDIMENT

Aquest estudi previ d'estat actual per a la conservació (part 01) es forma a partir de la primera etapa del mètode, o de coneixement, i que inclou:

- 1.- Realitzar un **estudi previ**, documentant la trajectòria, biografia i etapes artístiques de Josep Maria Subirachs
- 2- Seguidament **caracteritzar** 25 de les obres escultòriques objectes d'aquest estudi previ, efectuant una descripció citant el context històric, els materials, simbolisme i possibles intervencions prèvies. Posteriorment s'ubicaran i es realitzarà un aixecament planimètric i organolèptic de l'estat actual on es visualitzaran les lesions que pateixen les obres. Cal destacar que la proposta de l'estudi Inicial incloïa 4 obres escultòriques (Quatre barres, Monument al mil·lenari de Catalunya, Monument a Manuel Baldrich i Monument a Pompeu Fabra) que han quedat excloses d'aquest estudi previ per raons d'accessibilitat d'alguns i per desconeixement de la ubicació actual en altres. Per altra banda, en l'estudi s'han incorporat les obres: Evocació marinera, La mesura de l'espai-temps, Estela funerària de Pau Casals i Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú), per considerar-se d'interès simbòlic.
- 3.- Aquest treball que es proposa, no preveu realitzar l'**avaluació prestacional** de les obres. Per una banda, perquè la gran majoria d'elles són objecte de l'àmbit escultòric i no de l'arquitectònic. Per altra banda, encara que hi hagin algunes obres que sí que s'haurien d'incloure a un estudi d'avaluació prestacional (frisos i elements acorats a façanes), aquest no es realitzarà en aquest treball ja que no pretén ser tan aprofundit com per determinar-ne aquest aspecte.

Cal esmentar que dins d'aquesta primera etapa de l'estudi previ s'hi ha inclòs unes enquestes a la ciutadania amb una mostra de 10 persones per obra, amb l'objectiu de establir uns valors inicials a tenir en compte a l'hora d'iniciar la segona etapa del mètode, l'etapa de reflexió.

Per últim es conclou amb una valoració de l'estat actual i una proposta de següents passos.

[1] Las claves de la rehabilitación y restauración arquitectónica Volumen 1: Método Sistemico para la Intervención Histórica (AA. VV., 2018)
[2] Protocolo de Restauración (AA. VV., 2011)

CONEIXEMENT - Caracterització

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

1.1 ESTUDIS PREVIS 3

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria 4
- Etapes de l'artista / Evolució històrica 6
- Obra escultòrica de l'artista 12

1.2 CARACTERITZACIÓ 13

- Inventari de l'obra 13
- Informació urbanística 14
- Aixecament gràfic de l'obra 15
- Aixecament organolèptic de l'estat actual 16

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC 114

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric 114
- Tipologia de valors de les obres escultòriques 115
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer 116
- Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi 117

-	<i>Forma 212</i>	13
-	<i>Evocació marinera</i>	17
-	<i>Monument a Narcís Monturiol</i>	21
-	<i>L'espina</i>	25
-	<i>Monument a les víctimes del Vallès</i>	29
-	<i>Portabandera</i>	33
-	<i>Tele-eXprés</i>	37
-	<i>La mesura de l'espai-temps</i>	41
-	<i>Fris Barcelona</i>	45
-	<i>Homenatge a Barcelona</i>	50
-	<i>Diagonal</i>	54
-	<i>Comunicació i Computació</i>	58
-	<i>Catalonia</i>	62
-	<i>Banc Sabadell</i>	66
-	<i>Al prototip</i>	70
-	<i>Monument a l'Hospitalet</i>	74
-	<i>Autovia</i>	78
-	<i>Planeta</i>	82
-	<i>Relleu Barcelona</i>	86
-	<i>Monument a Manresa</i>	90
-	<i>M. al redreçament de la Generalitat de Catalunya</i>	94
-	<i>M. a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)</i>	98
-	<i>Estela funerària de Pau Casals</i>	102
-	<i>M. a Francesc Macià (Barcelona)</i>	106
-	<i>M. als socis i a les penyes del Barça</i>	110

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

- **Josep Mª Subirachs: Biografia**
- Etapes de l'artista / Evolució històrica
- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

[3] *Subirachs. Volumes, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

[4] *Subirachs* (Cirlot Lourdes, 1990)

[5] *Subirachs a Catalunya* (Subirachs Burgaya, Judit 2006)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat.

[7] La Vanguardia (EFE, BARCELONA, 2017).

Josep Maria Subirachs: Biografia

La vida de Josep Maria Subirachs i Sitjar comença l'11 de març de 1927 en un entorn humil al barri de Poblenou de Barcelona, fill de Josep Subirachs Casanovas, un obrer d'una fàbrica de tint i de Josepa Sitjar Ferrer. Des de ben petit mostra interès per dedicar-se a l'arquitectura però no disposa dels recursos necessaris a causa d'un retrocés de la capacitat adquisitiva de la població en el context de postguerra en el que es trobaven ^[3].

El seu pare desperta la seva capacitat artística, animant-lo a captar diverses perspectives de la realitat, fent exercicis que li estimulen la seva imaginació i creativitat ^[4].

A l'edat de catorze anys (1941) comença a treballar, realitzant diferents oficis com ajudant de daurador, dependent d'antiquari, mecànic, i dibuixant entre d'altres.

A finals del 1942, entra d'aprenent al taller de l'escultor Enric Monjo, i el 1945 assisteix simultàniament a classes nocturnes de dibuix a l'Escola Superior de Belles Arts de Barcelona, com a alumne lliure. Cinc anys després marxa del taller de l'Enric Monjo (1947) i comença a treballar durant uns mesos amb l'escultor Enric Casanovas que mor poc temps després, deixant una important empremta en l'estil noucentista de Subirachs, molt de moda en la Barcelona d'aquell temps ^[3].

Es trasllada a París on viu durant tres mesos (1951) amb una beca d'estudi del Cercle Maillol de l'Institut Francès de Barcelona, on està en contacte amb l'avantguarda europea de l'època i rep influència de l'escultor britànic Henry Moore. El maig de 1954 es trasllada a Bèlgica on resideix i treballa durant dos anys. Allà comença a tenir fama internacional i rep diverses feines del col·leccionista Rémy Vanhoidsenhoven i és aquest moment quan Subirachs considera dedicar-se professionalment a l'escultura ^[5].

El 1955 es casa a Brussel·les amb Cecília Burgaya amb qui tindrà tres fills: Roger (1956), Judit (1959) i Daniel (1965), i el març de l'any següent torna a viure a Barcelona. Un cop a Catalunya, col·labora amb l'agència publicitari Zen on rep molts encàrrecs per diverses empreses i entitats de la regió ^[5].

El 1957 va realitzar el seu primer encàrrec per una obra pública situada al carrer, anomenada Forma 212, situada a les Llars Mundet de Barcelona. Aquesta va ser la primera obra abstracta col·locada a la via pública del municipi ^[3].

El 1961 comença a donar classes a l'escola Elisava de Barcelona i el 1966 realitza una medalla commemorativa del sindicat democràtic d'estudiants de Barcelona per ajudar a la recaptació de fons per pagar les multes de l'anomenada "Capuchinada". Anys més tard el 1980, va ser elegit acadèmic de l'escultura per la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi ^[4].

Un dels seus objectius era la formació d'un museu anomenat Espai Subirachs que aglutinés les seves obres. A l'any 2001 va signar un acord per a la seva construcció amb la Fundació Caixa Penedès a la que havia donat 137 de les seves obres, però que mai es durien a terme per la crisi econòmica que va succeir en aquesta època ^[6]. Els seus fills, posteriorment a la mort del seu pare (7 d'Abril de 2014 a 87 anys), van formar l'espai el 27 de maig de 2017 en el barri Poblenou on s'havia criat ^[7].

Fotografia de Jaume Morey
15 de gener de 1998

1.1 ESTUDIS PREVIS

- **Josep Mª Subirachs: Trajectòria**
- Etapes de l'artista / Evolució històrica
- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Josep Maria Subirachs: Trajectòria

Premis i nomenaments ^[4]:

- 1953 - Primer premi d'escultura en el II Saló de Jazz de Barcelona.
- 1957 - Medalla de bronze a la II Biennal d'Alexandria (Egipte).
- 1958 - Gran Premi Sant Jordi de la Diputació de Barcelona per l'escultura *Catedral*.
Premi d'Escultura Julio González de la Cambra Barcelonesa d'Art per *Tekel*.
- 1966 - Primer Premi Internacional de Dibuix Fundació Ynglada-Guillot.
- 1971 - Primer Premi Internacional Sant Martí d'Or.
- 1973 - Nomenat Corresponding Member de la Hispanic Society of America de Nova York.
- 1980 - Acadèmic de la Real Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi.
- 1982 - Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.
- 1986 - Nomenat Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres de França.
- 1987 - Nomenat Personalité de l'Année per l'aportació al món de les arts a París.
- 1988 - Premi Sparo de l'Agrupació Catalana d'Entitats Artístiques.
- 1989 - Acadèmic de la Real Acadèmia de Belles Arts de San Fernando a Madrid.
- 1993 - Premi Correo de las Artes de Madrid al millor artista d'especialitat escultura.
- 1996 - Medalla d'Or del Fons Internacional de Pintura de Barcelona.
- 1997 - Nomenat Artista català viu més important del segle XX segons enquestes de la Vanguardia, Catalunya Ràdio i Enciclopèdia Catalana.
- 1998 - Medalla d'Or en les Belles Arts atorgada pel Ministeri d'Educació i Cultura de l'estat espanyol.
- 2002 - Premi Protagonistes 2002 de l'Art del programa de ràdio d'Onda Cero dirigit per Luís del Olmo.
- 2011 - Medalla d'Or al mèrit artístic de l'Ajuntament de Barcelona.

[4] *Subirachs* (Ciriot Lourdes, 1990)

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria
- **Etapes de l'artista / Evolució històrica**

• Etapa Mediterrània i Noucentista

- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Etapes de l'artista / Evolució històrica

◆ Etapa Mediterrània i Noucentista

1941-1950

Subirachs neix el 1927 en un context històric marcat per l'abolició de la Mancomunitat de Catalunya i la Dictadura de Primo de Rivera (quatre anys abans del seu naixement). La II República Espanyola és proclamada el 1931 i les avantguardes introdueixen una renovació artística. El 1936, quan Subirachs tenia nou anys, esclata la Guerra Civil Espanyola que dura fins a la desfeta del 1939, on comença la postguerra i la Dictadura del General Francisco Franco, amb una depressió econòmica que provoca un empobriment social i que fa que Subirachs no pugui estudiar arquitectura a causa de la manca de recursos de la família.

Introduït a treballar de daurador (1941), realitza les primeres figuretes de terracota.

Assoleix aprenentatge tècnic, aprèn a dominar l'anatomia i obté una capacitat de treball constant al taller-fàbrica d'Enric Monjo (1942).

Posteriorment, el seu mestre Enric Casanovas (qui va patir l'exili) l'introdueix en l'etapa Noucentista que arriba fins ben entrada la dècada dels cinquanta, per culpa del bloqueig internacional existent que impedeix tot contacte amb el món més enllà dels Pirineus ^[5].

Aquesta és una etapa marcada per un estil classicista d'art on predomina l'harmonia, l'equilibri i la senzillesa amb una clara referència al Mediterranisme i la figura femenina. Escultors com Josep Clarà i Aristide Maillol creen una influència en Subirachs en l'equilibri, proporció, serenitat i formes corbes. Però, l'escultor ens mostra un estil més personal, expressiu i estilitzat que els seus mestres, que el portarà a evolucionar cap a l'etapa Expressionista.

Els materials utilitzats van ser terracota, ferro soldat, bronze (modelat amb tècnica cera perduda i a vegades amb banys d'àcid, oxidacions o mecanitzat per abrasió com el brunyit), alumini, formigó i pedra (granit, basalt, marbre, travertí, entre d'altres) ^[4].

Exemples d'aquesta etapa Mediterrània i Noucentista són:

Soletat, 1948 (terracota)

Dona mediterrània, 1949 (bronze)

Voluptuositat, 1950 (pedra)

Imatges d'esquerra a dreta; *Dona mediterrània*, *Soletat* i *Voluptuositat* (font: Espai Subirachs)

[5] Subirachs. *Volums, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

[4] Subirachs (Cirlot Lourdes, 1990)

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria
- **Etapes de l'artista / Evolució històrica**

- Etapa *Mediterrània* i *Noucentista*
- **Etapa Expressionista**

- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

[5] Subirachs. *Volums, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

[4] Subirachs (Ciriot Lourdes, 1990)

Etapes de l'artista / Evolució històrica

◆ Etapa *Expressionista*

1941-1950

1951-1955

L'etapa Expressionista de Subirachs s'emmarca als anys cinquanta, on encara ens situem en un context històric de postguerra a Espanya. Participant en el II Saló d'Octubre l'any 1949, suposa un canvi de posició i ruptura de la societat catalana enfront l'art modern i un gran reconeixement públic de Subirachs.

Gràcies a la beca del Cercle Maillol de l'Institut Francès, Subirachs viatja a París on té un important contacte amb les avantguardes i on s'interessa per l'obra de l'escultor britànic Henry Moore.

Cal esmentar la seva admiració a Antoni Gaudí (en arquitectura) que l'influeix en la utilització de formes basades en geometries reglades, i Orson Welles (en cinema) que suggereix noves formes d'expressió artística. També cal remarcar la seva fixació en els primers representants de les avantguardes a Catalunya durant la República com Leandre Cristòfol, Àngel Ferrant o Eudald Serra, que mostren una voluntat de ruptura amb els anacronismes i el convencionalisme de l'art acadèmic de l'època [5].

Subirachs en l'expressionisme abandona la serenitat i l'ús exclusiu de línies corbes i de les formes per refugiar-se en l'extrem oposat. S'interessa per les formes "per se" (per si mateixes), on l'essencial no serà del que es tracta sinó com es tracta.

Distorsionant les proporcions, estilitzant les formes i incorporant superfícies angulosos aconsegueix donar una major sensació d'expressió en les seves obres on la temàtica és diversa i ocasional com l'antiguitat clàssica grecoromana, l'antic Egipte i fins i tot la prehistòria. Respecte als materials, cal destacar que mostra un tractament inacabat de la matèria amb superfícies rugoses i aspres [4].

Exemples d'aquesta etapa Expressionista / Avantguardista són:

Moisès, 1955 (formigó)
Èdip i Antígona, 1955 (bronze)
Les parques, 1955 (terracota)

Imatges d'esquerra a dreta;
Èdip i Antígona, *Les parques* i
Moisès (font: Espai Subirachs)

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria
- **Etapes de l'artista / Evolució històrica**

- Etapa *Mediterrània i Noucentista*
- Etapa *Expressionista*
- **Etapa d'Abstracció pura**

- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

[5] Subirachs. *Volums, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

[4] Subirachs (Ciriot Lourdes, 1990)

Etapes de l'artista / Evolució històrica

◆ Etapa d'Abstracció pura

1941-1950

1951-1955

1956-1960

Aquesta etapa s'emmarca en el retorn de l'escultor a la ciutat de Barcelona (1956), encara en l'època de dictadura i postguerra. Durant aquest període, les obres de l'escultor deriven de l'expressionisme cap a una abstracció orgànica, abandonant qualsevol vestigi realista [5]. Rep influència dels escultors avantguardistes Pau Gargallo i Juli González [4].

Cal remarcar el seu interès en l'experimentació de les textures, coincidint amb l'època d'eclosió de la pintura matèrica.

Utilitza la tècnica del "grattage" per crear superfícies rugoses i inacabades que aplica a totes les seves obres sense deixar cap superfície llisa.

Envelleix les escultures per accentuar la seva capacitat expressiva.

Imprimeix sobre la matèria pensaments, signes i imatges per enriquir el valor comunicatiu de l'obra [5].

Els materials utilitzats en aquesta etapa són predominantment el formigó i el ferro que treballa amb tècniques industrials com la soldadura. Incorpora petits elements com cargols, barres, bigues i planxes sobrants de l'indústria.

Per altra banda també utilitza antics materials com el bronze, la ceràmica i terracota entre d'altres, però tractant de ressaltar les qualitats plàstiques de les seves variades estructures, colors i textures [5].

Exemples d'aquesta etapa d'Abstracció pura són:

Forma 212, 1957 (formigó)

Tekel, 1958 (fusta i ferro)

Evocació marinera, 1960 (bronze)

Imatges d'esquerra a dreta;
Evocació marinera (font pròpia),
Tekel (font: Espai Subirachs),
Forma 212 (font pròpia)

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria
- **Etapes de l'artista / Evolució històrica**

- Etapa *Mediterrània i Noucentista*
- Etapa *Expressionista*
- Etapa *d'Abstracció pura*
- **Etapa de *Les penetracions i les tensions***

- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Etapes de l'artista / Evolució històrica

L'etapa de Les penetracions i les tensions de Subirachs s'emmarca sobretot durant l'època dels anys seixanta, on encara ens situem en un context històric de postguerra.

S'anomenarà així per l'escriptor i crític d'art Josep Corredor-Matheos, i aquesta etapa es caracteritza per l'ús de falques i tascons encaixats entre si. S'utilitzen tirants i cargols de ferro com a elements més habituals.

Tots els materials que utilitza l'escultor tenen una funció i són mostrats amb autenticitat (contribueixen per exemple a donar estabilitat al conjunt), i d'aquesta manera Subirachs considera que fa l'obra més realista en contra dels anomenats escultors figuratius, que segons Subirachs falsegen la realitat.

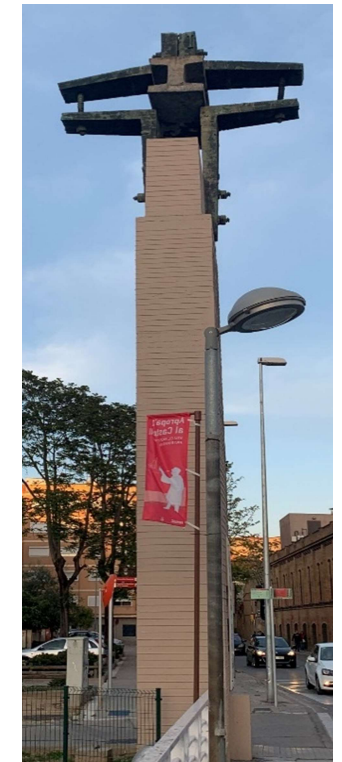
Intenta emfatitzar els contrastos entre textures de diferents materials, i experimenta amb suggestives policromies i materials industrials com el cordill i la corda ^[5].

Exemples d'aquesta etapa de Les penetracions i les tensions són:

Homenatge a Barcelona, 1963-1969 (bronze i formigó)

Monument a les víctimes del Vallès, 1964 (bronze, alumini i formigó)

Monument a les olimpíades de Mèxic, 1968 (formigó)

Imatges d'esquerra a dreta;
Monument a les olimpíades de Mèxic
(font: Espai Subirachs), *Homenatge a Barcelona* i *Monument a les víctimes del Vallès* (font pròpia)

[5] Subirachs. *Volums, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

Etales de l'artista / Evolució històrica

◆ Etapa de Nova realitat figurada

1941-1950

1951-1955

1956-1960

1961-1970

1963-1985

En aquesta etapa de Nova realitat figurada ^[6], Subirachs es troba en un context de final de la dictadura i l'inici de la transició democràtica espanyola.

A partir del 1965, Subirachs té la intenció de carregar de contingut la seva obra, reivindicant el "Tema".

Com ell mateix menciona: "L'abstracció creia que era el llenguatge més útil per a l'artista, més del nostre segle, però després em vaig adonar que per aquell camí no podia arribar a tothom. L'abstracció és un llenguatge massa críptic, massa elitista, i el que jo volia era facilitar el diàleg, per això vaig decantar-me per una nova figuració, que no tenia res a veure amb la de la primera etapa."

En aquesta etapa l'artista aspira a plasmar la dualitat dialèctica en les seves obres on la teoria de contraposicions esdevé una constant. Així la temàtica fa referència a masculí-femení, vida-mort, temps-espai, entre d'altres.

Experimenta utilitzant diferents materials en una mateixa peça i una combinació de formes orgàniques i geomètriques, verticals i horitzontals, convexes i còncaves i un sistema per crear miratges amb superfícies tan brunyides com miralls.

Cal remarcar la importància de la oposició (positiu i negatiu) que representa una de les característiques més suggestives de les obres de l'artista ^[5].

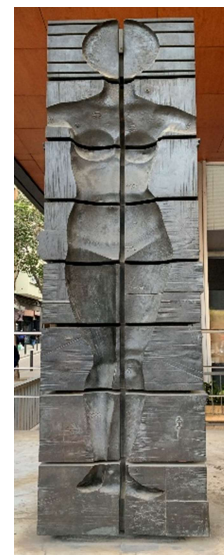
Exemples d'aquesta etapa de Nova realitat figurada són:

Monument a Narcís Monturiol, 1963 (coure i formigó)

Relleu Barcelona, 1966 (formigó)

La Mesura de l'espai-temps, 1967 (bronze)

Imatges d'esquerra a dreta;
Relleu Barcelona, La mesura de l'espai-temps i Monument a Narcís Monturiol
(font pròpia)

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria
- **Etales de l'artista / Evolució històrica**

- Etapa *Mediterrània i Noucentista*
- Etapa *Expressionista*
- Etapa *d'Abstracció pura*
- Etapa *de Les penetracions i les tensions*
- **Etapa de Nova realitat figurada**

- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

[5] Subirachs. *Volums, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat.

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Biografia i trajectòria
- **Etapes de l'artista / Evolució històrica**

- Etapa *Mediterrània i Noucentista*
- Etapa *Expressionista*
- Etapa d'*Abstracció pura*
- Etapa de *Les penetracions i les tensions*
- Etapa de *Nova realitat figurada*
- **Etapa de *Figuració expressionista i Abstracció metafísica***

- Obra escultòrica de l'artista

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

[5] Subirachs. *Volums, textures, símbols* (AA. VV., 2003)

Etapes de l'artista / Evolució històrica

◆ Etapa de *Figuració expressionista i Abstracció metafísica*

1941-1950

1951-1955

1956-1960

1961-1970

1963-1985

1986-2010

L'etapa de Figuració expressionista i Abstracció metafísica és la darrera en la vida de l'autor, situada en època de modernització de l'estat espanyol.

El 1986, Subirachs accepta el projecte per realitzar el conjunt escultòric de la façana de la Passió del temple expiatori de la Sagrada Família de Barcelona.

En aquest període es realitza una síntesi de la seva ampla trajectòria artística. Recupera l'expressionisme figuratiu per accentuar l'angoixa i patiment que les seves obres religioses requerien.

Per altra banda, realitza altres escultures al marge de la façana del temple, on adapta el llenguatge de l'abstracció. Aquestes obres es realitzen amb formes geomètriques amb conceptes metafísics que expliquen les tensions del món natural. Es desvia l'atenció de la figuració i es recorre a un llenguatge més arquitectònic [5].

Exemples d'aquesta etapa de Figuració expressionista i Abstracció metafísica són:

Sant Jordi, 1986 (pedra)

Monument a Francesc Macià de Barcelona, 1999 (bronze, ferro, formigó i travertí)

Monument als socis i a les penyes del Barça, 1999 (ferro i formigó)

Imatges d'esquerra a dreta;
Monument als socis i a les penyes del Barça, *Monument a Francesc Macià* (Barcelona) (font pròpia) i *Sant Jordi* (font: Espai Subirachs)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

- Josep Mª Subirachs: Trajectòria
- Etapes de l'artista / Evolució històrica
- **Obra escultòrica de l'artista**

1.2 CARACTERITZACIÓ

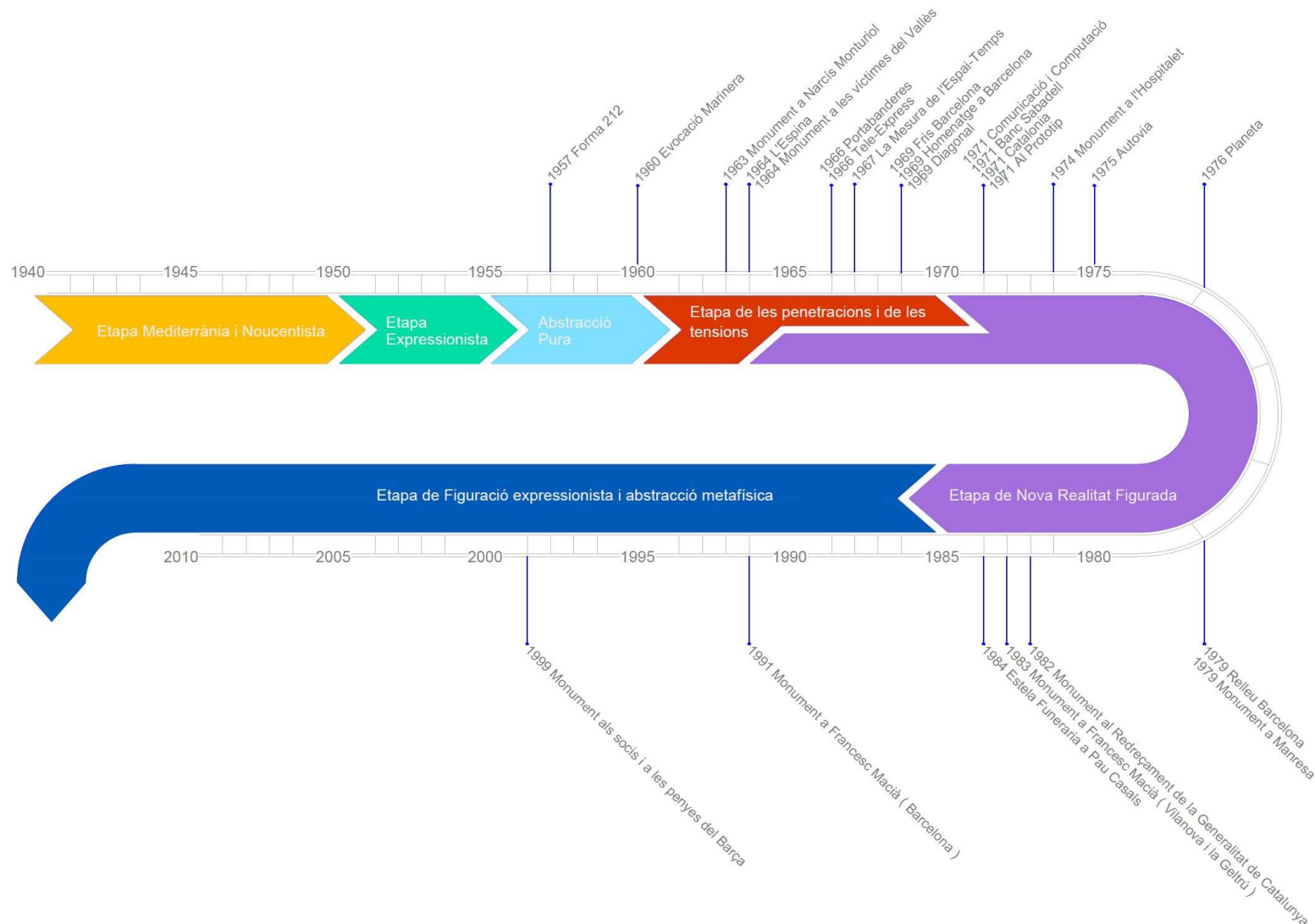
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

ESTUDIS PREVIS

Obra escultòrica de l'artista

L'objectiu d'aquesta línia cronològica és situar en el temps i etapa artística les 25 obres escultòriques de Subirachs objectes d'aquest estudi previ de conservació (part 01).

Cal destacar que tot i que les etapes esmentades es representin com un període límit en el temps, realment els límits resulten difosos.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Forma 212

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Forma 212

Any de construcció: 1957

Ubicació: Avinguda d'Arturo Mundet, 08035 Barcelona (L3 Metro Mundet)

Coordenades DMS: 41°26'09.1"N 2°08'48.4"E

Coordenades UTM: 41.435856, 2.146766

Materials de construcció: Formigó vist amb l'estructura de l'ànima de ferro

Etape de l'obra: Abstracció pura

Dimensions: 180 x 270 x 98 cm

L'escultura Forma 212 s'emmarca en l'arribada de Subirachs a Barcelona des de Bèlgica en una etapa de maduresa de l'autor que ha rebut una forta influència dels moviments d'avantguarda europeus^[5].

Aquesta obra forma part d'un conjunt d'escultures en miniatura i dibuixos (vegeu imatge *Sirena* 1957 i *Dibuix* 1958)^[4], i representa l'evolució artística de l'autor cap a una abstracció pura, oblidant tot el vestigi realista del passat.

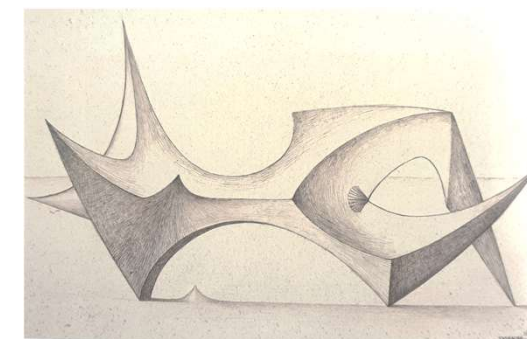
Cal destacar que és la primera escultura abstracta col·locada a un espai públic a Barcelona.

L'emplaçament actual de l'obra és a l'entrada de les Llars Mundet de Barcelona (projecte de l'arquitecte Manuel Baldrich), a una zona universitària propera al ferrocarril metropolità (Línia 3 Mundet)^[8].

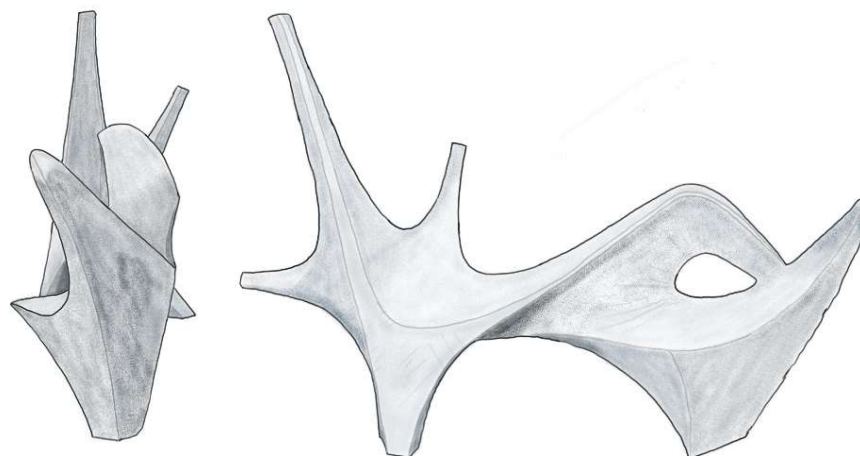
La seva restauració i reubicació a un entorn proper va ser l'any 2016^[9].

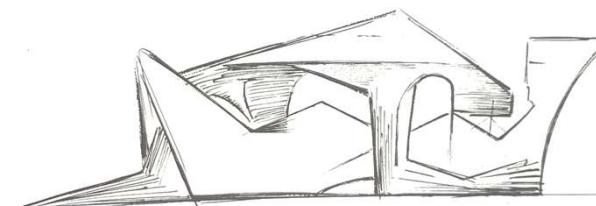
Imatge Forma 212 (font pròpia)

Sirena 1957 (font: Subirachs. Vols, textures, símbols AA. VV., 2003)

Aixecament Forma 212 (font pròpia)

Dibuix 1958 (font: Cirlet, Lourdes 1990)

[5] Subirachs. Vols, textures, símbols (AA. VV., 2003)

[4] Cirlet, Lourdes (1990). Subirachs. Barcelona: Artur Ramon. ISBN 84-404-7513-6.

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

[9] Informe: Forma 212 de Josep Maria Subirachs. Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya.

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Forma 212

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Pg. de la Vall d'Hebron, 171

Ref. cadastral: 8678909DF2887H

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

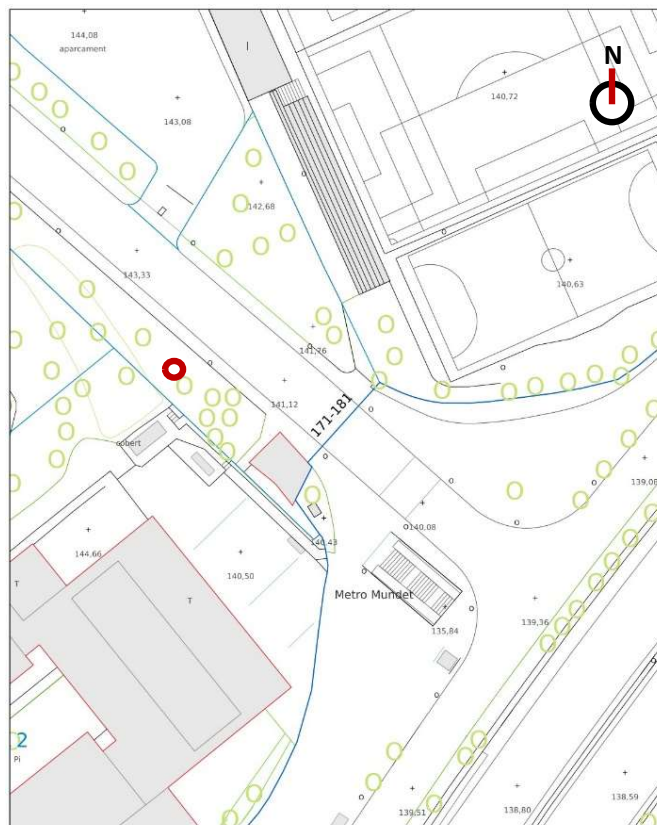
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 6a Parcs i jardins urbans

Codi MUC: SV Sistemes, Espais lliures, Zones verdes

Planejament territorial

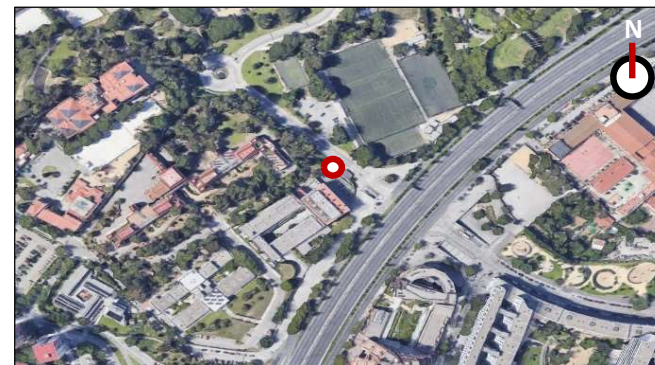
Pla territorial metropolità de Barcelona

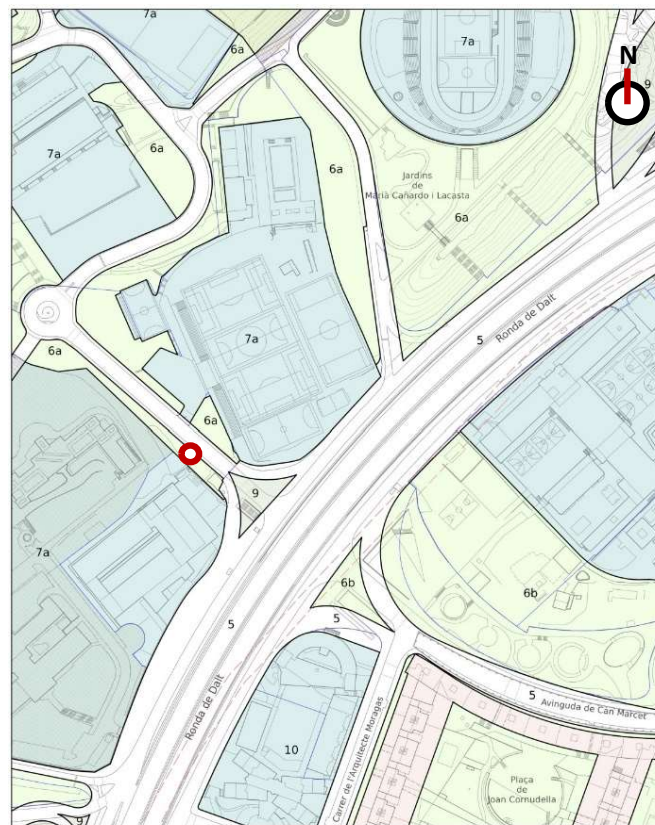
Dirección: Passeig de la Vall d'Hebron 171

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Dirección: Passeig de la Vall d'Hebron 171A - 181A

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

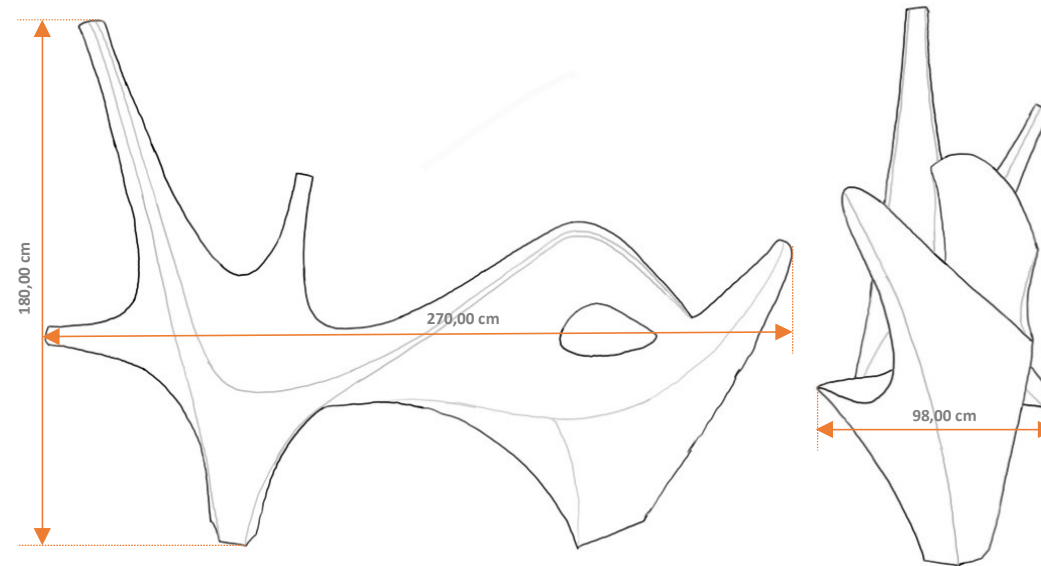
• Forma 212

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Forma 212

Aixecament gràfic Forma 212 (font pròpia)

Imatges Forma 212 (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Forma 212

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||||

Forma 212

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES
◊ Meteorització	◆ Fissuració
◆ Pàtina de brutícia	

Intervencions prèvies:
◆ Reconstrucció de la superfície

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 6 d'abril del 2019)

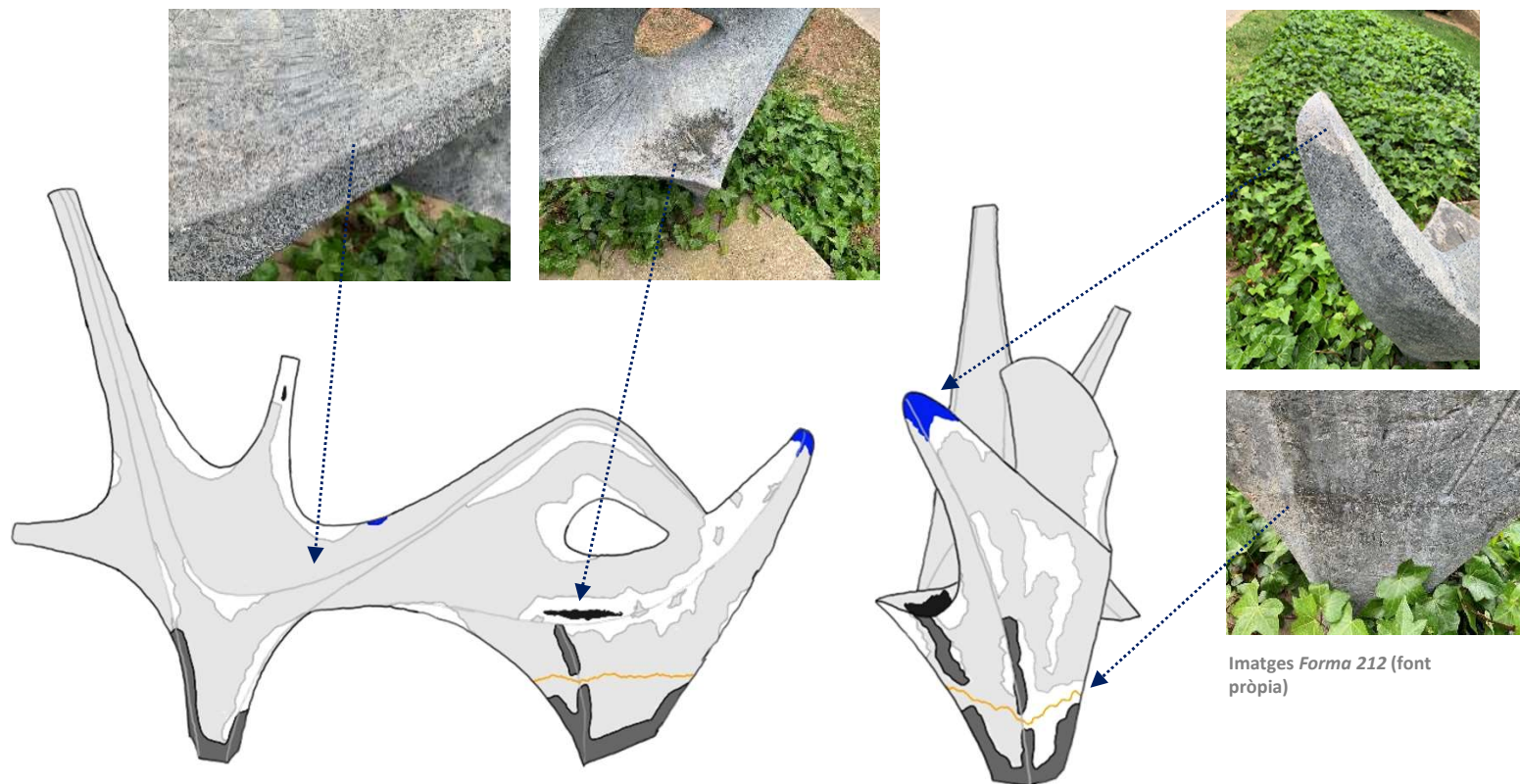
L'escultura es troba a l'exterior sense cap protecció de les condicions atmosfèriques que afecten al seu entorn.

La superfície mostra una disgregació general en un 80-90 % de la seva totalitat.

Es pot observar una pàtina de brutícia aparent poc significativa a la seva part inferior i un dipòsit de partícules puntual a la part central. Les lesions es repeteixen en més o menys grau en les altres cares de l'obra.

Cal destacar una lleu fissuració a un dels seus suports i reparacions anteriors que daten d'abril de l'any 2016, tal i com indica l'informe previ de restauració de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Bens Culturals de Catalunya.

Concretament en aquesta actuació anterior es va realitzar un tractament per l'oxidació del ferro aplicant resina epoxi, es van consolidar fragments amb manca d'adhesió amb injecció de resina i cianocrilat, es va reintegrar els desprendiments i esquerdes amb morter hidràulic tenyit, una neteja manual i química de l'atac biogènic i una neteja del formigó manualment amb raspalls metàl·lics. Per últim es va traslladar l'obra a la posició actual.

Aixecament organolèptic de lesions Forma 212 (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Evocació marinera

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Evocació marinera – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1958-1960

Ubicació: Passeig de Joan de Borbó, 08003 Barcelona

Coordenades DMS: 41°22'31.3"N 2°11'20.8"E

Coordenades UTM: 41.375360, 2.189121

Materials de construcció: Bronze

Etape de l'obra: Abstracció pura

Dimensions: 370 x 250 cm

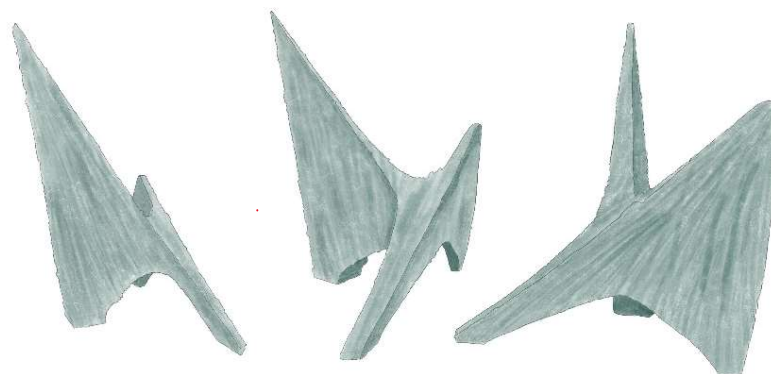
L'Evocació marinera és una escultura de l'etapa de maduresa del autor on s'utilitza l'abstracció pura per crear una superfície que abandona el realisme.

Subirachs, a través de tècniques industrials, tracta el bronze per sotmetre la textura a una rugositat que la fa ser més orgànica.

L'obra suggereix l'ambient en el món de la navegació, inspirat en elements marítims com l'ancora, el timó, l'hèlix, la proa i una textura irregular d'erosió del mar. Recrea el simbolisme de les mareas i el seu moviment amb línies diagonals que es reintegren en un pla horitzontal i la verticalitat de la vela d'una embarcació.

Cal destacar que és una estructura mancada de pedestal o suport que la protegeixi, el que originarà un debat anys després.

Per altra banda remarcar la importància de discrepància en la seva ubicació ja que fou una obra encarregada per l'Ajuntament de Barcelona per col·locar-se davant del edifici de Comandància de Marina del municipi però vista la negativa d'aquells es va reubicar al final del passeig Joan de Borbó del barri de la Barceloneta (antic Passeig Nacional) [8].

Aixecament *Evocació marinera* (font pròpia)

Imatge lateral *Evocació marinera* (font pròpia)

Primer projecte del Monument *Evocació marinera* 1958 (font: Ciriot, Lourdes 1990)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Evocació marinera

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Evocació marinera – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Pg. de Joan de Borbó Comte de Barcelona

Ref. cadastral: 2204301DF3820C

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

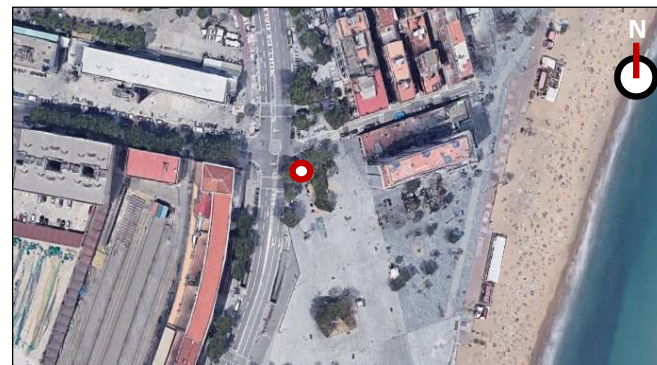
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: SX2

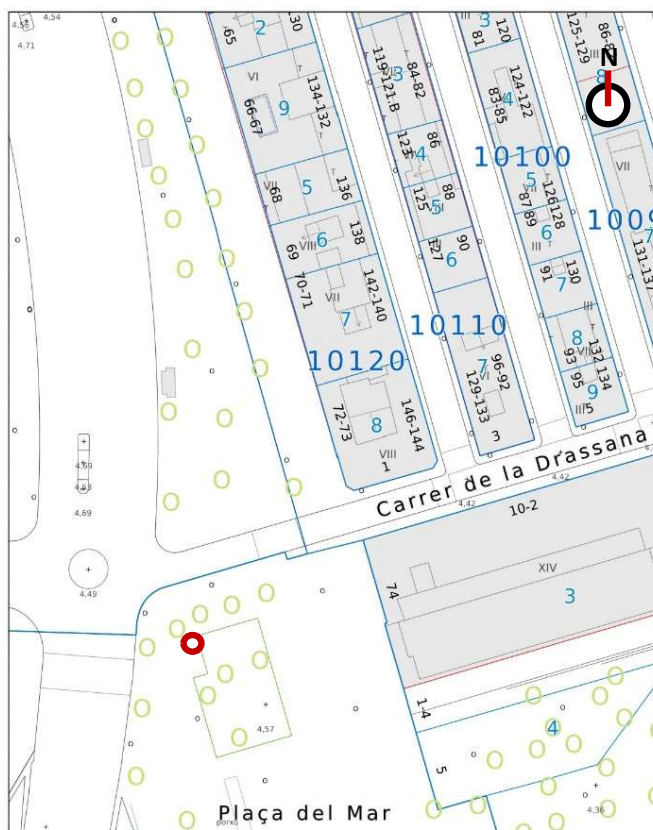
Codi MUC: SX2 Sistemes, Viari, Altre viari en sòl urbà

Planejament territorial

Pla territorial metropolitana de Barcelona

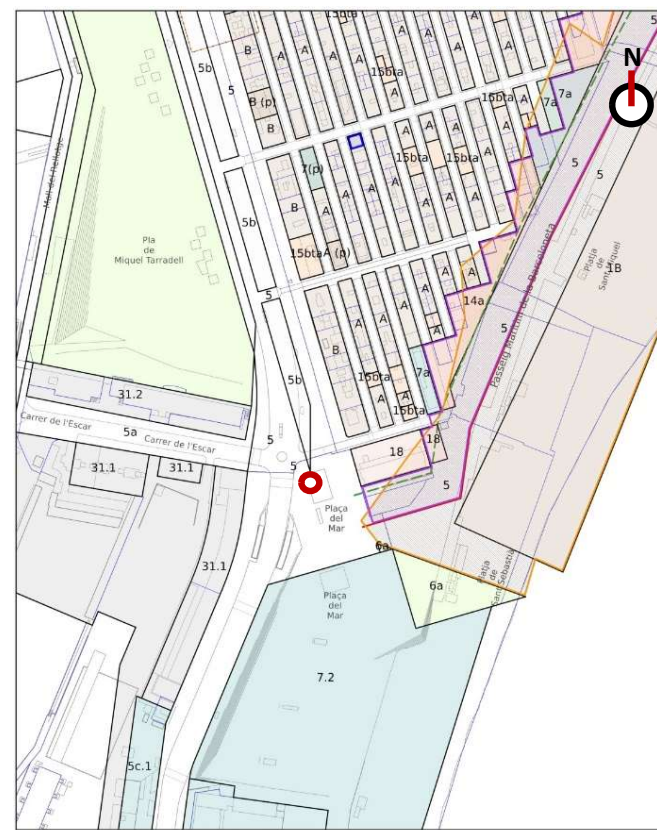
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Passeig de Joan de Borbó Comte de Barcelona 72 - 73

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Passeig de Joan de Borbó Comte de Barcelona 72 - 73

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

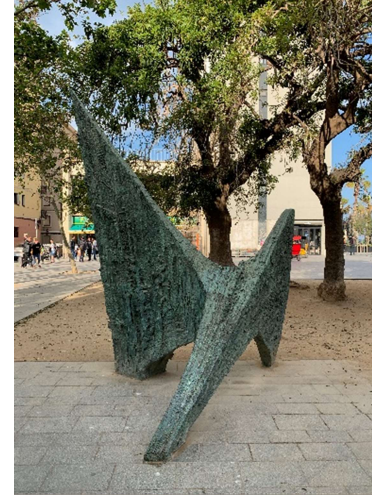
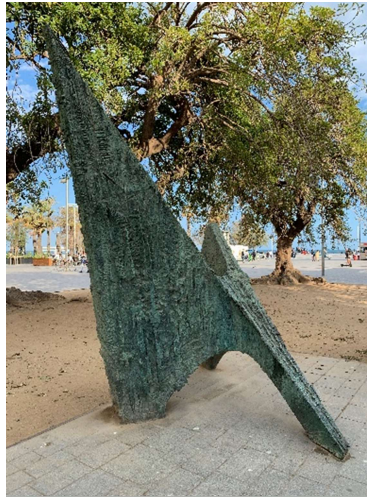
• *Evocació marinera*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

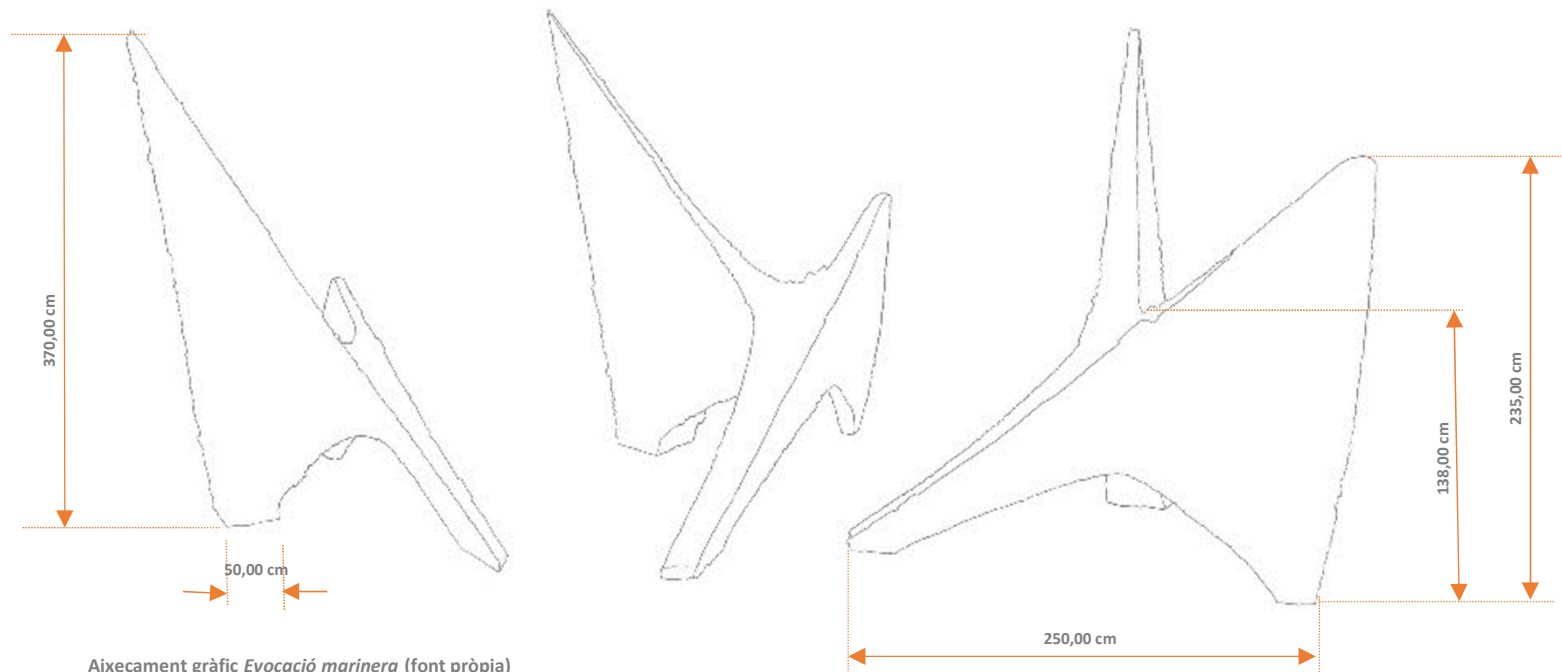
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Evocació marinera

Imatges *Evocació marinera* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Evocació marinera

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||

Evocació marinera

Tipologia de lesions

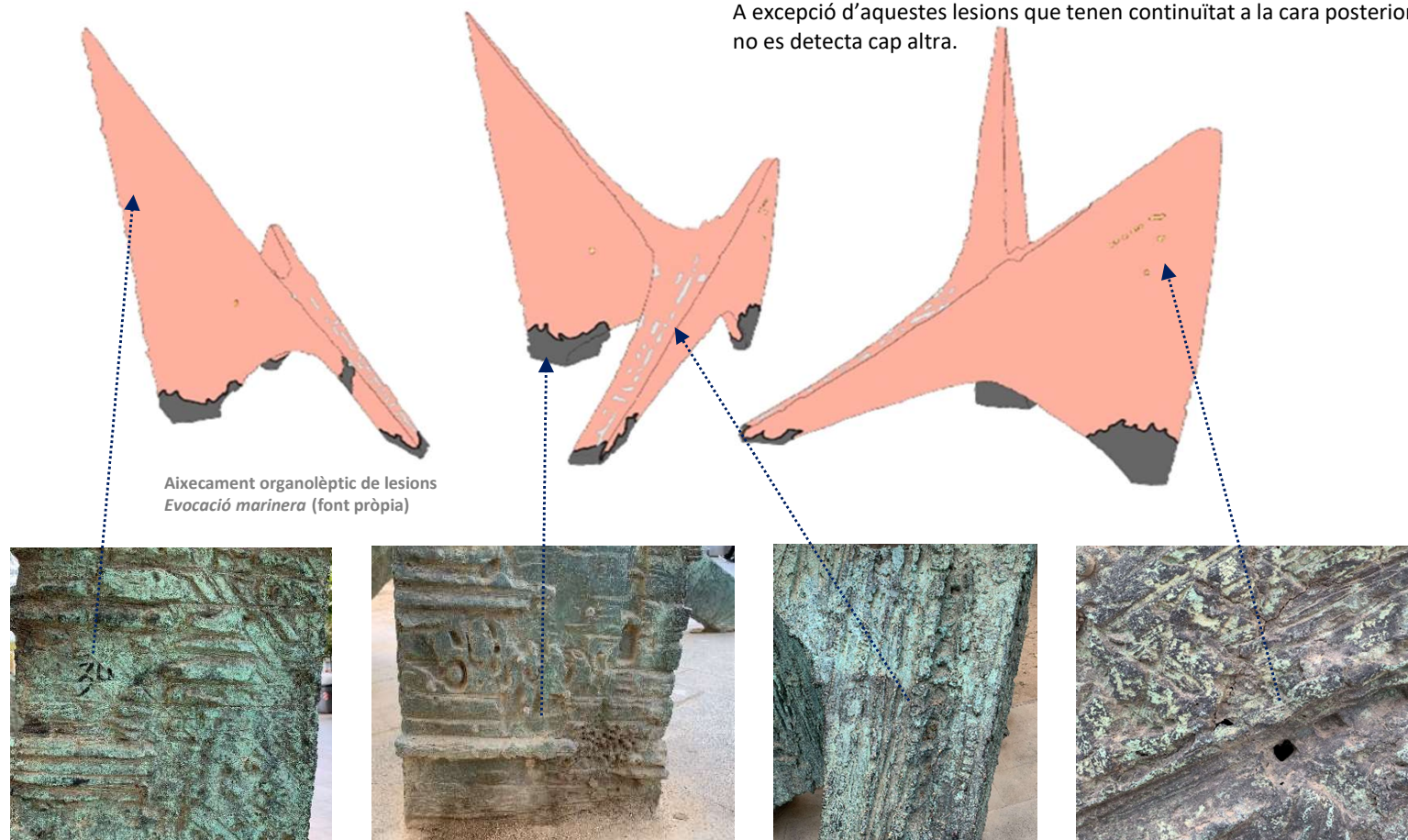
FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◇ Erosió	◇ Fissuració	◇ Oxidació
◆ Pàtina de brutícia		

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 6 d'abril del 2019)

L'escultura Evocació marinera es troba a la via pública en el front marítim de Barcelona, molt propera a la platja de la Barceloneta. Les condicions atmosfèriques i del seu entorn contribueixen en la seva degradació.

Mostra oxidació del bronze en grau d'un 80-90 % de la seva superfície total. Les partícules de brutícia que s'acumulen sobretot a la seva base. Per altra banda, es distingeixen erosions puntuals localitzades a la part superior central de l'escultura i un petit grafit a la part posterior. Per últim podem contemplar petites fissures i escrostonaments en diverses zones de la seva superfície.

A excepció d'aquestes lesions que tenen continuïtat a la cara posterior, no es detecta cap altra.

Aixecament organolèptic de lesions
Evocació marinera (font pròpia)

Imatges Evocació marinera (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Narcís Monturiol*

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Monument a Narcís Monturiol – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1963

Ubicació: Avinguda Diagonal 394, 08037 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'55.0"N 2°10'00.4"E

Coordenades UTM: 41.398611, 2.166778

Materials de construcció: Formigó vist i coure

Eta de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 420 x 269 x 214 cm

La creació del monument a Narcís Monturiol s'emmarca en un context històric de postguerra en l'etapa de nova realitat figurada.

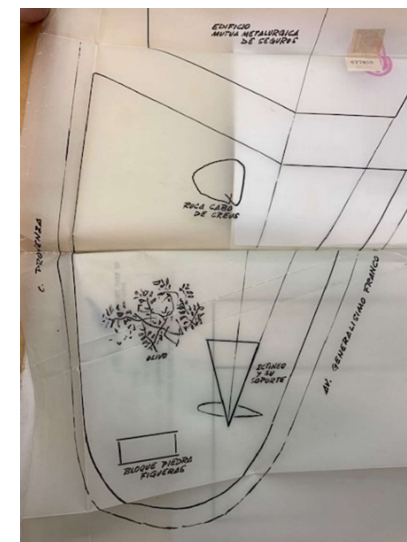
Emplaçat a l'Avinguda Diagonal de Barcelona, cantonada amb carrer Provença, davant de l'aseu de la Mútua Metal·lúrgica d'Assegurances, que va promoure la seva construcció.

En aquesta obra ens trobem una reproducció a escala 1:7 del submarí Ictíneo (el primer submarí no bèl·lic creat), dedicat al seu constructor, en Narcís Monturiol.

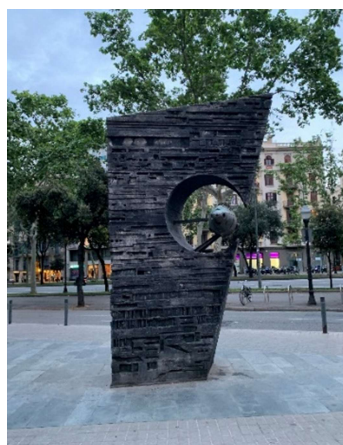
Subirachs ens mostra un element realista que contrasta clarament amb la resta del monument, donant protagonisme a l'objecte del homenatge.

L'escultura es compon d'un cos monolític de 4,20 m d'alçada, de formigó, amb una textura treballada amb relleu, i amb una concavitat on s'ha emplaçat la rèplica del submarí de coure subjectada amb tres perfils metàl·lics.

Adjacent trobem un bloc de pedra amb una inscripció "Barcelona a Narcís Monturiol" i a la cara posterior "Inventor de l'Ictíneo, primer submarí que va navegar submergit al port de Barcelona el 28 d'Juny de 1959" [8].

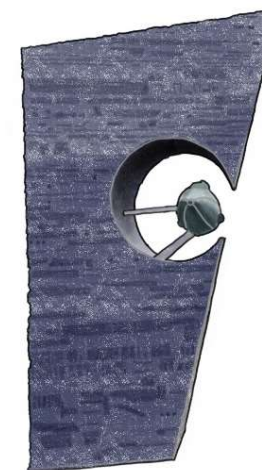
Plànol original d'emplaçament
(font: Arxiu Municipal de Barcelona)

Imatge M. a Narcís Monturiol
(font pròpia)

Imatge Projecte Narcís Monturiol
(font: Arxiu Municipal de Barcelona)

Aixecament M. a Narcís Monturiol (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Narcís Monturiol*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument a Narcís Monturiol – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Av. Diagonal 394 -398

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

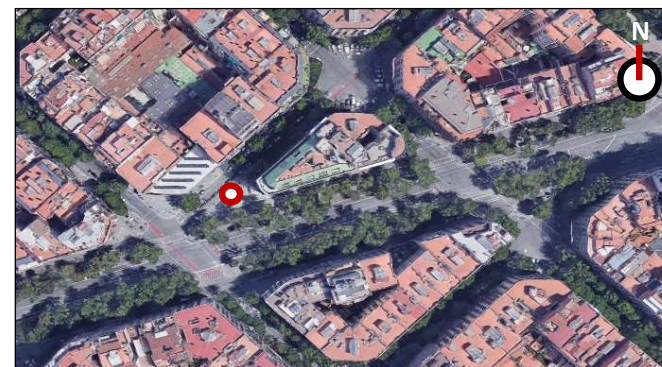
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: SX2

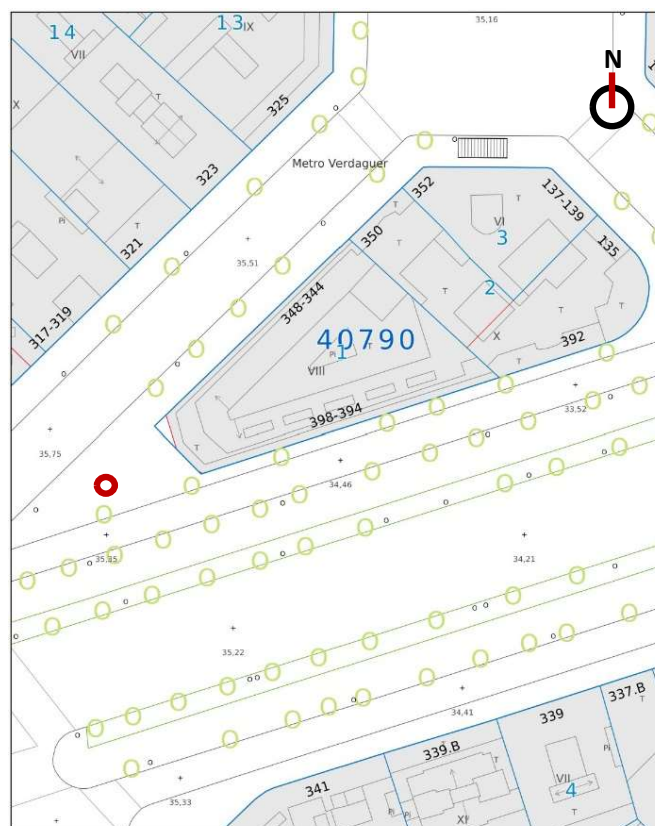
Codi MUC: SX2 Sistemes, Viari, Altre viari en sòl urbà

Planejament territorial

Pla territorial metropolitana de Barcelona

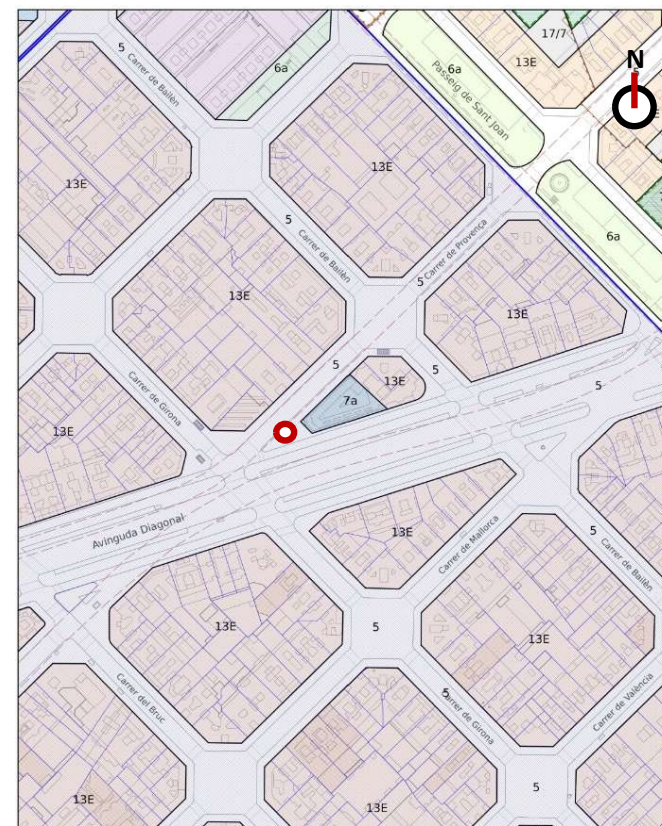
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Avinguda Diagonal 394 - 398

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Avinguda Diagonal 394 - 398

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

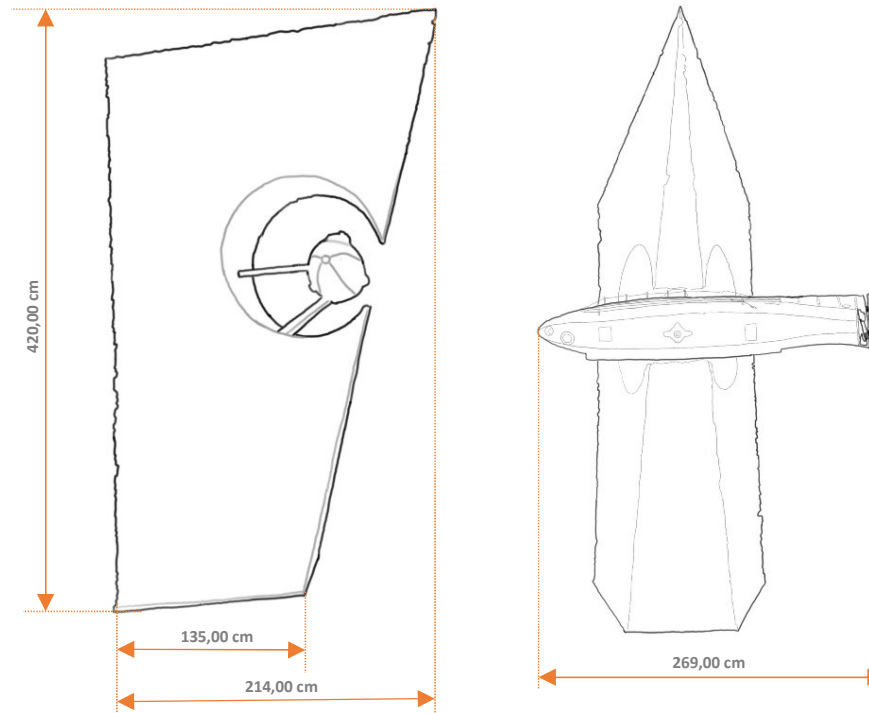
• *Monument a Narcís Monturiol*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

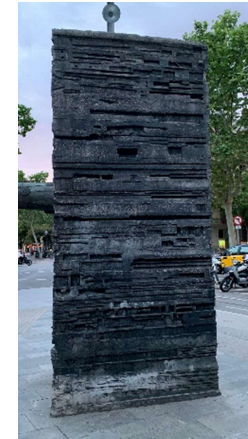
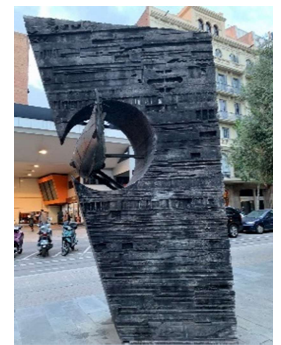
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Monument a Narcís Monturiol

Aixecament gràfic *Monument a Narcís Monturiol* (font pròpia)

Imatges *M. a Narcís Monturiol* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Narcís Monturiol*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| **CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions** |||||

Monument a Narcís Monturiol

Tipologia de lesions

FÍSQUES	QUÍMIQUES
◇ Pàtina de brutícia	◆ Oxidació
◆ Dipòsit de brutícia	

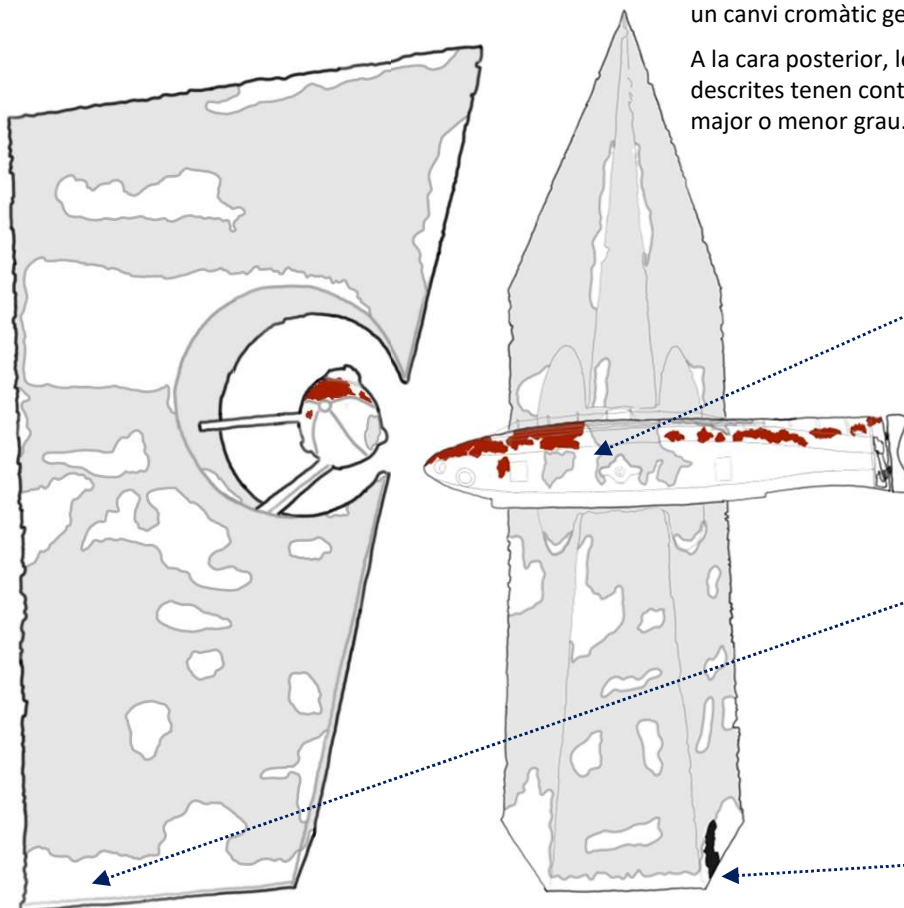
Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 7 d'abril del 2019)

El monument es troba enmig de dos carrers principals dins del nucli urbà de Barcelona i confrontant amb una benzinera.

La seva superfície es mostra coberta de partícules de brutícia, i aparentment d'excrements d'animals a la seva base.

Per últim destacar l'oxidació del coure del submarí en un 10-20 % de la superfície total i un canvi cromàtic general.

A la cara posterior, les lesions descrites tenen continuïtat en major o menor grau.

Aixecament organolèptic de lesions *M. a Narcís Monturiol* (font pròpia)

Imatges Monument a Narcís Monturiol (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *L'espina*

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra |||

L'espina – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1964

Ubicació: Rambla Nova 115, 43001 Tarragona

Coordenades DMS: 41°07'05.6"N 1°14'51.4"E

Coordenades UTM: 41.118207, 1.247609

Materials de construcció: Bronze i formigó

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 2190 x 390 cm

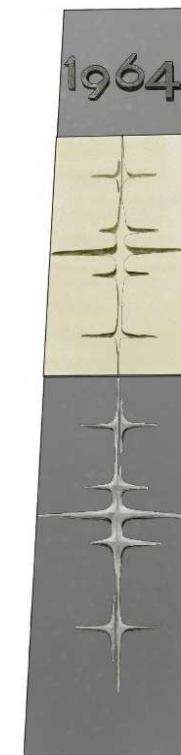
L'espina ornamenta la façana de l'edifici de l'arquitecte Josep Ferrer Bosch, situada a la Rambla Nova 115 de la ciutat de Tarragona.

Aquest edifici, de propietat privada, és d'estil contemporani i va significar un referent de la nova normativa d'habitatge, plantejat a la prolongació de la Rambla Nova (Ilavors Conde de Valledellano) ^[10].

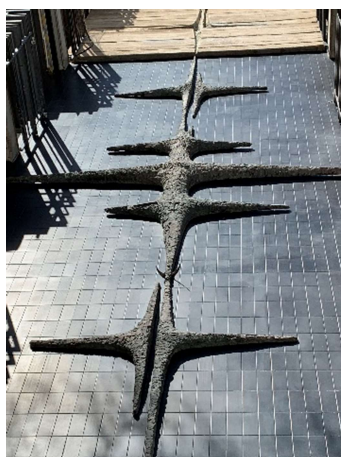
Aquesta obra està formada per diverses estructures de bronze i conformades, que simulen una espina encastada, unes lletres a la part superior que indiquen 1964 (l'any de la inauguració), i tres trams diferenciats de formigó, dos d'aquets acabats amb rajola de coloració fosca i diversa i un tram de formigó vist.

L'escultor crea una espina i el seu negatiu com el seu oposat, tot en un fris donant una continuïtat al conjunt, mitjançant formes orgàniques còncaves i convexes amb textures rugoses.

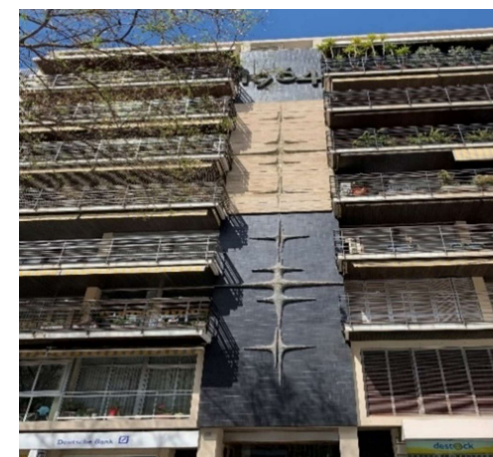
Aquesta obra és un clar exemple de la seva etapa de nova realitat figurada.

Aixecament *L'Espina* (font pròpia)

Imatges *L'Espina* (font pròpia)

[10] Catàleg de Béns a Protegir – Patrimoni Cultural
Fitxes Zona D (Oest, Centre) Volum IV – Web
Ajuntament de Tarragona

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *L'espina*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

L'espina – Situació i planejament (Ajuntament de Tarragona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Rambla Nova 115, 43001 Tarragona

Ref. cadastral: 2935506CF5523F

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

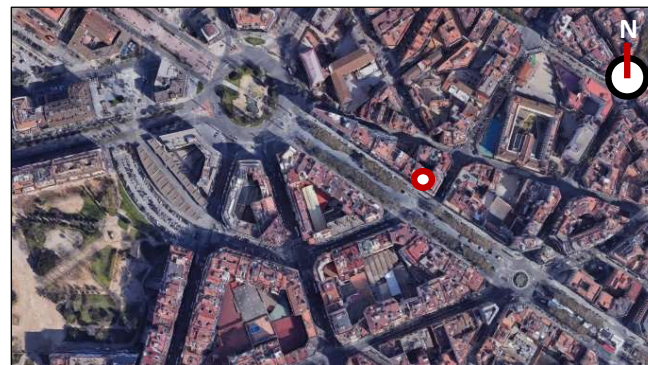
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a6 Zona d'eixample intensiu - Nou Eixample

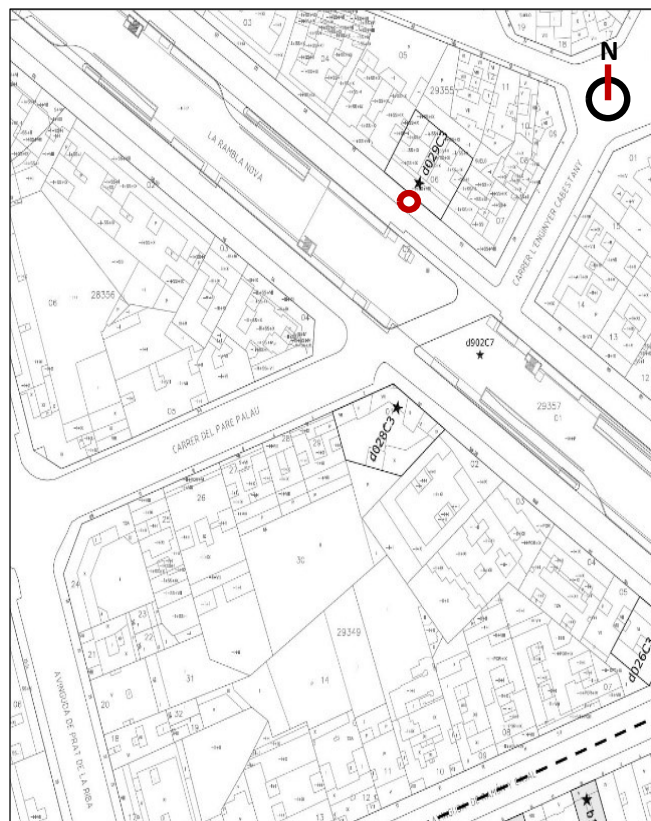
Codi MUC: R3 Residencial, Ordenació tancada

Planejament territorial

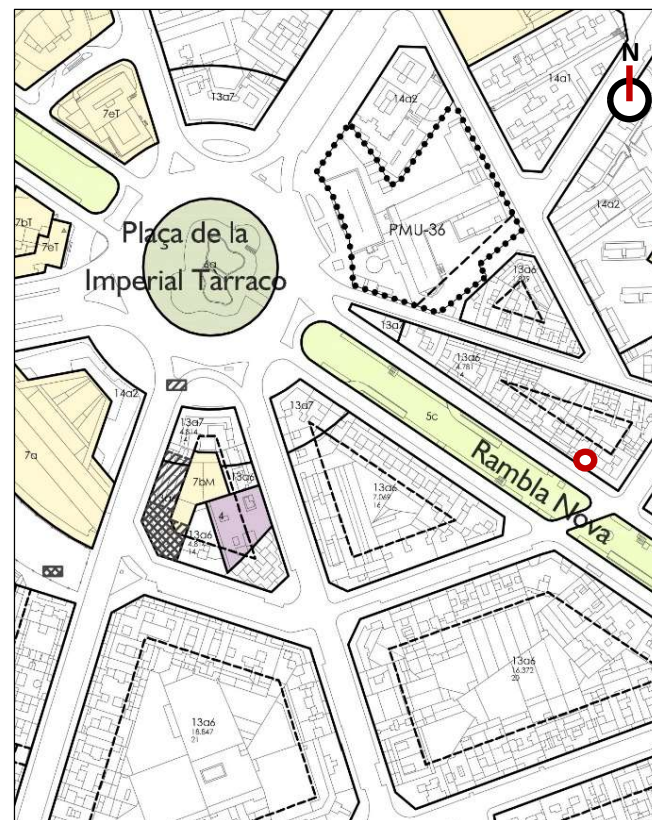
Pla territorial parcial del Camp de Tarragona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Tarragona)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Tarragona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

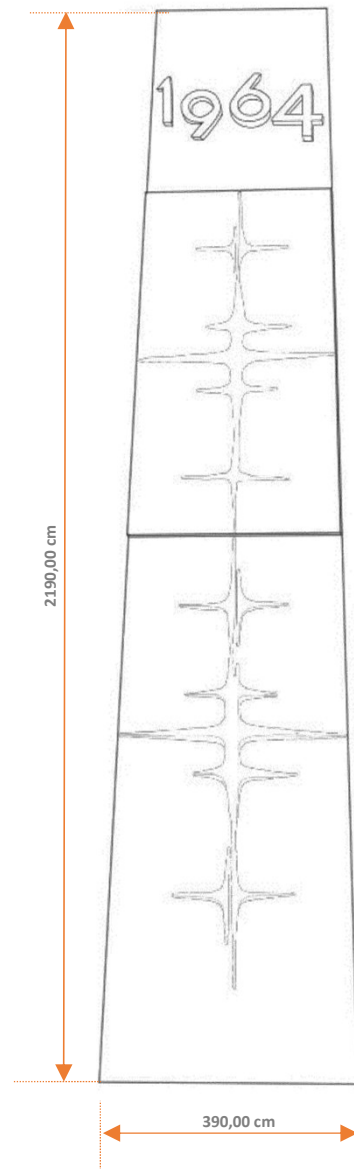
• *L'espina*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

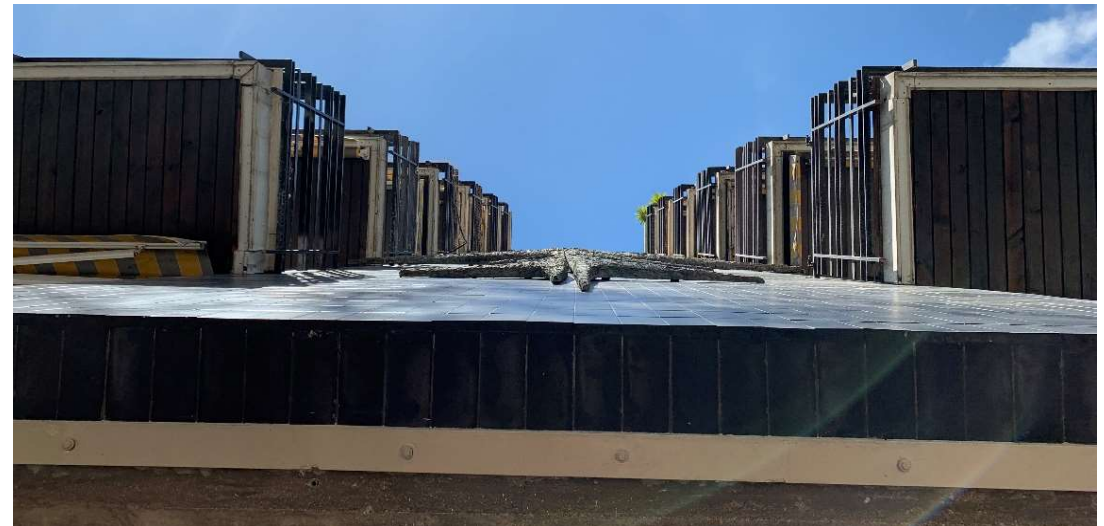
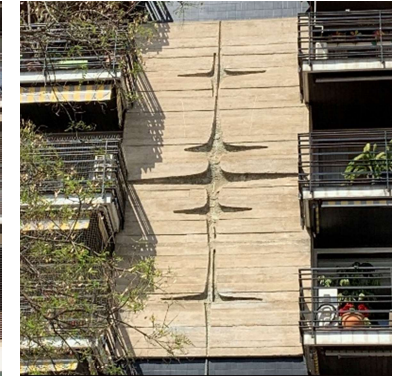
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

L'espina

Aixecament gràfic *L'Espina* (font pròpia)

Imatges *L'Espina* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• L'espina

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

L'espina

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
 Pàtina de brutícia	 Fissuració	 Oxidació
	 Despreniment	 Meteorització

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 4 de maig del 2019)

L'espina es troba en la rambla central de la ciutat de Tarragona, un emplaçament molt freqüentat per turistes.

S'inspecciona amb prismàtics, i s'observa una pàtina de brutícia general i una decoloració del revestiment ceràmic irregular que varia segons la zona en la que es troba.

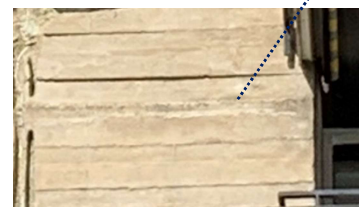
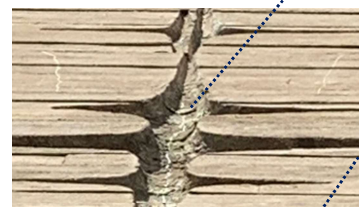
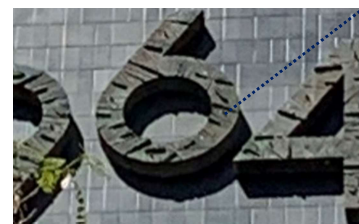
Per altra banda, també s'observa amb instruments d'augment òptic, una lleugera oxidació del bronze als números "1964" en un 5-10 % de la seva superfície total i unes taques d'oxidació a les parts còncaves centrals del formigó, aparentment provinents dels regalims de les peces de bronze de la part superior.

Existeixen unes petites fissures i desprendiments que marquen la part central i laterals, però sense gran rellevància.

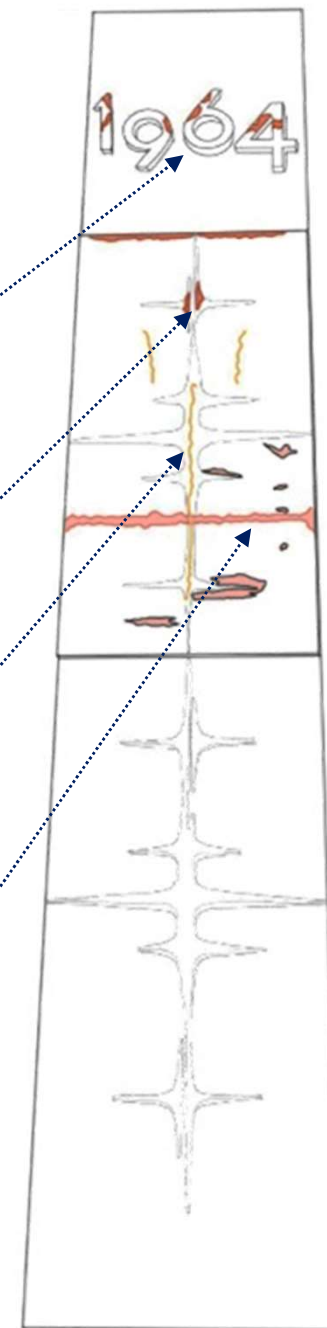
Per últim, trobem una disgregació o meteorització a la part central coincidint amb la junta constructiva dels elements de formigó, tal i com es mostra a la imatge.

Cal destacar que aquest fris mostra aparentment una bona adherència a la façana que el suporta, encara que es desconeix l'estat actual dels seus ancoratges.

No es detecten aparents vinclaments, ni desplaçaments de les seves peces amb el suport

Imatges l'Espina (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions l'Espina (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a les víctimes del Vallès*

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Monument a les víctimes del Vallès – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1963-64

Ubicació: Pont de la Riera, Carrer de Cadmo 1, 08191 Rubí, Barcelona

Coordenades DMS: 41°29'40.0"N 2°01'45.4"E

Coordenades UTM: 41.494431, 2.029271

Materials de construcció: Bronze, alumini i formigó

Etape de l'obra: Penetracions i tensions

Dimensions: 1300 x 360 x 100 cm

Aquesta obra és en record a les 617 víctimes mortals que va provocar la riuada a la comarca Vallès Oriental de la província de Barcelona, al setembre de l'any 1962.

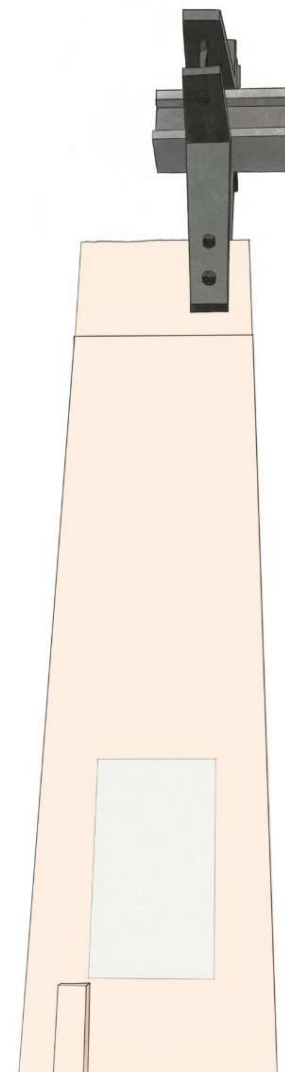
Subirachs erigeix un pilar de formigó de base rectangular on encasta una estructura de bronze a la part superior amb el símbol d'una creu cristiana.

La creu està formada per una biga d'alumini inserida en quatre peces de bronze fixades al pilar amb cargols. La funcionalitat i autenticitat dels petits elements que la componen, la polimatèria i diferència de textures, sumat a la rugositat de la textura de l'encofrat del formigó són aspectes clau de l'etapa de les penetracions i les tensions del artista.

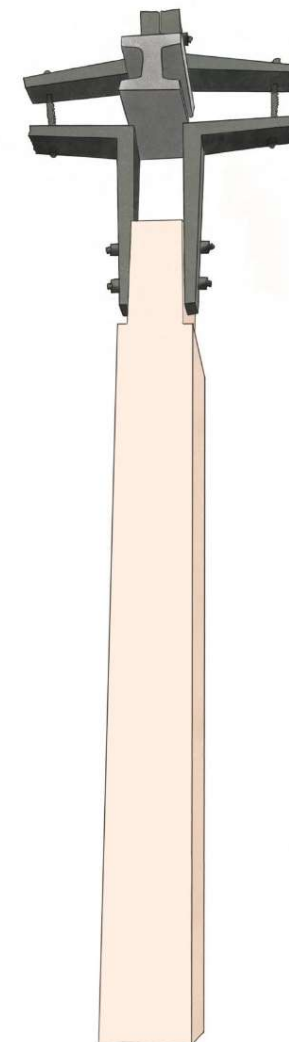
Per altra banda cal remarcar que els elements constructius que componen el conjunt al·ludeixen a una classe obrera a la que pertanyien les víctimes del homenatjades amb l'escultura [6].

Imatge Monument a les víctimes del Vallès (font pròpia)

Aixecament gràfic Monument a les víctimes del Vallès (font pròpia)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a les víctimes del Vallès*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument a les víctimes del Vallès – Situació i planejament (Ajuntament de Rubí)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Pont de la Riera, Carrer de Cadmo 1, 08191 Rubí, Barcelona

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: SX2 Sistema viari: altre viari en sòl urbà

Codi MUC: SX2 Sistemes, Viari, Altre viari en sòl urbà

Planejament territorial

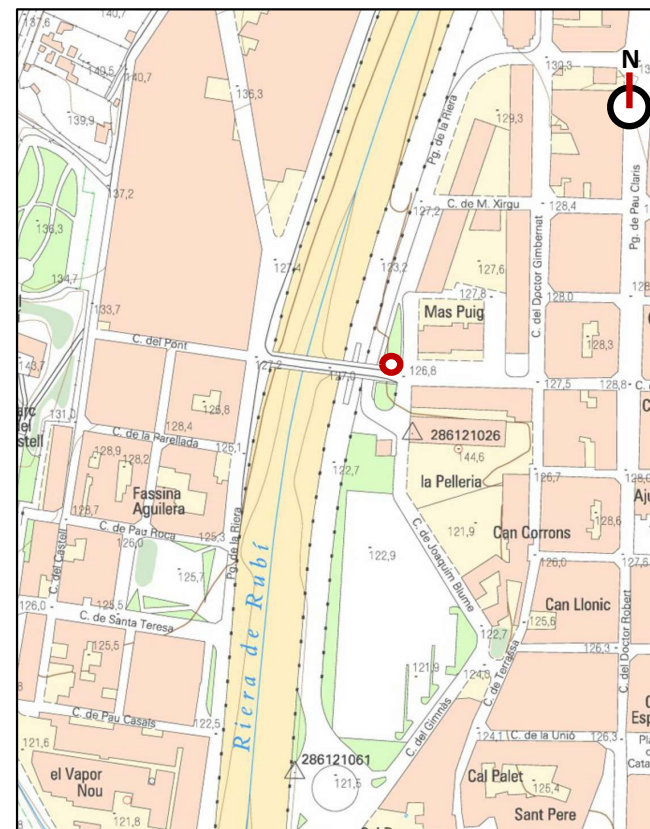
Pla territorial metropolità de Barcelona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Rubí)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Rubí)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a les víctimes del Vallès*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

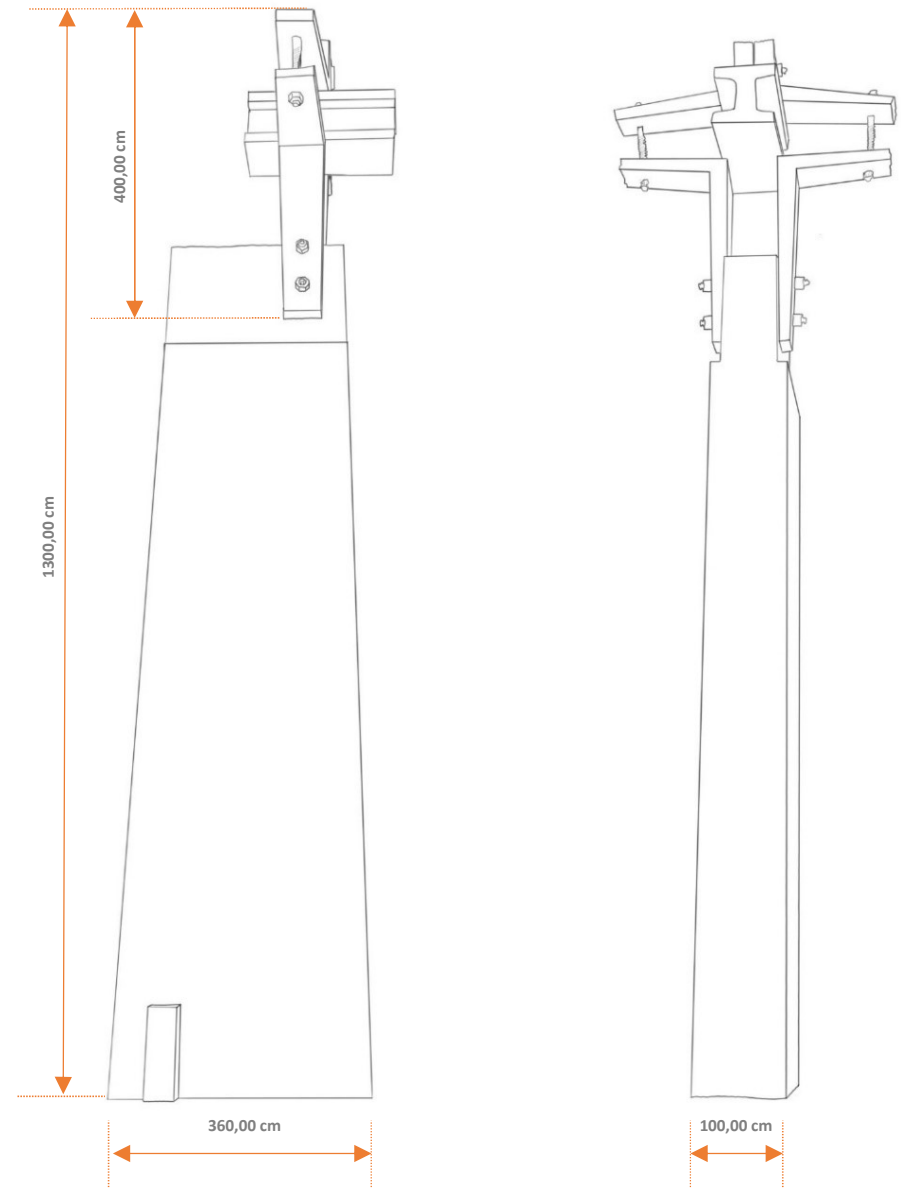
||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Monument a les víctimes del Vallès

Imatges Monument a les víctimes del Vallès
(font pròpia)

Aixecament gràfic Monument a les víctimes del Vallès (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Monument a les víctimes del Vallès

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Monument a les víctimes del Vallès

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◊ Erosió	◆ Fissuració	◆ Oxidació
	◆ Despreniment	

Intervencions prèvies:
◆ Repintat de la superfície

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 25 de maig del 2019)

El monument està situat molt aprop de la zona industrial i de la riera de Rubí.

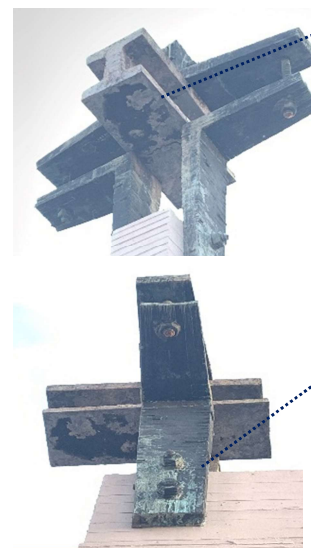
A ull nu es pot observar una patina de brutícia general en la seva superfície i erosió a la part superior.

Es va realitzar amb anterioritat una neteja i repintat de la superfície de la base, amb pintura de color rosa. Es desconeix l'any d'aquesta actuació.

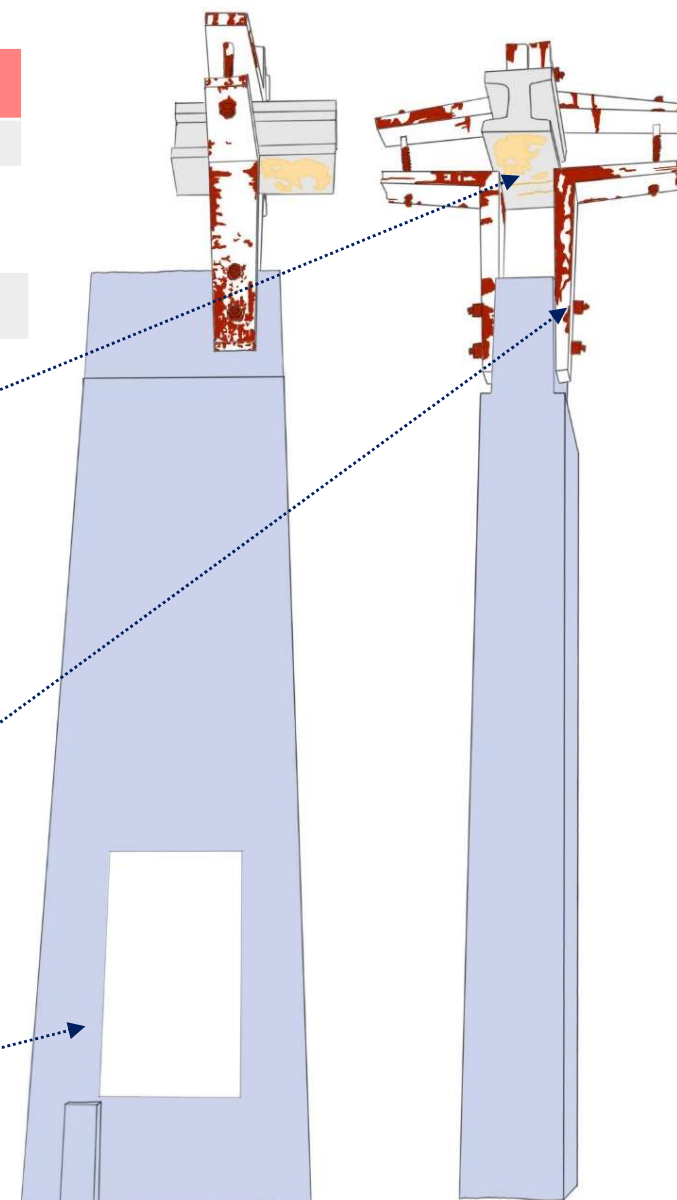
A la part superior es detecta, amb prismàtics, un deteriorament greu, concretament a la biga encastada, que es troba esquarterada transversalment i on també s'han després parts puntuals.

Per últim, la creu de bronze està oxidada en un 30-40 % de la seva superfície total.

El patró de les lesions descrites es repeteix a les altres cares de l'obra.

Imatges Monument a les víctimes del Vallès (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions M. a les víctimes del Vallès (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Portabandera

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Portabandera – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1966

Ubicació: Carrer Indústria 123 / Carrer Lepant 350, 08025 Barcelona

Coordenades DMS: 41°24'29.1"N 2°10'19.6"E

Coordenades UTM: 41.408073, 2.172105

Materials de construcció: Bronze, formigó vist i acer

Etape de l'obra: Penetracions i tensions - Nova realitat figurada

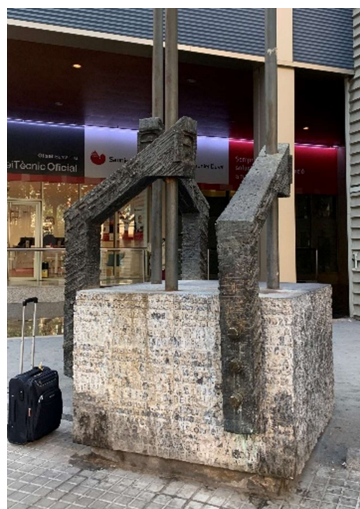
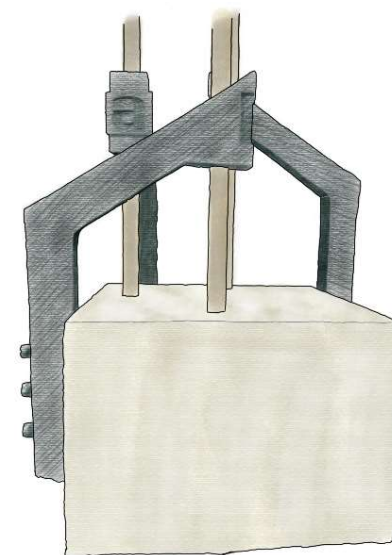
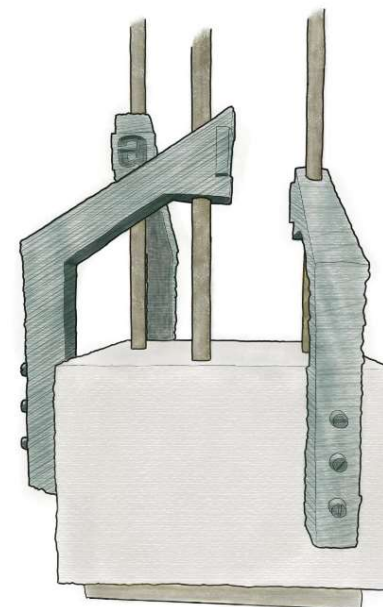
Dimensions: 971 x 182 x 195 cm

El monument Portabandera el realitza Subirachs en una època on vol emfatitzar el realisme a través de la funció i autenticitat dels elements que componen l'escultura. L'arquitecte Jordi Bonet, li encarrega (1965) la col·locació d'una escultura davant de l'edifici de l'empresa que el mateix Bonet va projectar, anomenada Aiscondel (empresa dedicada a la transformació de materials plàstics) [8].

Subirachs crea un portabandera format per una base de formigó amb lletres en relleu i tres braços (que suggereixen una forma humana) de bronze, que subjecten respectivament els tres pals d'acer.

Així mateix els tres braços de bronze es fixen amb 3 cargols a la base de formigó donant una sensació d'estabilitat del conjunt.

Cal destacar que els nous propietaris del edifici van cobrir el relleu de la base (on surt repetit el nom Aiscondel) però posteriorment el mateix escultor va recuperar la qualitat de la textura del relleu picant la superfície [8].

Imatge Portabandera i gravat de la base
(font pròpia)

Aixecament Portabandera (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Portabandera

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Portabandera – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Carrer de Lepant 350 -354

Ref. cadastral: 0946214DF3804F

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

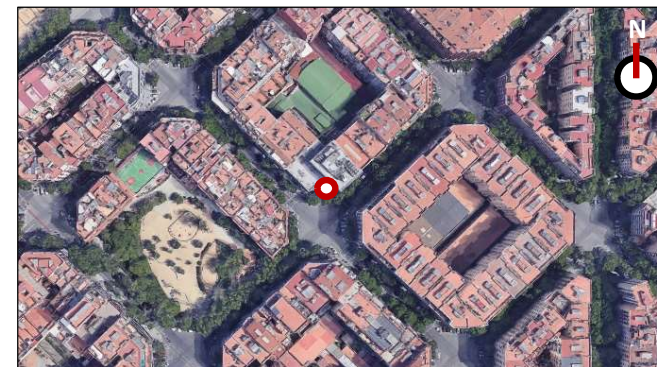
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a Densificació Urbana Intensiva

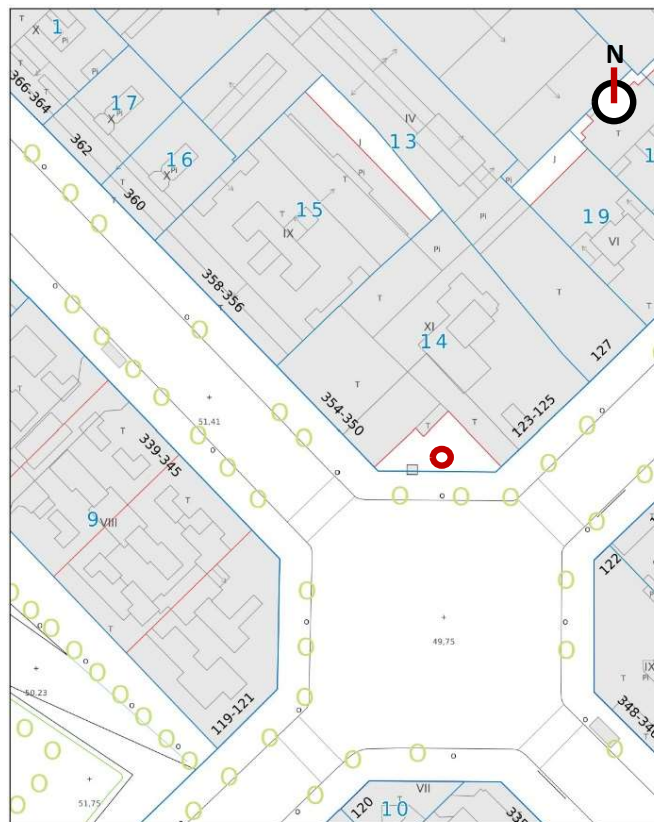
Codi MUC: R2 Residencial, Urbà tradicional

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Carrer de Lepant 350 - 354

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Carrer de Lepant 350 - 354

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

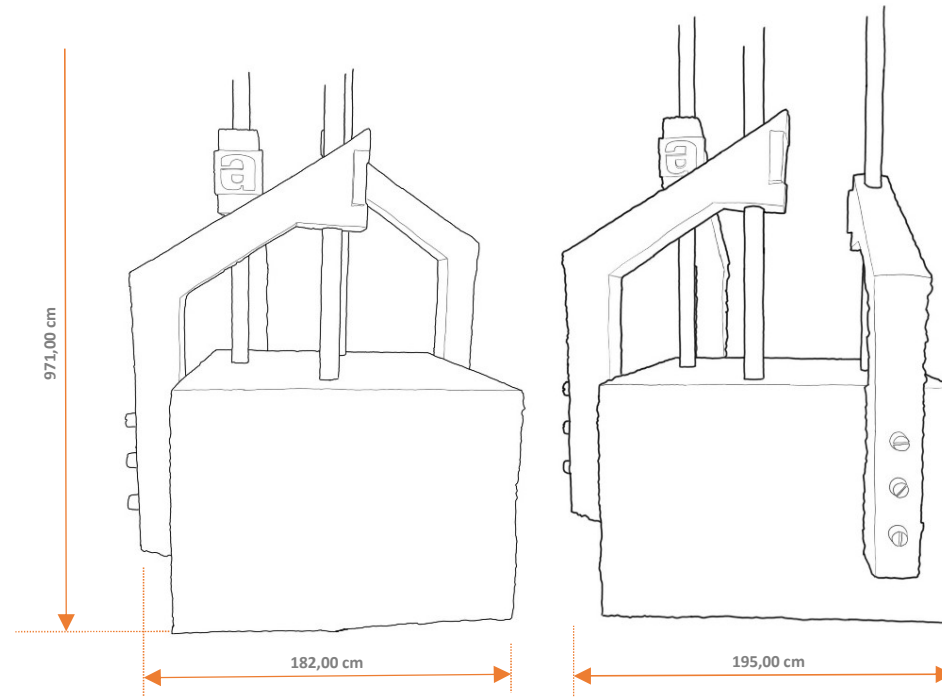
• *Portabandera*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

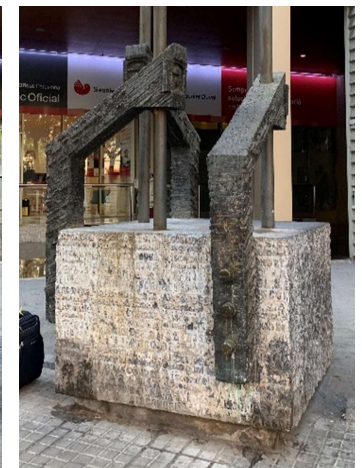
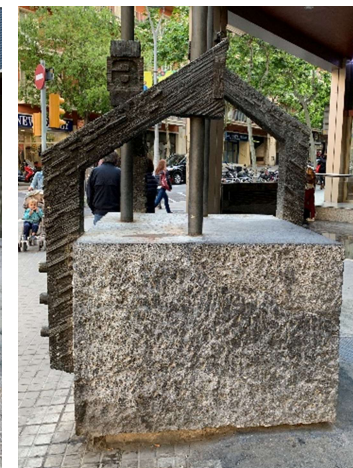
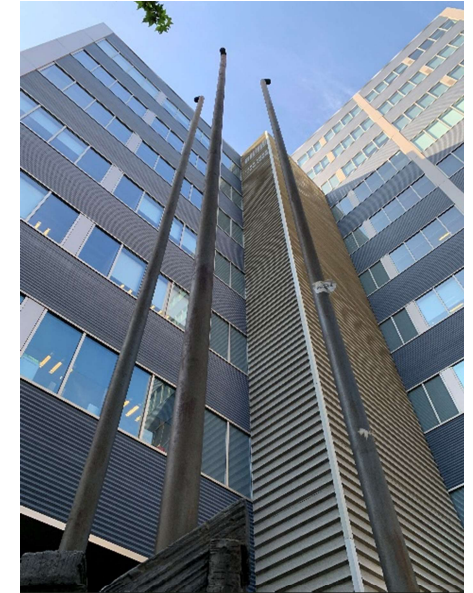
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Portabandera

Aixecament gràfic *Portabandera* (font pròpia)

Imatges *Portabandera* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Portabandera

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

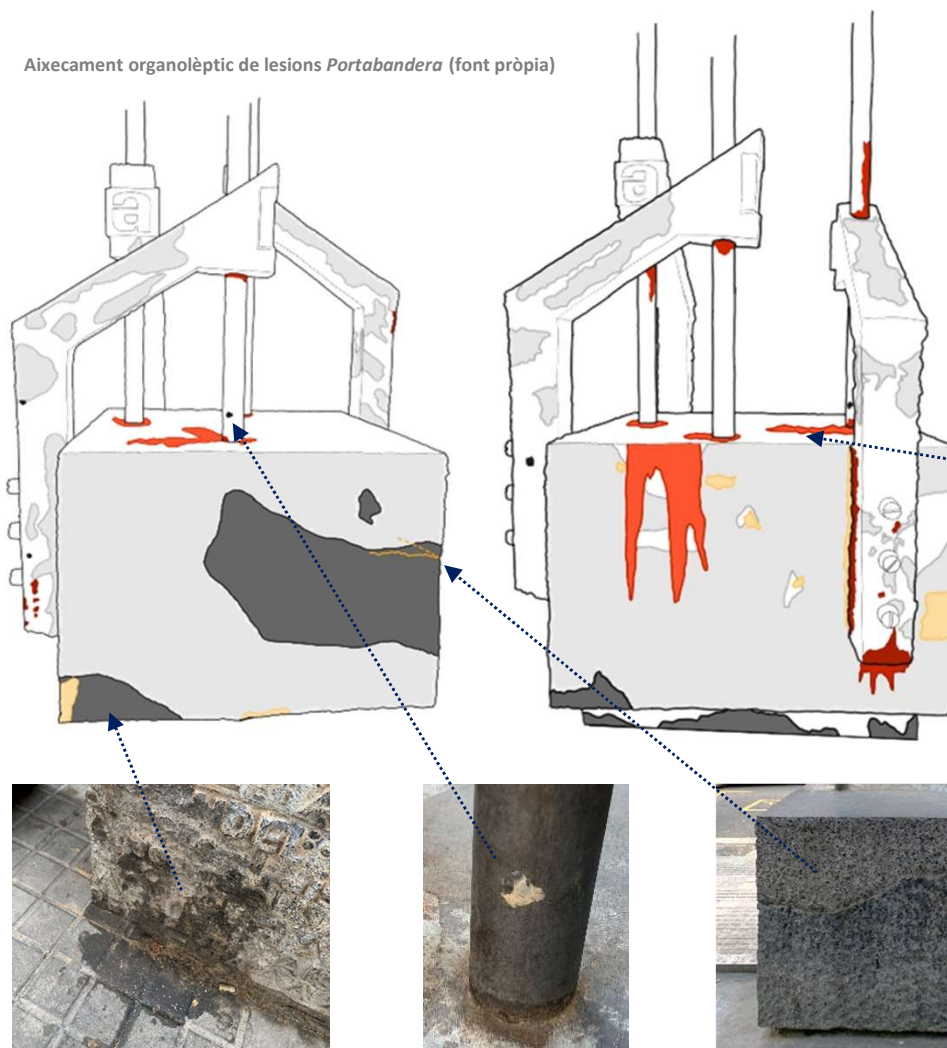
CARACTERITZACIÓ – Aixecament organoleptic de lesions

Portabandera

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◊ Erosió	◆ Fissuració	◆ Oxidació
◼ Pàtina de brutícia	◆ Despreniment	

Aixecament organolèptic de lesions Portabandera (font pròpia)

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 7 d'abril del 2019)

El Portabandera presenta una erosió important en el 90-95 % del gravat perimetral de la superfície de la seva base.

A la part inferior i frontal trobem una pàtina de brutícia i altres partícules aparentment d'excrements animals i d'origen antròpic (xiclet).

S'observa oxidació de l'acer dels pals de bandera i taques d'òxid a la part superior i laterals de l'estructura de formigó. També trobem oxidació en els braços o suports de bronze.

Per últim hi ha un despreniment superficial del gravat i una fissura a la base de formigó. Les deficiències descrites tenen continuïtat a les altres dues cares del monument.

Imatges Portabandera (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Tele-eXprés*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Tele-eXprés – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1966

Ubicació: Carrer d'Aragó 390-394 / Roger de Flor 180-184, 08013 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'54.2"N 2°10'24.5"E

Coordenades UTM: 41.398385, 2.173472

Materials de construcció: Formigó vist

Etape de l'obra: Penetracions i tensions

Dimensions: 2820 x 400 x 25 cm cada relleu (4 relleus en total)

Aquest edifici d'oficines en un xamfrà del carrer d'Aragó de Barcelona, projectat per l'arquitecte Josep Puig i Torné (1965-67), albergava la seu del diari Tele-eXprés que va desaparèixer a finals dels anys vuitanta.

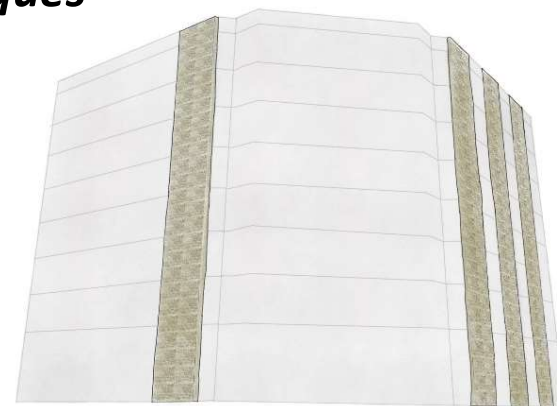
La façana, lleugera, es compon d'una estructura metàl·lica acabada amb un mur cortina de vidre. Subirachs s'encarrega d'esculpir 4 franges verticals de formigó vist, de 4,00 m de base i 28,20 m d'alçada, formades per peces de 1,00 m de base x 0,60 m d'alçada. Aquests elements contenen relleus amb els noms de les capçaleres del diari Tele-eXprés, que es van realitzar utilitzant motllos, recordant la rotativa del diari ^[8].

Això ens mostra una característica principal de l'etapa on es troba l'artista que intenta oferir una funcionalitat als elements que la componen a la vegada que mostra l'autenticitat.

Com a curiositat esmentar que el diari Tele-eXprés, va fer una sèrie d'entrevistes a Subirachs sobre la seva trajectòria artística recollides a la seva biografia.

Imatge *Tele-eXprés* (font pròpia)

Aixecament vista frontal façana *Tele-eXprés*
(font pròpia)

Entorn *Tele-eXprés* (font pròpia)

Motllo original patró de la façana *Tele-eXprés* (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Tele-eXprés

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Tele-eXprés – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Carrer d'Aragó 390 -394

Ref. cadastral: 1035701DF3813E

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

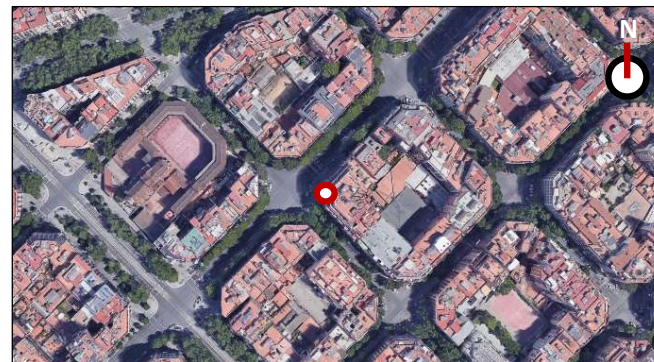
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a Densificació Urbana Intensiva

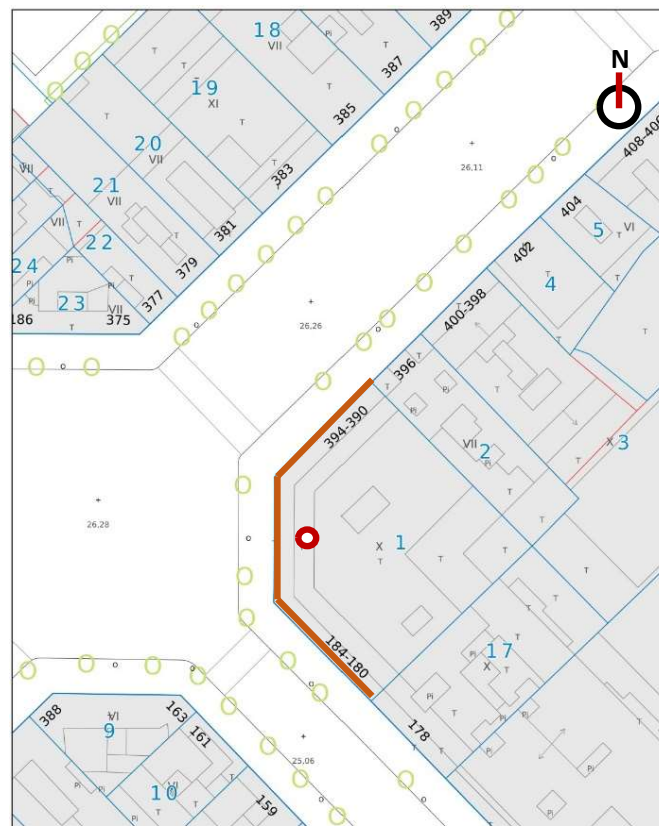
Codi MUC: R2 Residencial, Urbà tradicional

Planejament territorial

Pla territorial metropolitana de Barcelona

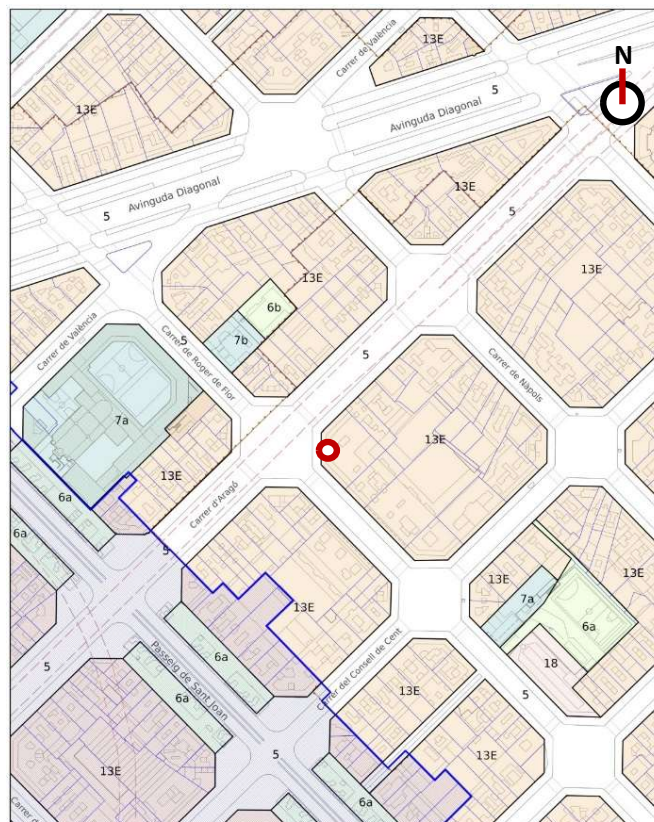
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Carrer d'Aragó 390 - 394

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Carrer d'Aragó 390 - 394

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

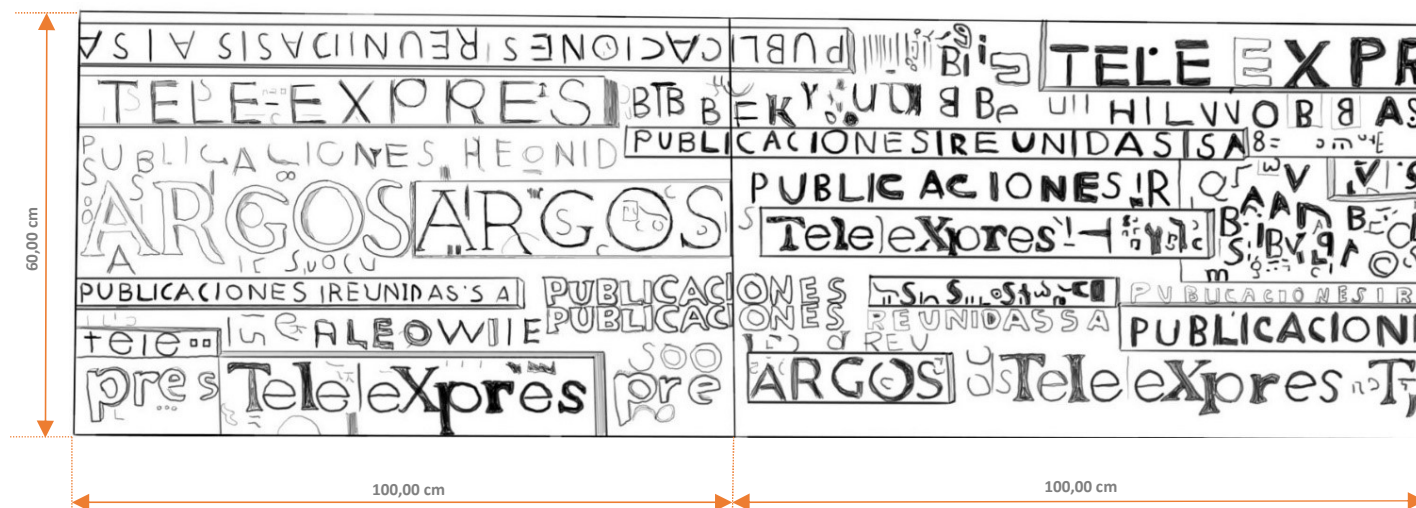
• Tele-eXprés

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

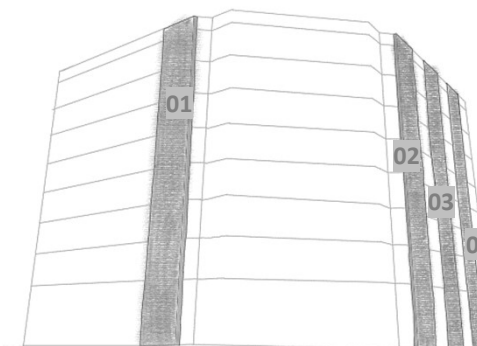
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Tele-eXprés

Aixecament gràfic Tele-eXprés (font pròpia)

Planta Tele-eXprés (Cadastre)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Tele-eXprés

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Tele-eXprés

Tipologia de lesions

FÍSIQUES	MECÀNIQUES
◊ Erosió	◊ Despreniment
◼ Dipòsits de brutícia	

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 13 d'abril del 2019)

L'edifici es situa en un xamfrà d'un dels carrers més transitats del nucli urbà de la ciutat de Barcelona.

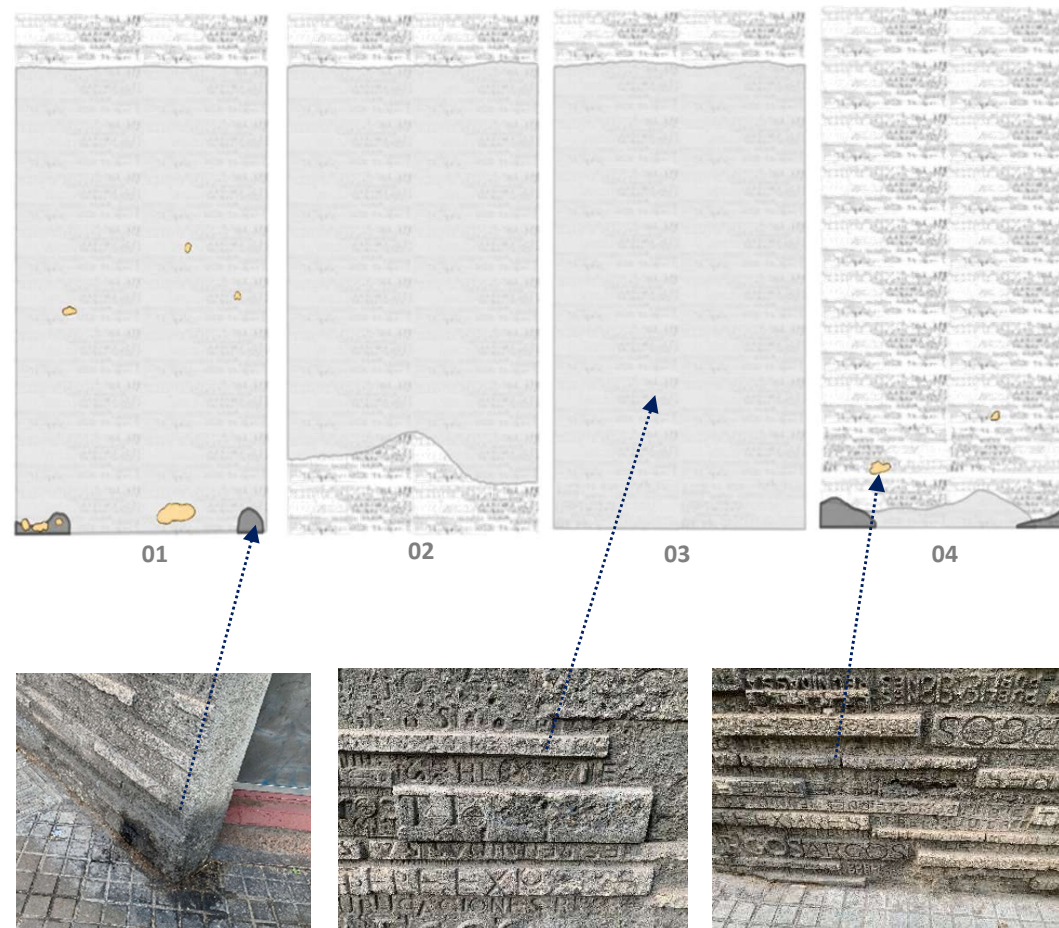
Es realitza una inspecció amb prismàtics i s'observa que la superfície de les lloses dels paraments verticals es troben erosionades fins a la novena fila de lloses a la primera, segona i tercera franja i fins la primera fila de lloses a la quarta franja.

El grau d'erosió respecte les 10 primeres files de lloses és d'un 80-90 % a la primera i tercera franja, un 60-70 % la segona i un 5-10 % la quarta.

Conté dipòsits de brutícia, aparentment d'origen animal, a la part inferior a peu de la via pública i escrotonaments diversos que han provocat la pèrdua progressiva del gravat de les matrius del Tele-eXprés fins a la novena llosa (aproximadament a 540 cm d'alçada).

Per últim mencionar que aparentment no es detecta falta de subjecció al suport de la façana, ni cap vinclament o desplaçament de les seves peces.

Aixecament organolèptic de lesions Tele-eXprés (font pròpia)

Imatges Tele-eXprés (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• La mesura de l'espai-temps

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

La mesura de l'espai-temps – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1967

Ubicació: Via Augusta 59 / Carrer de Marià Cubí 2, 08006 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'58.70"N 2°09'06.01"E

Coordenades UTM: 41.399671, 2.151899

Materials de construcció: Bronze

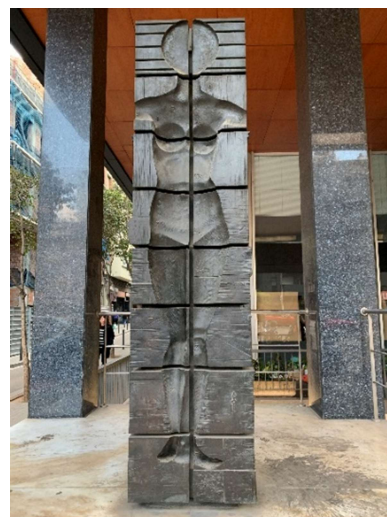
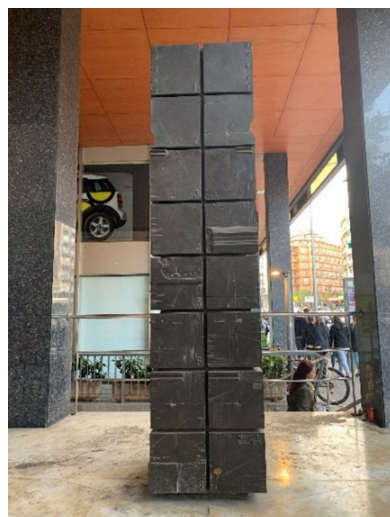
Etapla de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 265 x 64 x 64 cm

L'obra La mesura de l'espai temps es situa a la sortida de l'actual estació dels ferrocarrils de la generalitat a la parada de Gràcia del municipi de Barcelona. El seu emplaçament és davant d'un dels carrers més transitats de la ciutat, via Augusta i davant de la plaça Gal·la Plàcidia.

Subirachs forma l'escultura amb la figura nua d'un cos femení perfectament proporcionat, seguint els canons clàssics. L'estructura es suporta en una base quadrada dividida en setze cubs numerats.

Aquesta obra és un clar exemple de la seva etapa de nova realitat figurada, on utilitza formes còncaves i convexes creant negatius que donen tridimensionalitat a l'escultura. A la vegada aporta simbologia de fracció proporcional de l'Espai i al·ludeix al Temps amb un rellotge que situa com esfera al cap de la figura. Petits gravats a la superfície de bronze omplen de contingut la seva simbologia [8].

Aixecament La mesura de l'espai-temps
(font pròpia)

Imatges La mesura de l'espai-temps (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *La mesura de l'espai-temps*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

La mesura de l'espai-temps – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Via Augusta 59

Ref. cadastral: 9136404DF2893E

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

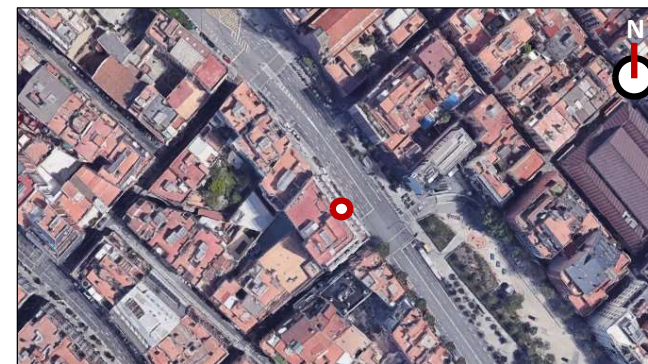
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a Densificació Urbana Intensiva

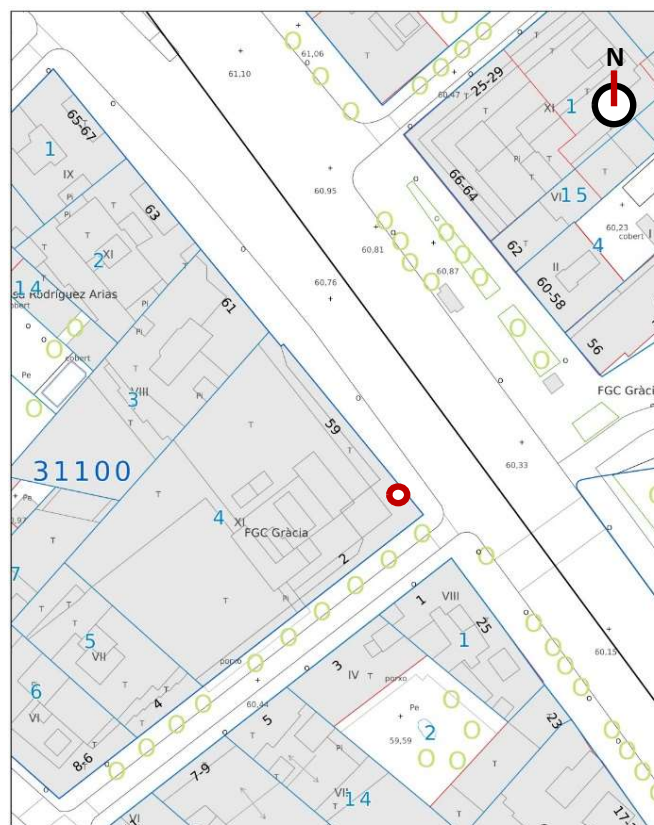
Codi MUC: R2 Residencial, Urbà tradicional

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

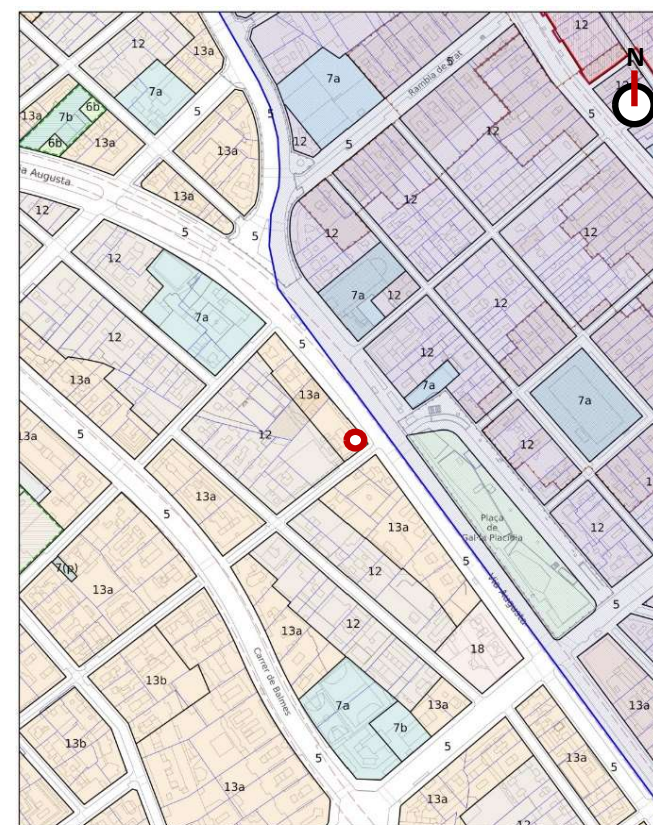
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Via Augusta 59

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Via Augusta 59

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

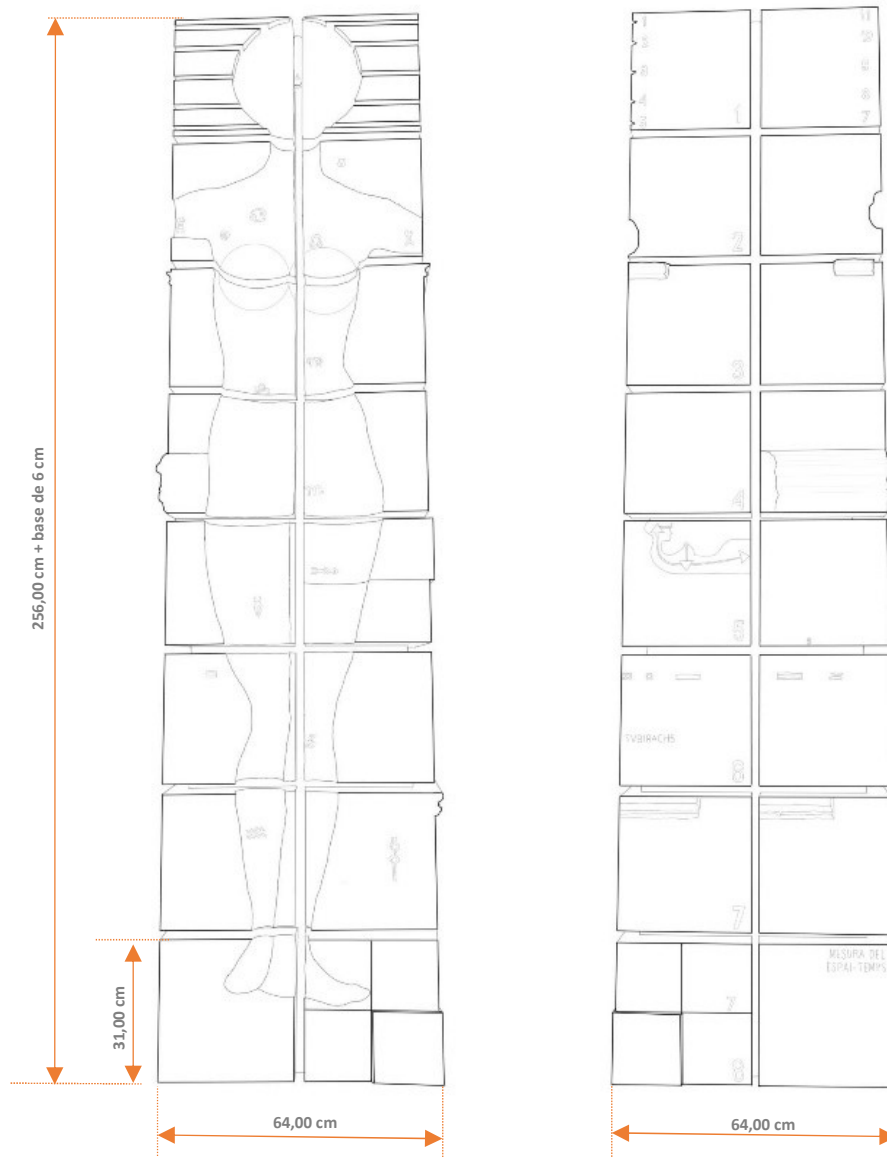
• La mesura de l'espai-temps

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

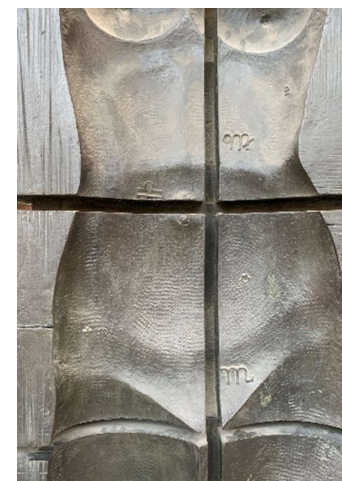
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

La mesura de l'espai-temps

Aixecament gràfic *La mesura de l'espai-Temps* (font pròpia)

Imatges *La mesura de l'espai-temps* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *La mesura de l'espai-temps*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||||

La mesura de l'espai-temps

Tipologia de lesions

FÍSQUES	QUÍMIQUES
◆ Dipòsit de brutícia	◆ Oxidació

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 13 d'abril del 2019)

Aquesta obra es troba a un barri de negoci i
oci bastant concorregut a la ciutat de
Barcelona.

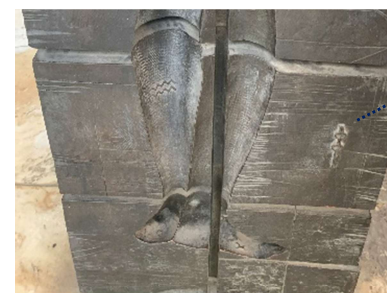
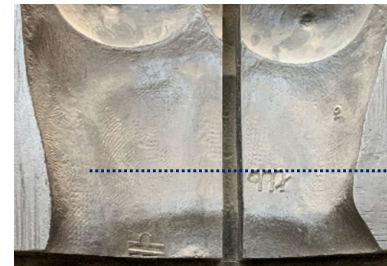
Es detecta en baixa proporció, oxidacions del
bronze en 5-10 % de la superfície total i grans
acumulacions de pols i patina de brutícia a les
concavitats i a la base de l'escultura.

Les lesions de les altres dues cares repeteixen
el mateix patró que les lesions descrites.

Cal destacar l'absència d'un rellotge
originaria l'obra i se'n desconeix l'any de
retirada.

Imatges *La mesura de l'espai-temps*
(font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions *La mesura de l'espai-temps*
(font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Fris Barcelona*

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Fris Barcelona – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1969

Ubicació: Plaça de Sant Miquel, 08002 Barcelona

Coordenades DMS: 41°22'54.8"N 2°10'39.3"E

Coordenades UTM: 41.381894, 2.177589

Materials de construcció: Formigó vist

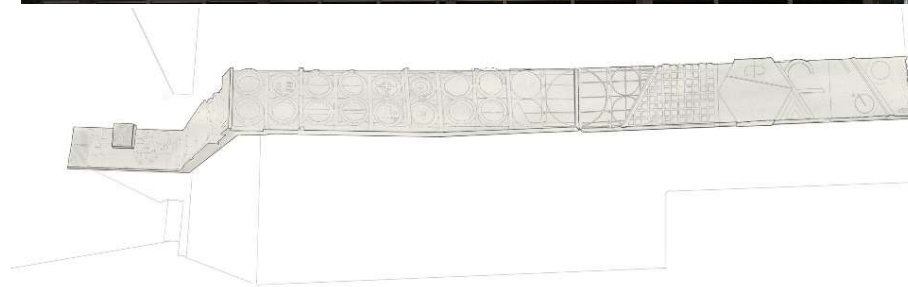
Etape de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 256 x 4600 x 45 cm (profunditat variable)

Imatges *Fris Barcelona* (font pròpia)

Imatge *Fris Barcelona* (font: Cirlot, Lourdes 1990)

Aixecament vista frontal *Fris Barcelona* (font pròpia)

El fris Barcelona és un relleu de 46 m, conformat per diverses peces de formigó vist, disposades com a aplacat i fixades amb una estructura metàl·lica al frontal del pont que uneix l'edifici Novíssim i l'antic edifici de l'Ajuntament de Barcelona.

Carregat de simbolisme, aquest fris explica la trajectòria històrica de la ciutat de Barcelona.

Explicat d'esquerra a dreta mostra la teoria aristotèlica (forma i matèria), la ciutat romana i visigoda, i l'activitat política del municipi amb l'aparició de la figura de Gal·la Plàcidia.

En el cantell podem veure l'activitat jurídica representada amb les taules de la llei, i una etapa Comtal amb l'origen de la llengua catalana i les armes de la ciutat, on hi apareix l'empremta d'una mà simbolitzant les barres de l'escut de Catalunya.

Seguidament hi trobem una referència al arcàngel San Miquel (ja que el temple es situava en aquesta plaça que li dona el nom) i la creu de Santa Eulàlia, patrona de la ciutat i símbol de la Barcelona cristiana.

Per altra banda trobem un relleu a la part central que mostra les lletres de la paraula Barcelona amb una textura de fons carregada de símbols de lletres, arts, filosofia, comerç i indústria.

A la part central es pot observar una esfera que representa un rellotge i les quatre fases lunars representant l'espai-temps.

Per últim es representa una superfície trípica que suggereix l'estructura de la ciutat que està composta per l'Eixample, el Casc antic i el port de Barcelona [8].

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Fris Barcelona

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Fris Barcelona – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Pl. de Sant Miquel 1-3, 08002 Barcelona

Ref. cadastral: 1317103DF3811E

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

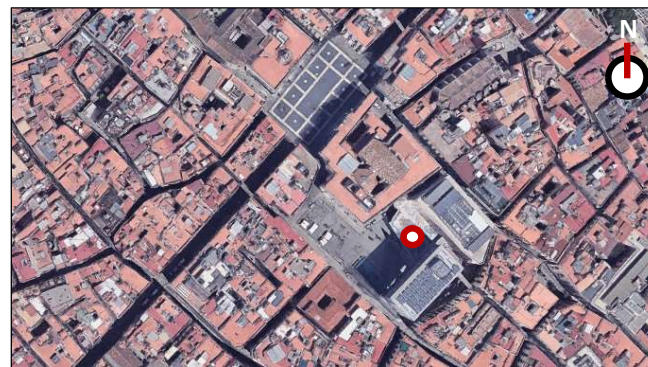
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 7a Equipaments comunitaris i dotacions

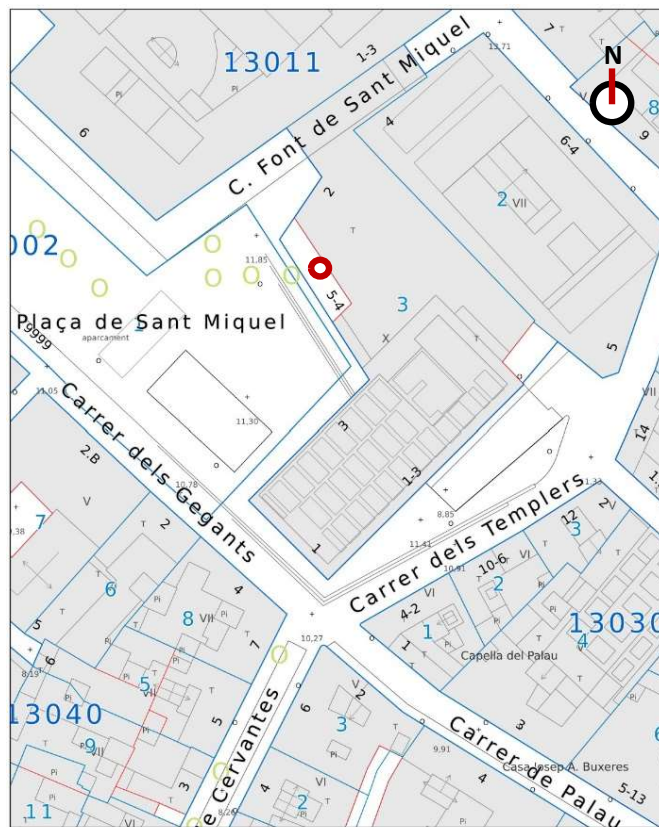
Codi MUC: SE Sistemes, Equipaments

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

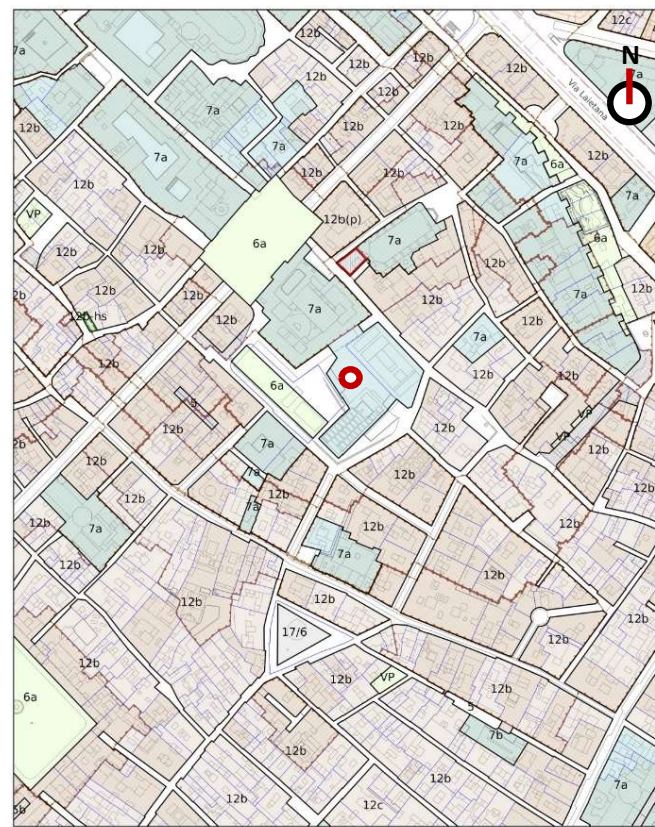
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Plaça de Sant Miquel 3

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Plaça de Sant Miquel 3

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

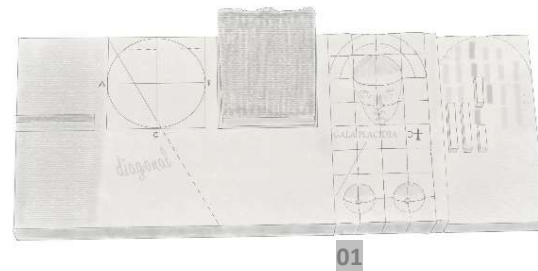
• *Fris Barcelona*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

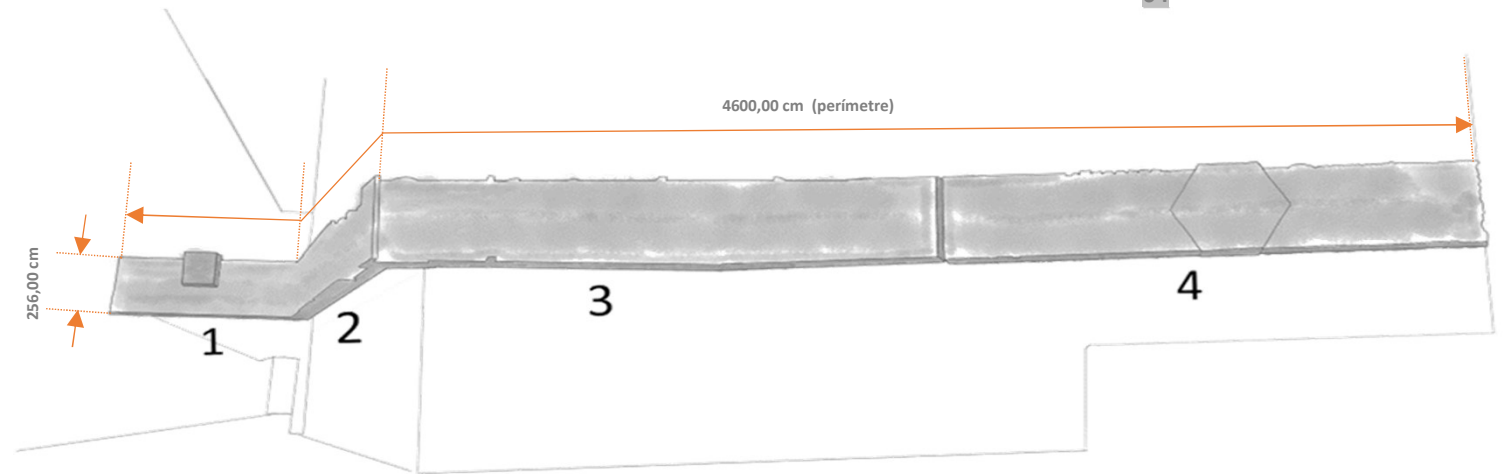
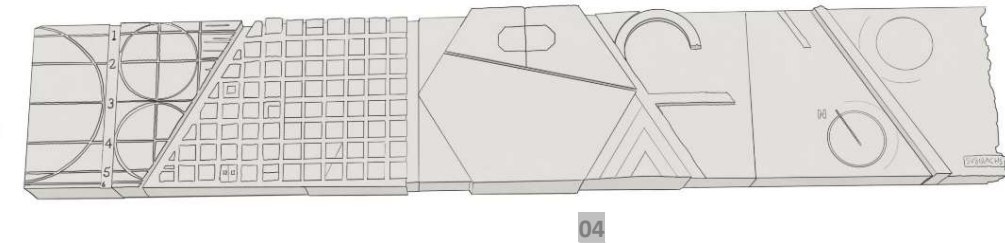
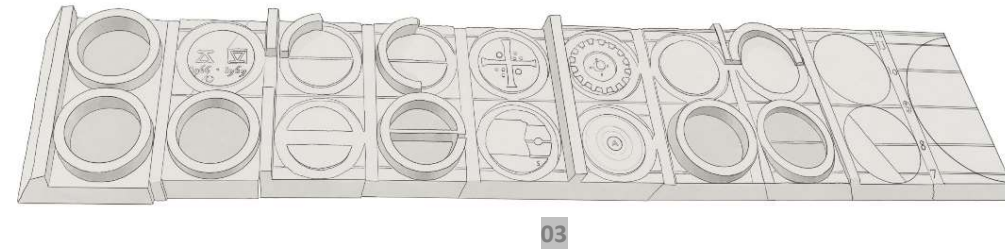
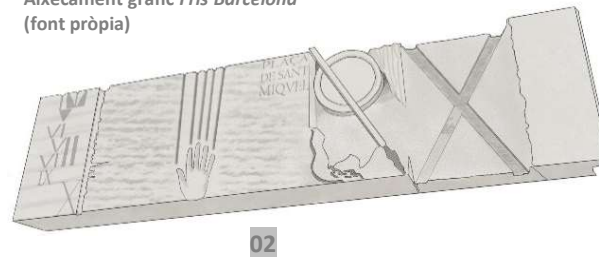
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Fris Barcelona

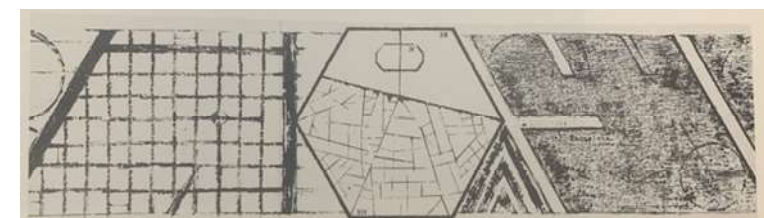
Aixecament gràfic *Fris Barcelona*
(font pròpia)

Imatge *Fris Barcelona* (font pròpia)

Imatge boceto *Fris Barcelona* (font: Ciriot, Lourdes 1990)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Fris Barcelona*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

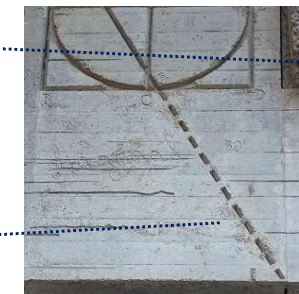
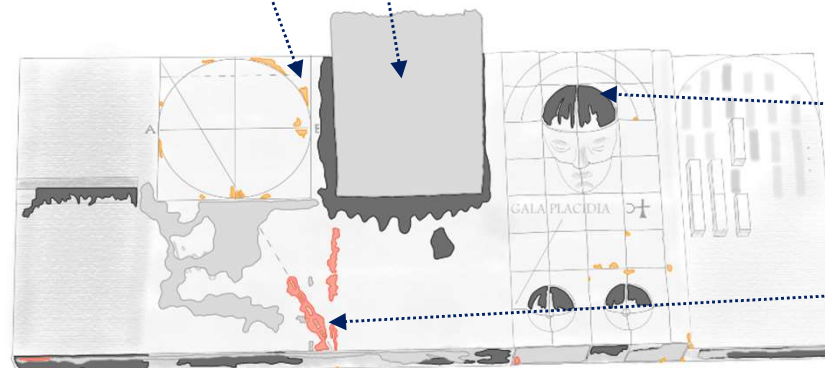
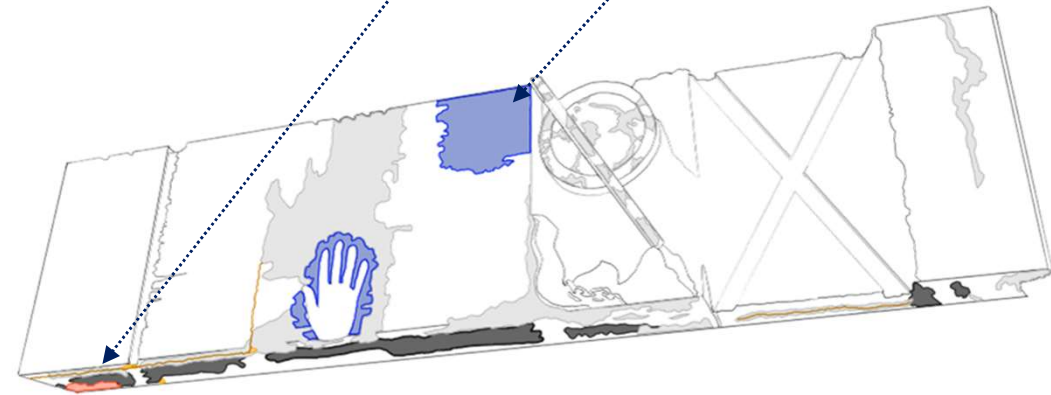
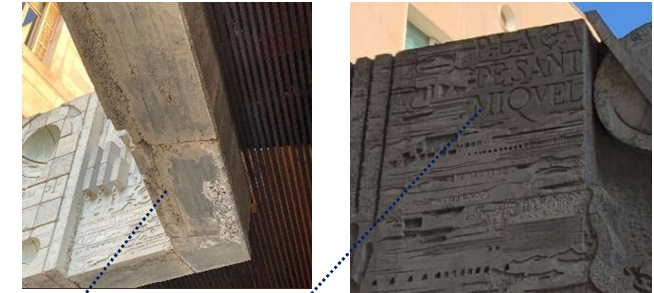
||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||||

Fris Barcelona

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◊ Erosió	◆ Fissuració	◊ Decoloració
◆ Pàtina de brutícia	◆ Despreniment	

Intervencions prèvies:
◆ Restauració parcial de la superfície

Aixecament organolèptic de lesions *Fris Barcelona* (font pròpia)

Imatges *Fris Barcelona* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Fris Barcelona

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||

Fris Barcelona

Tipologia de lesions

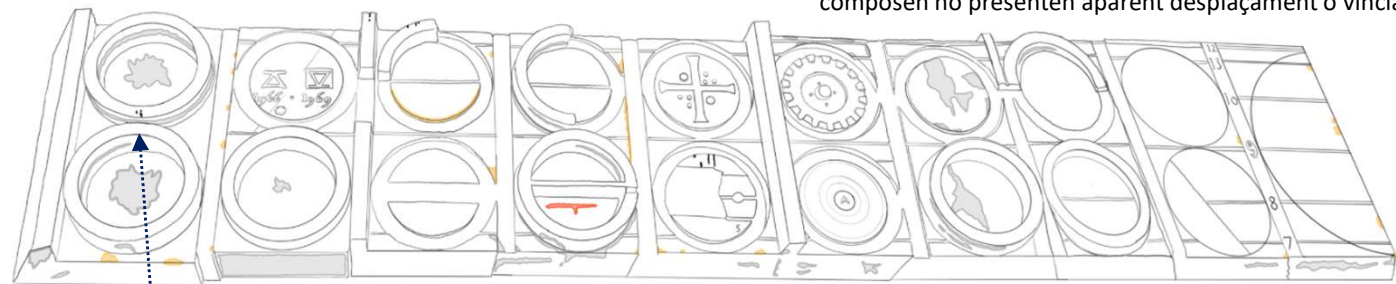
FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◊ Erosió	◆ Fissuració	◊ Decoloració
◆ Pàtina de brutícia	◆ Despreniment	

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 14 d'abril del 2019)

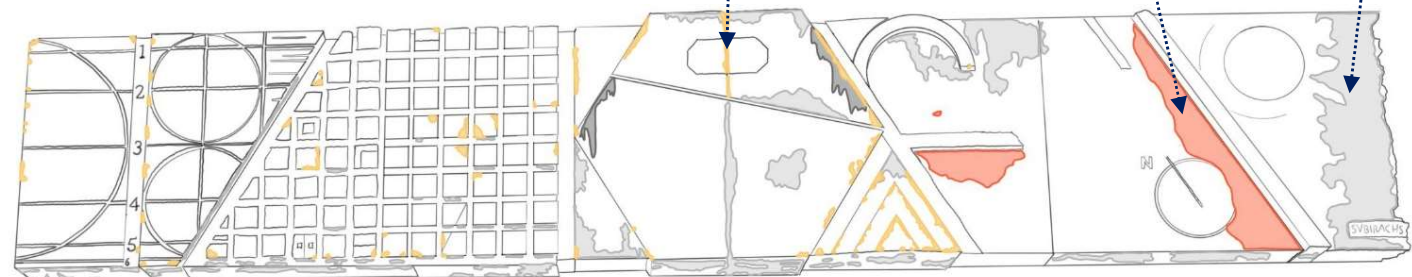
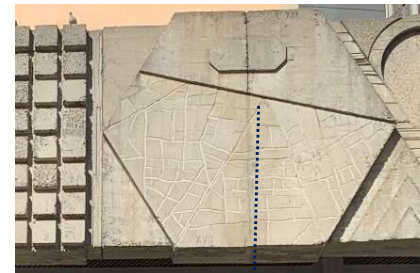
Aquest fris es troba al centre històric i polític de la ciutat de Barcelona, en un emplaçament amb un entorn molt turístic i amb molta activitat comercial.

Podem observar que varies zones es troben erosionades en un 10-20 % de la superfície total. Per altra banda trobem paraments amb una pàtina de brutícia lleu i zones que han patit una alteració del color. Cal destacar que existeixen àrees on es produeixen fissuracions i desprendiments accentuats a les cantonades dels relleus i a la secció inferior de les lloses. Per últim cal destacar que s'observen parts reparades però que es desconeix l'autor i any d'actuació.

Aparentment els ancoratges es mostren en bon estat i no comprometen la seguretat estructural del conjunt. Les peces que el componen no presenten aparent desplaçament o vinclament.

Imatges Fris Barcelona (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Fris Barcelona (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Homenatge a Barcelona*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Homenatge a Barcelona – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1969

Ubicació: Mirador de l'Alcalde, Parc de Montjuïc, 08038 Barcelona

Coordenades DMS: 41°21'59.8"N 2°10'06.0"E

Coordenades UTM: 41.366610, 2.168326

Materials de construcció: Bronze i formigó

Etape de l'obra: Penetracions i tensions

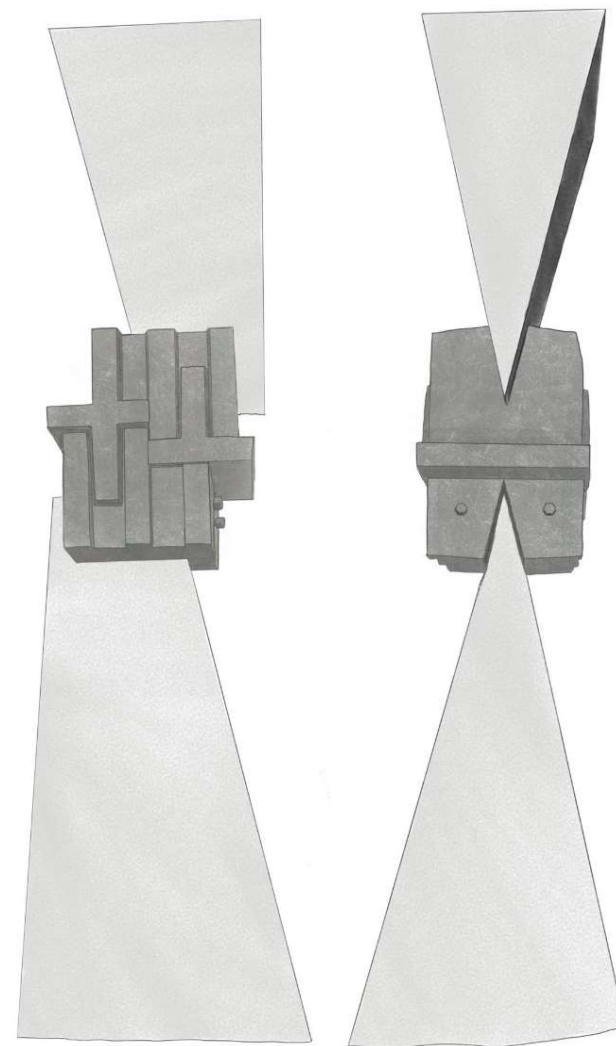
Dimensions: 565 x 160 x 150 cm

Homenatge a Barcelona és un exemple molt clar de l'etapa de les penetracions i tensions on ens mostra un monument que incorpora els conceptes d'estabilitat, verticalitat, unió (penetracions), gravitació, simetria, policromia i polimatèria que representen les seves escultures d'aquest període.

Situada al mirador de l'Alcalde a la muntanya de Montjuïc, on hi ha una vista panoràmica de la ciutat, fa un homenatge (com indica el seu nom) al municipi, amb un simbolisme de les peces que conformen el monument.

Es compon de dues falques o estructures simètriques verticals contraposades de formigó que formen un conjunt encaixant-se en un element cúbic central de bronze que simbolitza, amb fragments, la creu de l'escut de la ciutat i les quatre barres de Catalunya [8].

Per últim mencionar que existeixen petits cargols amb geometria pentagonal que tenen la funció de fixar l'escultura i omplen d'autenticitat la obra, ja que Subirachs mostra una oposició a col·locar elements que falsegen la realitat.

Aixecament *Homenatge a Barcelona* (font pròpia)

Imatges *Homenatge a Barcelona* (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Homenatge a Barcelona*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Homenatge a Barcelona – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Ctra. de Montjuïc, 33 -37

Ref. cadastral: 0701203DF3800B

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

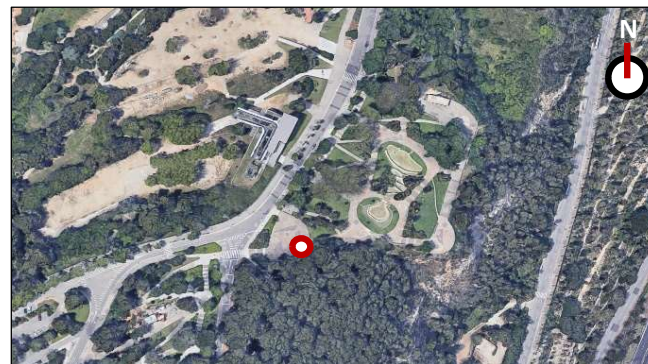
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 6c Parcs i jardins urbans

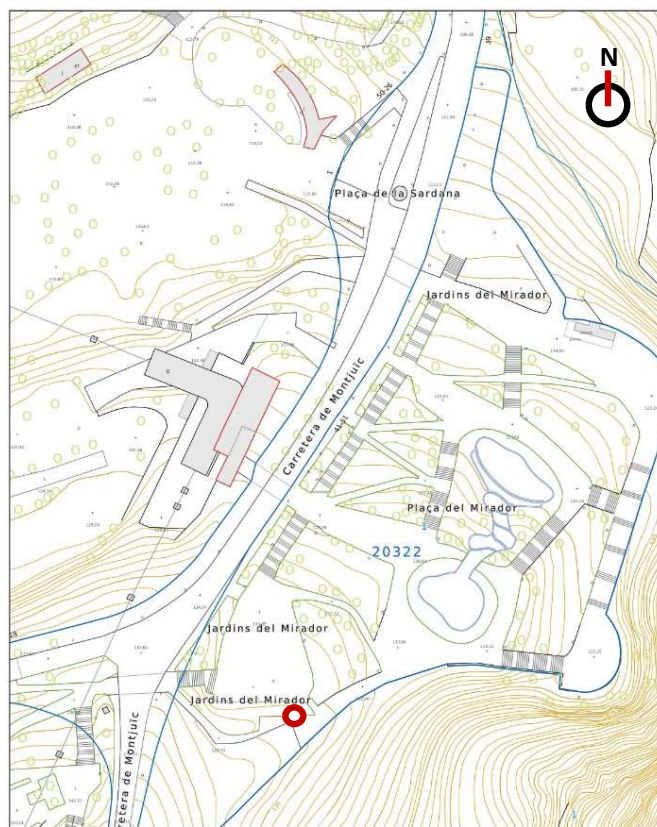
Codi MUC: SV Sistemes, Espais lliures, Zones verdes

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

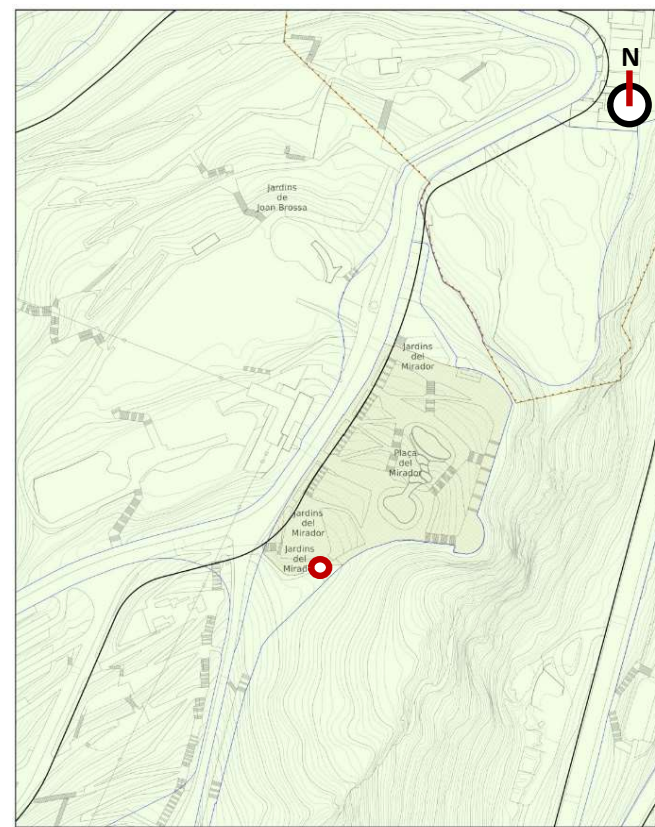
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Carretera de Montjuïc 43

Escala: 1/1000

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Carretera de Montjuïc 43

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

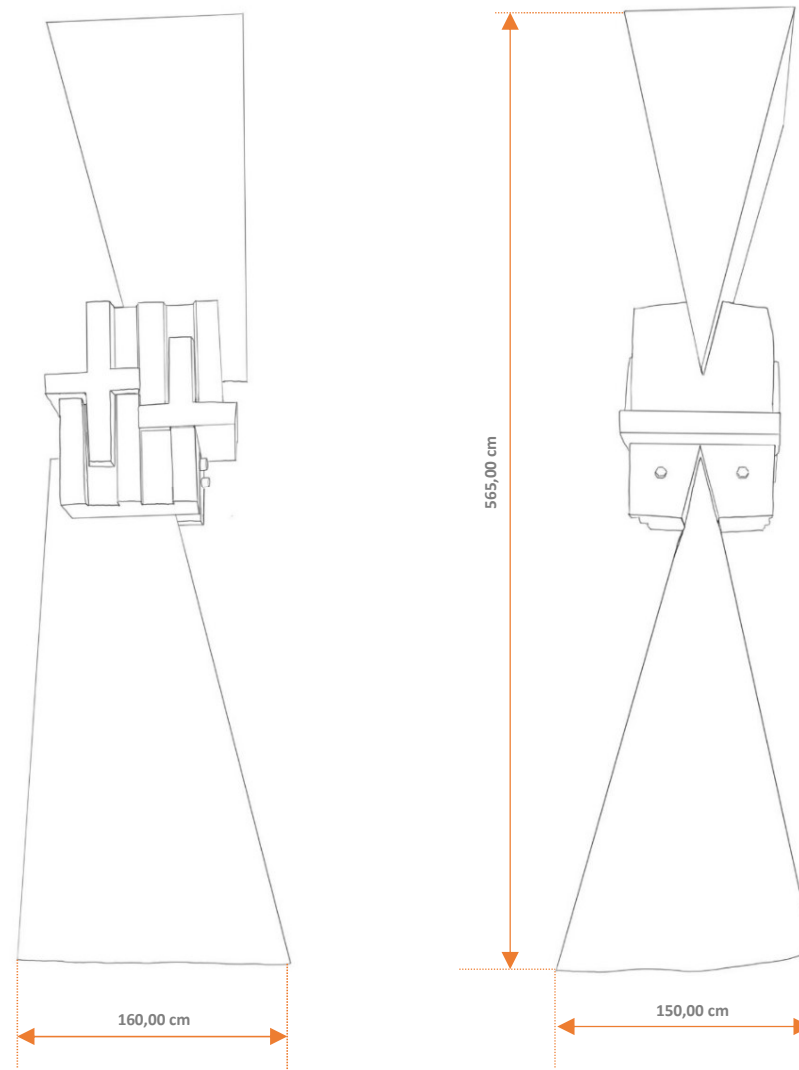
• *Homenatge a Barcelona*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Homenatge a Barcelona

Aixecament gràfic *Homenatge a Barcelona* (font pròpia)

Imatges *Homenatge a Barcelona*
(font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Homenatge a Barcelona*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

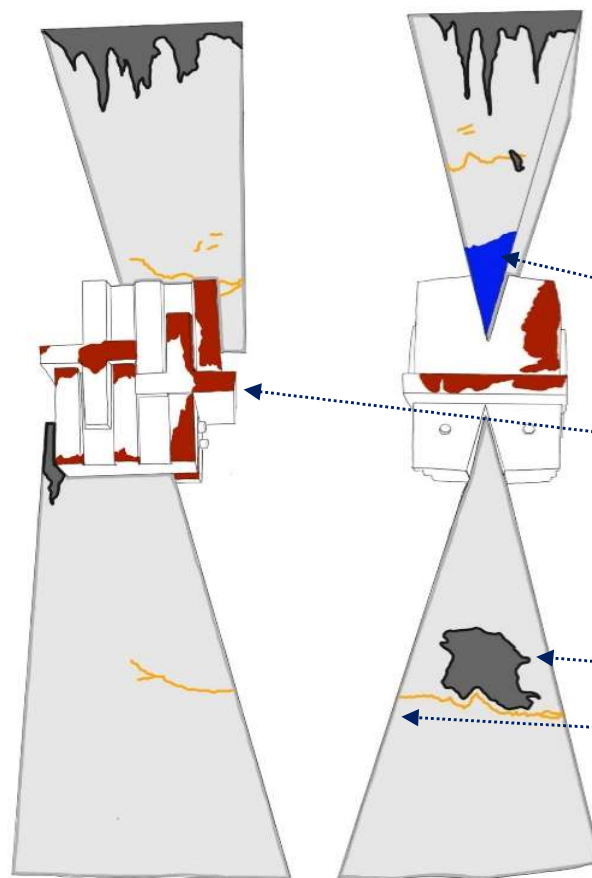
Homenatge a Barcelona

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◊ Erosió	◆ Fissuració	◆ Oxidació
◆ Pàtina de brutícia		

Intervencions prèvies:

- ◆ Restauració parcial de la superfície

Aixecament organolèptic de lesions *Homenatge a Barcelona* (font pròpia)

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 14 d'abril del 2019)

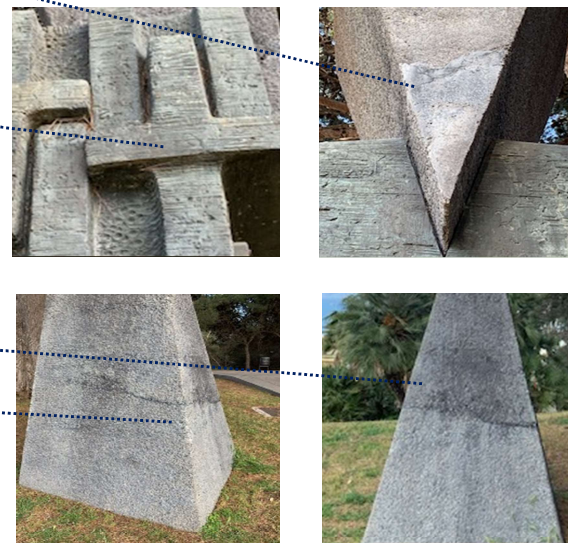
Homenatge a Barcelona es troba al mirador de l'alcalde rodejat de vegetació de la muntanya de Montjuïc, un emplaçament poc protegit, exposat als agents atmosfèrics i la captació de sals procedents del litoral de la ciutat.

Es pot observar oxidació en la peça de bronze central en un 20-30 % de la superfície de la peça.

La superfície de formigó es troba erosionada en gairebé la seva totalitat. També cal destacar l'adherència de restes de brutícia aparentment biològica.

Es detecten fissures aparentment superficials a les cares verticals de les peces de formigó, que continuen al llarg del perímetre del monòlit.

Per últim podem observar una reparació anterior de la punta del seu encastament. Es desconeix l'autor i l'any d'aquesta reparació.

Imatges *Homenatge a Barcelona* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Diagonal*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Diagonal – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1969

Ubicació: Estació subterrània de ferrocarril metropolità
Diagonal (L3), 08008 Barcelona.

Coordenades DMS: 41°23'43.7"N 2°09'38.1"E

Coordenades UTM: 41.395473, 2.160591

Materials de construcció: Formigó policromat

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

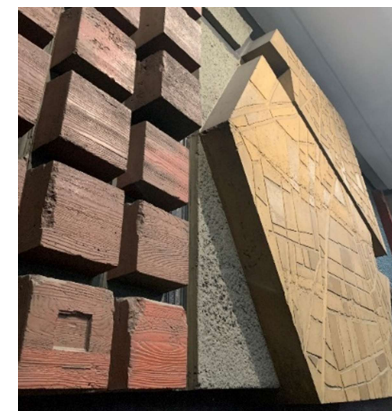
Dimensions: 720 x 289 x 18-43 cm (profunditat variable)

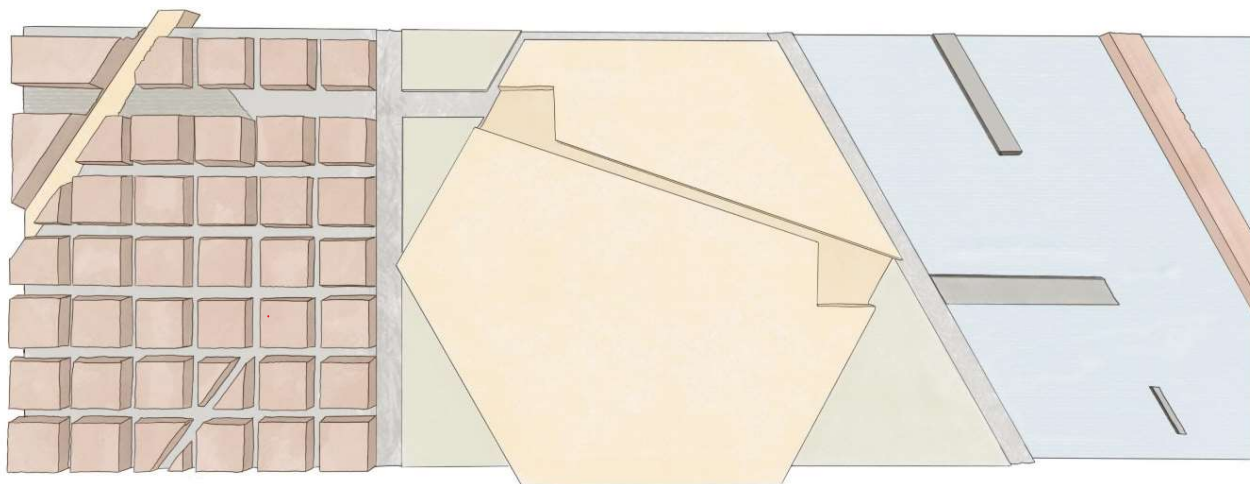
Subirachs forma un fris semblant al que hi ha col·locat a la façana del l'Ajuntament de Barcelona (Fris Barcelona) que simbolitza el desenvolupament urbanístic del municipi als anys seixanta.

Aquesta superfície està formada per uns relleus que simbolitzen l'estructura urbanística amb 3 zones urbanes (l'Eixample, el Casc antic i el port) de la ciutat amb formigó policromat amb els tres colors primaris i un fons en gris a la part central.

L'emplaçament es situa en un frontal de l'estació subterrània de ferrocarril metropolità de Diagonal (L3) de Barcelona [8].

Imatges *Diagonal* (font pròpia)

Aixecament *Diagonal* (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Diagonal

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Diagonal – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Ferrocarril metropolità Barcelona

Estació Diagonal (subterrani)

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

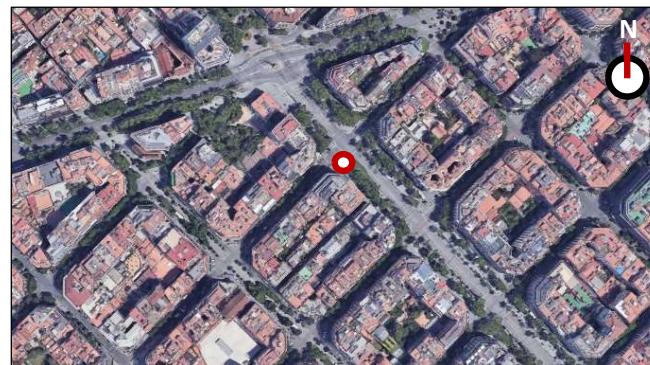
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 5b Vies cíviques (subterrani)

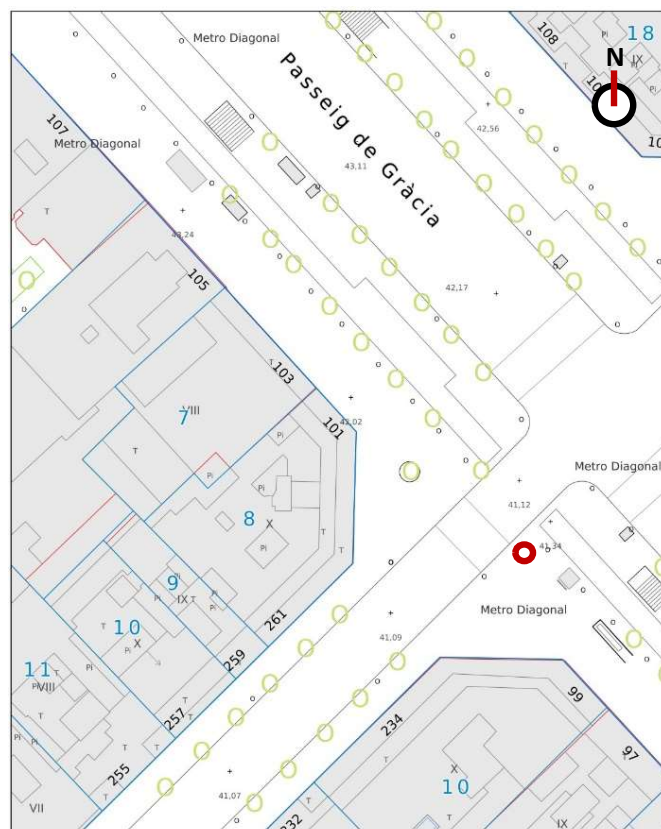
Codi MUC: SX2 Sistemes, Viari, Altre viari en sòl urbà

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

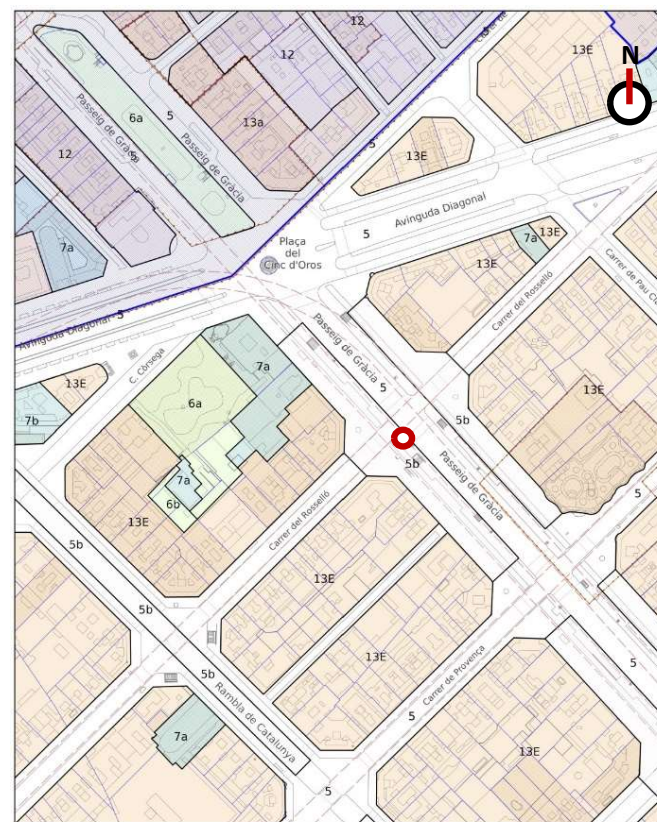
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Passeig de Gràcia 101

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Passeig de Gràcia 101

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

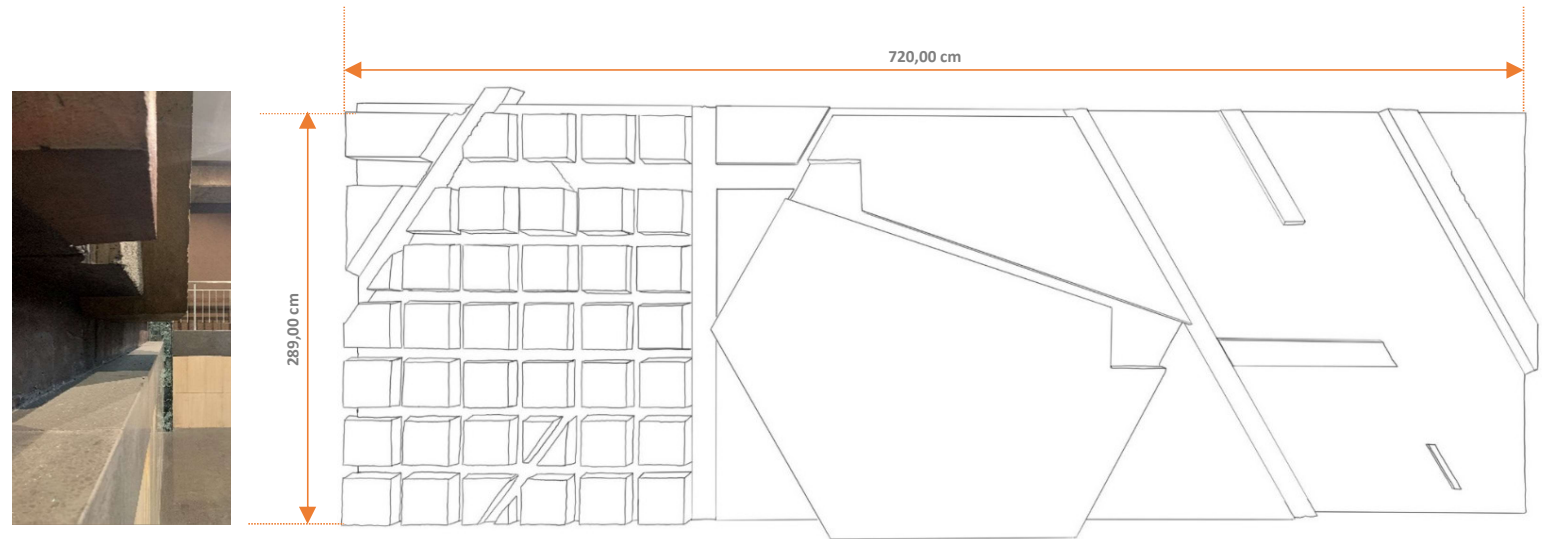
• *Diagonal*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Diagonal

Aixecament gràfic *Diagonal* (font pròpia)

Imatges *Diagonal* (font pròpia)

Iconografia
Eixample i Av. Diagonal de Barcelona

Iconografia
Casc antic de Barcelona

Iconografia
Port de Barcelona

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Diagonal

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Diagonal

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES
 Erosió	 Fissuració
	 Desprendiment

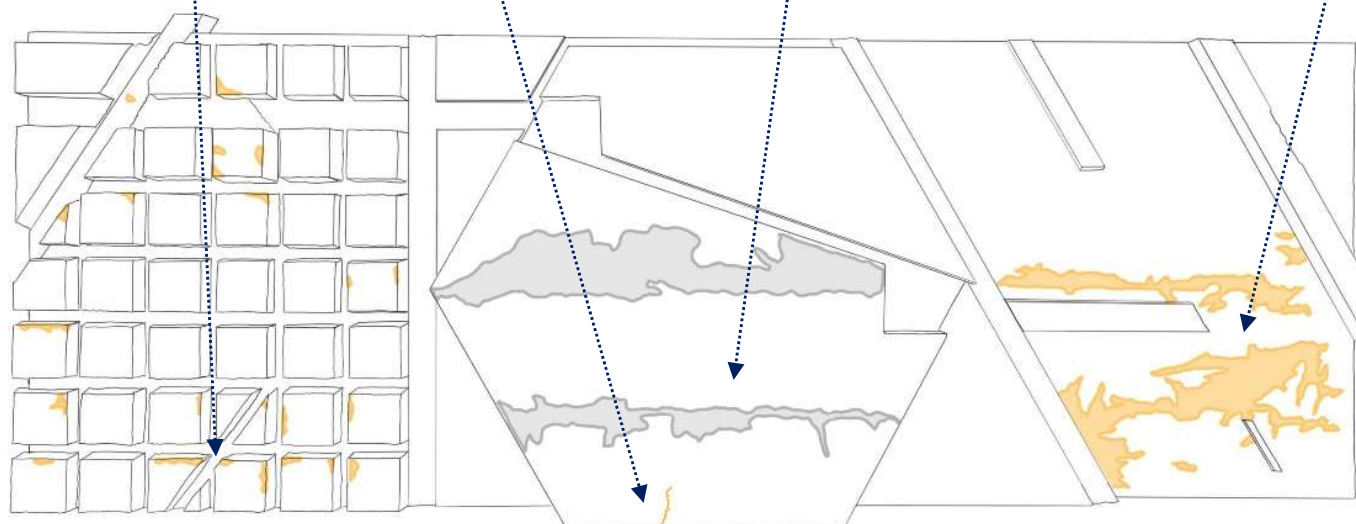
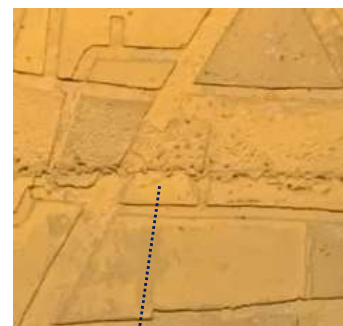
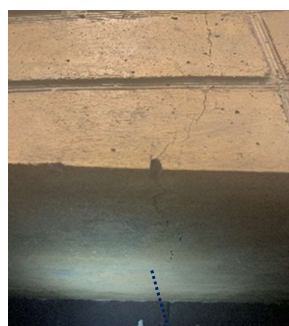
Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 20 d'abril del 2019)

L'escultura de Diagonal es troba en un emplaçament soterrat a l'estació de ferrocarril urbà amb el mateix nom, una de les estacions més cèntriques i concorregudes de la ciutat. És un espai sorollós, amb vibracions i bastant transitat.

A ull nu, podem observar erosió a la part central, sobretot on es marca la junta constructiva. També detectem escrostonaments en el relleu de la seva superfície i petites fissuracions a la seva secció.

Per últim destacar que aquest fris aparentment mostra bona adherència al suport de paret que el suporta. Tampoc veiem signes de vinclament o desplaçament aparent de les peces que el componen.

Imatges Diagonal (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Diagonal (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Comunicació i Computació

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Comunicació i Computació – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1971

Ubicació: Plaça Francesc Macià 7, 08021 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'31.69"N 2°08'38.15"E

Coordenades UTM: 41.392127, 2.143834

Materials de construcció: Formigó vist

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 500 x 210-240 x 15 cm

Aquesta obra està formada per dos frisos de formigó, situats respectivament als laterals d'un edifici. Un fris s'anomena Comunicació i l'altre Computació.

L'obra va ser construïda per a l'antiga seu del banc de finançament industrial, Induban (actualment incorporat al BBVA), a la plaça Francesc Macià de Barcelona.

Són dues obres de gran contingut simbòlic, que pertanyen a l'etapa de nova realitat figurada, on l'autor utilitza relleus, imatges en negatiu i idees contraposades per mostrar una realitat que va més enllà de l'abstracció.

En el fris Comunicació (esquerra de la imatge) hi apareixen dues figures, una masculina i l'altre femenina, formades per dues fletxes interiors que apunten en sentit contrari.

Hi ha un abecedari a la part superior, i la torre de Babel com a símbol de la comunicació a la cima de l'obra.

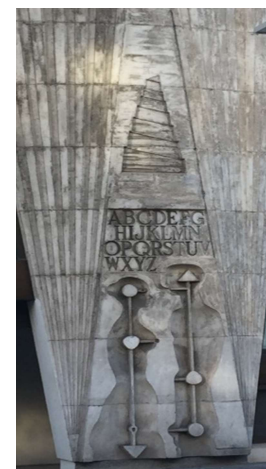
En el fris Computació (dreta de la imatge) apareixen, entre molts altres símbols, el relleu de dues mans en sentit ascendent a la part inferior, i una mà en sentit descendent a la part superior.

També podem observar una sèrie d'esferes que formen la paraula "Induban", una sèrie de números romans que compten de l'1 a 5, i altres aràbics de l'1 a 9 (inclòs el 0), un número binari, i un serial que inclou diversos símbols de llenguatge matemàtic [8].

Aixecament Comunicació
(font pròpia)

Aixecament Computació
(font pròpia)

Imatges frontals Comunicació (esquerra) i Computació (dreta) (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Comunicació i Computació

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Comunicació i Computació – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Av. Diagonal 485 (plaça Francesc Macià 7)

Ref. cadastral: 8427901DF2882G

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 18 Ordenació en volumetria específica

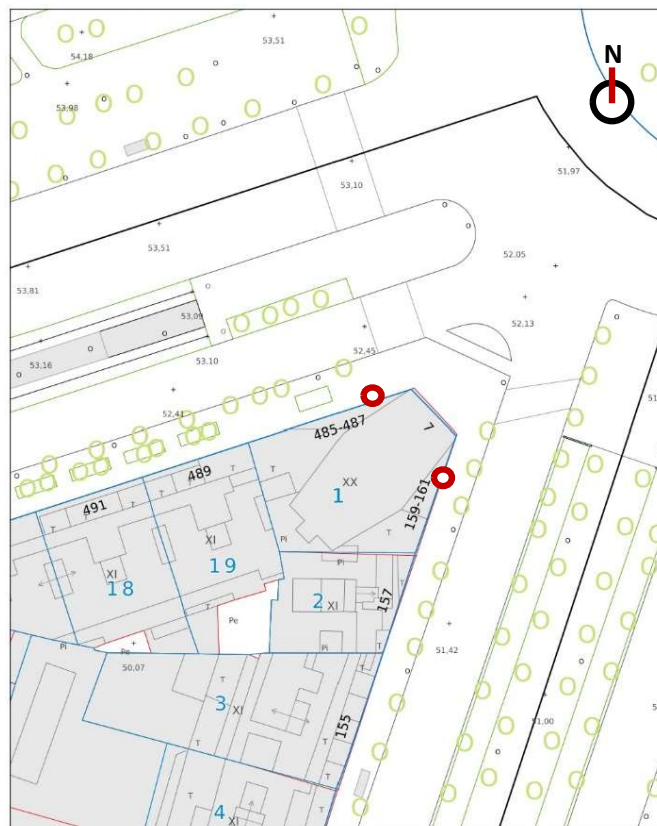
Codi MUC: R4 Residencial, Ordenació oberta

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

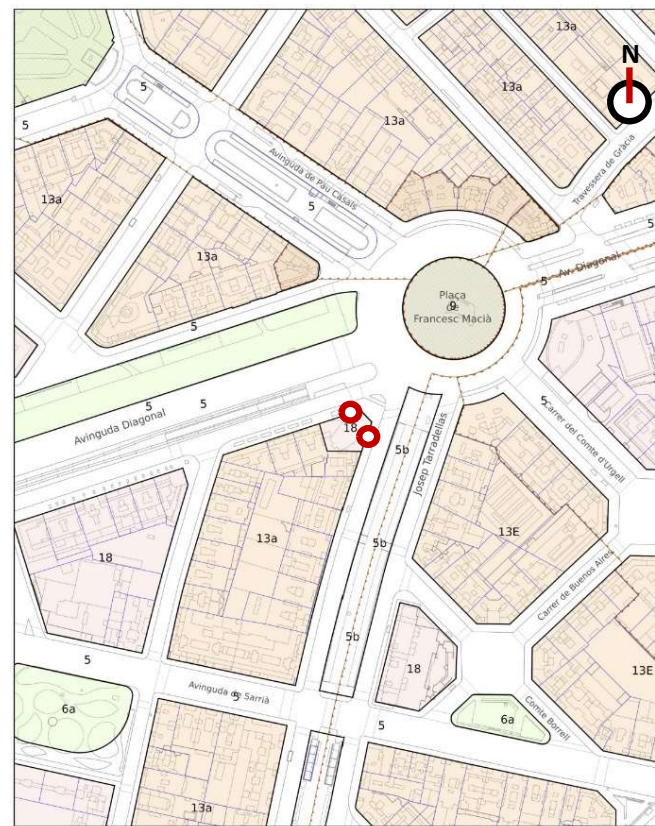
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Avinguda Diagonal 485

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Avinguda Diagonal 485

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

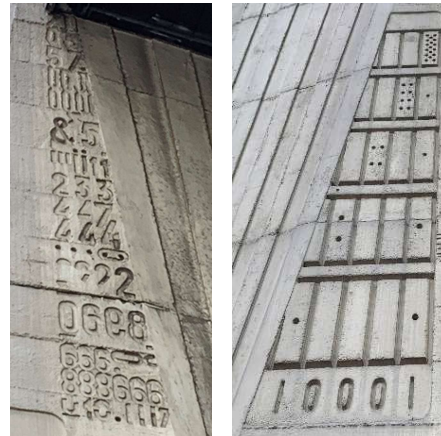
• *Comunicació i Computació*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

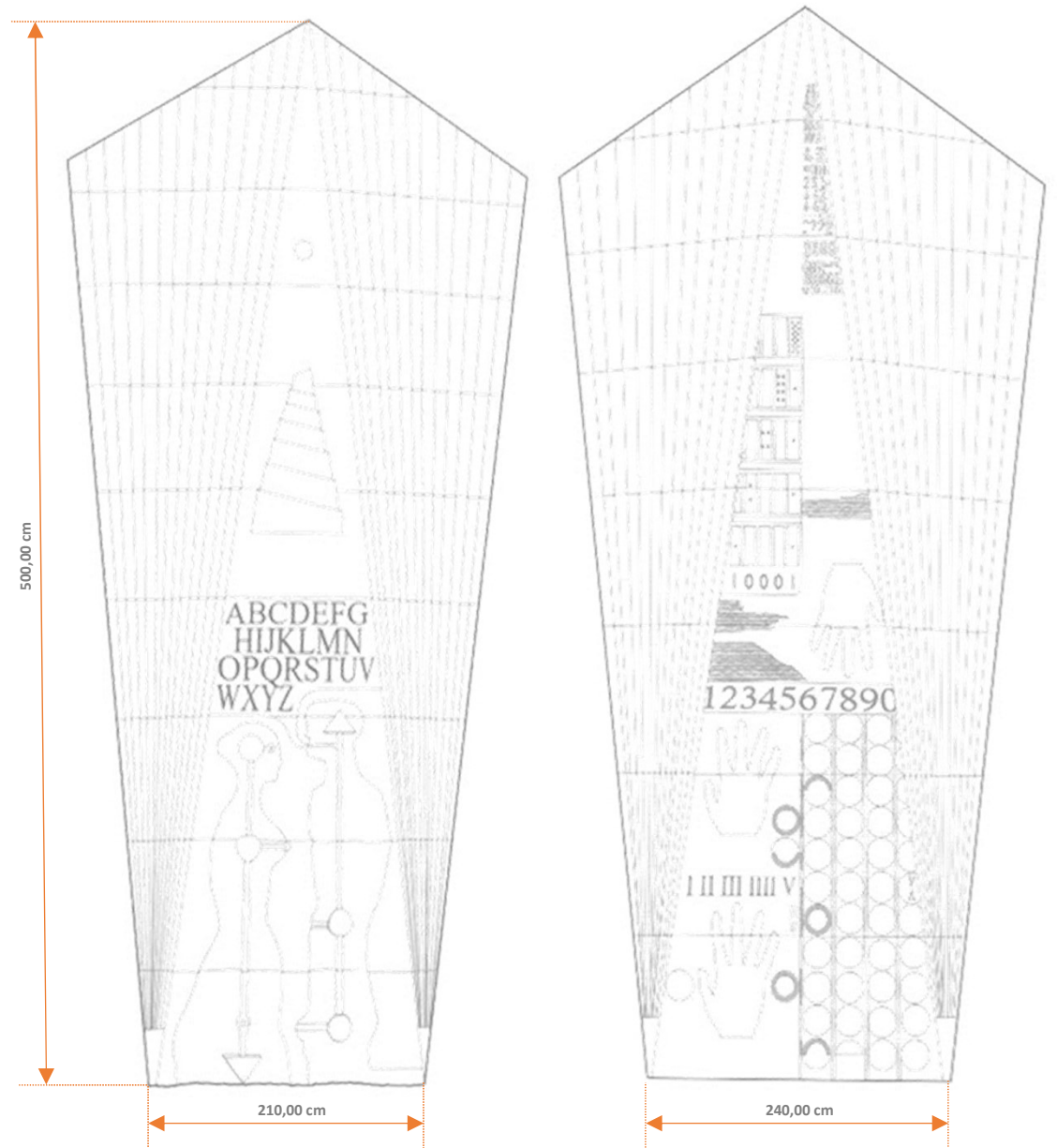
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Comunicació i Computació

Imatges *Comunicació i Computació* (font pròpia)

Aixecament gràfic *Comunicació i Computació* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Comunicació i Computació

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Comunicació i Computació

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES
◆ Pàtina de brutícia	◆ Fissuració
◆ Dipòsit de brutícia	◆ Despreniment
◆ Decapat de pintura	

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 21 d'abril del 2019)

Els frisos Comunicació i Computació es situen a banda i banda del xamfrà d'una gran plaça del nucli urbà de la ciutat de Barcelona.

És un espai molt transitat diàriament i molt turístic.

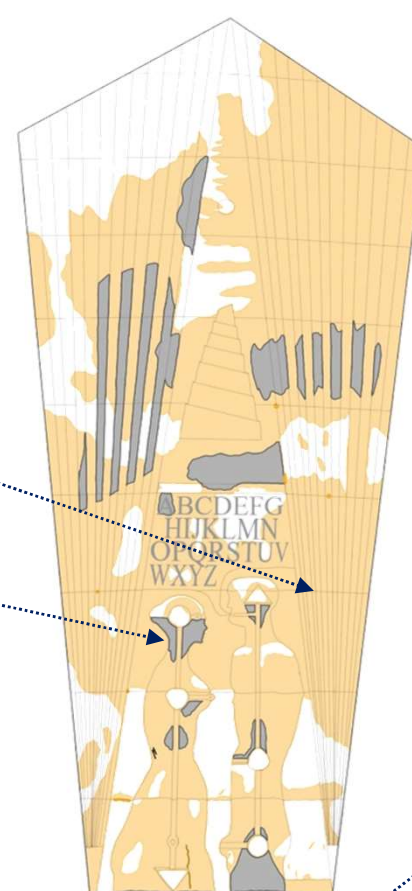
L'obra es troba a la intempèrie, poc protegit dels agents ambientals.

La part de Computació s'emplaça a l'avinguda Diagonal, una via més transitada que l'avinguda Josep Tarradellas, on trobem la part de Comunicació.

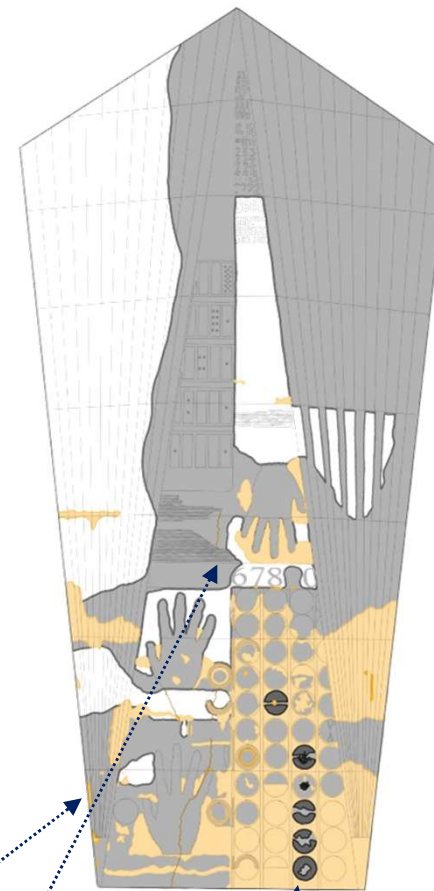
Comunicació (esquerra) pateix un decapat de pintura, en un 70-80 %. També es mostren fissuracions i desprendiments poc significatius en el seu relleu.

Computació (dreta) conté un decapat de pintura menys significatiu, d'un 20-30 %. També es detecten petites fissuracions i desprendiments superficials. S'observa una pàtina de brutícia en les dues escultures a les seves concavitats i relleus, sent més accentuada a les cavitats de les esferes.

Per últim cal mencionar que els frisos es mostren ben adherits al parament que el suporta i no mostren aparent desplaçament ni vinclament de les seves peces.

Aixecament organolèptic de lesions
Comunicació (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions
Computació (font pròpia)

Imatges Comunicació i Computació (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Catalonia*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra |||

Catalonia – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1971

Ubicació: Carrer Rosselló 216 / Rambla Catalunya 115bis, 08008 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'38.6"N 2°09'30.6"E

Coordenades UTM: 41.394054, 2.158505

Materials de construcció: Formigó vist

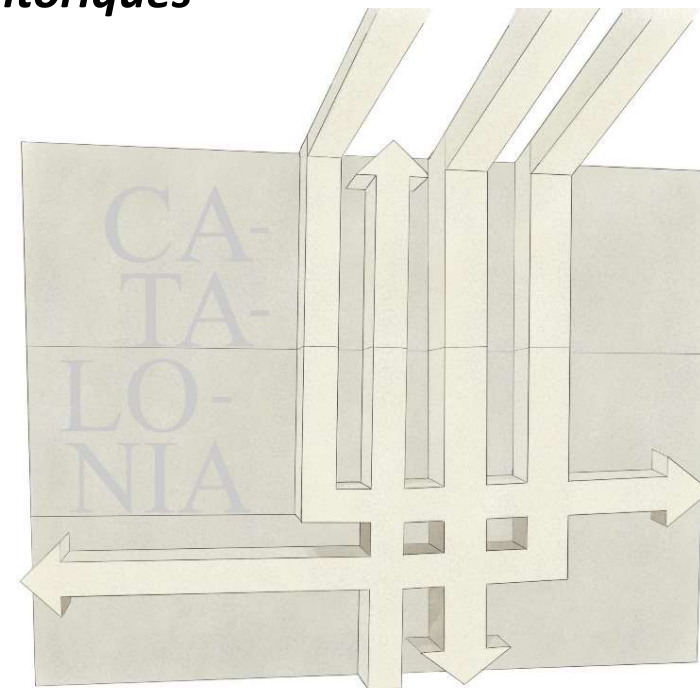
Etape de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 288 x 352 x 18 cm

L'antic edifici Catalonia, actualment dedicat a oficines de diferents empreses, conté en el seu vestíbul un parament vertical amb un relleu de formigó vist obra de Subirachs.

El simbolisme de les quatre barres està imprès en la superfície, i dota de significat el nom de l'antic edifici, així com l'esperit lineal del grafisme i de les fletxes [8].

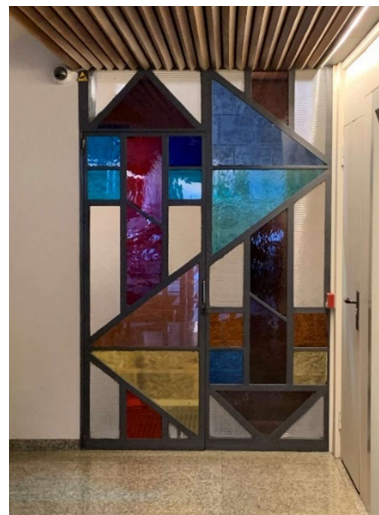
Cal destacar que l'obra es troba situada entre un espai interior del vestíbul i un espai exterior, contigu a la façana del Banc Sabadell del mateix Subirachs, donant continuïtat a l'edifici. També cal mencionar l'existència d'una porta interior amb vidriera, amb el mateix simbolisme que el relleu Catalonia.

Aixecament *Catalonia* (font pròpia)

Imatge frontal *Catalonia*
(font pròpia)

Imatge vidriera de l'edifici Catalonia
(font pròpia)

Imatge porteria de l'edifici Catalonia
(font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Catalonia*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Catalonia – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Rambla Catalunya 115bis / Carrer Rosselló 216,
08008 Barcelona

Ref. cadastral: 9729509DF2892H

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a Densificació Urbana Intensiva

Codi MUC: R2 Residencial, Urbà tradicional

Planejament territorial

Pla territorial metropolitana de Barcelona

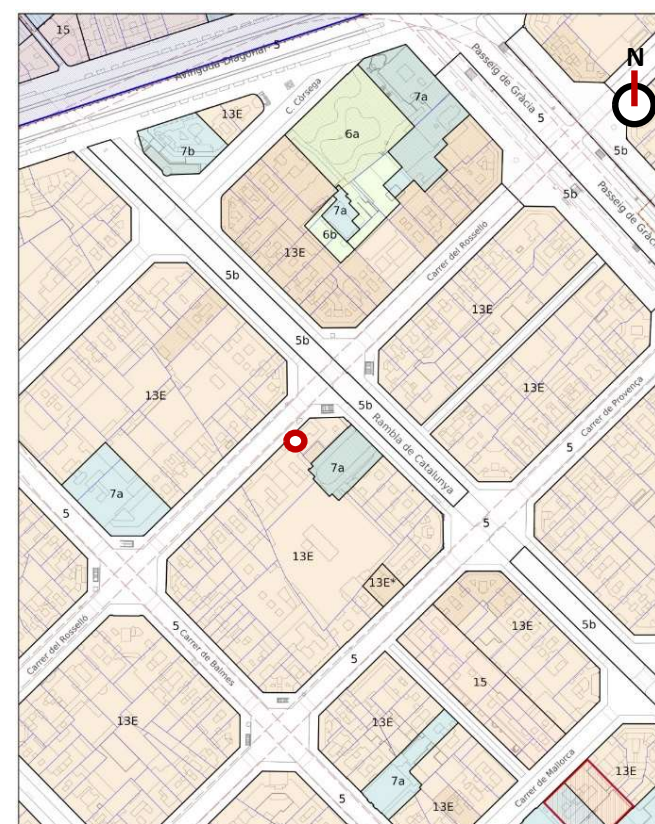
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Rambla de Catalunya 115B

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Rambla de Catalunya 115B

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

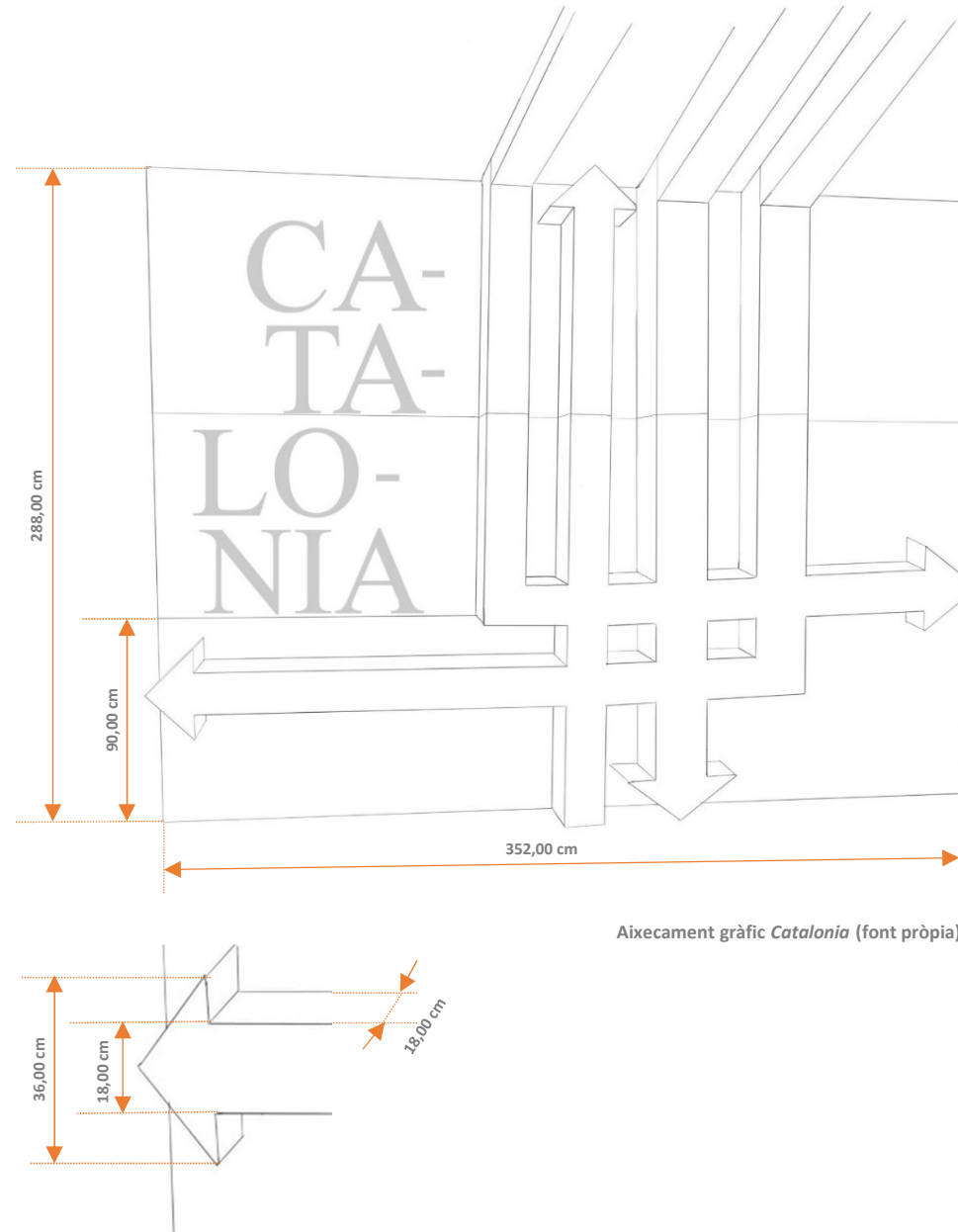
• *Catalonia*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

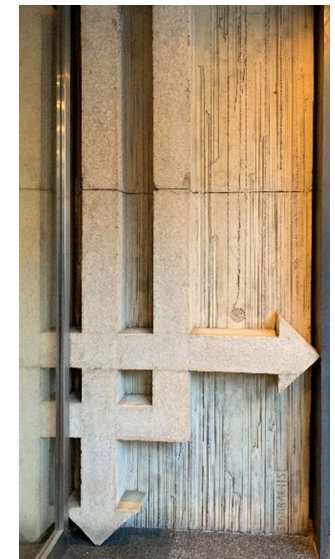
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Catalonia

Aixecament gràfic *Catalonia* (font pròpia)

Imatges *Catalonia* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Catalonia*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||||

Catalonia

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES
◊ Humitat	◊ Fissuració
◼ Dipòsit de brutícia	◊ Despreniment

Intervencions prèvies:
◊ Restauració parcial de la superfície

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 20 d'abril del 2019)

Un tancament d'alumini i vidre separa en dos espais el fris de Catalonia, deixant una part dins del vestíbul interior de l'edifici, i l'altra al rebedor exterior de l'entrada.

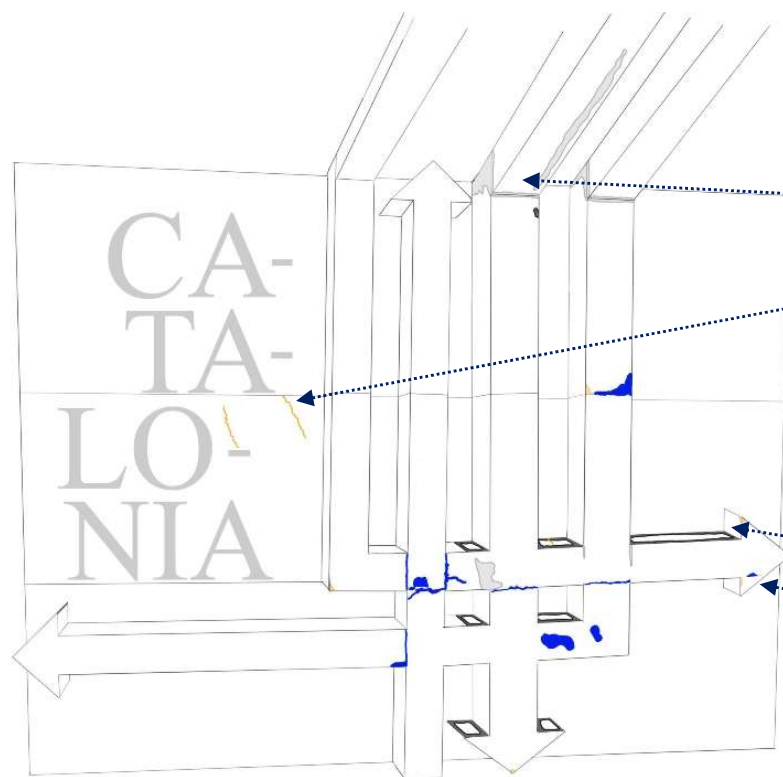
La part semi exterior conté una lleugera capa de patina de brutícia general, mentre que a la part interior és menys acusada.

Es pot observar a ull nu, l'existència d'unes taques, aparentment d'humitat, principalment a la part superior.

També es poden contemplar petites fissures i escrostonaments a diverses zones, però més rellevant a la part central de les lletres "Catalonia".

Cal mencionar que es va realitzar una intervenció anterior amb l'objectiu de reparar desprendiments i consolidar el conjunt. Es desconeix l'autor i la data d'intervenció.

Per últim esmentar que aquest fris aparentment es mostra cohesionat amb el parament que el suporta i no mostra signes de falta d'adherència tampoc moviments aparents de les peces que el formen.

Aixecament organolèptic de lesions *Catalonia* (font pròpia)

Imatges *Catalonia* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Banc Sabadell

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra |||||

Banc Sabadell – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1971

Ubicació: Rambla Catalunya 115, 08008 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'39.4"N 2°09'31.6"E

Coordenades UTM: 41.394273, 2.158774

Materials de construcció: Formigó vist

Etapla de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 4550 (perímetre) x 150 cm x 3 franges

Un fris format per 3 franges horitzontals de formigó vist vesteix la façana rectilínia de l'edifici del Banc Sabadell, situat a la Rambla Catalunya, cantonada amb el carrer Roselló.

Subirachs utilitza diverses formes corbes i una sèrie de motlures escapçades per trencar la silueta recta de l'edifici [8].

A la façana del xamfrà, on es situa l'entrada principal, es pot observar un joc de lletres que conformen el nom de l'entitat, format per relleus de diferents profunditats, mentre que als laterals podem visualitzar una superfície rugosa.

Imatge frontal Banc Sabadell (font pròpia)

Aixecament Banc Sabadell (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Banc Sabadell

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Banc Sabadell – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Rambla Catalunya 115, 08008 Barcelona

Ref. cadastral: 9729509DF2892H

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

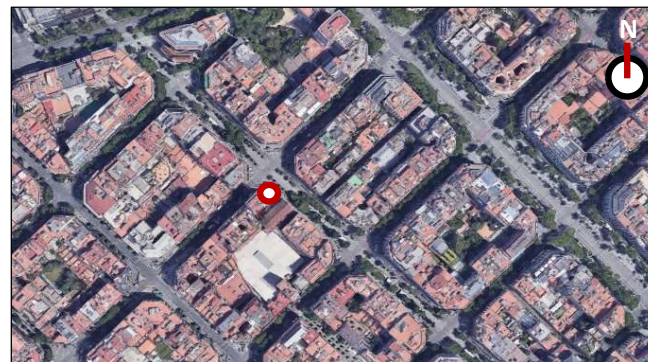
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a Densificació Urbana Intensiva

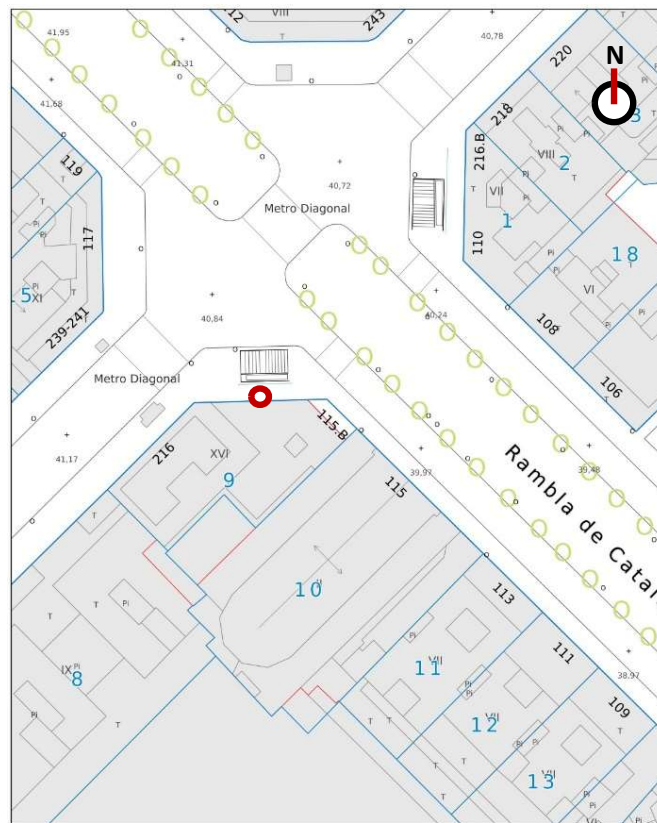
Codi MUC: R2 Residencial, Urbà tradicional

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

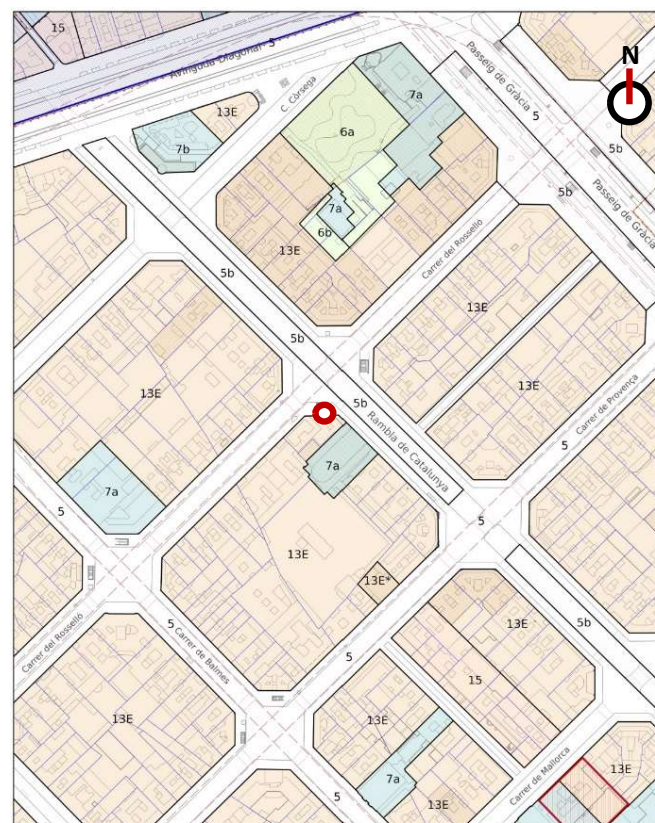
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Rambla de Catalunya 115B

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Rambla de Catalunya 115B

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

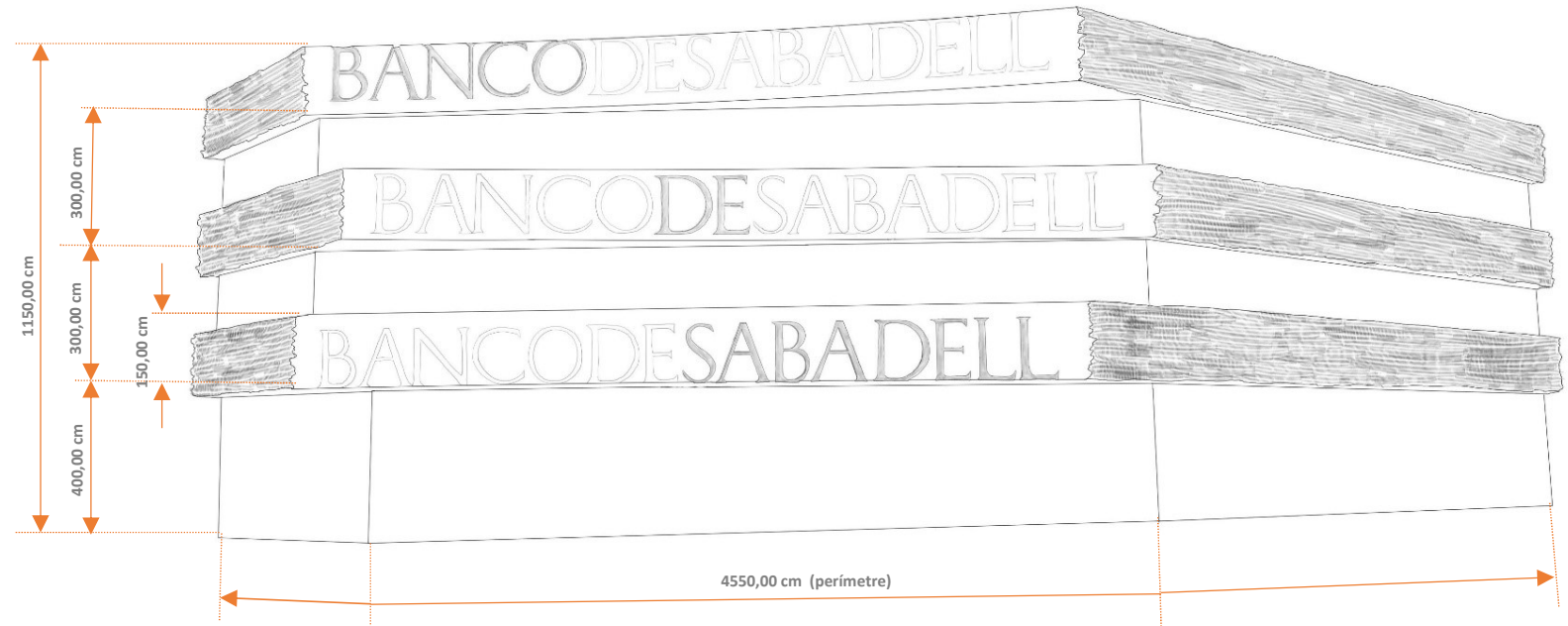
• Banc Sabadell

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Banc Sabadell

Aixecament gràfic Banc Sabadell (font pròpia)

Imatges Banc Sabadell (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Banc Sabadell

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions |||

Banc Sabadell

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	BIOLÒGIQUES
◊ Meteorització	♦ Fissuració	◊ Floridures

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 20 d'abril del 2019)

L'obra està situada en un xamfrà entre el carrer Rosselló i la Rambla Catalunya, dues vies del nucli urbà molt transitades per ciutadans i turistes de la ciutat de Barcelona.

L'edifici conté unes grans jardineres al llarg de tot el perímetre de la seva façana principal, que es revesteixen amb grans franges de formigó creades per Subirachs.

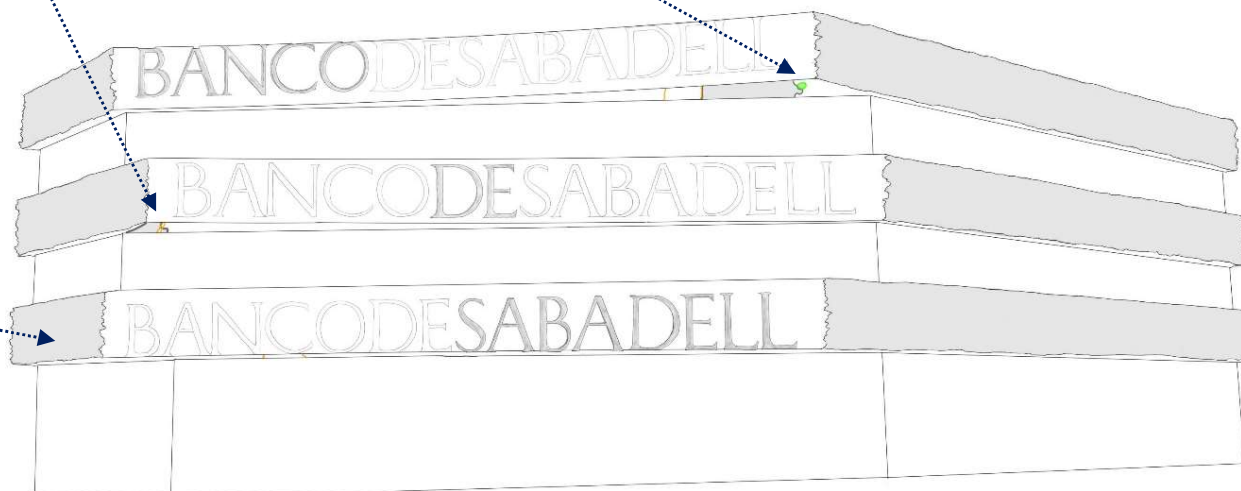
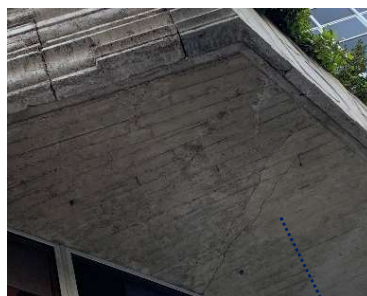
Com es pot observar amb prismàtics, aquestes franges es componen d'un relleu de lletres a la part central, i una superfície amb una textura irregular als laterals.

Aquestes parts texturitzades pateixen una meteorització en un 80-90 % de la seva superfície.

Per altra banda, trobem diverses fissures localitzades a la part inferior dels paraments horitzontals o lloses de formigó.

Cal destacar una patina de brutícia generalitzada en tota l'obra, i diverses zones on aparentment apareixen floridures, sobretot a la part inferior d'on estan situades les jardineres.

Per últim destacar que aparentment els frisos que el componen semblen garantir el bon estat de subjecció al suport i les seves peces no mostren aparents vinclaments, ni desplaçaments que posin en risc la seguretat.

Imatges Banc Sabadell (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Banc Sabadell (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Al prototip

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Al prototip – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1971

Ubicació: Parquing carrer Verge de la Paloma 21, 08950 Esplugues de Llobregat, Barcelona

Coordenades DMS: 41°22'00.0"N 2°04'59.8"E

Coordenades UTM: 41.366672, 2.083290

Materials de construcció: Formigó vist i metall

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 700 x 150 x 30 cm (cadascuna de les 2 lloses)

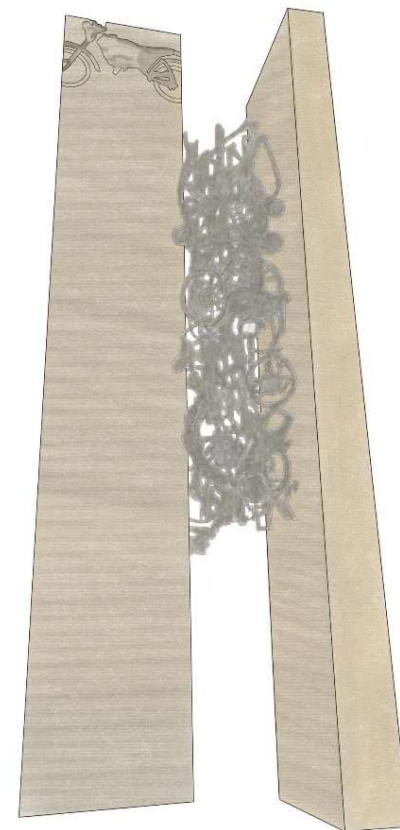
Pel vint-i-cinquè aniversari de l'antiga fàbrica de motocicletes Montesa, Subirachs va erigir el monument anomenat Al prototip.

Està format per dos grans monòlits de formigó amb acabat texturitzat, que entre si subjecten un cúmul de peces recargolades de motocicletes.

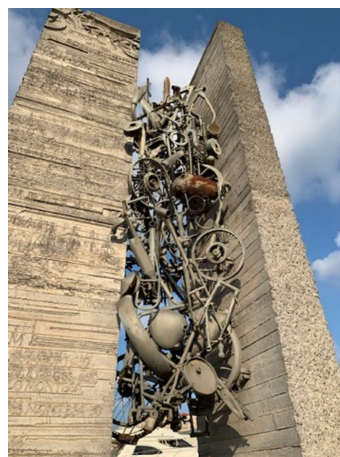
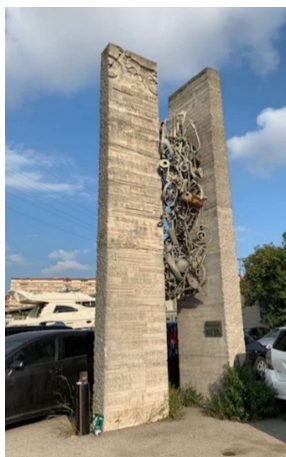
Es pot observar a la part superior de l'estructura, el relleu en negatiu d'una motocicleta i a la resta del monòlit els noms de models creats per la fàbrica [8].

A la part posterior hi ha sis plaques de coure, on es recull les signatures dels treballadors de l'antiga fàbrica de Montesa.

El març de 2007, AMPEL (Amics dels Museus i del Patrimoni d'Esplugues del Llobregat), van adreçar una carta a l'ajuntament demanant que prengué mesures de protecció del monument, ja que es troba a un espai d'aparcament de vehicles, un cop es va demolir la fàbrica [11].

Aixecament Al prototip (font pròpia)

Imatges Al prototip
(font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

[11] AMPEL Amics dels Museus i Patrimoni d'Esplugues del Llobregat.

<http://ampel.esplugues.ppe.entitats.diba.cat/escultura-den-subirachs/>

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Al prototip

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Al prototip – Situació i planejament (Ajuntament d'Esplugues)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Parquing carrer Verge de la Paloma 21, 08950

Esplugues de Llobregat, Barcelona

Ref. cadastral: 3500405DF2830B

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà no consolidat (SNC)

Codi MUC: Sòl urbà no consolidat (SNC)

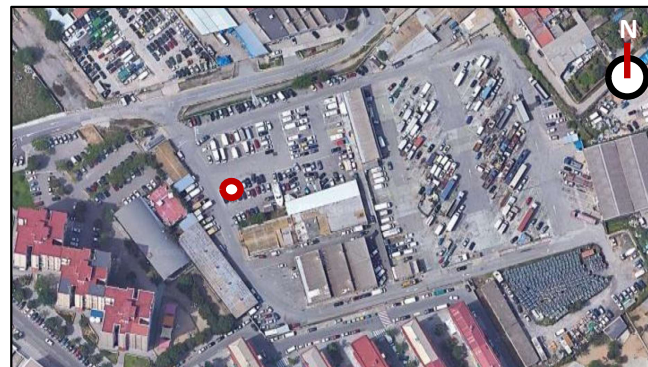
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 18 Ordenació en volumetria específica

Codi MUC: R4 Residencial, Ordenació oberta

Planejament territorial

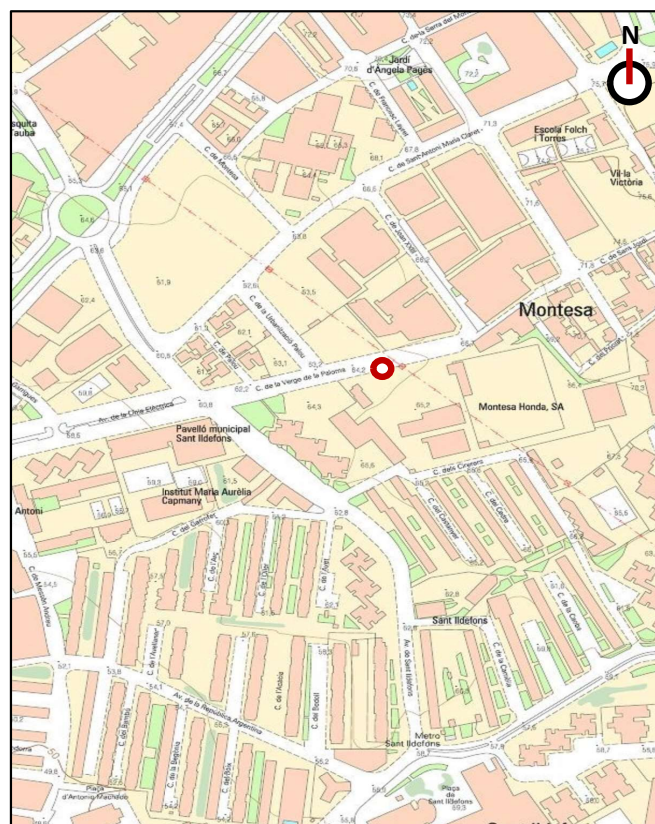
Pla territorial metropolità de Barcelona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament d'Esplugues de Llobregat)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament d'Esplugues de Llobregat)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

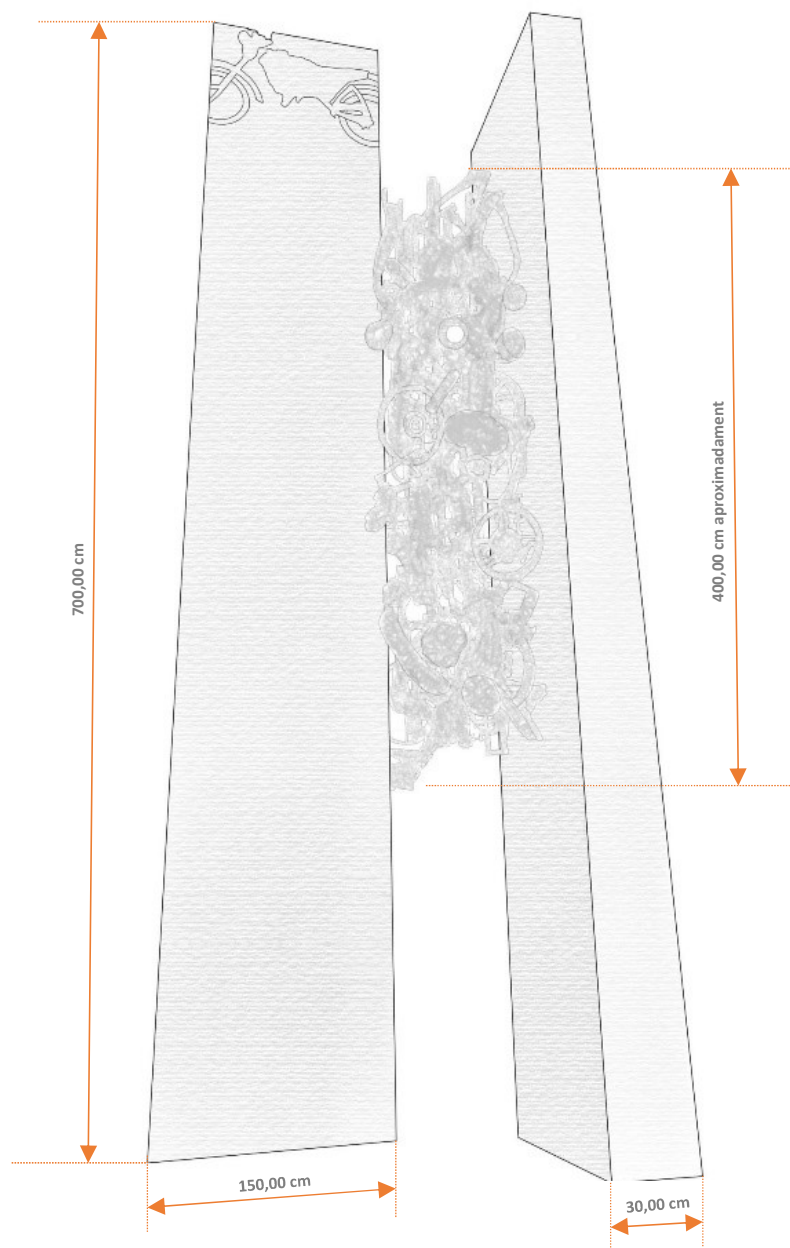
• *Al prototip*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

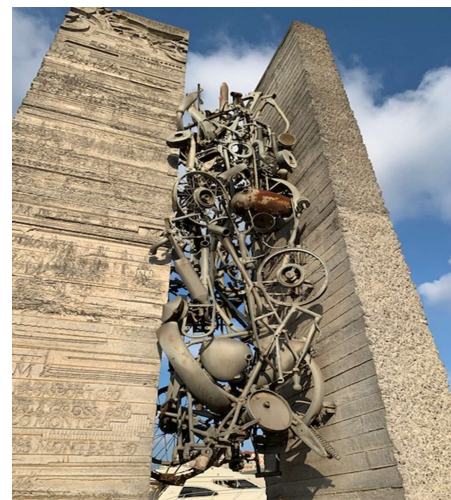
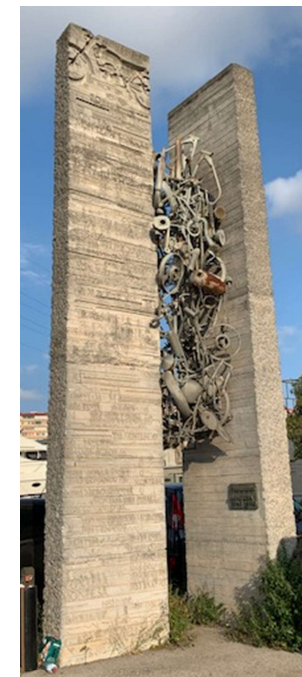
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Al prototip

Aixecament gràfic *Al prototip* (font pròpia)

Imatges *Al prototip* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Al prototip

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Al prototip

Tipologia de lesions

FÍSQUES	QUÍMIQUES	BIOLÒGIQUES
<ul style="list-style-type: none"> Pàtina de brutícia Dipòsit de brutícia 	<ul style="list-style-type: none"> Oxidació 	<ul style="list-style-type: none"> Flora invasiva

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 31 de maig del 2019)

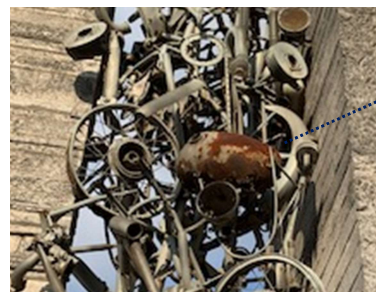
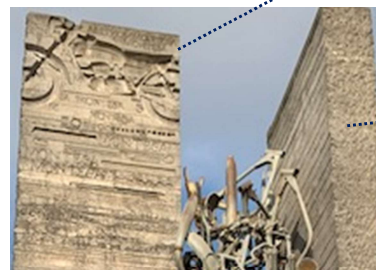
Aquesta obra es troba enmig d'un espai d'aparcament de cotxes. Havia format part de l'antiga fàbrica Montesa, ubicada en el mateix emplaçament.

Amb prismàtics podem observar que conté una pàtina general de brutícia en un 30-40 % de la superfície total, i partícules adherides, aparentment de la contaminació de l'entorn, que són més accentuades a la part superior.

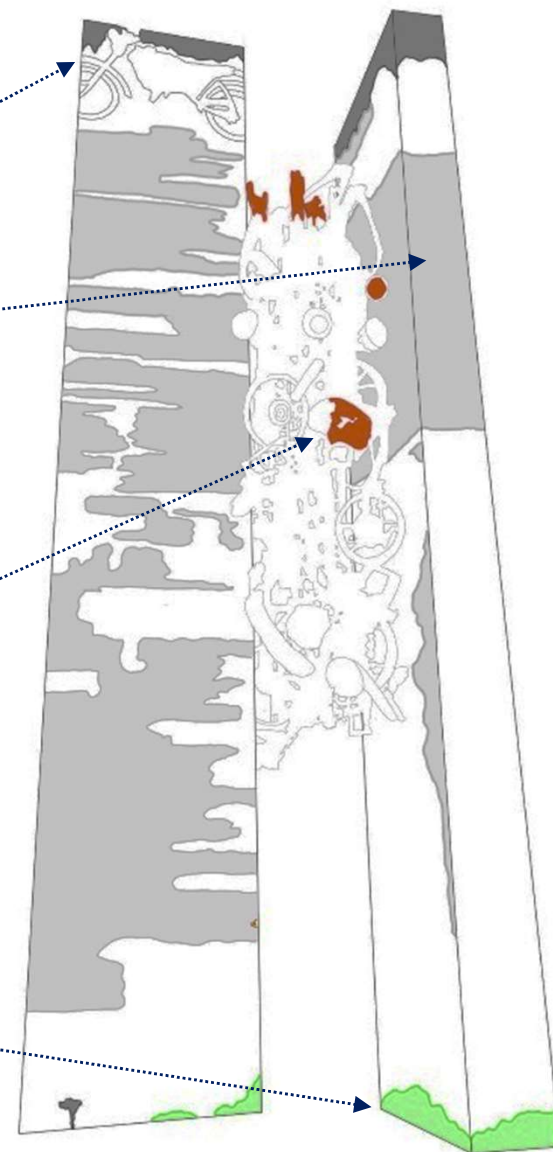
Per altra banda, la zona inferior conté vegetació, i hi apareixen restes aparentment són d'origen animal, i altres aparentment de fongs.

Per últim, la part central de l'escultura, composta per peces d'antics prototips, es troba oxidada en un grau de 10-15 % de la seva superfície global. També trobem oxidats els extrems de les armadures del monòlit de formigó on hi falta recobriment.

Cal destacar que les lesions a les altres cares del monument, segueixen en major o menor grau, el mateix patró.

Imatges Al prototip (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Al prototip (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a l'Hospitalet*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Monument a l'Hospitalet – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1974

Ubicació: Carrer de Santa Eulàlia / carrer Riera Blanca, 08902 L'Hospitalet de Llobregat, Barcelona

Coordenades DMS: 41°22'05.6"N 2°07'53.2"E

Coordenades UTM: 41.368227, 2.131432

Materials de construcció: Formigó vist

Etape de l'obra: Penetracions i tensions

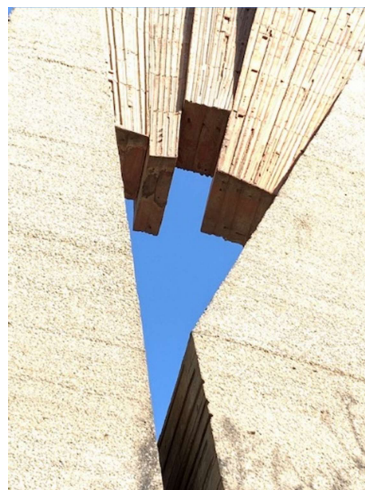
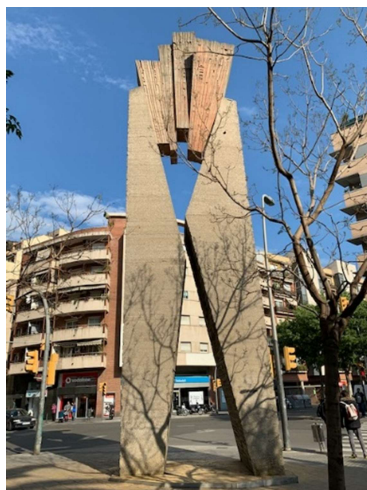
Dimensions: 1415 x 327cm

El Monument a l'Hospitalet es troba al límit del municipi que porta el seu nom, situat a la cruïlla entre els carrers de Santa Eulàlia i Riera Blanca, unes de les principals vies que comuniquen amb la ciutat de Barcelona. Aquesta obra, és un clar exemple de l'etapa de les penetracions i les tensions de l'autor, i va ser concebuda als anys seixanta però va ser erigida el 1974.

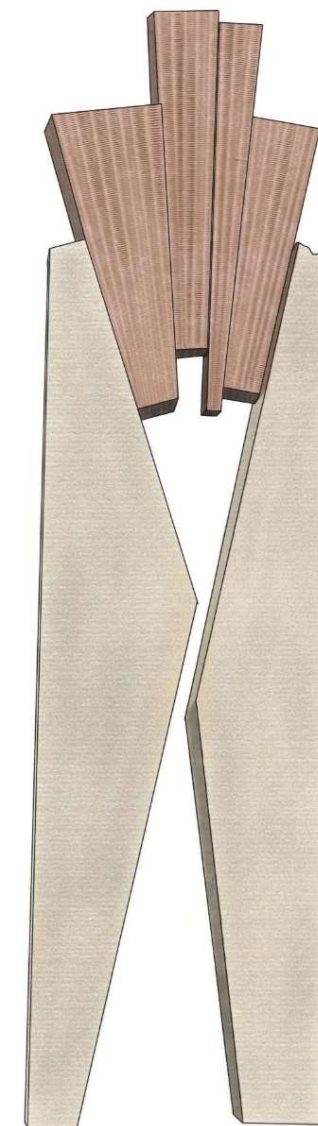
Es compon de dos grans monòlits de formigó vist, que formen visualment la creu de Santa Eulàlia, i quatre falques, originalment pintades en vermell, encastades entre l'estructura portant, representant les quatre barres de l'escut de Catalunya. L'any 1986, aquest simbolisme formaria part de l'escut del municipi. Cal destacar que la tensió exercida per les falques necessita d'un material resistent com el formigó, capaç d'absorbir les forces que es generen.

Els dos monòlits contenen a la part interior, una sèrie de gravats en relleu que denoten un gran tractament de la textura, a la vegada que aporta contingut al conjunt.

Mantenint el rigor de l'escultura, l'autor atorga un dinamisme mitjançant inclinacions, tot donant un efecte òptic no visible des d'una perspectiva frontal, per intentar abandonar la fredor i l'estatisme [6].

Imatges Monument
a l'Hospitalet
(font pròpia)

Aixecament Monument a l'Hospitalet
(font pròpia)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a l'Hospitalet*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument a l'Hospitalet – Situació i planejament (Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Carrer Santa Eulàlia / carrer Riera Blanca, 08902

L'Hospitalet de Llobregat, Barcelona

Referència Cadastral: 7202914DF2870A

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

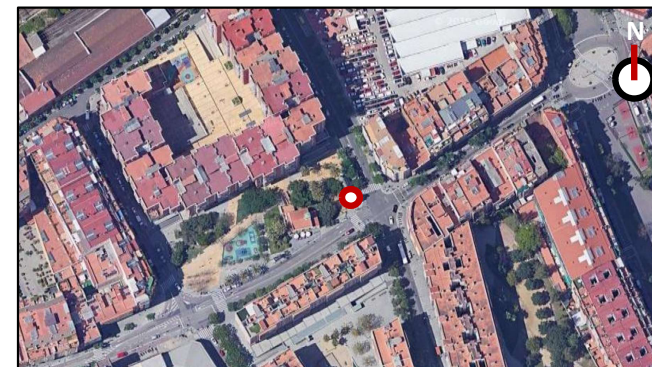
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 6a Parcs i jardins urbans

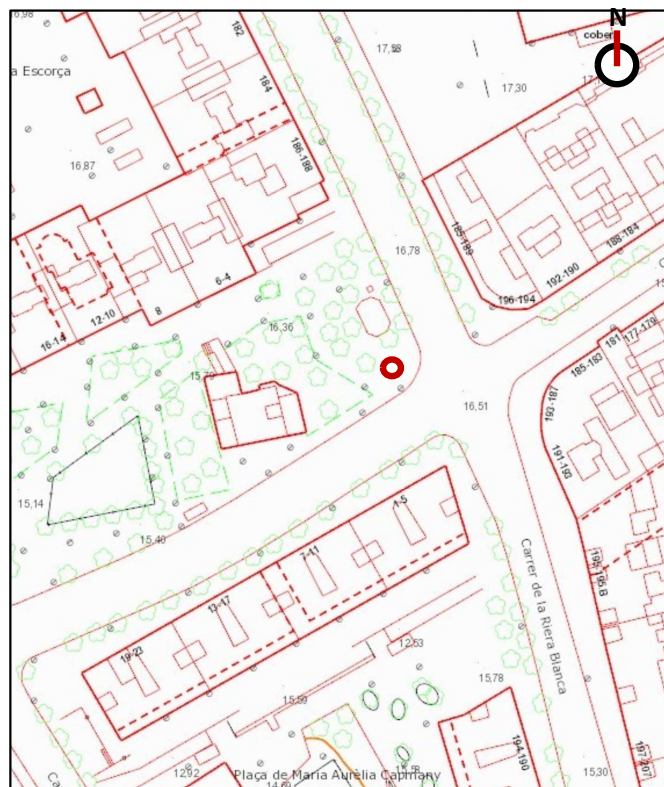
Codi MUC: SV Sistemes, Espais lliures, Zones verdes

Planejament territorial

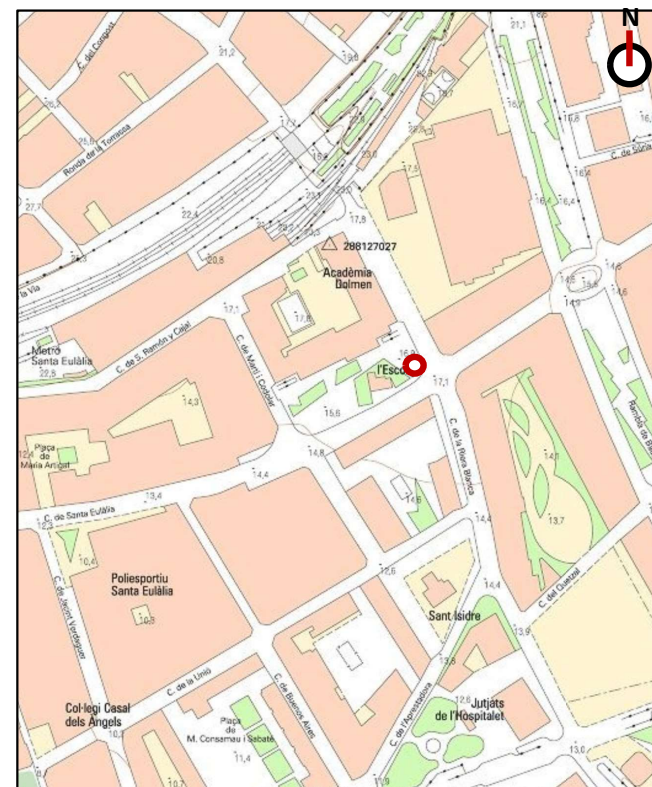
Pla territorial metropolità de Barcelona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

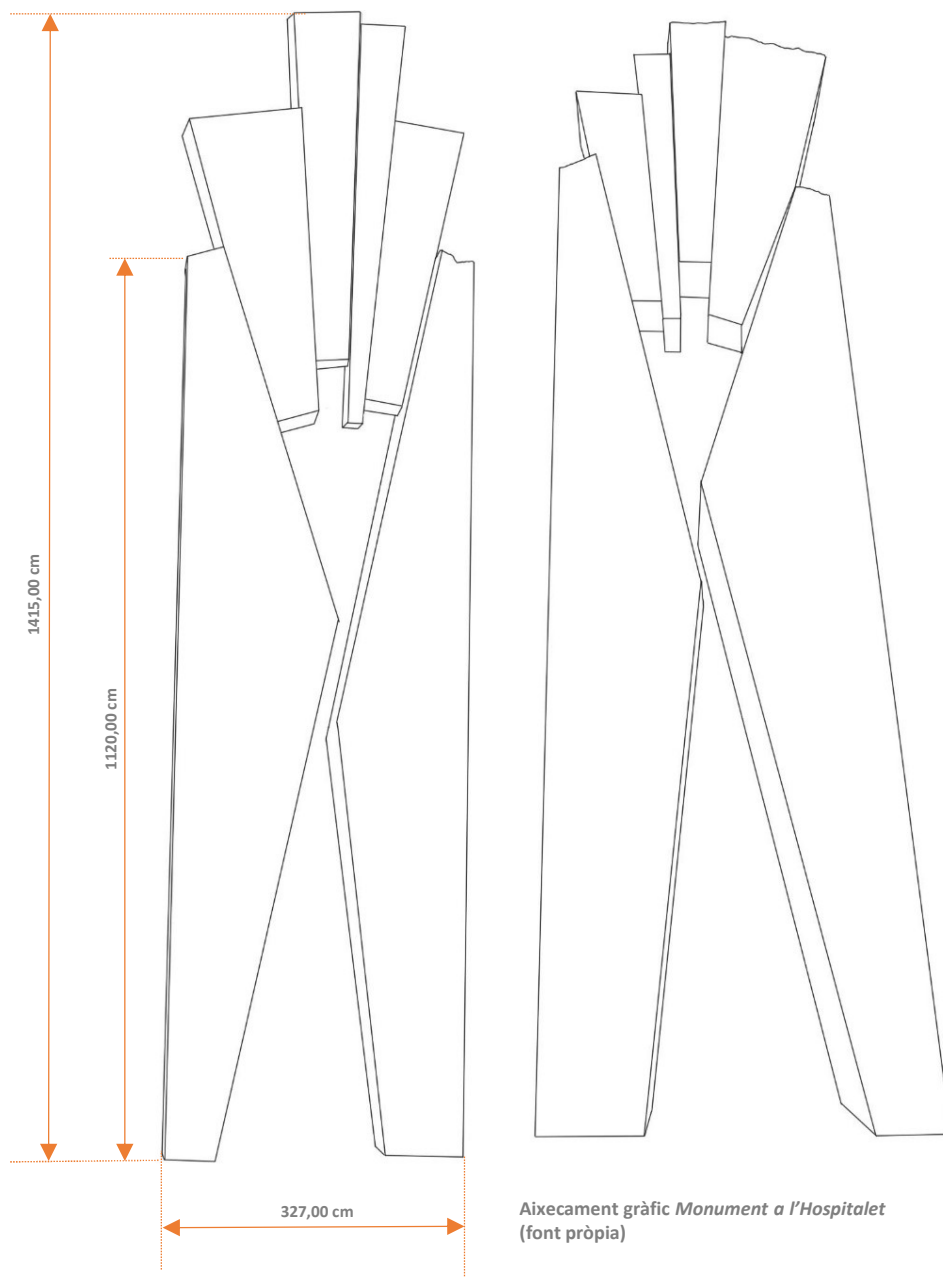
• *Monument a l'Hospitalet*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

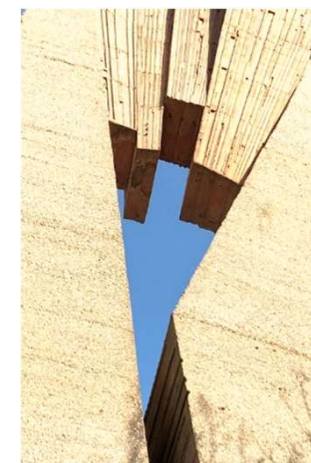
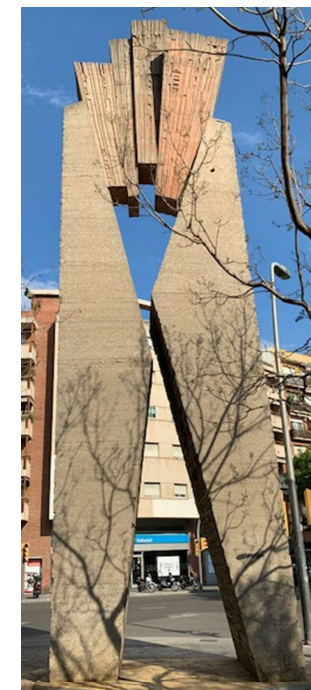
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Monument a l'Hospitalet

Aixecament gràfic *Monument a l'Hospitalet*
(font pròpia)

Imatges *Monument a l'Hospitalet*
(font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a l'Hospitalet*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

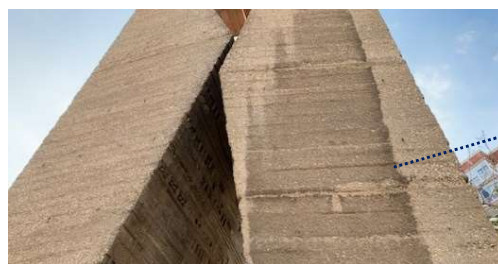
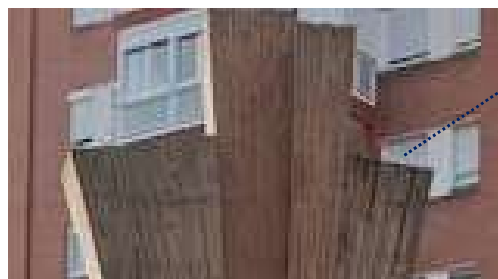
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Monument a l'Hospitalet

Tipologia de lesions

FÍSQUES	QUÍMIQUES
◊ Humitat	◊ Meteorització
◼ Pàtina de brutícia	

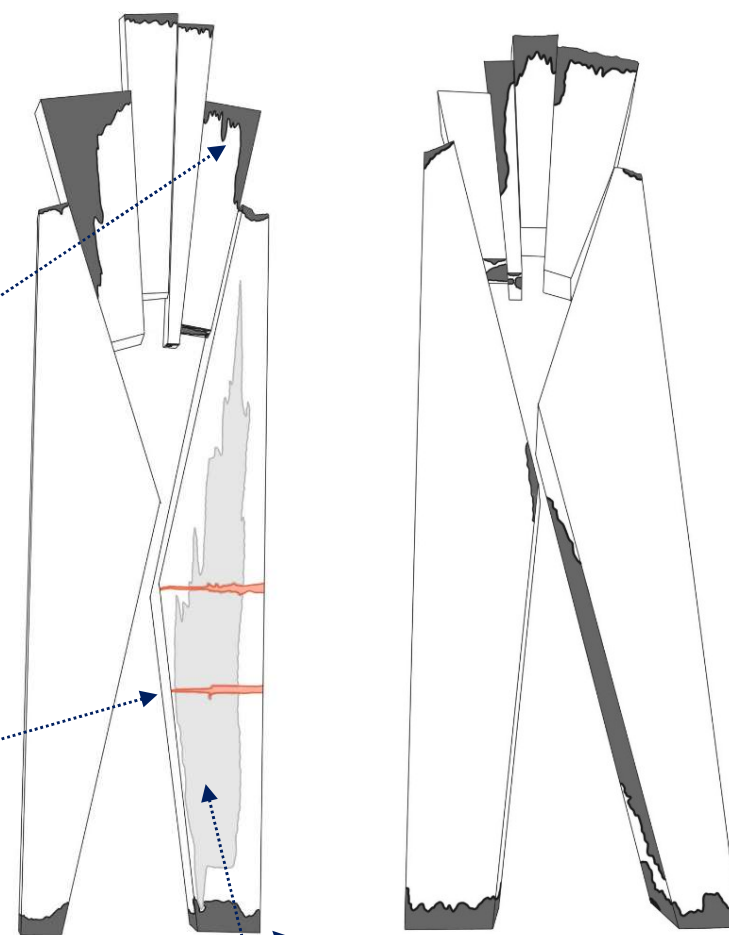

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 31 de maig del 2019)

Aquest monument s'ubica en una cruïlla entre dos carrers bastant transitats del municipi d'Hospitalet del Llobregat.

Amb lents de augment podem observar que, a la part superior i la part inferior, es concentra una pàtina de brutícia que també afecta a la part interna entre els dos grans monòlits.

Per altra banda, trobem que un dels paraments verticals mostra humitat lleu i una disgregació, que marca dues franges diferents de la peça i arriba a les cares interiors del monument. No s'observa cap lesió als altres dos perfils de l'obra.

Aixecament organolèptic de lesions
Monument a l'Hospitalet (font pròpia)

Imatges *Monument a l'Hospitalet* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Autovia

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra |||

Autovia – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1975

Ubicació: Carrer Buenaventura Muñoz 15 / Roger de Flor 16, 08018 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'28.2"N 2°11'03.1"E

Coordenades UTM: 41.391166, 2.184191

Materials de construcció: Formigó vist i acer

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

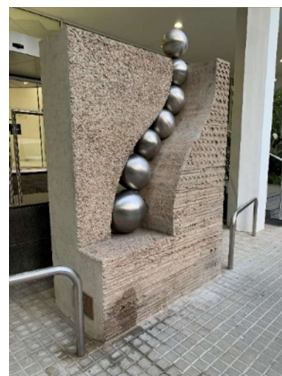
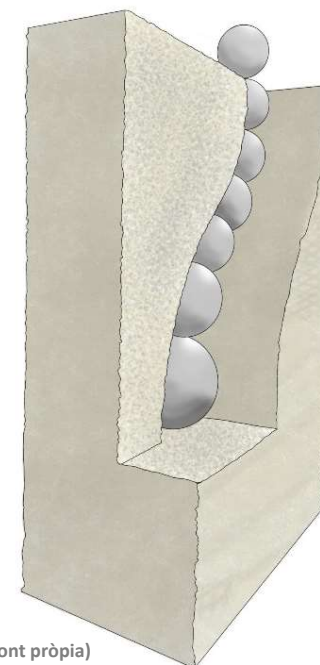
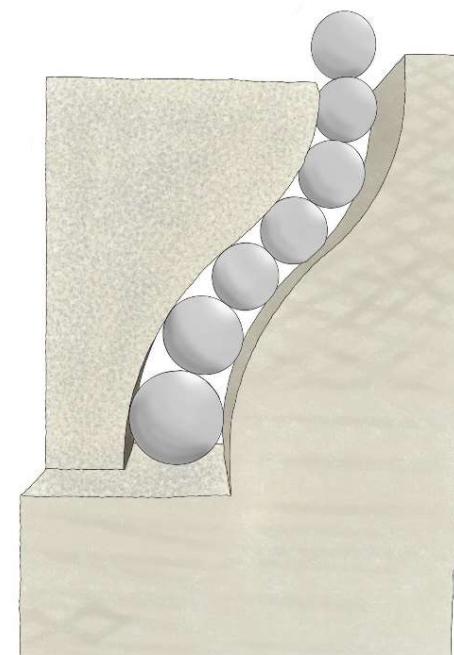
Dimensions: 240 x 174 x 84 cm

A l'exterior de l'edifici de l'empresa CAP (Companyia d'Assistència i Protecció Internacional), es troba el monument Autovia.

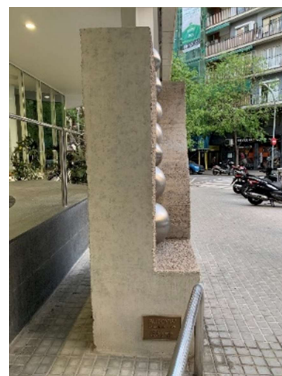
Aquesta obra està formada per un bloc de formigó i una sèrie d'esferes successives d'acer, disposades en un pla vertical amb una trajectòria corba, i que disminueixen progressivament la mida, simbolitzant la perspectiva d'una autovia.

Com a curiositat, cal mencionar que l'última esfera, situada a la part superior, es troba per sobre del bloc de formigó, donant una il·lusió òptica que la fa semblar més petita, quan realment té el mateix diàmetre que la penúltima esfera ^[8].

A l'any 2014, es va dur a terme una restauració del monument per protegir als paraments de pintades, així com substituir i reforçar els elements malmesos ^[12].

Imatges Autovia (font pròpia)

Aixecament Autovia (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

[12] Informe: Restauració de l'escultura denominada "AUTOVIA" original de l'artista Josep Maria Subirachs.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Autovia

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Autovia – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Carrer Roger de Flor 16 / Buenaventura Muñoz 10,
08018 Barcelona

Ref. cadastral: 1926201DF3812F

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

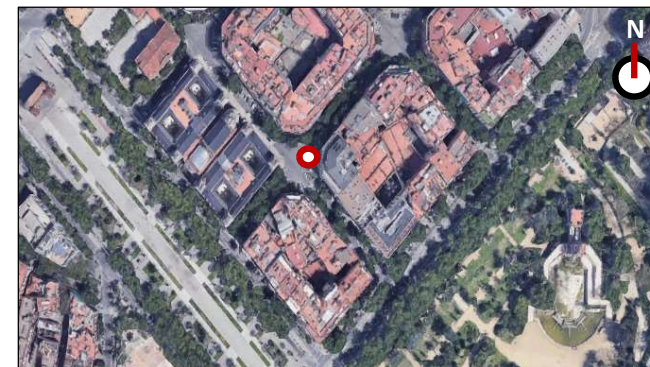
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 13a Densificació Urbana Intensiva

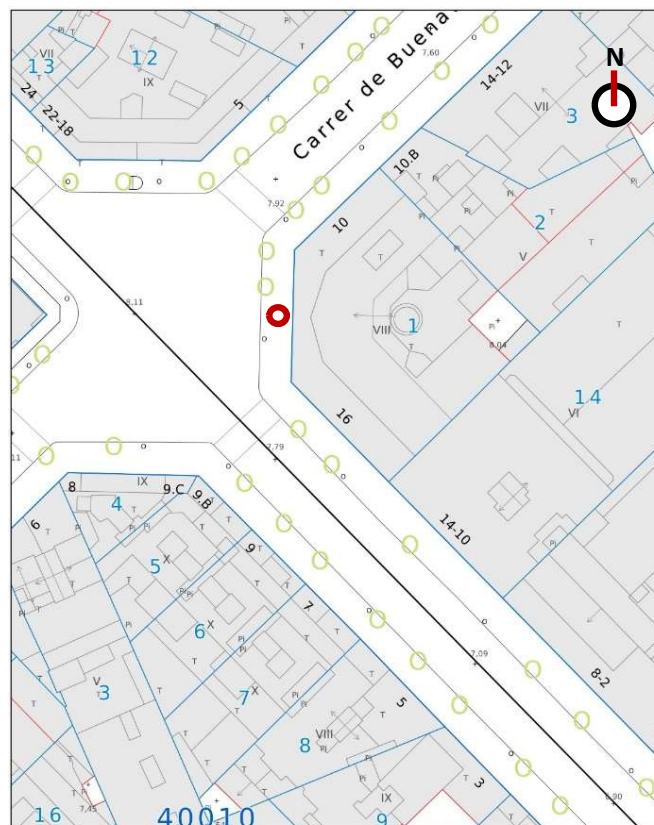
Codi MUC: R2 Residencial, Urbà tradicional

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

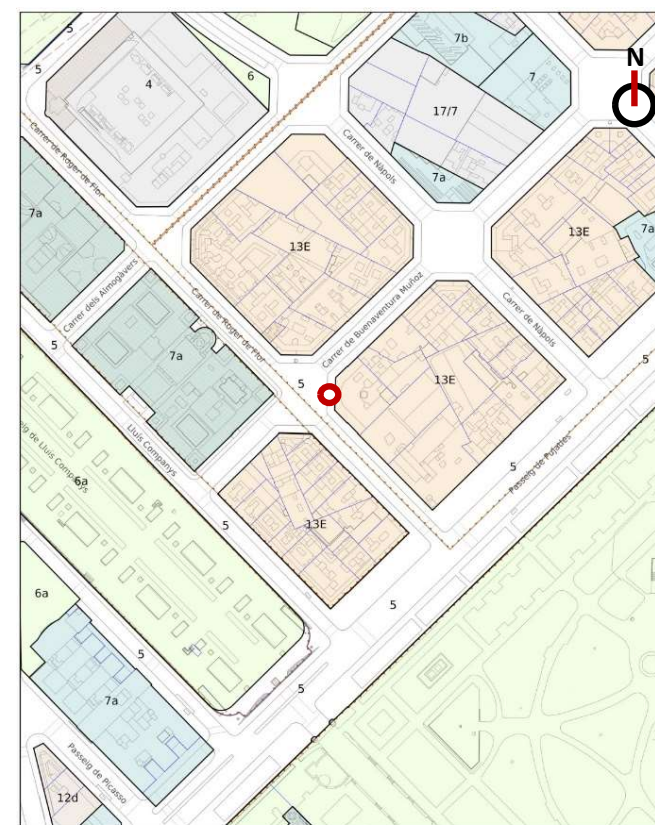
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Carrer de Roger de Flor 16

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Carrer de Roger de Flor 16

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

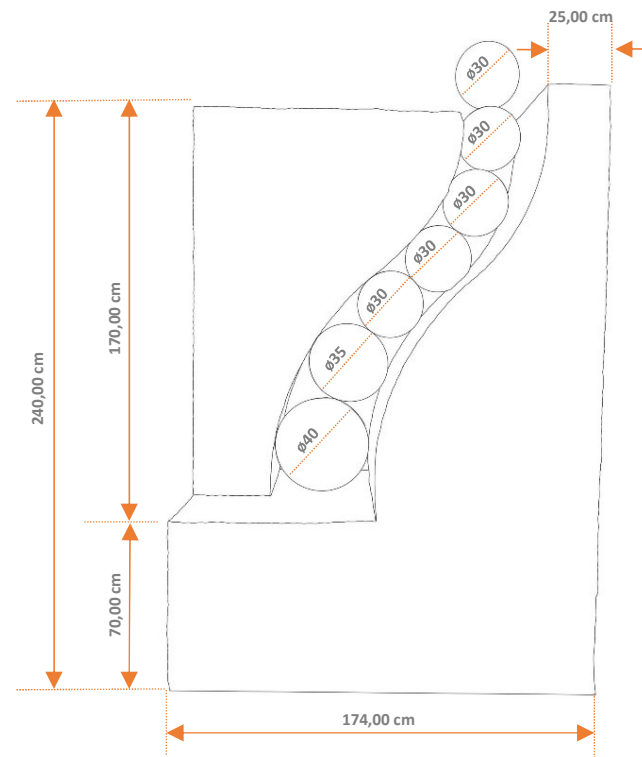
• Autovia

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

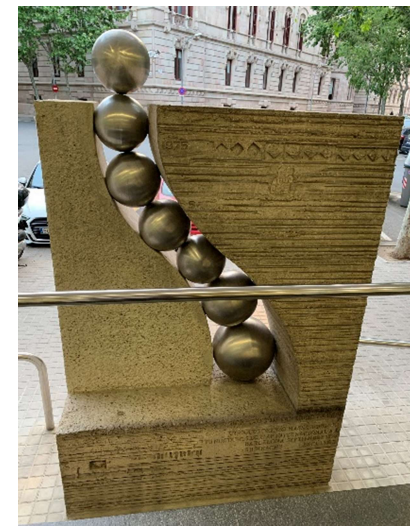
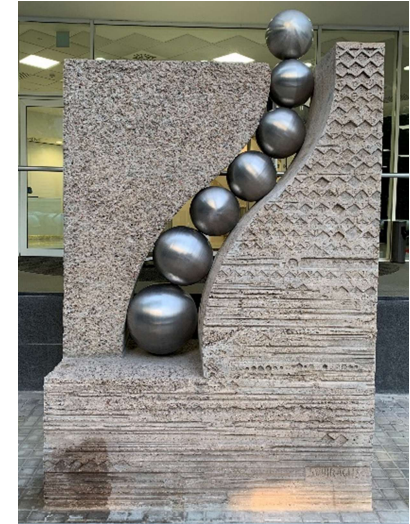
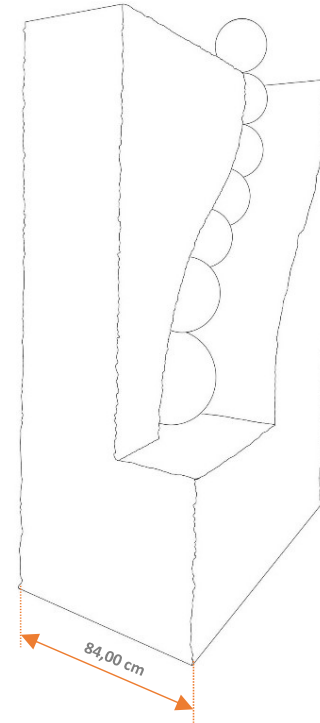
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Autovia

Aixecament gràfic Autovia (font pròpia)

Imatges Autovia (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Autovia

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Autovia

Tipologia de lesions

FÍSQUES	
	Erosió
	Pàtina de brutícia
	Dipòsit de brutícia

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 21 d'abril del 2019)

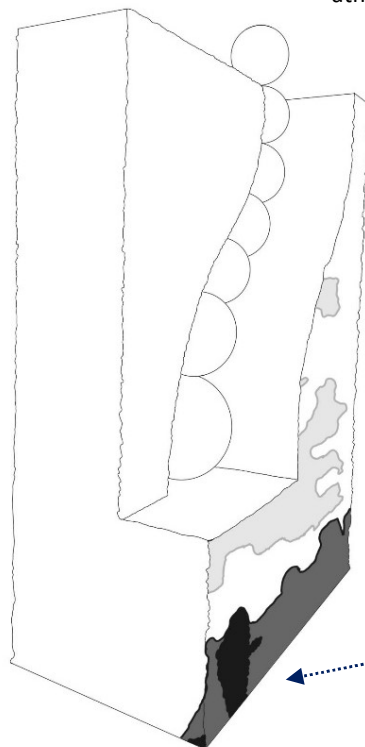
L'escultura Autovia es troba al xamfrà de creuament de dos carrers de Barcelona, davant de la façana d'un edifici d'empreses.

Com es pot observar a ull nu, la part superior de l'escultura es troba en bones condicions, mentre que a la part inferior trobem brutícia i residus, aparentment d'origen animal.

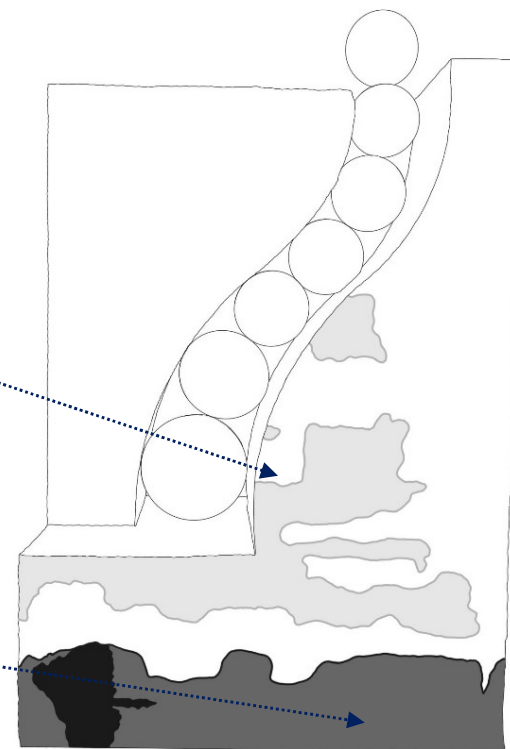
També es detecta erosió del relleu a la part central en un 5-10 % de la totalitat de la superfície.

Mencionar que les altres dues cares del monument, no contenen cap lesió visible a destacar.

Cal destacar que l'abril de l'any 2014, l'empresa Cointecs va dur a terme un projecte de restauració de l'obra. El procés d'actuació va consistir en descalçar la seva base per realitzar injecció de resines i crear una barrera per impedir l'ascens de la humitat per capil·laritat. També es va substituir les 7 esferes per unes d'acer inoxidable AISI 316 de diferents espessors i acabat polit, incloent nous ancoratges també d'acer inoxidable ocults en l'escultura. Cal esmentar que es van reparar 3 esquerdes amb injecció de resines epoxi. Per últim es va intervenir amb una neteja en sec de l'escultura amb microprojecció de silicat d'alumini, eliminant grafitis i assegurant la mínima agressió i també se li va aplicar hidrofugant incolor i invisible, per protegir-la dels agents atmosfèrics [12].

Imatges Autovia (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Autovia (font pròpia)

[12] Informe: Restauració de l'escultura denominada "AUTOVIA" original de l'artista Josep Maria Subirachs. COINTECS

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Planeta

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra |||||

Planeta – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1976

Ubicació: Avinguda Diagonal 664, 08034 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'21.7"N 2°07'43.7"E

Coordenades UTM: 41.389368, 2.128800

Materials de construcció: Ferro, formigó i acer

Etapla de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 413 x 237 x 70 cm

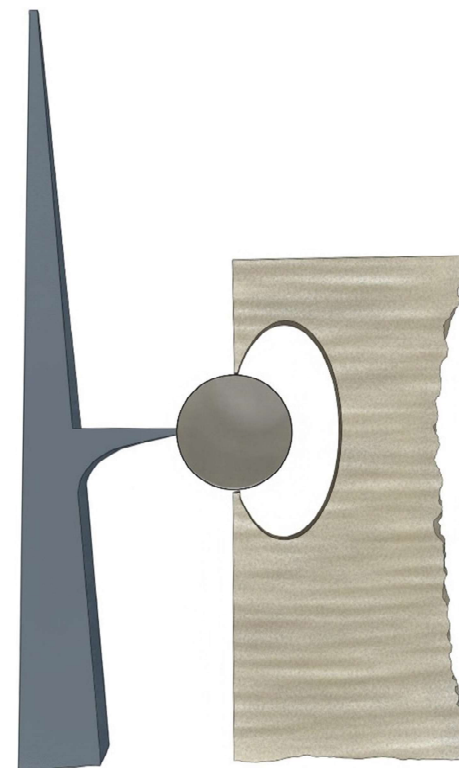
L'escultura Planeta s'emplaça a l'edifici amb el mateix nom, situat a l'avinguda Diagonal 664 de Barcelona.

Aquesta obra abstracte es situa en l'etapa de "nova realitat figurada" de l'autor, i està composta per tres cossos de diferents materials, textures i colors, que evidencien la divergència clara entre els elements.

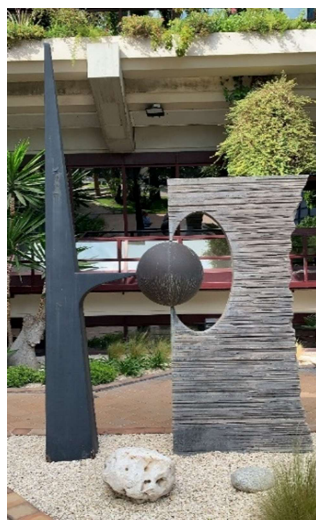
L'estructura de formigó està formada per una superfície rugosa en relleu de color gris, amb un orifici el·líptic que conté un altre element central; una esfera d'acer que simbolitza el planeta, que és el nom de l'escultura i l'edifici on es troba, amb un color argentat que destaca sobre els elements que la componen [8].

Per últim, hi ha una estructura metàl·lica de forma piramidal amb una extremitat que subjecta l'esfera, amb la superfície acabada en color negre.

Resulta important mencionar que el parament vertical de formigó que conté l'esfera, no té cap punt de contacte amb ella.

Aixecament Planeta (font pròpia)

Imatges Planeta (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Planeta

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Planeta – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Avinguda Diagonal 662-664, 08034 Barcelona

Ref. cadastral: 7225401DF2872E

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

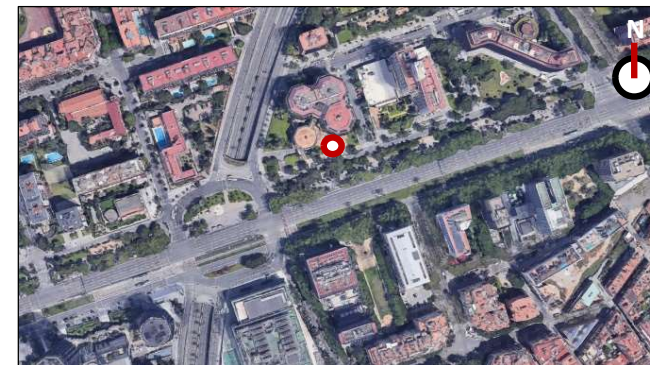
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 18 Ordenació en volumetria específica

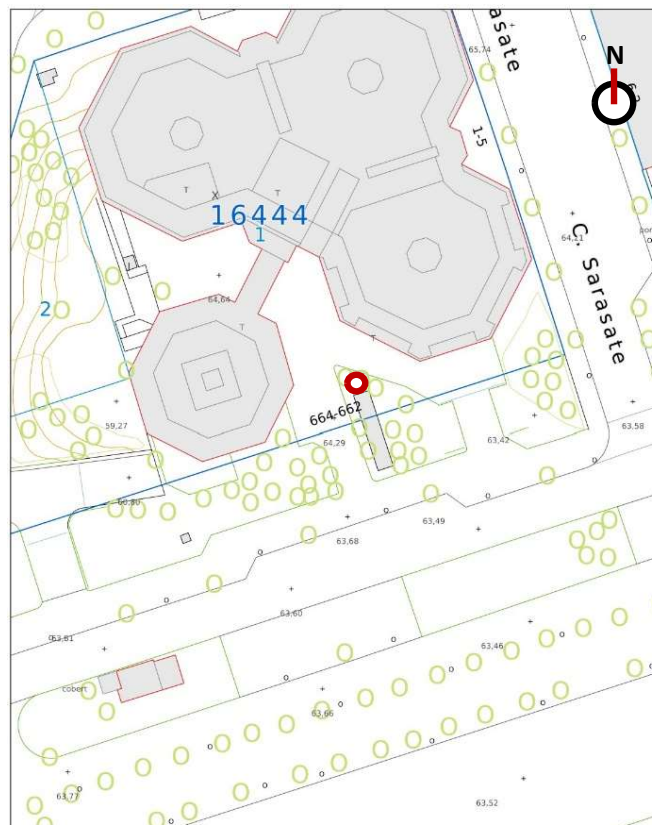
Codi MUC: R4 Residencial, Ordenació oberta

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

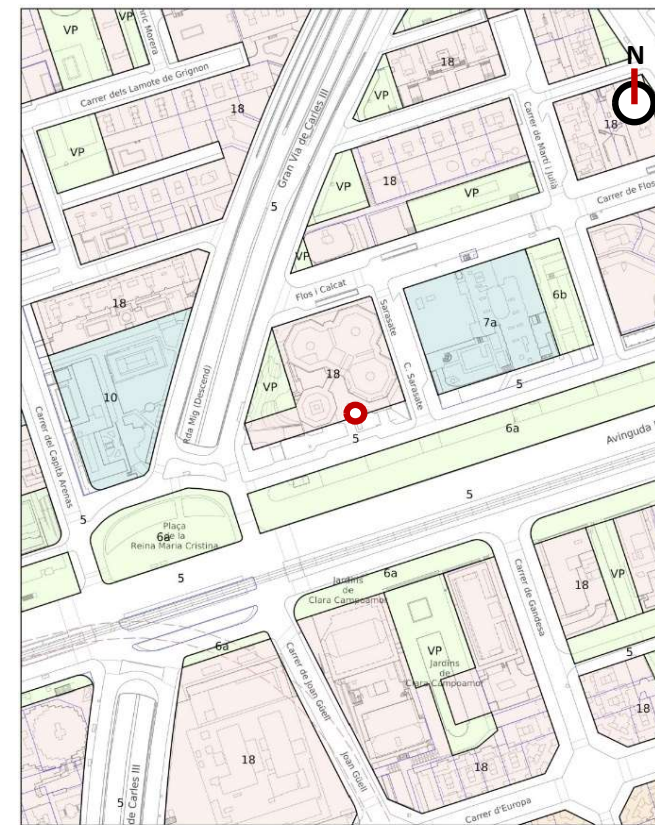
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Adreça: Avinguda Diagonal 662 - 664

Escala: 1/500

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Adreça: Avinguda Diagonal 662 - 664

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Planeta*

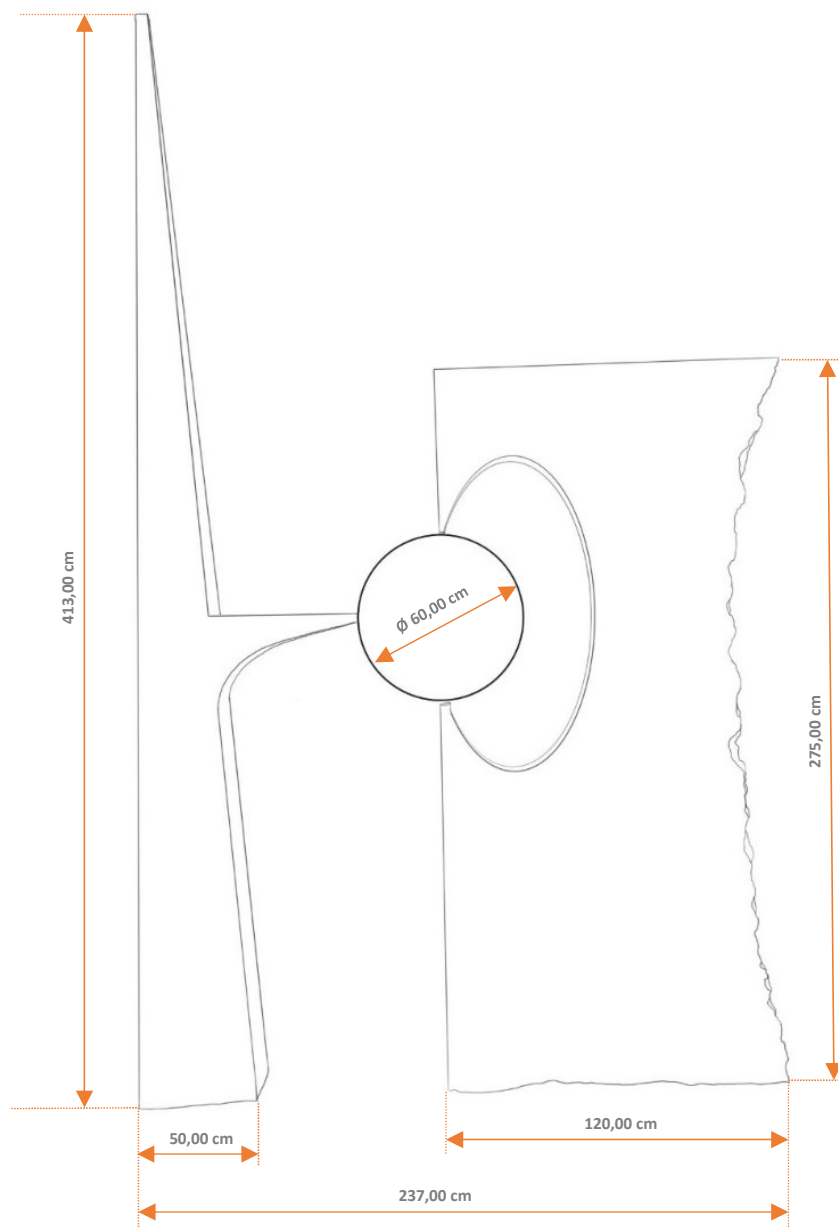
- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Planeta

Aixecament gràfic *Planeta* (font pròpia)

Imatges *Planeta* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Planeta

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

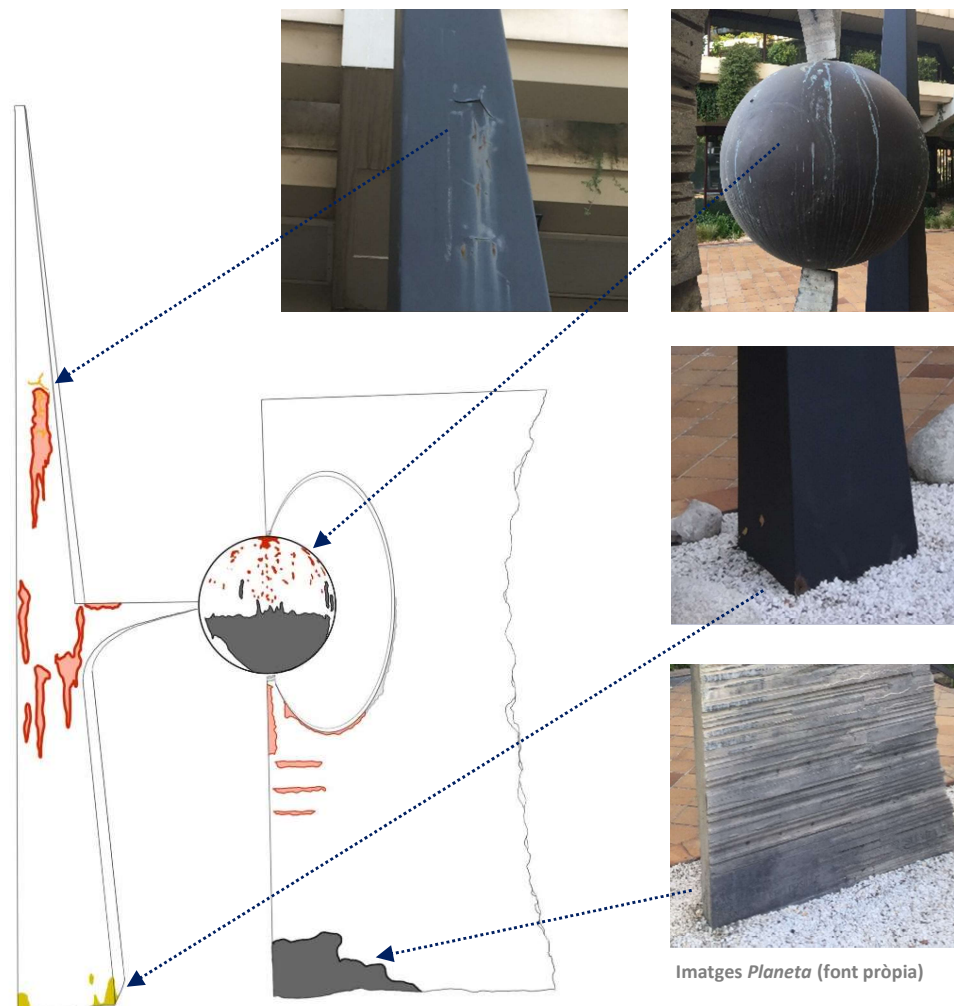
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CHARACTERIZATION – Organoleptic assessment of damage

Planeta

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES	ELECTRO-QUÍMIQUES
◆ Pàtina de brutícia	◆ Fissuració	◆ Oxidació	◆ Corrosió

Aixecament organolèptic de lesions Planeta (font pròpia)

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 27 d'abril del 2019)

L'obra Planeta s'ubica a l'entrada del complex d'edificis amb el mateix nom.

La part més esvelta de ferro mostra oxidació en un 5-10 % de la seva superfície. També podem observar petites fissures a la part superior.

Per altra banda, detectem una corrosió del material a la base d'aquesta peça.

Respecte el monòlit de formigó, cal destacar que conté una pàtina de brutícia general que s'accentua a la seva part inferior.

Per últim, cal mencionar que l'esfera central conté una pàtina de brutícia en un 40-50 % de la superfície total, i mostra petites taques d'òxid en un 5-10 % de la totalitat, que també podem veure a la part superior del monòlit de formigó.

Les lesions anteriorment descrites, tenen continuïtat a la cara posterior, així com als seus laterals, amb una intensitat similar.

Imatges Planeta (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Relleu Barcelona*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Relleu Barcelona – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1979

Ubicació: Museu del Ferrocarril, Pl. Eduard Maristany, s/n, 08800 Vilanova i la Geltrú

Coordenades DMS: 41°13'20.0"N 1°43'54.3"E

Coordenades UTM: 41.222215, 1.731748

Materials de construcció: Formigó vist

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

Dimensions: 327 x 1746 x 100 cm (profunditat variable)

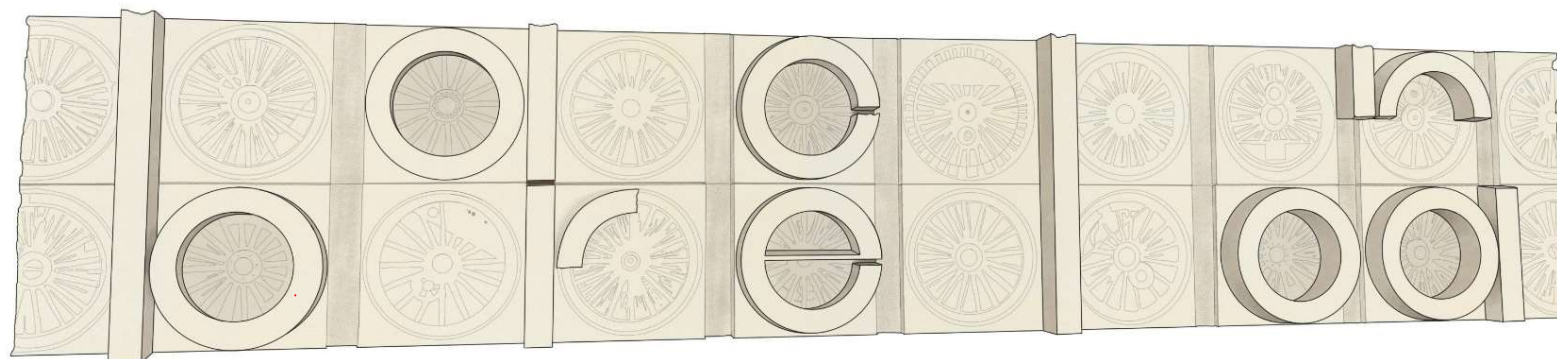
En aquesta obra, Subirachs utilitza un conjunt de cercles i línies rectes en relleu, per formar les lletres del nom de la ciutat de Barcelona, mentre que podem observar en el fons, formes circulars en baix relleu que rememoren les rodes d'un tren.

Situat inicialment a l'exterior de l'Estació de Sants de Barcelona, el relleu es va traslladar al Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú a causa de les obres d'adaptació de l'estació a l'any 2006, amb el finançament d'Adif [8].

Malgrat la intenció inicial de retornar el monument a la seva ubicació original, al finalitzar-se les obres, aquest encara roman al museu.

Imatge frontal *Relleu Barcelona* (font pròpia)

Aixecament *Relleu Barcelona* (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Relleu Barcelona

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Relleu Barcelona – Situació i planejament (Ajuntament de Vilanova)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Museu del Ferrocarril, Pl. Eduard Maristany, s/n, 08800

Vilanova i la Geltrú

Ref. cadastral: 3942105CF96345

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

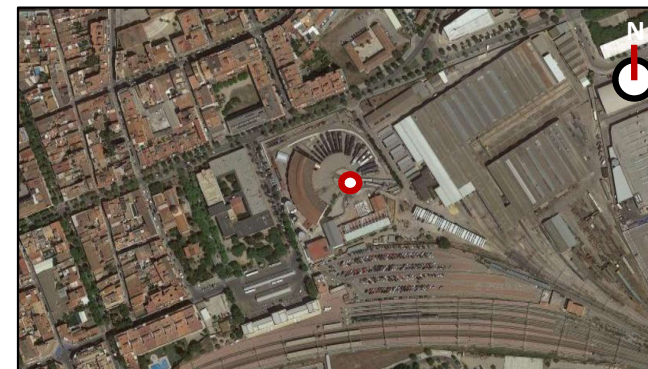
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: E Sistema d'equipaments col·lectius

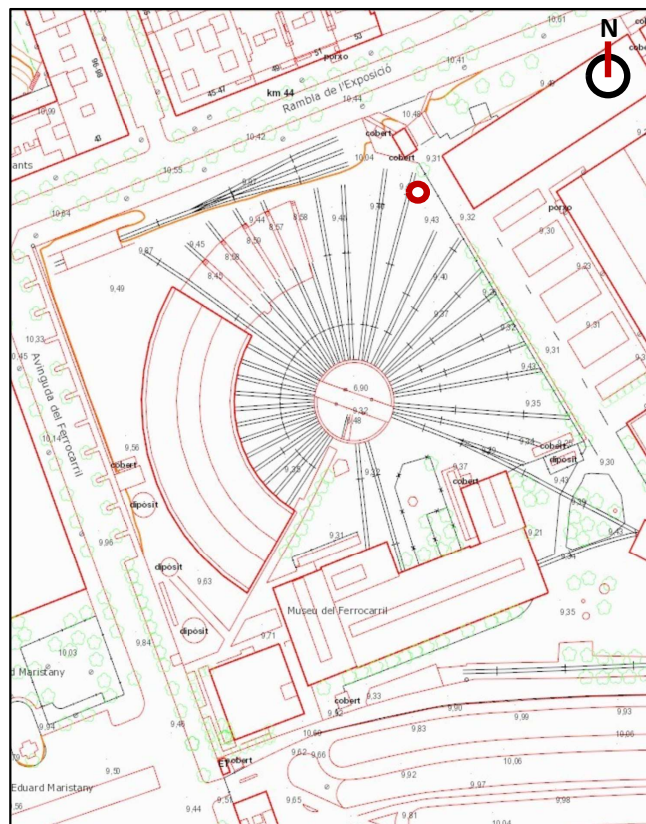
Codi MUC: SE Sistemes, Equipaments

Planejament territorial

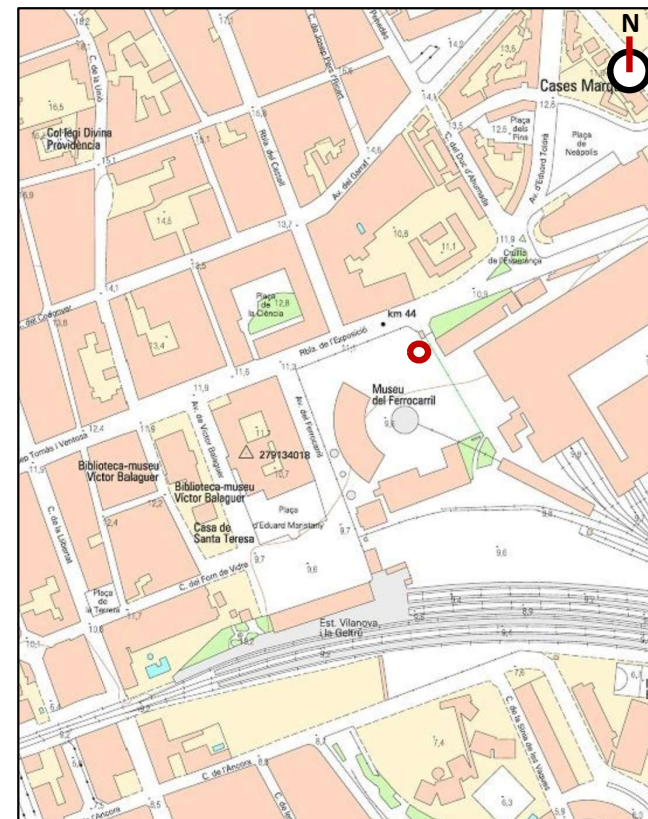
Pla territorial metropolità de Barcelona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

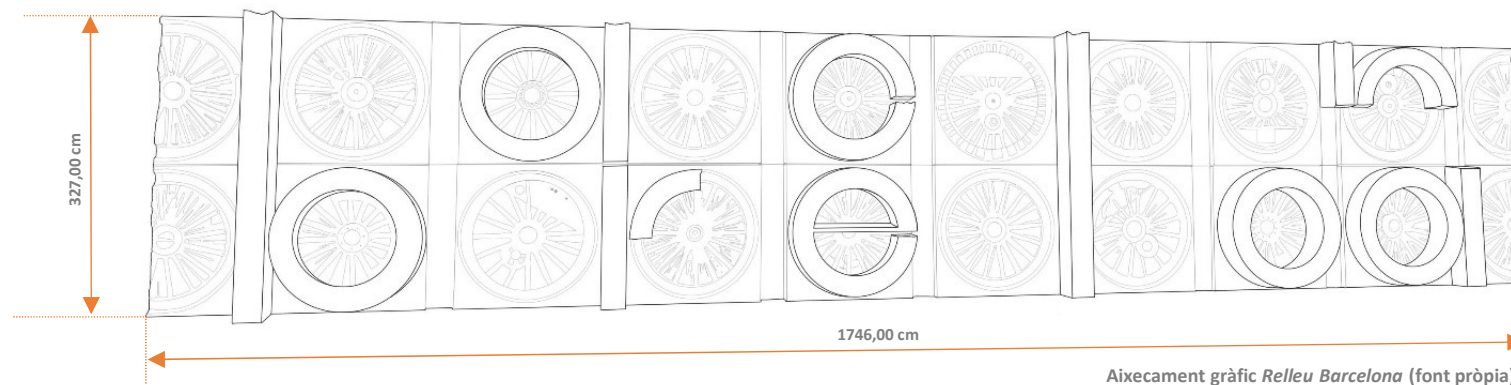
• *Relleu Barcelona*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Relleu Barcelona

Imatges *Relleu Barcelona*
(font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Relleu Barcelona*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Relleu Barcelona

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES
◇ Erosió	◇ Despreniment
◆ Pàtina de brutícia	

Intervencions prèvies:

- ◆ Restauració parcial de la superfície

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 11 de maig del 2019)

Ubicat al Museu del Ferrocarril del municipi de Vilanova i la Geltrú, una zona molt freqüentada per turistes, molt propera al litoral català, i situat a una zona cercada del museu, es troba el *Relleu Barcelona*.

Mitjançant prismàtics, podem detectar que l'obra conté aparentment petites reparacions (se'n desconeix l'autor i la data d'intervenció).

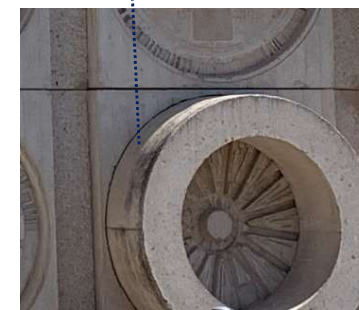
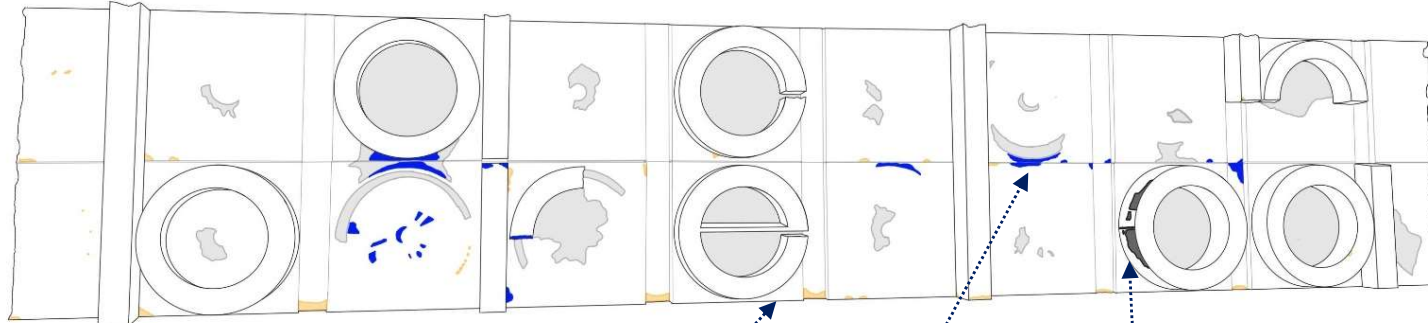
Per altra banda, es detecta erosió generalitzada en un 20-30 % de la superfície total.

Conté una lleugera pàtina de brutícia en tot el parament vertical, però que s'accentua a les cavitats dels relleus de les peces, que simulen lletres.

Cal mencionar que diverses zones de l'obra han estat despreses del parament, com es pot observar a la imatge.

No es detecten aparents desplaçaments, vinclaments o desvinculacions de les seves peces amb el suport.

Aixecament organolèptic de lesions *Relleu Barcelona*
(font pròpia)

Imatges *Relleu Barcelona* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Manresa*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| **CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra** |||||

Monument a Manresa – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1979

Ubicació: Carrer de Sant Joan de Déu, 08243 Manresa, Barcelona

Coordenades DMS: 41°43'09.7"N 1°50'25.6"E

Coordenades UTM: 41.719346, 1.840446

Materials de construcció: Formigó vist

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

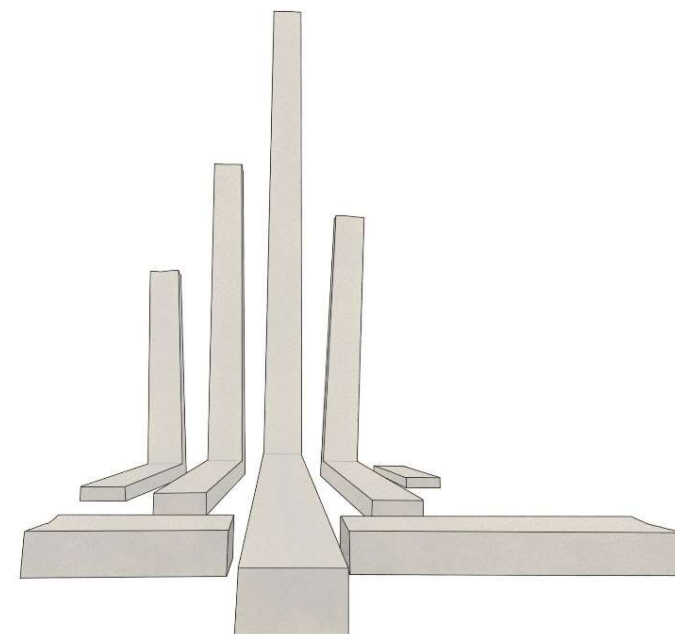
Dimensions: 1505 cm

El Monument a Manresa, també anomenat Quatre Barres, o Monument Escut de la Balconada ^[13], és de l'etapa de "nova realitat figurada", on Subirachs reivindica el "Tema" (en aquest cas la nació catalana), omplint d'aquest contingut la seva obra.

Consta de 4 pilars escairats, de diverses alçades i inclinacions, formant en conjunt les quatre barres catalanes i l'escut de Manresa.

Aquests pilars es perllonguen en el pla horitzontal, formant amb una peça transversal, la creu de Sant Jordi ^[6].

La textura es tracta d'una manera diferent segons el parament ^[11].

Aixecament *Monument a Manresa* (font pròpia)

Imatges *Monument a Manresa* (font pròpia)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat

[13] Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Manresa*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument a Manresa – Situació i planejament (Ajuntament de Manresa)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Carrer de Sant Joan de Déu, 08243 Manresa, Barcelona

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

Qualificació urbanística

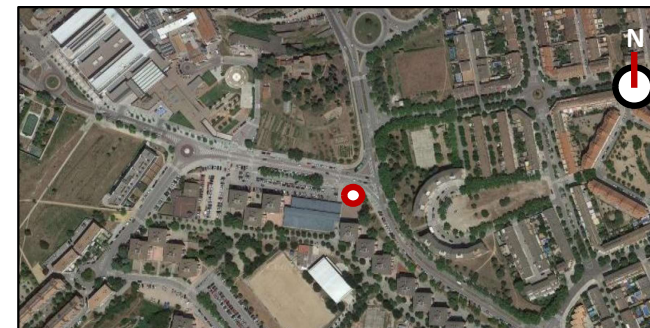
Codi Ajuntament: a.2 Sistema d'infraestructures de comunicació.

Itineraris vianants

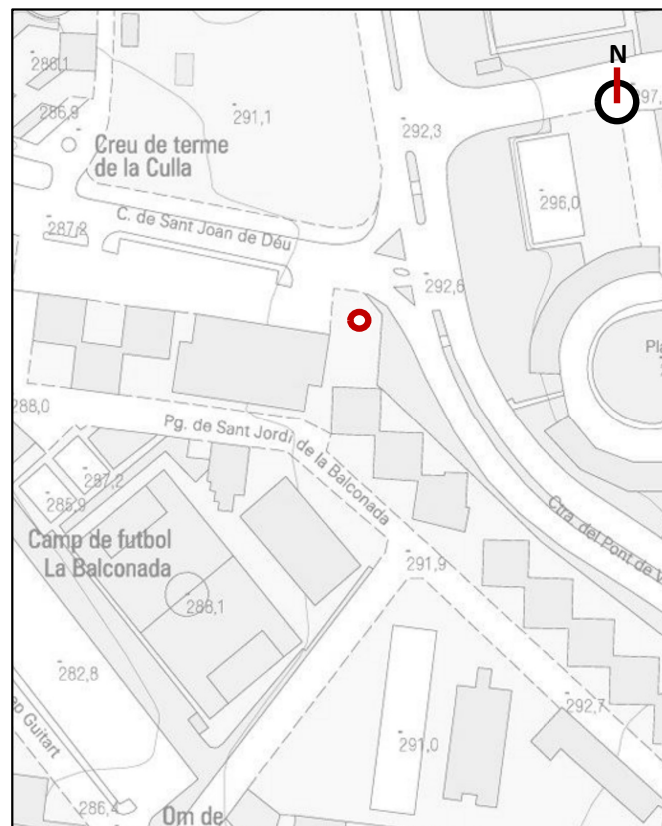
Codi MUC: SX2 Sistemes, Viari, Altre viari en sòl urbà

Planejament territorial

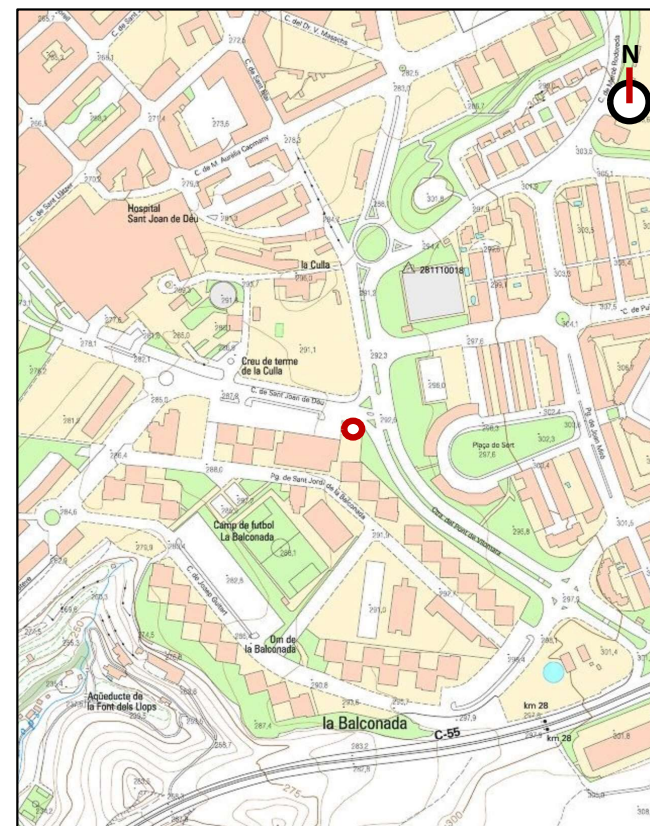
Pla territorial parcial de les Comarques Centrals

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Manresa)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Manresa)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

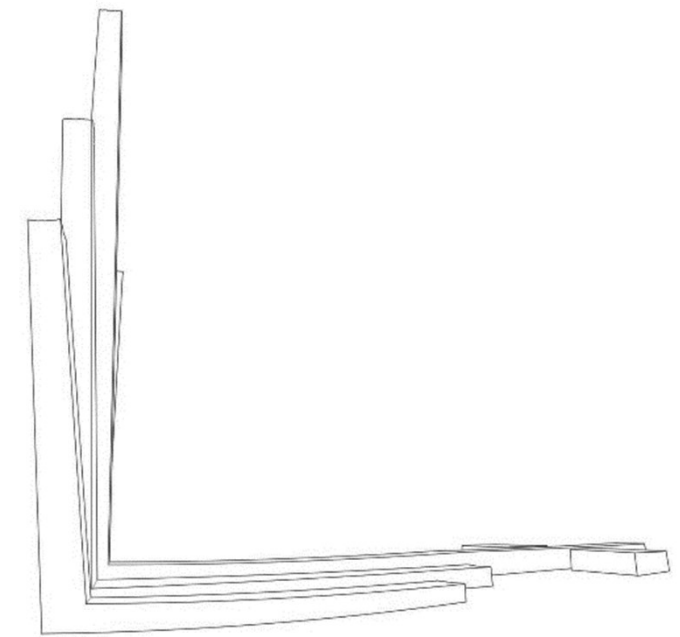
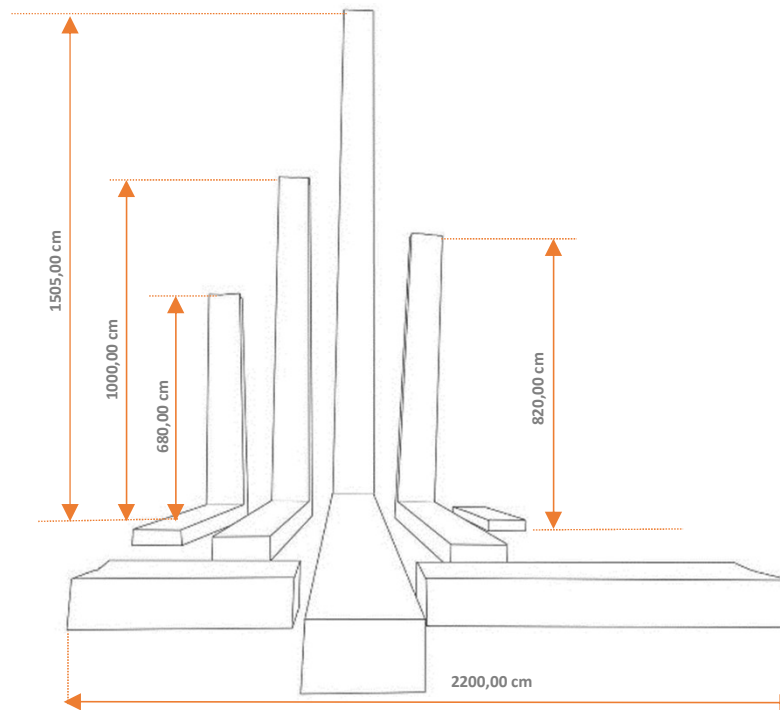
• *Monument a Manresa*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

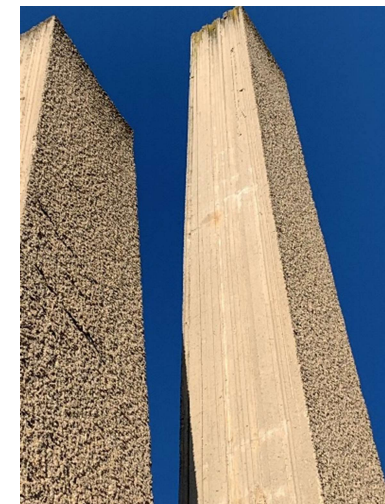
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Monument a Manresa

Aixecament gràfic *Monument a Manresa* (font pròpia)

Imatges *Monument a Manresa* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Monument a Manresa

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

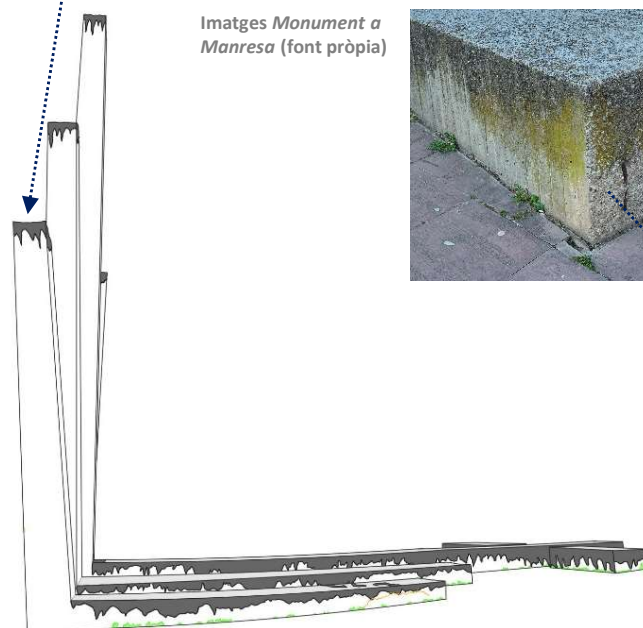
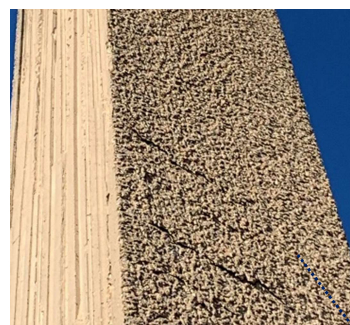
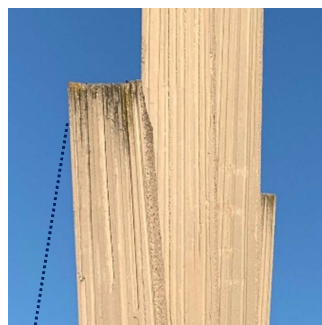
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

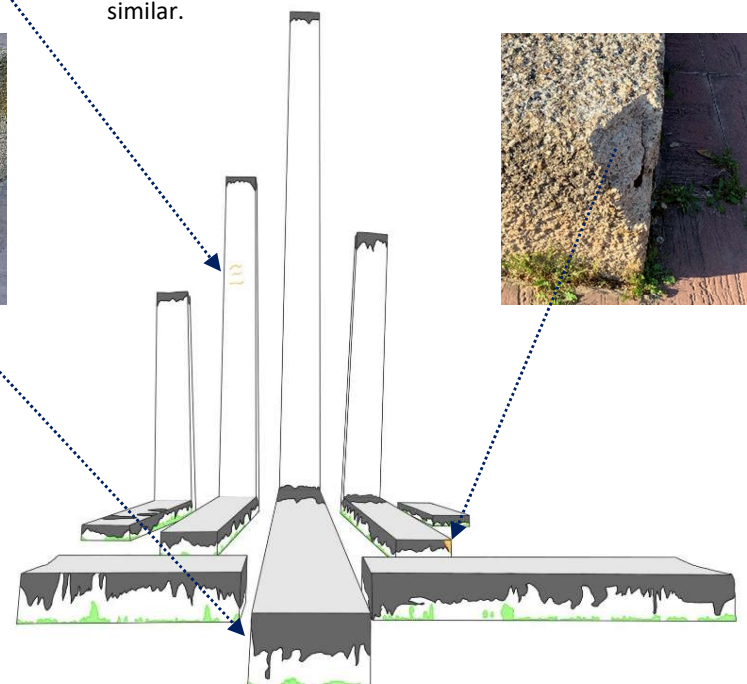
Monument a Manresa

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	BIOLÒGIQUES
◊ Erosió	◊ Fissuració	◊ Floridures
◊ Pàtina de brutícia	◊ Despreniment	

Imatges Monument a Manresa (font pròpia)

Descripció de l'estat actual (Data d'inspecció: 25 de maig del 2019)

Està situat a una plaça de Manresa poc transitada, però bastant freqüentada en festes municipals.

La funció social d'aquesta obra la fa estar desprotegida.

Com es pot observar amb prismàtics, els paraments horitzontals, tant els de les columnes alçades, com els de les que reposen sobre el paviment, es troben erosionats, sobretot en aquestes últimes. Els paraments verticals contenen una pàtina general de brutícia, que es distribueix de la part superior cap a la inferior.

Cal mencionar que existeixen algunes fissuracions i despreniments a les cantoneres de les peces inferiors.

Cal destacar que trobem vegetació a tot el perímetre de la base del monument, i aparentment fongs en el contorn inferior.

Per últim, esmentar que la cara posterior solament conté restes de cartells enganxats i la pàtina de brutícia abans descrita en grau similar.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument al redreçament
de la Generalitat de Catalunya*

- **Inventari de l'obra**
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| **CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra** |||||

Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1982

Ubicació: Plaça de les Corts Catalanes, 25200 Cervera, Lleida

Coordenades DMS: 41°40'02.0"N 1°16'23.3"E

Coordenades UTM: 41.667208, 1.273147

Materials de construcció: Formigó vist

Etape de l'obra: Nova realitat figurada

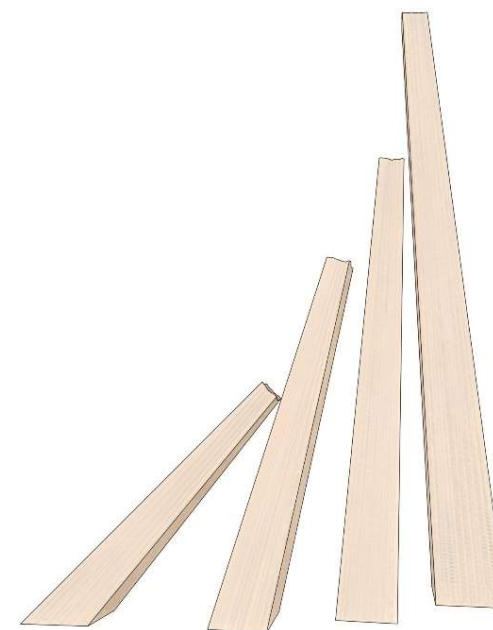
Dimensions: 1630 cm

El Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya fou creat a Cervera, la capital de la Segarra (Lleida), per recordar la creació de la màxima institució catalana l'any 1359, durant l'assemblea presidida pel rei Pere III, el Cerimoniós.

El monument s'ubica a una plaça, dins d'un turó emmurallat, que es pot veure quan s'arriba a la ciutat, i d'aquí que l'autor esmentés «És un monument que calia que es captés ràpid des de la mateixa carretera, com els senyals de trànsit.»

Està format per 4 pilars de formigó vist de grans dimensions, amb un acabat texturitzat i força treballat, que conté petits símbols en forma de relleu.

Aquests pilars es troben inclinats de forma que el conjunt s'alça en sentit ascendent, simbolitzant el redreçament de la institució ^[6].

Aixecament Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

Imatge Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument al redreçament
de la Generalitat de Catalunya*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya – Situació i planejament (Ajuntament de Cervera)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Plaça de les Corts Catalanes, 25200 Cervera, Lleida

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

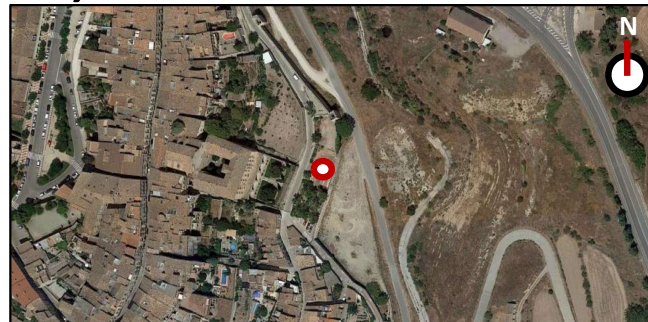
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: VP Sistema d'espais lliures i zones verdes

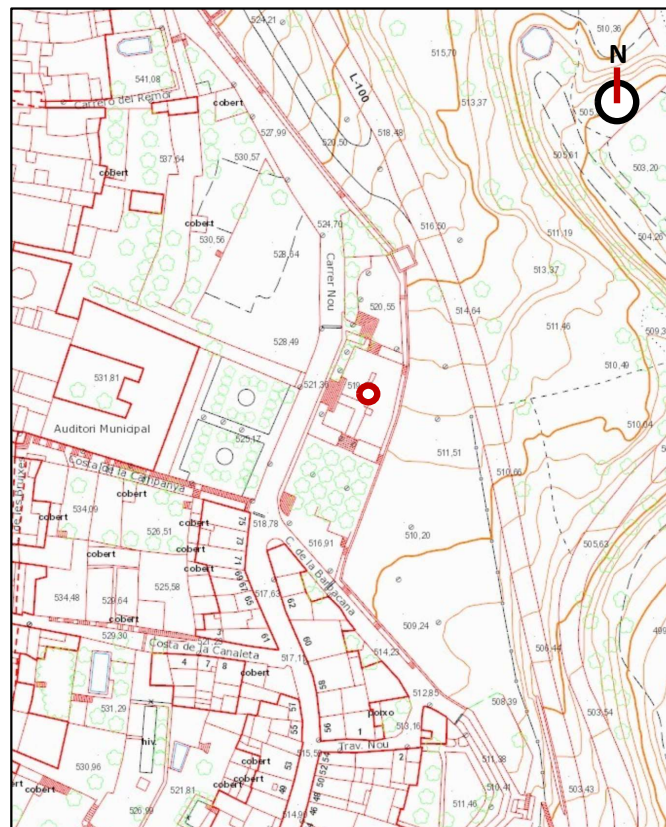
Codi MUC: SV Sistemes, Espais lliures, Zones verdes

Planejament territorial

Pla territorial parcial de Ponent (Terres de Lleida)

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Cervera)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Cervera)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

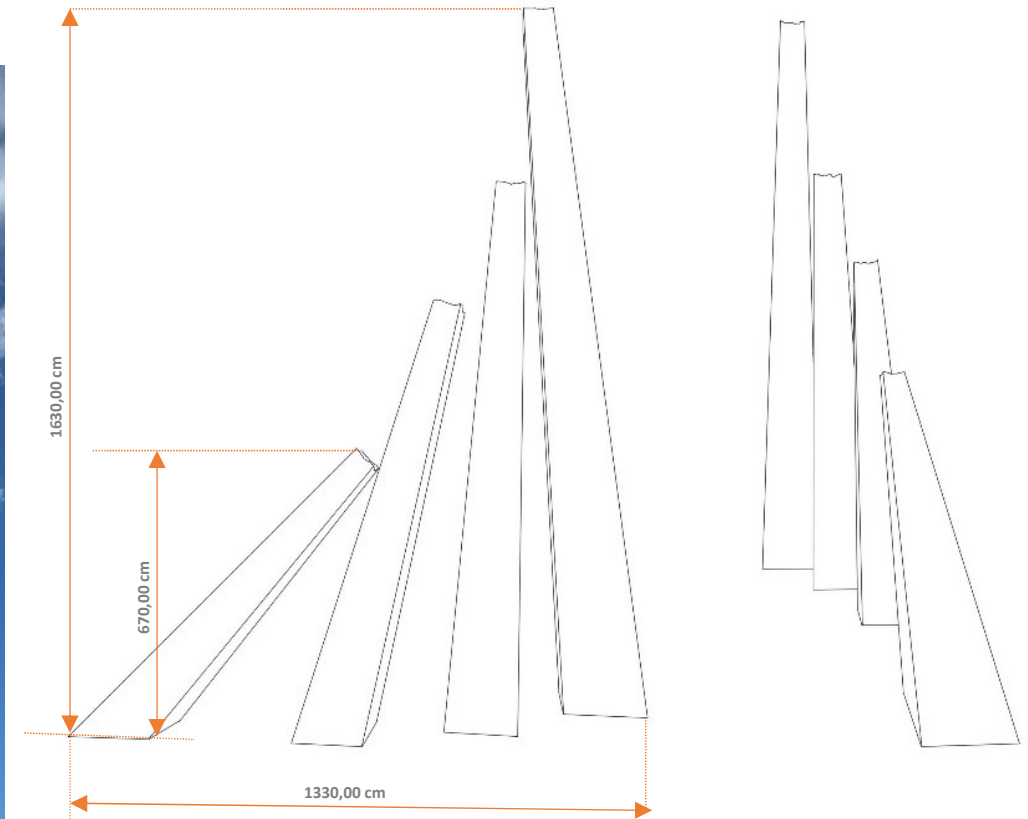
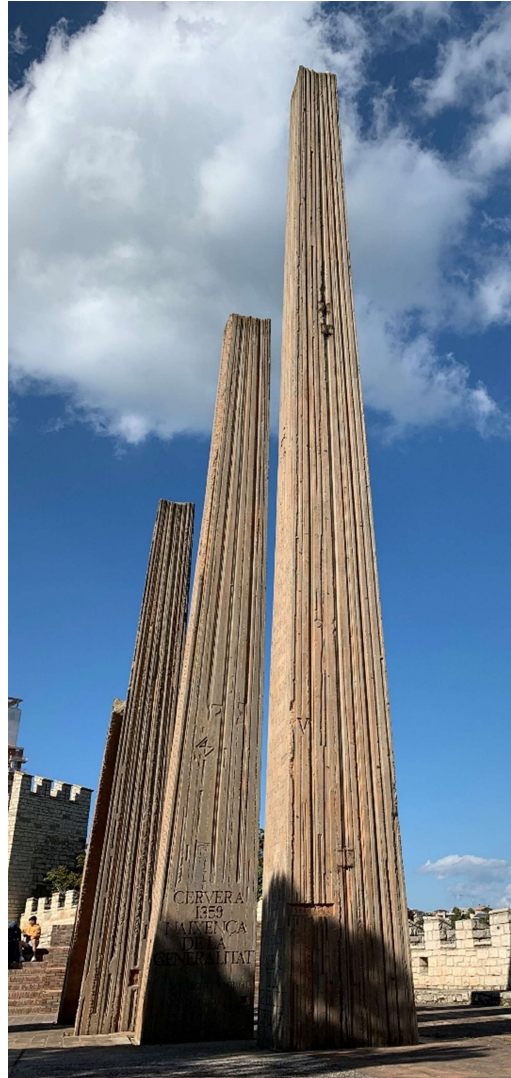
• *Monument al redreçament*
de la Generalitat de Catalunya

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- **Aixecament gràfic de l'obra**
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya

Aixecament gràfic Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

Imatges Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument al redreçament*
de la Generalitat de Catalunya

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organoleptic de lesions

Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◆ Pàtina de brutícia	◆ Fissuració	◆ Oxidació
	◆ Despreniment	

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 18 de maig del 2019)

Aquest monument es troba molt a prop de les muralles del municipi, a una petita plaça, sense cap protecció.

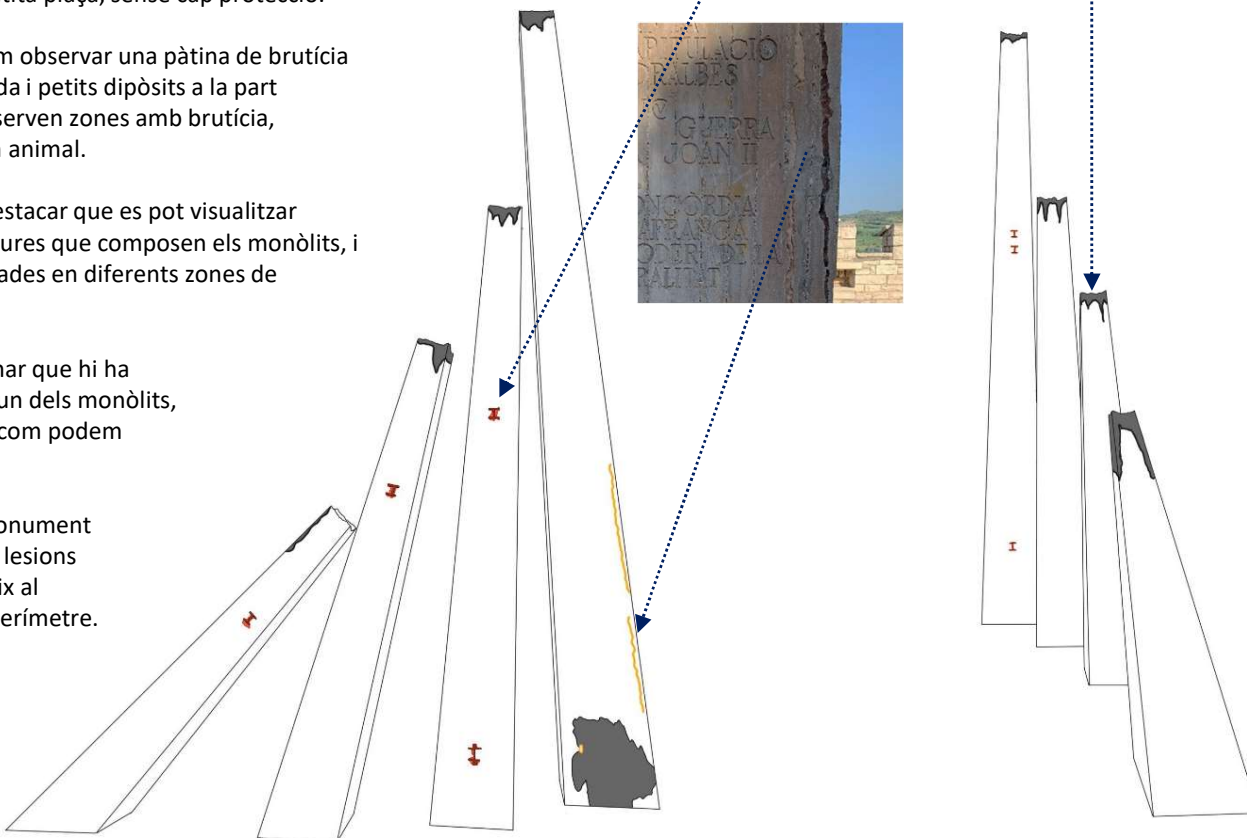
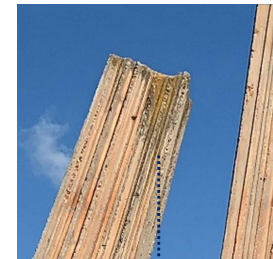
Amb prismàtics podem observar una pàtina de brutícia general poc accentuada i petits dipòsits a la part superior. També s'observen zones amb brutícia, aparentment d'origen animal.

Per altra banda, cal destacar que es pot visualitzar l'extrem de les armadures que composen els monòlits, i les podem veure oxidades en diferents zones de l'estructura.

Per últim, cal mencionar que hi ha petites fissuracions a un dels monòlits, a la part inferior, tal i com podem observar a la imatge.

Les altres cares del monument contenen un patró de lesions similar, que es repeteix al voltant de tot el seu perímetre.

Imatges Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• **Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)**

- **Inventari de l'obra**

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú) – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1983

Ubicació: Rambla de la Pau / Passeig Marítim, 08800 Vilanova i la Geltrú, Barcelona

Coordenades DMS: 41°12'56.7"N 1°43'46.0"E

Coordenades UTM: 41.215747, 1.729454

Materials de construcció: Pedra travertí

Etapla de l'obra: Figuració expressionista i Abstracció metafísica

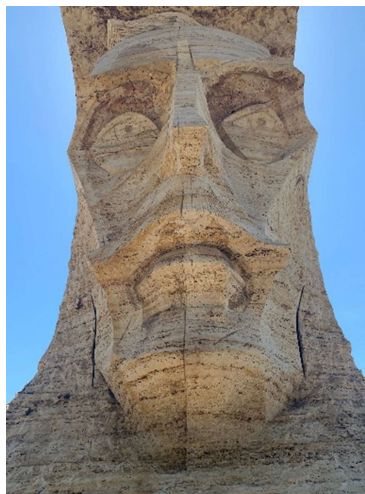
Dimensions: 1350 x 135 x 185 cm

Aquest monument, esculpit en forma d'obelisc de 13,50 m d'alçada, és una mostra de l'última etapa de l'artista, on apareix amb força la temàtica piramidal.

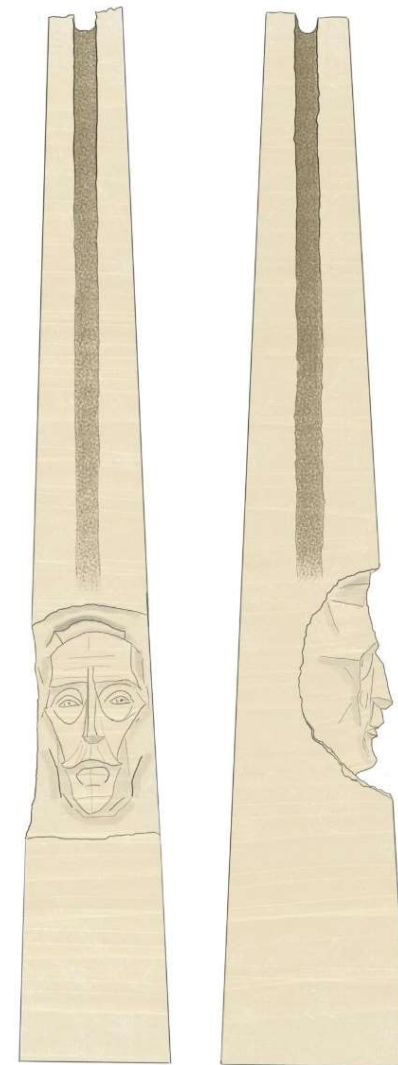
Subirachs contrasta la verticalitat d'aquesta estructura de travertí, amb l'horitzontalitat de la zona del litoral on s'ubica, concretament al passeig marítim de Vilanova i la Geltrú, per emfatitzar la seva obra.

Conté 4 grans franges al seu parament vertical, al·ludint a les 4 barres de la bandera de Catalunya, i una figura expressionista esculpida a la part central de l'obelisc, amb la cara de l'expresident de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià.

Per altra banda, cal mencionar que a la base del monument, es troba una inscripció amb les paraules "Estimo tots els vilanovins sense distinció de classes ni de partits. Francesc Macià i Llussà. Vilanova i la Geltrú 1859 - Barcelona 1933" [6].

Imatges Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú) (font pròpia)

Aixecament Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú) (font pròpia)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú) – Situació i planejament (Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Rambla de la Pau / Passeig Marítim, 08800 Vilanova i la Geltrú, Barcelona

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SU)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

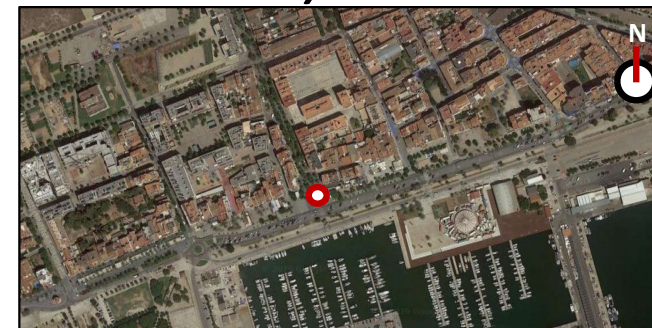
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: SX1 Sistema viari. Eixos estructurants

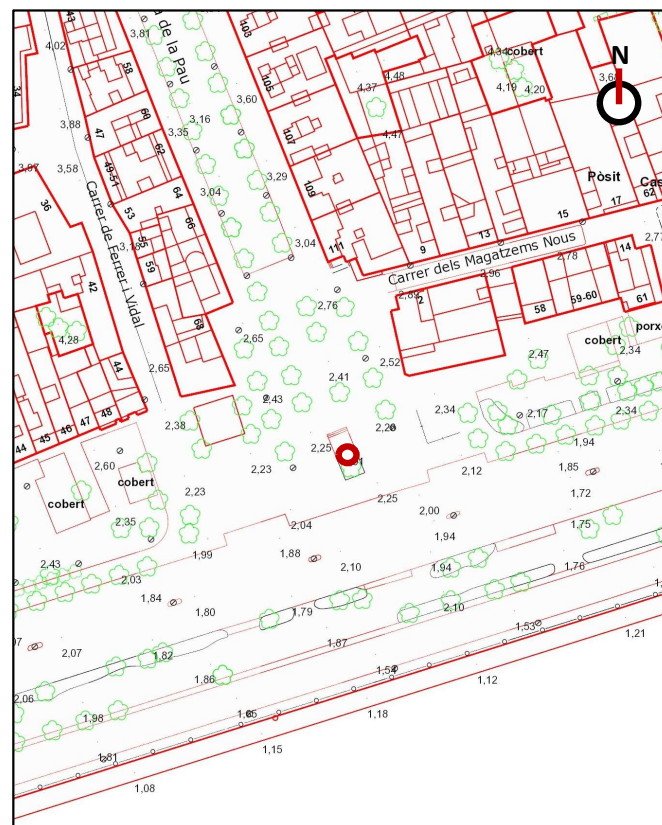
Codi MUC: SX1 Sistema viari. Eixos estructurants

Planejament territorial

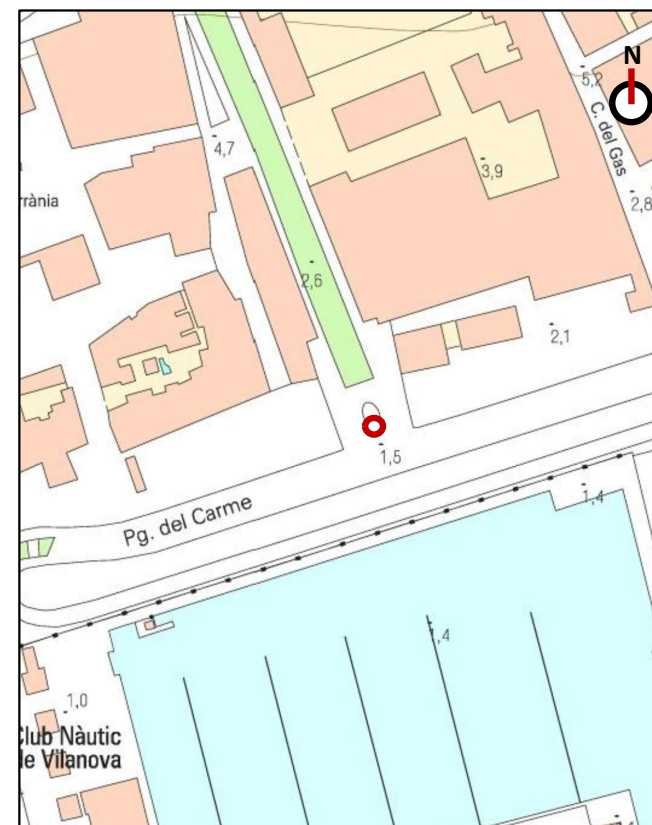
Pla territorial metropolità de Barcelona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)*

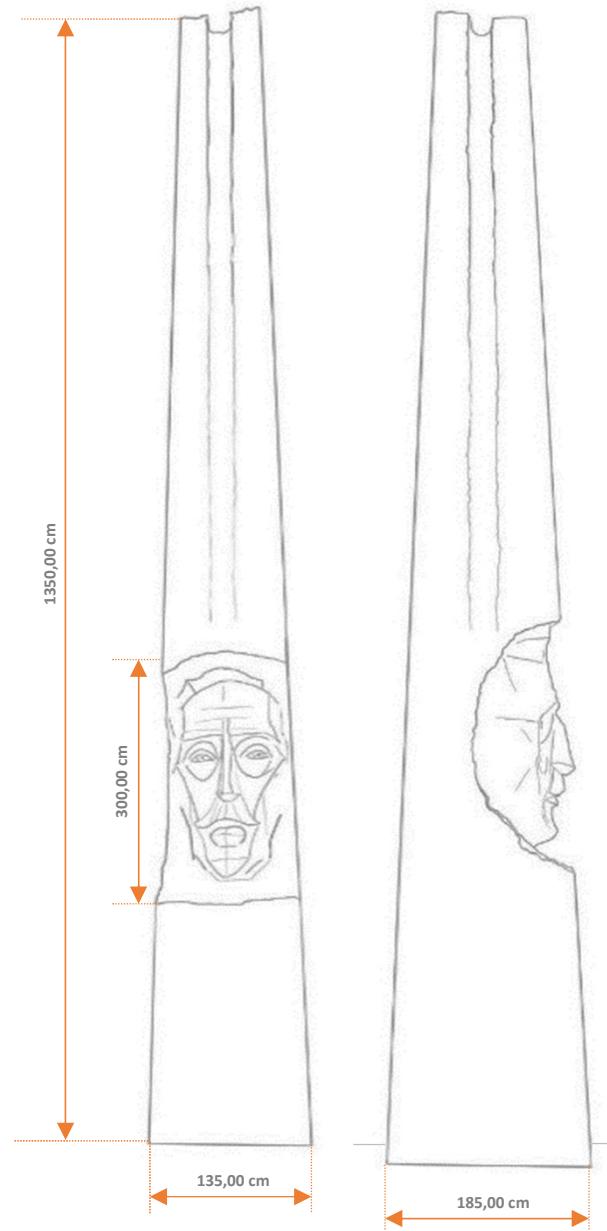
- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)

Aixecament gràfic *Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)* (font pròpia)

Imatges *Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)* (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- **Aixecament organolèptic de l'estat actual**

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organoleptic de lesions

Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES
◊ Erosió	◆ Fissuració
◼ Dipòsit de brutícia	◊ Despreniment

Intervencions prèvies:
◆ Restauració parcial de la superfície

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 11 de maig del 2019)

Aquest gran monòlit es situa en una gran plaça que confronta amb el litoral de Vilanova i la Geltrú, una zona molt freqüentada per turistes del municipi.

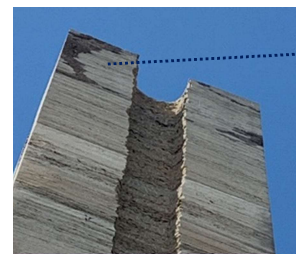
Amb prismàtics es poden veure restauracions de l'obra (es desconeix l'autor i la data d'actuació).

Trobem petites fissuracions i desprendiments poc accentuats a tot el perímetre del cos piramidal.

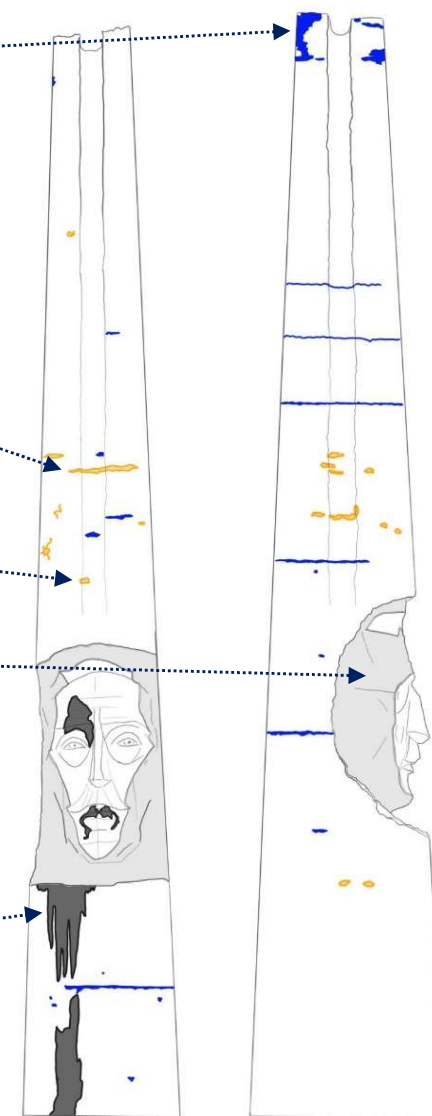
La zona de la cara i la part inferior contenen una patina de brutícia i petits dipòsits de partícules d'origen desconegut.

Per altra banda, cal destacar que la part inferior és més baixa que la plataforma del seu entorn, creant un fossat perimetral on hi ha restes, aparentment d'origen antròpic.

Les lesions de les altres cares del monòlit es repeteixen a major o menor grau, en tot el seu perímetre.

Imatges Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú) (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Monument a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú) (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Estela funerària de Pau Casals

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra |||||

Estela funerària de Pau Casals – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1984

Ubicació: Cementiri del Vendrell, 43700 el Vendrell, Tarragona

Coordenades DMS: 41°13'07.8"N 1°32'36.0"E

Coordenades UTM: 41.218827, 1.543329

Materials de construcció: Granit

Etape de l'obra: Abstracció metafísica

Dimensions: 135 x 70 x 50 cm

L'Estela funerària a Pau Casals és una escultura situada a la tomba del compositor, violoncel·lista i director d'orquestra, que va morir el 1973 a Puerto Rico.

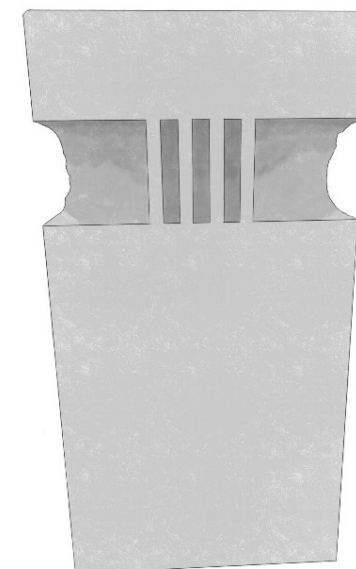
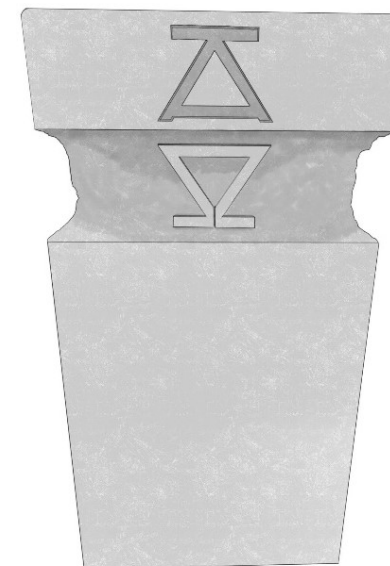
Posteriorment, es van traslladar les seves despulles al municipi del Vendrell, d'on era originari, incloent el 1984 aquesta estela funerària ^[14].

Es tracta d'un element monolític de granit, caracteritzat per la seva sobrietat arquitectònica, i a la vegada ple de simbolisme.

Incorpora al seu parament, esculpit a la part superior, dues lletres de l'alfabet grec; l'alfa i l'omega.

Aquestes es troben contraposades, formant un negatiu que simbolitza l'inici de l'alfabet (Alfa), i el final (Omega), fent un clar paral·lelisme amb la vida i la mort.

Cal destacar que aquest simbolisme l'utilitzarà reiteradament en altres escultures, com a la façana de la passió de la Sagrada Família de Barcelona ^[6].

Aixecament Estela funerària
de Pau Casals (font pròpia)

Imatges Estela funerària de Pau Casals (font pròpia)

[6] Espai Subirachs. Subirachs.cat

[14] Fundació Pau Casals. <http://www.paucasals.org/>

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Estela funerària de Pau Casals*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Estela funerària de Pau Casals – Situació i planejament (Ajuntament del Vendrell)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: Cementiri del Vendrell, 43700 el Vendrell, Tarragona

Referència Cadastral: 7841701CF7674S

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl No Urbanitzable (SNU)

Codi MUC: Sòl No Urbanitzable (SNU)

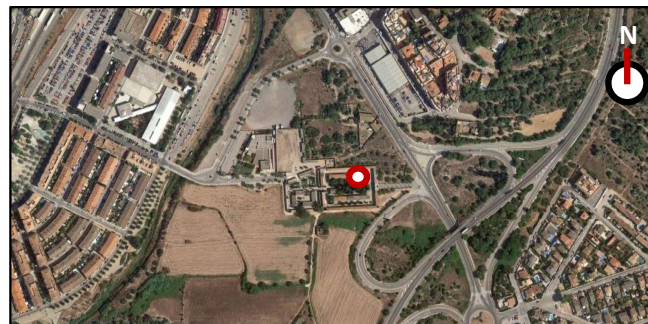
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 4f Cementiri

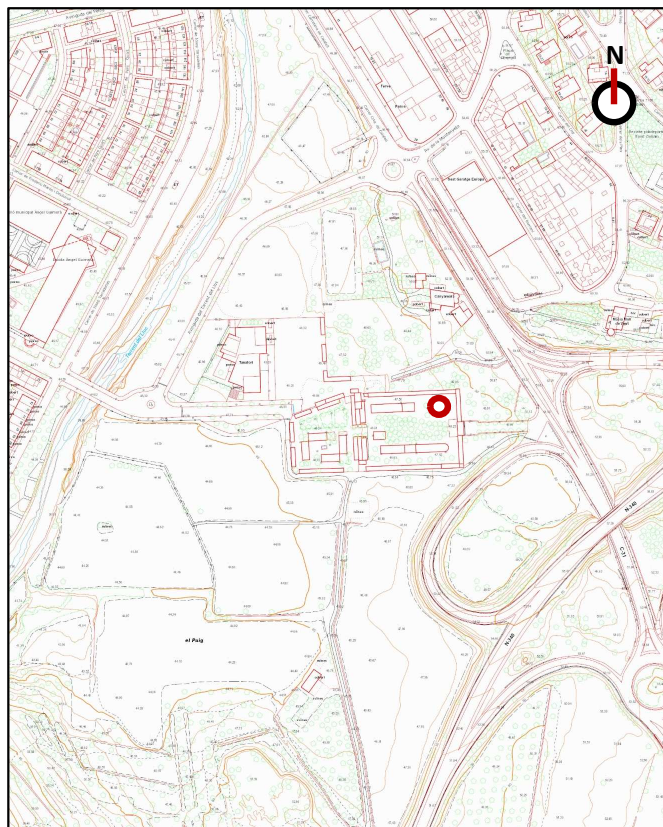
Codi MUC: SE Sistemes, Equipaments

Planejament territorial

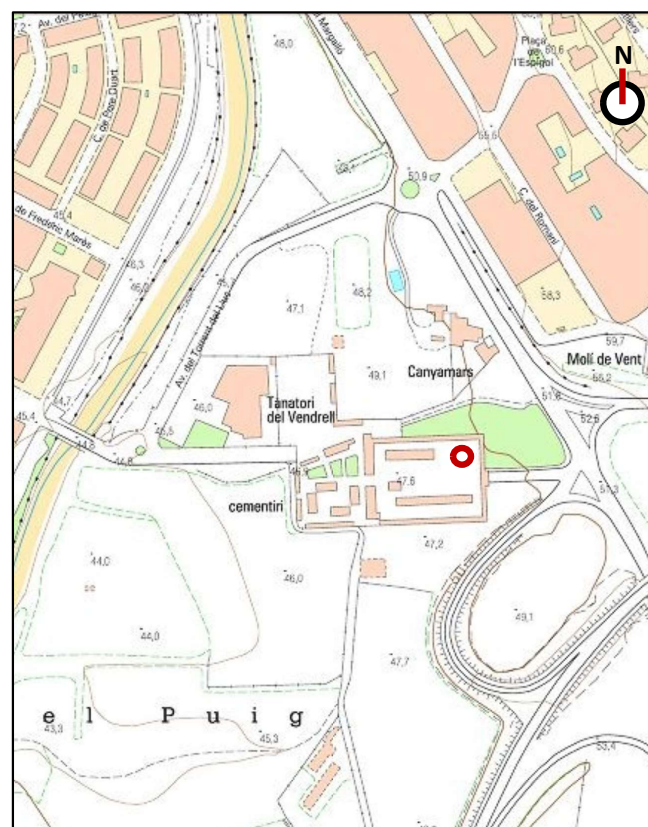
Pla territorial parcial del Camp de Tarragona

Imatge satèl·lit (Google Maps)

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament del Vendrell)

Plànol urbanístic (font: Ajuntament del Vendrell)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Estela funerària de Pau Casals

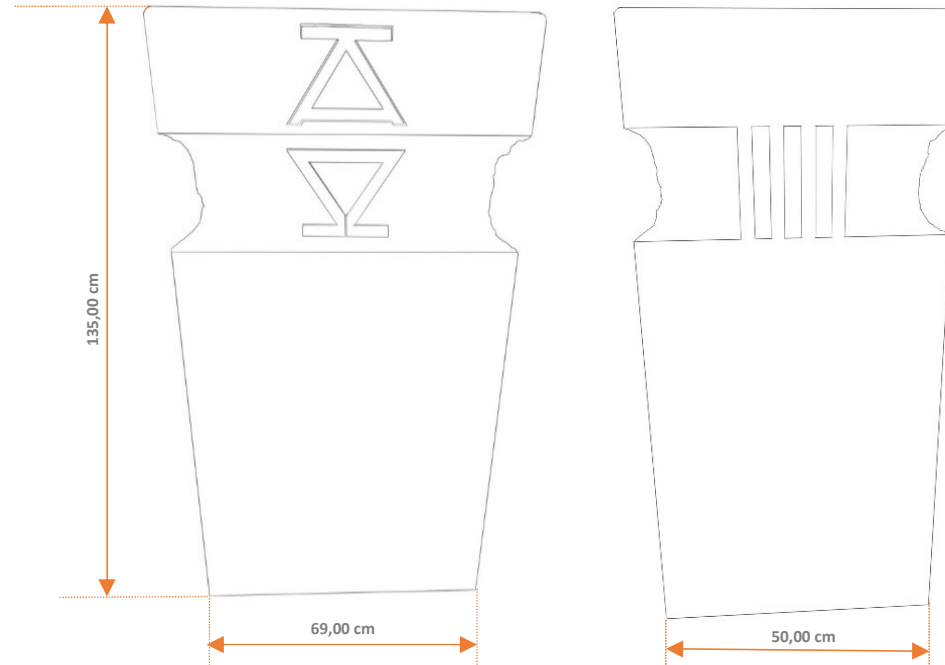
- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||

Estela funerària de Pau Casals

Aixecament gràfic Estela funerària de Pau Casals (font pròpia)

Imatges Estela funerària de Pau Casals (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Estela funerària de Pau Casals

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Estela funerària de Pau Casals

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◊ Pàtina de brutícia	◆ Fissuració	◊ Eflorescències
◼ Dipòsit de brutícia	◊ Despreniment	◆ Oxidació

Intervencions prèvies:

- ◆ Restauració parcial de la superfície

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 4 de maig del 2019)

Aquesta estela es troba dins del cementiri del municipi del Vendrell de Tarragona.

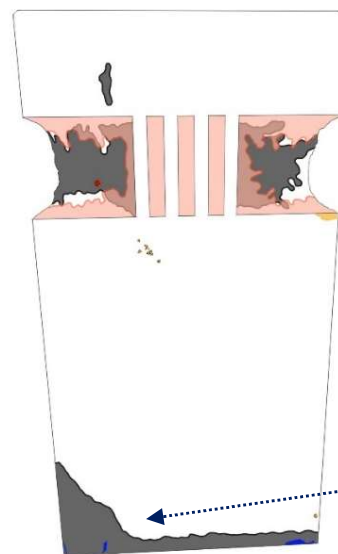
S'ubica en una zona protegida per un tancament del recinte.

A ull nu, podem distingir una pàtina de brutícia lleu a la part superior del monòlit. Per altra banda, podem observar una acumulació de brutícia, més accentuada a la part central i inferior de la peça.

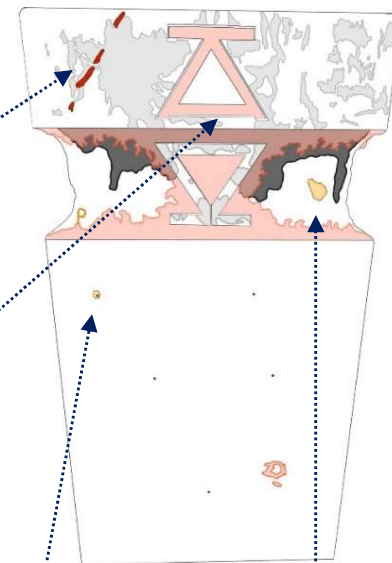
Cal mencionar l'aparició d'eflorescències en un 50 % de la superfície de les concavitats. També s'observen petites fissures i desprendiments poc significatius a diferents zones dels paraments. En vèries d'aquestes zones, es poden observar els extrems de varilles de ferro, que han patit oxidació.

Per últim, cal esmentar que existeixen petites reparacions de la superfície de la base a la cara posterior de l'estela que es desconeix la data i l'autor de la intervenció.

Esmentar que no es detecten lesions considerables a les altres cares de l'estela.

Aixecament organolèptic de lesions Estela funerària de Pau Casals (font pròpia)

Imatges Estela funerària de Pau Casals (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Francesc Macià (Barcelona)*

- Inventari de l'obra

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Monument a Francesc Macià (Barcelona) – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1991

Ubicació: Plaça de Catalunya, 08001 Barcelona

Coordenades DMS: 41°23'10.5"N 2°10'12.2"E

Coordenades UTM: 41.386244, 2.170065

Materials de construcció: Formigó vist, pedra travertí, ferro i bronze

Etape de l'obra: Figuració expressionista i Abstracció metafísica

Dimensions: 900 x 370 x 830 cm

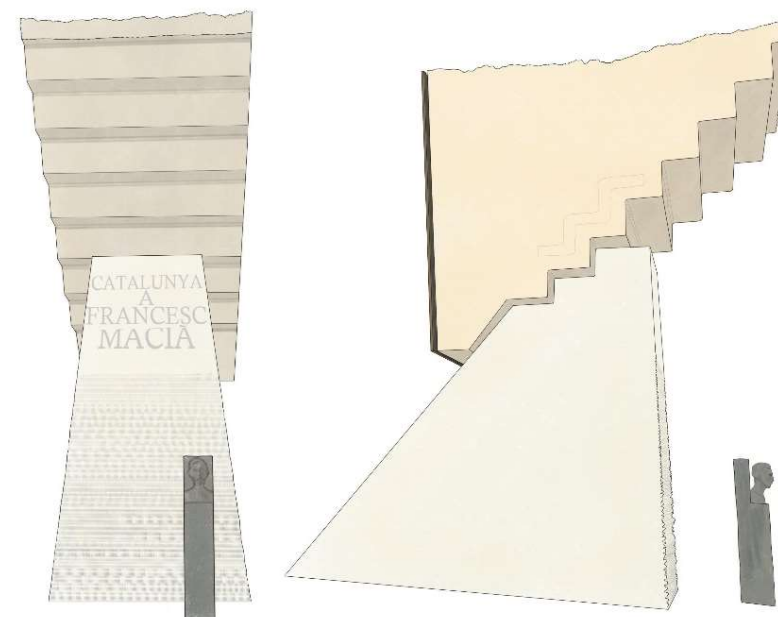
Situat a l'extrem sud de la plaça de Catalunya de Barcelona, s'aixeca el Monument a Francesc Macià.

El componen una base de blocs de pedra de travertí col·locats a trencajunt, una escala invertida de formigó i un parament vertical de ferro, subjectat a la part posterior del formigó, formant l'escut de Catalunya. També hi ha un bust de bronze de l'expresident de Catalunya, Francesc Macià, a la part frontal, rèplica augmentada del bust original de l'escultor Josep Clarà.

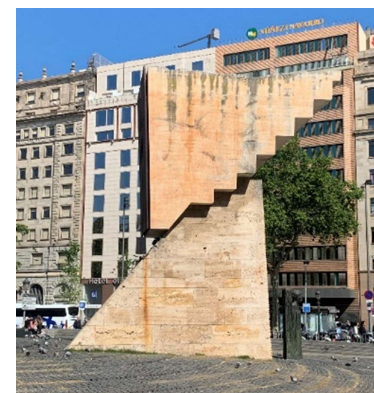
Aquesta obra està carregada de simbolisme representada en diferents parts del monument, com per exemple a la part frontal, on es distingeixen relleus que descriuen llocs i dates de la trajectòria de l'expresident, i mostren la dedicatòria: *Catalunya a Francesc Macià*.

Mentre el bloc de travertí representa l'obra d'en Macià, l'escala invertida de formigó representa el país, que s'està formant dia a dia (graó a graó), amb un final inacabat, que suggereix que Catalunya segueix viva i construint-se. Per altra banda, els tres graons del cima de la base representen els tres anys de presidència d'en Macià a la Generalitat.

Per últim, a la part posterior podem observar gravades les paraules «Així heu de voler Catalunya, com tantes vegades jo l'he promesa al poble: políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa», que va dirigir en Francesc Macià als parlamentaris el 14 de desembre de 1932 [8].

Aixecament Monument a Francesc Macià (Barcelona) (font pròpia)

Imatges Monument a Francesc Macià (Barcelona) (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Francesc Macià (Barcelona)*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística |||||

Monument a Francesc Macià (Barcelona) – Situació i planejament (Ajuntament de Barcelona)

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: E.M. Catalunya M T, 1
Ref. cadastral: 0722201DF3802D

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

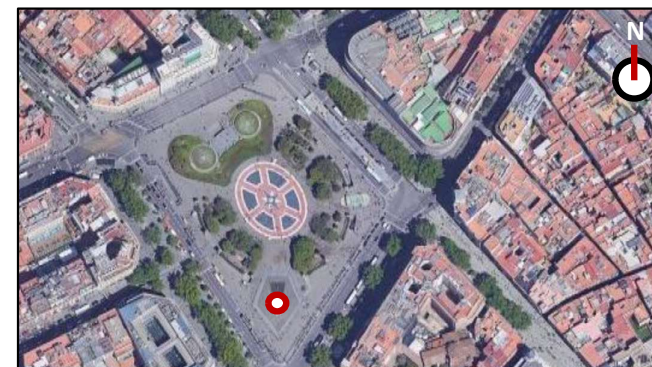
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 6a Parcs i jardins urbans

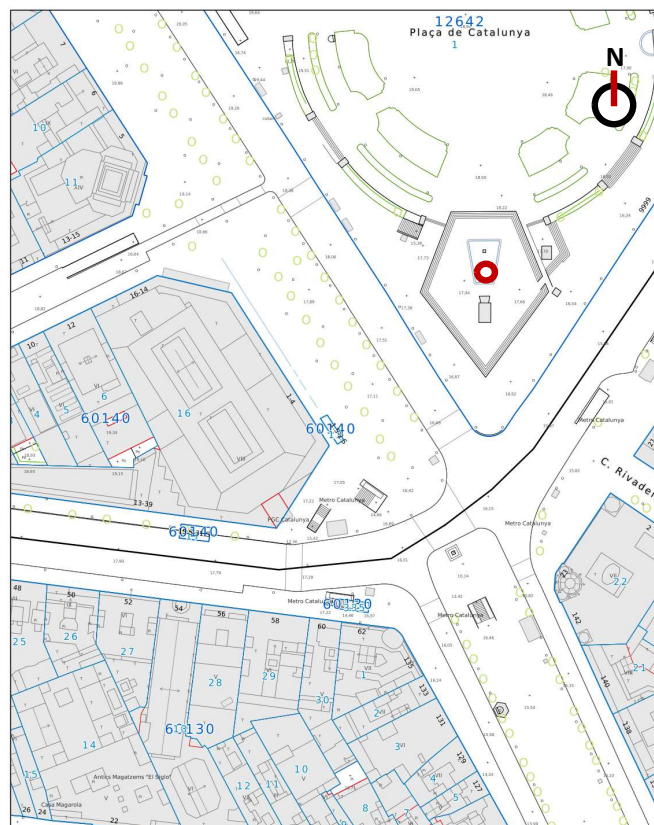
Codi MUC: SV Sistemes, Espais lliures, Zones verdes

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

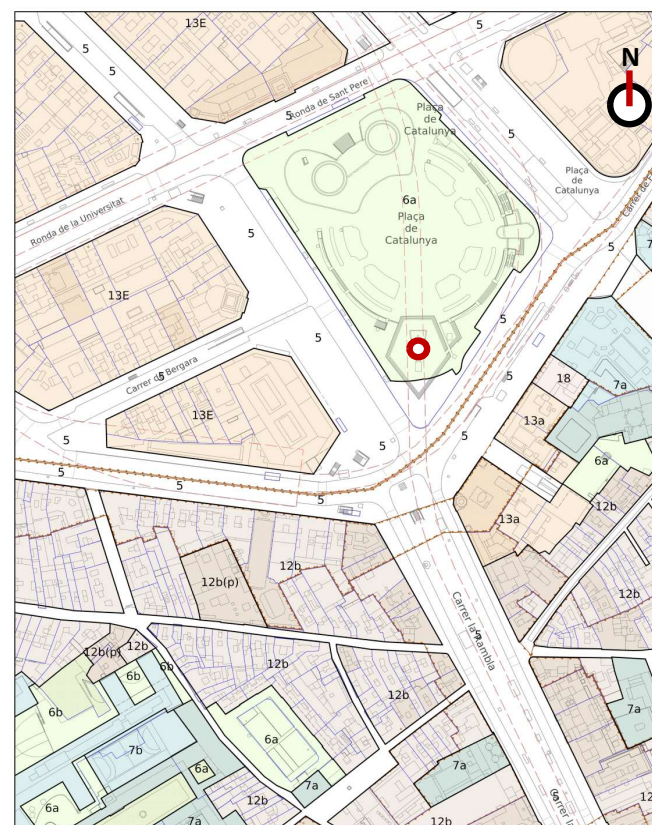
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Direcció: Plaça de Catalunya, 15

Escala: 1/1000

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Direcció: Plaça de Catalunya, 15

Escala: 1/2000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument a Francesc Macià (Barcelona)*

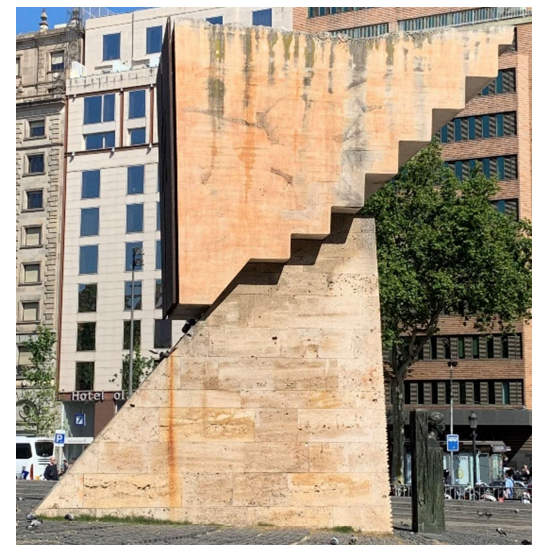
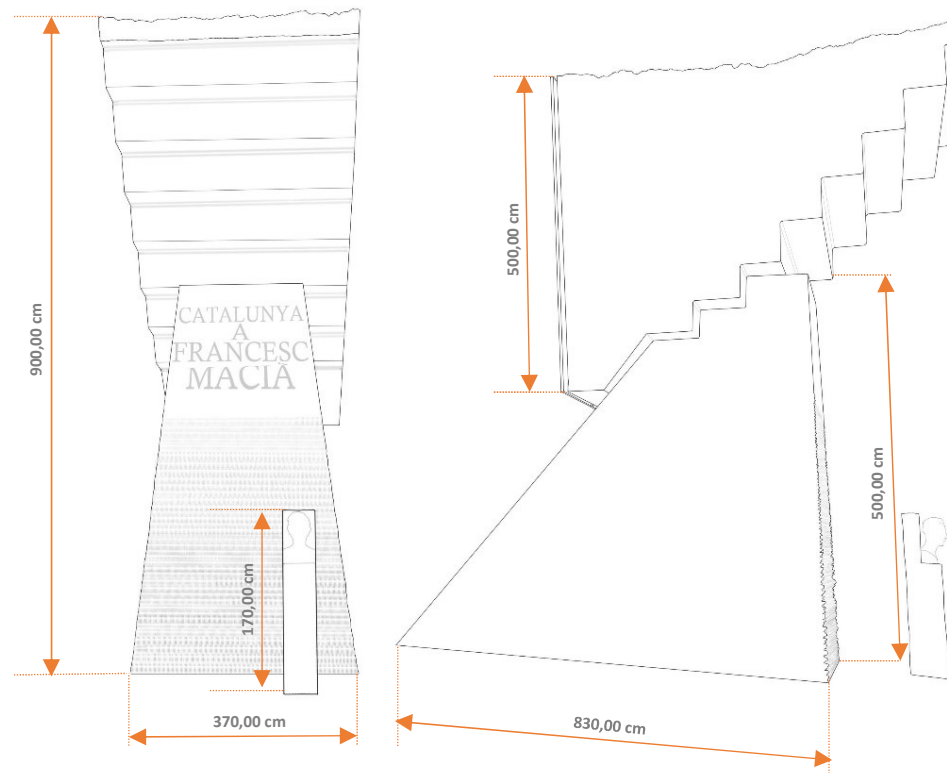
- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra

Monument a Francesc Macià (Barcelona)

Aixecament gràfic Monument a Francesc Macià (Barcelona) (font pròpia)

Imatges Monument a Francesc Macià (Barcelona) (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Monument a Francesc Macià (Barcelona)

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Monument a Francesc Macià (Barcelona)

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES	BIOLÒGIQUES
◆ Pàtina de brutícia	◆ Despreniment	◆ Meteorització	◆ Floridures / Fongs
◆ Dipòsit de brutícia		◆ Oxidació	
		◆ Eflorescències	

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 28 d'abril del 2019)

El Monument a Francesc Macià de Barcelona es troba a una banda de l'emblemàtica Plaça Catalunya del municipi.

És una zona poc protegida, i molt freqüentada per turistes i trànsit urbà. Per altra banda és un espai on romanen molts ocells que afecten al patrimoni de l'entorn.

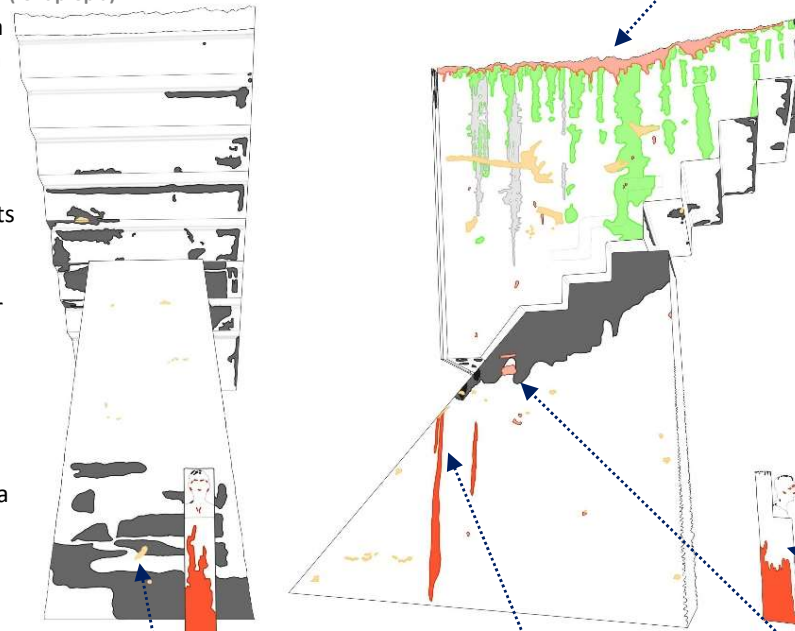
Amb lents d'augment òptic, podem observar que el monument conté una gran capa de pàtina de brutícia, en un 20-30 % de la superfície total.

Per altra banda, cal destacar que la part superior de l'estructura és la més afectada, ja que conté dipòsits o restes. aparentment d'excrements d'origen animal, fongs, una disgregació de la superfície, i zones on suposadament hi ha hagut desprendiments. A la part inferior localitzem taques d'oxidació fèrria, petites cavitats a l'aplatat de travertí, i taques d'eflorescències a la part central.

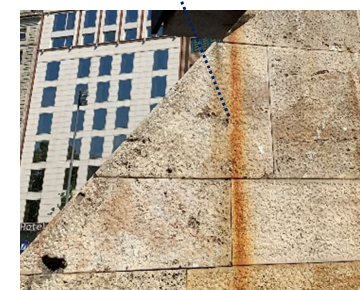
Cal mencionar que el bust conté oxidació a la part inferior, en un grau d'un 40-50 % de la superfície total de la peça.

L'altre lateral repeteix el mateix patró de lesions, i la cara posterior solament mostra oxidació poc significativa.

Aixecament organolèptic de lesions M. a Francesc Macià (Barcelona)
(font pròpia)

Imatges Monument
a Francesc Macià
(Barcelona)
(font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument als socis i a les penyes del Barça*

- **Inventari de l'obra**

- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Inventari de l'obra

Monument als socis i a les penyes del Barça – Inventari de les obres escultòriques

Any de construcció: 1999

Ubicació: La Masia de Can Planes a l'avinguda Joan XXIII, 08028 Barcelona

Coordenades DMS: 41°22'59.3"N 2°07'22.6"E

Coordenades UTM: 41.383129, 2.122956

Materials de construcció: Ferro i formigó

Etape de l'obra: Figuració expressionista i Abstracció metafísica

Dimensions: 458 x 120 cm (profunditat variable)

El Monument als socis i a les penyes del Barça es realitza per commemorar el centenari del club esportiu Futbol Club Barcelona.

Hi ha dos elements que componen l'escultura; un element cilíndric de formigó en forma de columna de 4,58 m d'alçada, i una estructura de ferro, oxidada amb sulfat de coure, a la part superior, on es poden llegir les lletres F.C.B. (Futbol Club Barcelona), combinades entre si en un mateix conjunt.

Per altra banda, podem observar a l'alçada de la vista d'una persona, una placa de marbre quadrada, encastada en la superfície de formigó, que mostra la dedicatòria "Als socis i penyes del Futbol Club Barcelona, ànima d l'entitat 1899-1999".

Que la placa es trobi a aquesta alçada, representa l'augment de l'entitat des del nivell base, i també representa el suport dels seus socis individuals, simpatitzants i penyes de seguidors [8].

Imatge frontal *Monument als socis i a les penyes del Barça* (font pròpia)

Aixecament *Monument als socis i a les penyes del Barça* (font pròpia)

[8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). Subirachs a Barcelona. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument als socis i a les penyes del Barça – Situació i planejament*

- Inventari de l'obra
- **Informació urbanística**
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Informació urbanística

Monument als socis i a les penyes del Barça – Situació i planejament *(Ajuntament de Barcelona)*

IDENTIFICACIÓ DE LA PARCEL·LA

Adreça: La Masia Can Planes a l'avinguda Joan XXIII, 08028 Barcelona

Ref. cadastral: 6716101DF2861F

Classificació

Codi Ajuntament: Sòl urbà consolidat (SUC)

Codi MUC: Sòl urbà (SUC)

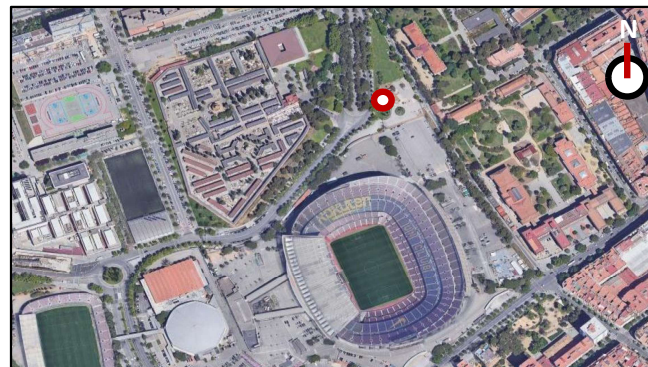
Qualificació urbanística

Codi Ajuntament: 7a Equipaments comunitaris i dotacions

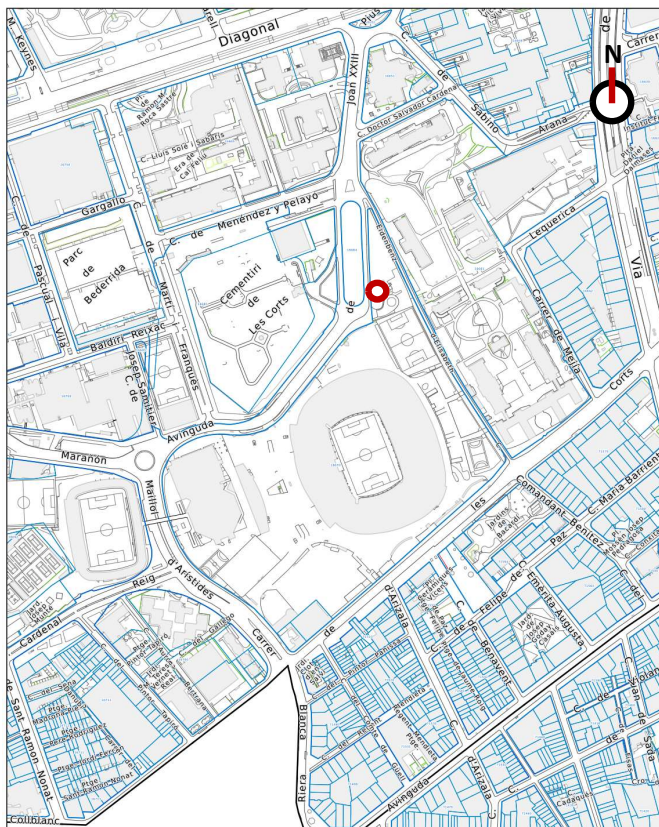
Codi MUC: SE Sistemes, Equipaments

Planejament territorial

Pla territorial metropolità de Barcelona

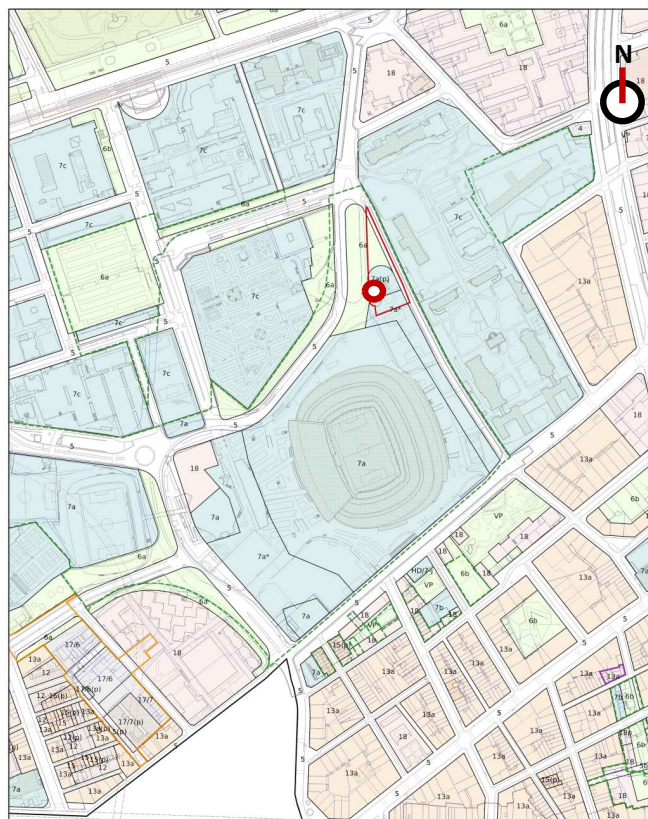
Imatge satèl·lit (Google Maps)

Direcció: Avinguda de Joan XXIII, 2 - 16

Escala: 1/5000

Plànol parcel·lari (font: Ajuntament de Barcelona)

Direcció: Avinguda de Joan XXIII, 2 - 16

Escala: 1/5000

Plànol urbanístic (font: Ajuntament de Barcelona)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• *Monument als socis i a les penyes del Barça*

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

||||| CARACTERITZACIÓ – Aixecament gràfic de l'obra |||||

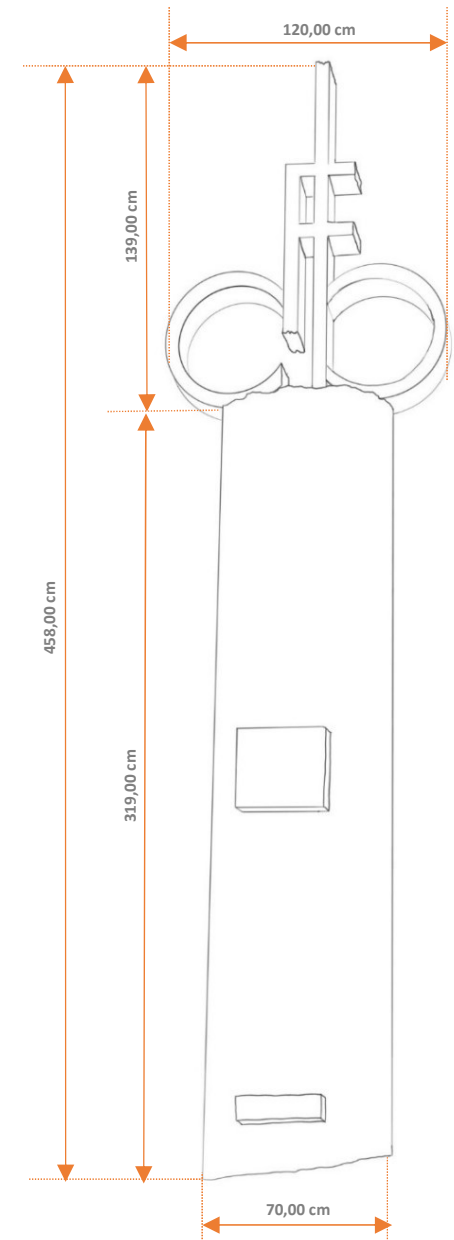
Monument als socis i a les penyes del Barça

Imatges Monument als socis i a les penyes del Barça (font pròpia)

Aixecament gràfic Monument als socis i a les penyes del Barça (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

• Monument als socis i a les penyes del Barça

- Inventari de l'obra
- Informació urbanística
- Aixecament gràfic de l'obra
- Aixecament organolèptic de l'estat actual

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

CARACTERITZACIÓ – Aixecament organolèptic de lesions

Monument als socis i a les penyes del Barça

Tipologia de lesions

FÍSQUES	MECÀNIQUES	QUÍMIQUES
◇ Erosió	◇ Despreniment	◇ Decoloració
◆ Pàtina de brutícia		◆ Oxidació
◆ Dipòsit de brutícia		

Descripció de l'estat actual

(Data d'inspecció: 27 d'abril del 2019)

Situada en una zona ajardinada i propera a la Masia, propietat del club de futbol que porta el seu nom, és on troba aquesta obra.

Amb prismàtics, visualitzem que el gran monòlit conté una pàtina de brutícia general, però que s'accentua a la part inferior.

Per altra banda, les peces centrals i inferiors amb relleu, on s'hi pot llegir un text, es troben erosionades.

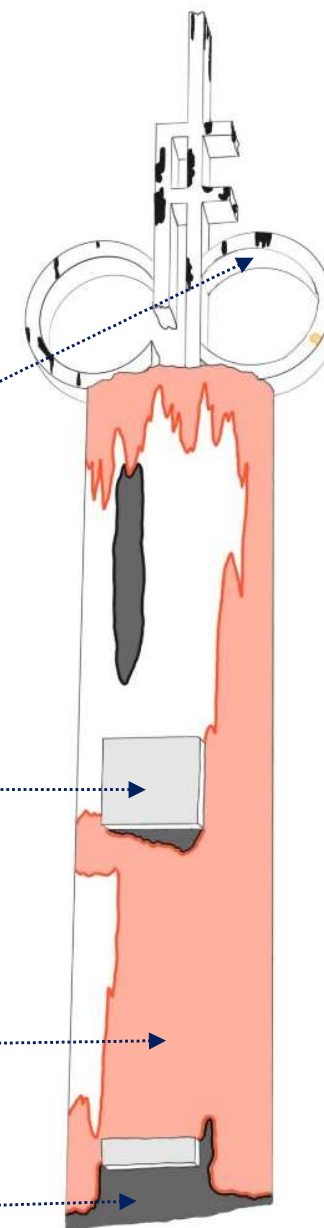
També podem observar decoloració del monòlit en gran part del seu perímetre i taques d'oxidació fèrria.

Per últim, la peça superior de ferro presenta zones d'oxidació de baixa intensitat i dipòsits, aparentment d'origen animal, distribuïts irregularment, així com zones despreses molt puntuals.

Les lesions es repeteixen en més o menys grau a les altres cares del monument.

Imatges Monument als socis i a les penyes del Barça (font pròpia)

Aixecament organolèptic de lesions Monument als socis i a les penyes del Barça (font pròpia)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- **Introducció dels valors del patrimoni escultòric**
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Introducció dels valors del patrimoni escultòric

Totes les obres escultòriques situades al carrer contenen una sèrie de valors intrínsecs que s'estableixen segons la trajectòria, l'entorn, context, societat, etc. en la que es troben.

Aquests valors, i desvalors, són importants a l'hora de definir l'element d'estudi, i determinar quina seria l'actuació més apropiada.

Cal remarcar que moltes vegades, la intervenció és necessària però no és apropiada, i al contrari podria ser apropiada però no necessària.

Per altra banda, la importància d'aquesta etapa determinarà quins valors es poden perdre en el procediment de restauració, i quins poden guanyar-se, abans d'efectuar l'actuació. Això és important a l'hora de realitzar la futura proposta d'actuació.

El present estudi previ pretén determinar quins són els valors predominants de la mostra dels 25 monuments estudiats de l'obra de Subirachs a Catalunya.

Un cop establerts aquests valors, en la segona part de l'estudi, es presentarà el possible conflicte que resultarà amb la pèrdua d'alguns i l'increment d'altres.

Per tant, una vegada estudiades les 25 obres es planteja la necessitat de determinar els seus valors, per establir els criteris a l'hora de realitzar una possible intervenció futura.

El resultat de la proposta d'actuació haurà de justificar un equilibri de valors que respecti els valors inicials de l'autor i particularitats de l'obra, a la vegada que contribueixi a conservar els monuments i donar resposta a les disfuncions detectades.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- **Tipologia de valors de les obres escultòriques**
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Tipologia de valors de les obres escultòriques

Tal i com defineix el Mètode sistemàtic per la intervenció històrica, els valors són uns principis que guien el nostre procés de selecció, basat en unes preferències, amb la finalitat d'aconseguir uns desitjos premeditats de forma eficient, és a dir, subjecte a un equilibri entre mitjà i finalitat^[1].

Segons el mètode, els valors es classifiquen en:

Valors instrumentals

Valor arquitectònic actual: Avalua el grau de satisfacció, o insatisfacció, relatiu al potencial d'ús que el monument ofereix.

Valor urbanístic: Avalua el grau de congruència (conveniència, oportunitat) del monument en relació al seu entorn físic.

Valor econòmic: Avalua la proporció o desproporció entre els beneficis esperables i els recursos que la seva realització requeriria.

Valor ecològic: Avalua el grau d'adequació de l'edifici al medi ambient en el que s'insereix.

Valors significatius

Valor de vetustat (o novetat): Avalua les sensacions de gust, o disgust, sobre l'espectador que produeix sobre ell la imatge del pas del temps impresa en la matèria i l'ambient del monument

Valor icònic: Avalua la capacitat de comunicació de significats que la imatge del monument posseeix.

Valor de identitat: Avalua el grau de rellevància respecte a la memòria col·lectiva que tenen les característiques significatives, materials i immaterials, del monument.

Valors documentals

Valor arquitectònic històric: Avalua el nivell d'informació que proporciona el monument considerat com a document de la cultura material.

Valor històric: Avalua el nivell d'informació que proporciona el monument considerat com a document històric clàssic, és a dir, testimoni de l'evolució del context sociopolític en el que s'insereix.

Valor antropològic: Es refereix a aquells aspectes del comportament humà relacionats amb l'habitar encarnat a l'edifici, és a dir, dades immaterials que la materialitat de l'edifici comunica.

[1] Las claves de la rehabilitación y restauración arquitectónica Volumen 1: Método Sistemático para la Intervención Histórica (AA. VV., 2018)

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- **Valor/s de les obres escultòriques al carrer**
- Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

Valor/s de les obres escultòriques al carrer

Exemples d'obres escultòriques al carrer:

Nom: **Coberta Edifici Fòrum**
Autor: Elías Torres i J.A. Martínez Lapeña
Any: 2004

Aquesta coberta és un exemple de gran valor instrumental. Les seves plaques solars de la superfície aporten valor d'ús o valor arquitectònic actual. Conté valor econòmic ja que l'energia acumulada serveix per cremar les escombraries de la ciutat, el que incrementa el seu valor ecològic.

Per últim, el seu entorn al parc del Fòrum, li dona un valor urbanístic dins de la zona.

Nom: **La Gamba (Port Marítim Barcelona)**
Autor: Javier Mariscal
Any: 1989

L'escultura de La Gamba del port de Barcelona, és un exemple de valor significatiu. Té un clar valor icònic per a la ciutat i el port marítim, situat en una zona bastant visitada per turistes a diari.

Per altra banda, la societat catalana s'identifica amb aquest monument, que va ser molt important des dels Jocs Olímpics de 1992, amb la implicació de molts voluntaris.

Per últim destacar altres valors instrumentals com econòmics, ja que era un reclam dels bars i restaurants del litoral.

Nom: **Gegants de la ciutat**
Autor: Manel Casserres i Boix
Any: 1992

Els gegants i capgrossos tenen un important valor documental per a la ciutat de Barcelona.

Aquestes escultures, i el ball regional que es realitza cada any, tenen un clar valor històric i arquitectònic històric, ja que són un document de la cultura material i un reflex de l'evolució sociopolítica.

Els materials, la morfologia i la simbologia en rostres i robes, són un vestigi de l'època, i donen valor antropològic a les escultures.

Per altra banda cal destacar el seu gran valor significatiu, sobretot icònic i d'identitat, per la societat catalana.

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- **Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi**

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

Un cop realitzada la tipificació dels valors, es procedeix a quantificar-los, mitjançant una enquesta popular amb una mostra de 10 persones per cada una de les obres, realitzant una pregunta per cada un dels valors classificats en 3 grans grups: valors instrumentals, valors significatius i valors documentals.

Els valors de cadascuna de les obres es determinen segons una escala progressiva de 0 a 3, situant 0 a l'absència de valor i 3 al valor més alt. El resultat total de cada una de les obres serà la mitjana aritmètica sobre les 10 enquestes totals amb un total de 250 enquestes.

A continuació es presenta un resum de les preguntes esmentades en l'enquesta, que van ser realitzades en català, castellà i anglès:

	"0"	"1"	"2"	"3"
1. Valor arquitectònic actual Avalueu la utilitat estètica o pràctica d'aquest monument. Creieu que té un ús adequat?	Res	Poc	Mig	Molt
2. Valor urbanístic Creieu que el monument encaixa bé a l'entorn on està situat? És adequat?	Res	Poc	Mig	Molt
3. Valor econòmic Creieu que aquest monument contribueix econòmicament a la zona on està situat?	Res	Poc	Mig	Molt
4. Valor ecològic Valora l'impacte d'aquest monument a l'entorn en el que es troba.	Molt negatiu	Negatiu	Positiu	Molt positiu
5. Valor de vetustat Creieu que l'envelliment del material té algun impacte negatiu o positiu al monument?	Molt negatiu	Negatiu	Positiu	Molt positiu
6. Valor icònic Creieu que aquest és un monument conegut?	Res	Poc	Mig	Molt
7. Valor d'identitat Quin valor sentimental té aquest monument per vosté?	Res	Poc	Mig	Molt
8. Valor arquitectònic històric Observant l'estat actual, creieu que mostra informació de l'època de construcció?	Res	Poc	Mig	Molt
9. Valor històric Aquesta obra ens explica alguna cosa de la història del seu entorn?	Res	Poc	Mig	Molt
10. Valor antropològic Creieu que aquesta obra mostra dades del comportament humà al llarg de la seva història?	Res	Poc	Mig	Molt

Un cop obtinguts els valors, es proposa realitzar 3 gràfics comparatius, per tal de millorar la lectura del conjunt.

- En el primer gràfic de barres, es proposa quantificar els valors segons els 3 grups abans descrits, per cada una de les obres, podent observar quin és el valor tipus més significatiu de cadascuna.
- En el segon gràfic de barres, es visualitzarà un acumulatiu, que servirà per comparar entre les obres en el seu conjunt.
- En el tercer i últim gràfic de barres, es presentarà la mitjana de la totalitat de valors de cadascuna de les obres, ordenada en valor decreixent, i permetrà detectar quina obra està millor valorada.

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- **Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi**

		OBRES ESCULTÒRIQUES DE SUBIRACHS A CATALUNYA (ordre cronològic)																									
VALORS		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	
INTRUMENTALS	Arq. Actual	0,7	0,6	0,3	2,1	0,7	2,2	1,6	1,2	1,5	0,5	1,7	1,3	1,5	2,0	1,6	2,0	1,3	0,8	1,8	2,1	1,8	1,9	2,5	0,5	0,3	
	Urbanístic	2,0	1,6	0,7	2,4	0,6	1,1	2,1	1,7	2,3	1,8	1,0	1,6	1,9	2,0	0,5	1,9	1,3	2,2	0,9	1,7	1,9	2,4	0,9	1,6	1,6	
	Econòmic	0,5	0,8	0,7	2,0	0,6	1,0	1,7	1,3	2,2	2,1	0,6	2,0	2,4	2,6	0,9	2,3	2,0	2,2	2,3	2,1	2,2	2,0	0,1	2,2	1,7	
	Ecològic	1,1	0,5	0,3	1,0	0,6	0,3	0,6	0,9	1,1	0,4	0,6	0,6	1,5	0,7	0,2	1,3	1,1	1,8	1,5	0,6	1,3	1,9	1,9	0,6	1,0	
SIGNIFICATIUS	Vestustes	1,9	1,4	0,6	2,0	0,6	0,2	1,4	1,7	2,1	2,1	2,1	0,4	2,0	2,6	1,5	1,4	2,1	1,3	2,3	1,1	1,9	1,9	1,3	0,6	1,3	
	Iconic	1,7	1,0	1,1	1,7	0,6	1,3	1,1	1,6	2,3	0,7	1,9	1,9	0,9	1,1	0,7	1,9	1,2	1,5	1,7	0,7	1,5	1,4	1,6	0,9	0,9	
	Identitat	1,2	0,9	0,5	0,3	0,4	0,2	0,6	0,3	2,2	0,8	0,9	0,8	0,3	1,6	0,7	1,8	0,3	0,5	2,0	1,4	2,1	2,0	0,7	1,9	1,6	
DOCUMENTALS	Arq. històric	0,7	0,8	0,6	1,6	0,5	0,5	0,7	0,8	1,7	0,9	1,2	0,9	0,8	1,4	0,2	1,5	0,5	1,2	1,3	0,5	1,5	1,7	0,6	1,9	1,1	
	Històric	1,3	1,2	0,9	1,1	1,5	1,2	2,0	0,5	1,9	0,9	1,0	0,9	1,4	2,1	1,5	1,5	1,1	0,5	2,1	0,8	2,4	1,8	0,8	1,8	0,7	
	Antropològic	0,3	0,3	0,5	0,6	0,4	0,9	0,5	0,5	1,5	0,3	0,6	0,3	0,8	1,0	0,7	0,9	0,4	0,4	1,2	0,3	1,5	0,3	0,4	1,3	0,3	

- A Forma 212

B Evocació marinera

C Monument a Narcís Monturiol

D L'espina

E Monument a les víctimes del Vallès

F Portabandera

G Tele-eXprés

H La mesura de l'espai-temps

I Fris Barcelona
- J Homenatge a Barcelona

K Diagonal

L Comunicació i Computació

M Catalonia

N Banc Sabadell

O Al prototip

P Monument a l'Hospitalet

K Autovia
- R Planeta

S Relleu Barcelona

T Monument a Manresa

U M. al redreçament de la Generalitat de Catalunya

V M. a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)

W Estela funerària de Pau Casals

X M. a Francesc Macià (Barcelona)

Y M. als socis i a les penyes del Barça

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

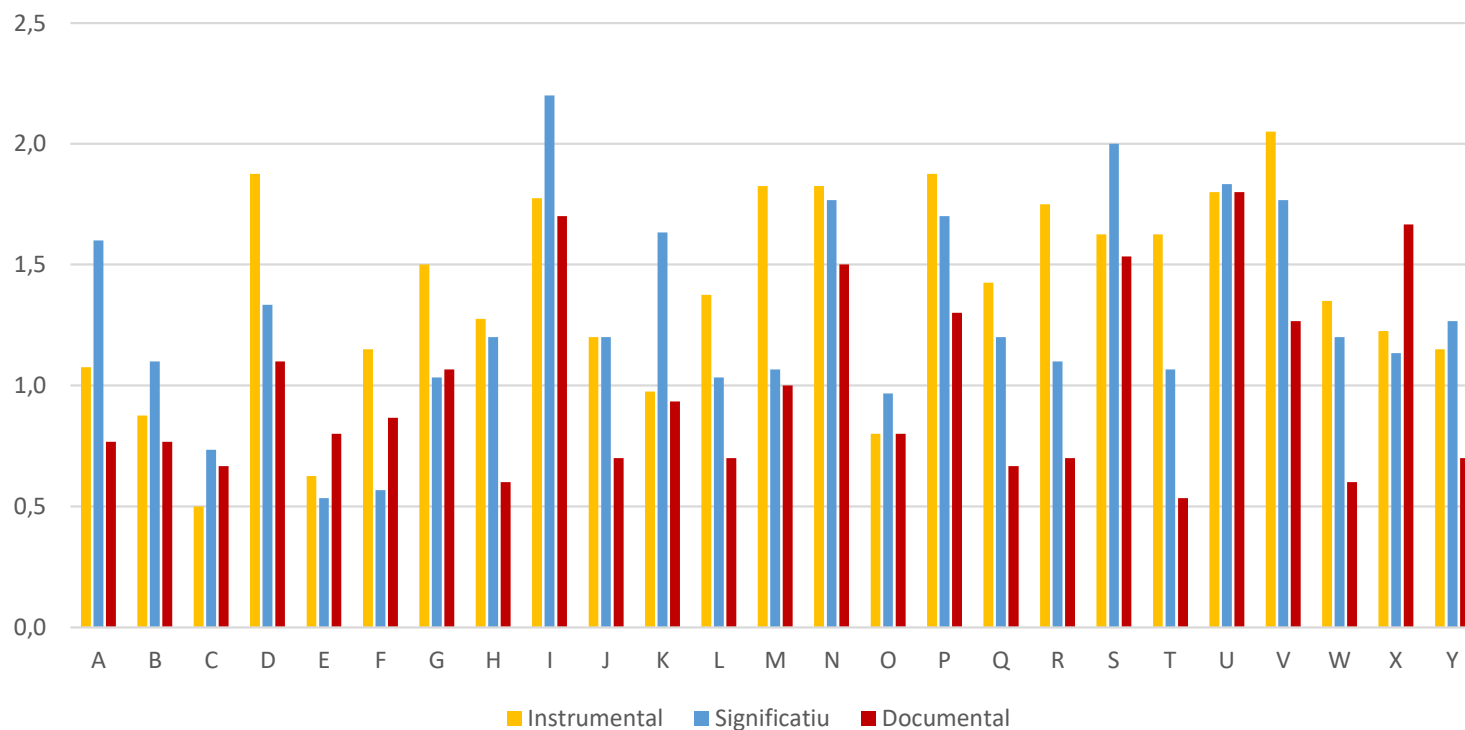
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- **Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi**

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

Gràfic de valors de les obres escultòriques

A *Forma 212*
B *Evocació marinera*
C *Monument a Narcís Monturiol*
D *L'espina*
E *Monument a les víctimes del Vallès*
F *Portabandera*
G *Tele-eXprés*
H *La mesura de l'espai-temps*
I *Fris Barcelona*

J *Homenatge a Barcelona*
K *Diagonal*
L *Comunicació i Computació*
M *Catalonia*
N *Banc Sabadell*
O *Al prototip*
P *Monument a l'Hospitalet*
K *Autovia*

R *Planeta*
S *Relleu Barcelona*
T *Monument a Manresa*
U *M. al redreçament de la Generalitat de Catalunya*
V *M. a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)*
W *Estela funerària de Pau Casals*
X *M. a Francesc Macià (Barcelona)*
Y *M. als socis i a les penyes del Barça*

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

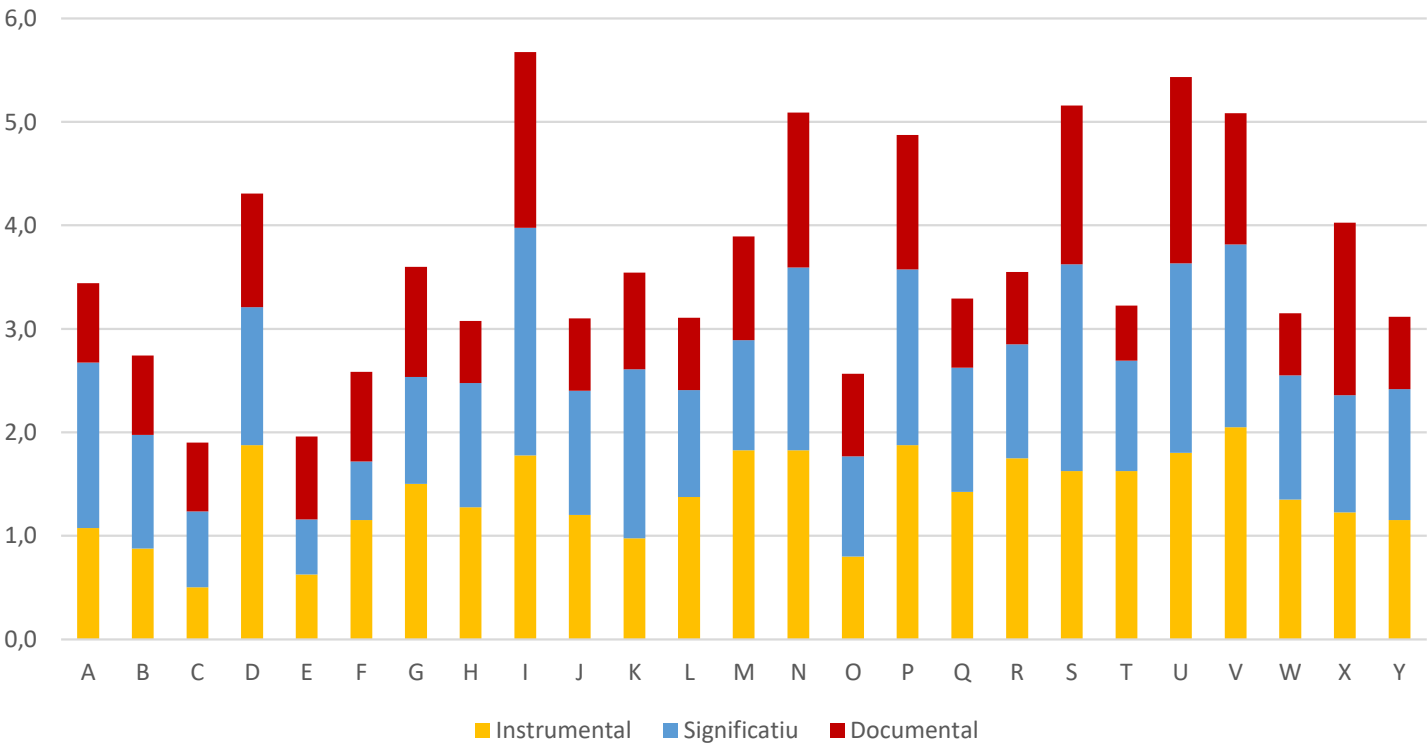
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- **Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi**

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

Gràfic acumulatiu dels valors de les obres escultòriques

A	Forma 212	J	Homenatge a Barcelona	R	Planeta
B	Evocació marinera	K	Diagonal	S	Relleu Barcelona
C	Monument a Narcís Monturiol	L	Comunicació i Computació	T	Monument a Manresa
D	L'espina	M	Catalonia	U	M. al redreçament de la Generalitat de Catalunya
E	Monument a les víctimes del Vallès	N	Banc Sabadell	V	M. a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)
F	Portabandera	O	Al prototip	W	Estela funerària de Pau Casals
G	Tele-eXprés	P	Monument a l'Hospitalet	X	M. a Francesc Macià (Barcelona)
H	La mesura de l'espai-temps	K	Autovia	Y	M. als socis i a les penyes del Barça
I	Fris Barcelona				

CONEIXEMENT

1.1 ESTUDIS PREVIS

1.2 CARACTERITZACIÓ

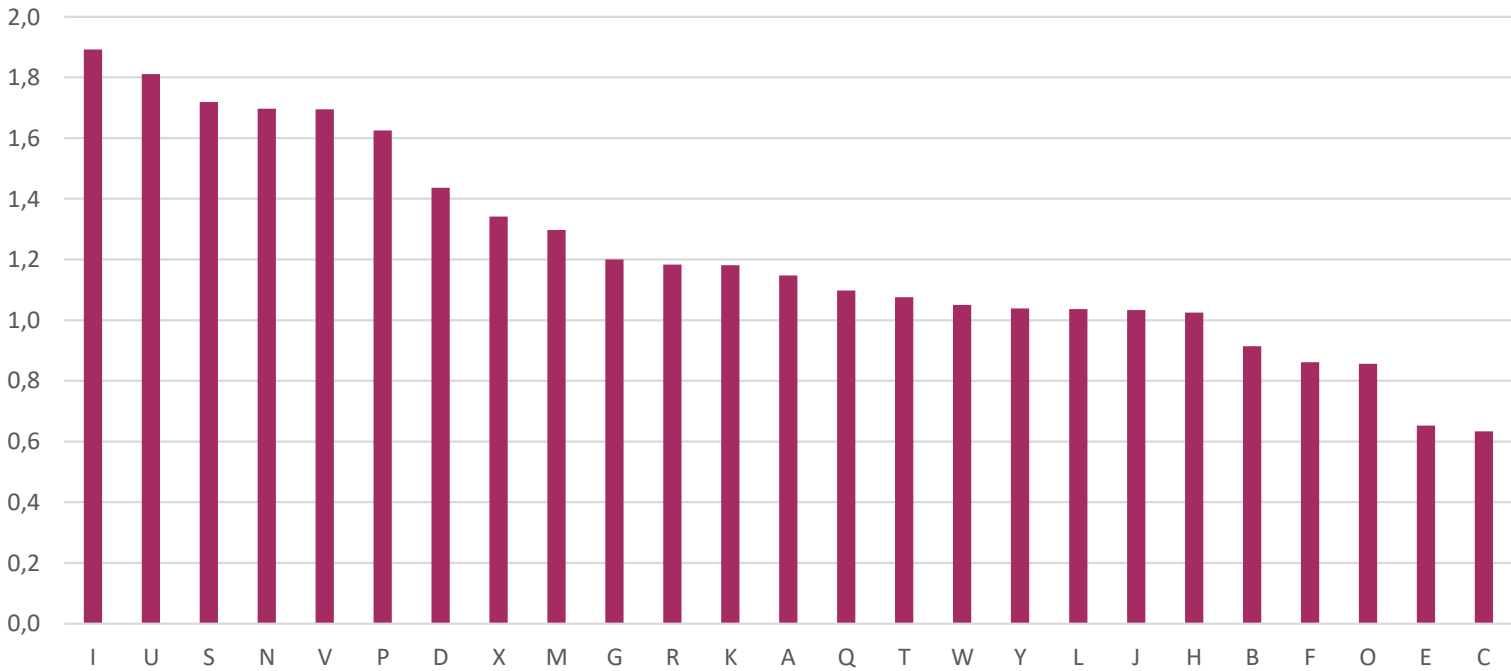
1.3 VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

- Introducció dels valors del patrimoni escultòric
- Tipologia de valors de les obres escultòriques
- Valor/s de les obres escultòriques al carrer
- **Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi**

VALORS DEL PATRIMONI ESCULTÒRIC

Valor/s de les obres escultòriques de Subirachs objecte de l'estudi

Gràfic de puntuació mitjana dels valors totals de les obres escultòriques

A	Forma 212	J	Homenatge a Barcelona	R	Planeta
B	Evocació marinera	K	Diagonal	S	Relleu Barcelona
C	Monument a Narcís Monturiol	L	Comunicació i Computació	T	Monument a Manresa
D	L'espina	M	Catalonia	U	M. al redreçament de la Generalitat de Catalunya
E	Monument a les víctimes del Vallès	N	Banc Sabadell	V	M. a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú)
F	Portabandera	O	Al prototip	W	Estela funerària de Pau Casals
G	Tele-eXprés	P	Monument a l'Hospitalet	X	M. a Francesc Macià (Barcelona)
H	La mesura de l'espai-temps	K	Autovia	Y	M. als socis i a les penyes del Barça
I	Fris Barcelona				

CONCLUSIONS DE L'ESTUDI DE CONSERVACIÓ – PART 01

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL 122

- Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades 123
- Conclusions finals 126

2.2 VALORACIÓ PERSONAL 127

CONCLUSIONS

CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades

En aquesta conclusió parcial i de forma sintetitzada, es valoraran les lesions i disfuncions detectades així com les possibles actuacions posteriors a aquest primer estudi previ.

- **Forma 212:** Per determinar la causa o origen de la descomposició i/o degradació de la superfície de l'escultura, es recomana realitzar proves de laboratori, basades en la microscòpia electrònica. Per altra banda, aparentment hi ha fissures poc significatives que caldria esbrinar-ne si la causa són la corrosió de possibles armadures internes.
- **Evocació marinera:** L'oxidació general de l'element és aparentment poc destacable però requereix esbrinar-ne la causa que l'origina, i documentar-ne la seva evolució. També caldria investigar les fissuracions, tot i que són poc significatives i no suposen cap risc per la integritat de l'element.
- **Monument a Narcís Monturiol:** La patina de brutícia general és bastant accentuada i es recomana una neteja de l'escultura amb microprojectió de silicat d'alumini.
- **L'espina:** Les fissuracions longitudinals aparentment no semblen posar en risc la seguretat estructural de l'element, i tot i que no s'han detectat pèrdues d'adherència o de subjecció amb el suport, caldria amb els mitjans auxiliars adequats, comprovar més acuradament aquestes prestacions d'adherència.
- **Monument a les víctimes del Vallès:** El deteriorament visible de la biga central i l'oxidació del seu suport recomana fer un estudi per determinar l'origen del deteriorament i avaluar si es veu afectada la consolidació del conjunt de peces que formen l'obra.
- **Portabandera:** Els desprendiments i l'erosió de la capa superficial de l'obra requereix un estudi a laboratori per determinar l'origen de la seva degradació i valorar per part d'un professional competent (restaurador/a) si cal una actuació per restitució de la seva superfície o només accions per aturar-ne la futura degradació.
- **Tele-eXprés:** Els frisos que componen aquesta obra no presenten aparentment risc immediat de col·lapse, ni es veu afectada l'adherència al seu suport. Per tal d'evitar futurs desprendiments de les peces es recomana avaluar però més a fons la subjecció dels seus ancoratges.
- **La mesura de l'espai-temps:** No es detecten lesions significatives, i no es veu necessària una diagnosi més aprofundida.
- **Fris Barcelona:** Aquest fris pateix diverses lesions que afecten i deteriorenen tant la seva capa superficial, com la seva secció. Es recomana avaluar les exigències prestacionals de seguretat i comprovar la subjecció i ancoratge al seu suport.
- **Homenatge a Barcelona:** Les fissuracions transversals, a tot perímetre dels monòlits, aparentment no posen en risc la seguretat del conjunt però requereixen estudiar la causa que les origina.

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

- **Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades**
- Conclusions finals

2.2 VALORACIÓ PERSONAL

CONCLUSIONS

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

- **Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades**
- Conclusions finals

2.2 VALORACIÓ PERSONAL

CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades

- **Diagonal:** Aquest fris compleix aparentment els requeriments d'estabilitat i de seguretat no detectant-se símptomes de falta d'adherència, ni subjecció al seu suport. Tampoc aparentment no es veu compromès l'ancoratge de l'obra. Per altra banda, els desprendiments a les cantonades i fissuracions requereixen d'un estudi per determinar la causa que les origina.
- **Comunicació i Computació:** Aparentment, no es troba afectada la subjecció dels dos gran frisos de la façana que els suporta. L'escamació de la pintura, i les petites fissuracions recomanen determinar per una banda l'origen del desprendiment i la composició del material i l'origen de la causa que els genera.
- **Catalonia:** Aquest fris interior compleix aparentment amb les necessitats prestacionals de seguretat i sembla que l'adherència al seu suport és adequada. De les humitats de la part superior del fris, caldria determinar-ne les causes.
- **Banc Sabadell:** El deteriorament de la superfície dels frisos laterals i les fissuracions transversals a la part inferior dels paraments horitzontals, requereixen una ampliació de l'estudi que determini la causa que els origina. Per altra banda, aparentment no es veu compromès l'ancoratge d'aquest fris al suport de l'edifici, però un cop es puguin disposar de mitjans auxiliars s'haurien de poder confirmar les subjeccions.
- **Al prototip:** Les lesions que s'observen són aparentment poc significatives, i el bon estat de conservació no demana fer res més que un manteniment convencional.
- **Monument a l'Hospitalet:** Les concentracions d'humitat als paraments verticals, i la disgregació puntual de la superfície, requereixen d'un estudi per determinar la seva causa i la possible evolució de les lesions.
- **Autovia:** Aquesta escultura es troba en bon estat, aparentment per la realització d'una intervenció l'any 2014. A causa del seu bon estat de conservació, es descarten realitzar assajos en aquesta obra.
- **Planeta:** Tant l'oxidació de l'esfera central i de l'element més esvelt, com les fissuracions detectades, suggereixen actuacions per frenar el seu avanç, i determinar-ne la causa.
- **Relleu Barcelona:** Tenint en compte la protecció perimetral dins del museu, i el bon estat en el que es troba, no es veu necessari cap tipus d'assaigs o ampliació d'estudi. Cal mencionar que l'ancoratge al seu suport vertical aparentment compleix amb els requeriments prestacionals i per tant no es veu compromesa la seva subjecció.
- **Monument a Manresa:** L'erosió i les petites fissuracions d'aquests monòlits requereixen la intervenció d'un professional expert (restaurador/a) per valorar-ne la seva reparació o protecció. Per altra banda, es recomana fer un sanejat de les restes de vegetació i floridures a la part inferior i paraments verticals dels monòlits adjacents.

CONCLUSIONS

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

- **Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades**
- Conclusions finals

2.2 VALORACIÓ PERSONAL

CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades

- **M. al redreçament de la Generalitat de Catalunya:** Les fissuracions longitudinals a la seva secció no es consideren significatives i no afecten a la seguretat estructural del conjunt però per evitar-ne el seu avanç, caldria fer un estudi de les possibles oxidacions de les armadures internes i poder-ne fer una valoració. Els extrems oxidats de l'estructura metàl·lica interior, evidencien que hi ha problemes interns dels materials fèrrics que caldria eradicar.
- **M. a Francesc Macià (Vilanova i la Geltrú):** Les esquerdes transversals i petits desprendiments no comprometen aparentment l'estabilitat però es recomana actuacions de restauració ben acurades.
- **Estela funerària de Pau Casals:** Es suggereix un estudi a laboratori, per determinar la composició de les sals que afloren a la superfície en forma d'eflorescències i determinar-ne l'origen. Per altra banda, els extrems oxidats de l'armadura interior evidencien la necessitat d'una avaluació per determinar si existeix majors corrosions i les seves afectacions a l'estructura.
- **M. a Francesc Macià (Barcelona):** Les disgregacions i desprendiments són accentuats, però no afecten aparentment a l'estabilitat del conjunt. Els dos grans blocs que composen l'obra aparentment mostren consolidació i no sembla que hi hagi afectacions de la seva adherència. Per altra banda, els grans depòsits de partícules, aparentment d'origen animal, que afecten els paraments verticals i horitzontals de la part superior, requereixen d'un sanejament, neteja i finalment algun mecanisme de control de plagues.
- **M. als socis i a les penyes del Barça:** La decoloració perimetral de la base i l'oxidació de la peça superior no afecten aparentment a la integritat del conjunt. No es veu necessari cap estudi pel bon estat de conservació de l'obra.

CONCLUSIONS

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

- Conclusions parcials de les obres escultòriques estudiades
- **Conclusions finals**

2.2 VALORACIÓ PERSONAL

CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

Conclusions finals

Aquest treball s'ha realitzat seguint el procediment que s'esmenta inicialment, el mètode sistèmic d'intervenció històrica, i seria recomanable que la continuïtat d'aquest estudi, en un futur, es consideressin també els procediments establerts al mètode.

Aquest treball s'ha centrat en obtenir la informació de la primera etapa del mètode, l'etapa de coneixement, on s'ha documentat una part de la vida i l'obra de Josep Maria Subirachs, s'han realitzat els estudis previs de l'estat actual, la caracterització de les obres i la recopilació d'uns valors inicials donats per la societat a través d'enquestes.

Com a recapitulació final de l'estudi fet, es pot esmentar que les obres situades al carrer es troben aparentment en un estat de degradació d'un grau lleu a mitjà, i es troben afectades només per les condicions de l'entorn climatològic en el que es troben.

Per altra banda, les lesions detectades no comprometen aparentment la seguretat estructural de les obres.

En una continuació futura, necessària de l'estudi, caldria determinar una solució de conservació que respecti amb pulcritud l'essència dels monuments, respectant una sèrie de principis establerts al mateix mètode, i que s'exposa a continuació:

Principi fonamental: Principi d'autenticitat

Principis particulars: Principis de compatibilitat, mínima intervenció, reversibilitat, discernibilitat, conservació de l'entorn i conservació de totes les etapes històriques.

Per acabar, cal tenir en compte que l'estudi fet és simplement el primer pas, i es considera de tot recomanable continuar aprofundint en la investigació i anàlisi de les obres descrites en aquest estudi previ.

CONCLUSIONS

2.1 CONCLUSIONS DE L'ESTAT ACTUAL

2.2 VALORACIÓ PERSONAL

VALORACIÓ PERSONAL

Valoració personal

Aquest treball m'ha servit per conèixer, i donar a conèixer, a una sèrie d'obres escultòriques desconegudes anteriorment per gran part de la societat.

També he intentat entendre el pensament arquitectònic-escultòric de l'autor a través de les seves obres, el que m'ha portat a conèixer-lo més profundament.

A l'hora de realitzar els dibuixos en detall i investigar a fons les lesions de les obres, he pogut observar detalls que formen l'escultura, que normalment m'haguessin passat desapercebuts.

Per altra banda, aquest estudi previ m'ha portat coneixements d'àmbit artístic, i m'ha ajudat a posar en pràctica els apressos en l'etapa universitària.

Com a valoració personal, crec que seria interessant col·locar una placa informativa davant del monument, amb un codi QR que redirigeix al lector a la pàgina web de l'*Espai Subirachs*, on es documenten les obres.

Per altra banda, realitzant les enquestes, m'he adonat que solament la gent gran és coneixedora de l'obra de l'autor, però que la gent jove mostra bastant d'interès per aprendre més sobre les obres escultòriques de Subirachs. Per tant, veig rellevant que es pugui formar un llibre que no sigui específic per als historiadors de l'art, sinó més per l'enteniment de la societat.

Per últim esmentar, que m'ha semblat molt interessant i profunda la simbologia que utilitza l'autor, que requereixen d'un estudi en deteniment.

BIBLIOGRAFIA

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

- [1] Onecha, Ana Belén; Genís, Mariona; Gonzalez, Jose Luís; Casals, Albert; Portal, Jorge; Morros, Jordi. (2018). *Las claves de la rehabilitación y restauración arquitectónica Volumen 1: Método Sistémico para la Intervención Histórica* ISBN: 978-84-09-04305-7
- [2] Casals Balagué, González Moreno-Navarro and Genís-Viñals. (2011) *Protocolo de Restauración. Método Sistémico de Restauración Arquitectónica*
- [3] AA. VV. (2003). *Subirachs. Volums, textures, símbols. Obres de 1953 a 2002* (en català). Barcelona: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya. ISBN 84-393-6002-9.
- [4] Cirlot, Lourdes (1990). *Subirachs*. Barcelona: Artur Ramon. ISBN 84-404-7513-6.
- [5] Subirachs Burgaya, Judit. *Subirachs a Catalunya. Obra en espais públics*. Barcelona: Mediterrània, 2006. ISBN 84-88591-70-5.
- [6] Espai Subirachs. Subirachs.cat. <http://www.subirachs.cat/cronologia.aspx>
- [7] EFE, BARCELONA 26/05/2017 14:59 La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/cultura/20170526/422957479515/abre-el-espai-subirachs-con-100-obras-y-sin-referencias-a-la-sagrada-familia.html>
- [8] Subirachs Burgaya, Judit (2012). *Subirachs a Barcelona*. (en català). Barcelona: Mediterrània. ISBN 978-84-9979-165-4.
- [9] Informe: Forma 212 de Josep Maria Subirachs. Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya.
- [10] Catàleg de Béns a Protegir – Patrimoni Cultural Fitxes Zona D (Oest, Centre) Volum IV – Web Ajuntament de Tarragona <https://seu.tarragona.cat/poumCategoriaPublic/showPublicacion/2960?multiseu=>
- [11] AMPEL Amics dels Museus i Patrimoni d'Esplugues del Llobregat. <http://ampel.esplugues.ppe.entitats.diba.cat/escultura-den-subirachs/>
- [12] Informe: Restauració de l'escultura denominada "AUTOVIA" original de l'artista José María Subirach. COINTECS
- [13] Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. <http://invarquit.cultura.gencat.cat/>
- [14] Fundació Pau Casals. <http://www.paucasals.org/>

- [Mapes] Portal d'informació urbanística BCN Ajuntament de barcelona

ANNEX

PATRIMONI ESCULTÒRIC DE SUBIRACHS A CATALUNYA

Definició de lesions descrites en l'estudi organolèptic

FÍSQUES	MECÀNQUES	QUÍMIQUES	ELECTRO-QUÍMIQUES	BIOLÒGIQUES
Humitat	Fissuració	Oxidació	Corrosió	Floridures
Erosió	Despreniment	Eflorescències		Flora invasiva
Meteorització		Meteoritzacions		
Exfoliació		Decoloració		
Pàtina de brutícia				
Dipòsit de brutícia				

Físiques:

Humitat: Presència d'aigua recollida en la porositat d'un element.

Erosió: Desgast de la superfície del material provocat per agents externs.

Meteorització: Disgregació o esmicolament de la superfície del material, que pot provocar el trencament parcial o total.

Exfoliació: Decapat de la superfície o de pintura, o separació entre plans paral·lels.

Pàtina de brutícia: Alteració de la capa superficial per adherència de restes del seu entorn.

Dipòsit de brutícia: Acumulació de partícules localitzades puntualment a la superfície del material.

Mecàniques:

Fissuració: Trencament que manifesta el material provocat per tensions internes, normalment per tracció quan supera la seva resistència màxima.

Despreniment: Separació o caiguda de material del suport sobre el qual ha estat aplicat.

Químiques:

Oxidació: Reacció química que consisteix en la incorporació d'oxigen a l'estructura del material.

Eflorescències: Aparició de sals a la superfície d'un material provinents del mateix, transportades per l'aigua a través de la seva porositat.

Meteorització: Disgregació o esmicolament d'un material provocat per reaccions químiques.

Decoloració: Canvi cromàtic de la superfície d'un material causat per reaccions químiques.

Electro-químiques:

Corrosió: Destrucció parcial o total del material a causa de reaccions electro-químiques que comencen a la seva superfície.

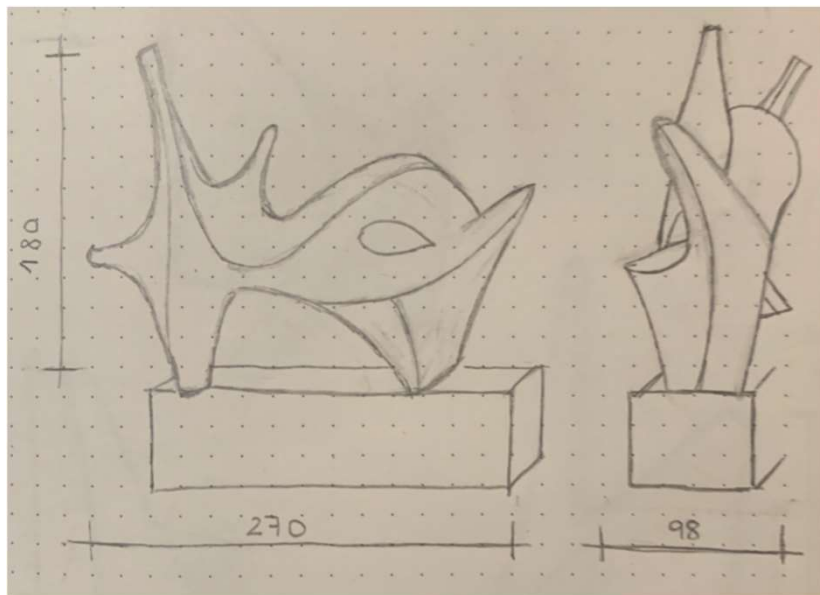
Biològiques:

Floridures: Capa fina de fongs que apareixen a la superfície del material, alterant la seva composició.

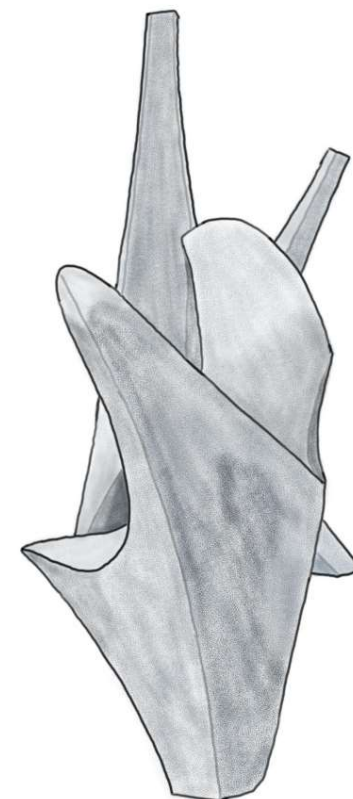
Flora invasiva: Aparició de vegetació que penetra i arrela en la porositat del material i que pot trencar la seva estructura.

Enquesta mostra dels valors de les obres escultòriques

ENQUESTA DE VALORACIÓ PERSONAL SOBRE ELS VALORS D'OBRES ESCULTÒRIQUES DE SUBIRACHS A CATALUNYA				
ENCUESTA DE VALORACIÓN PERSONAL SOBRE LOS VALORES DE OBRAS ESCULTÓRICAS DE SUBIRACHS EN CATALUÑA				
PERSONAL EVALUATION SURVEY OF THE VALUES OF MONUMENTS BY SUBIRACHS IN CATALONIA				
Preguntes a peu del carrer sobre els valors de les obres escultòriques d'en Josep Maria Subirachs a Catalunya			Data de l'enquesta:	Març del 2019
Preguntas a pie de calle sobre los valores de las obras escultóricas de Josep Maria Subirachs en Cataluña			Mostra:	10 enquestats / obra
Questionnaire Regarding the Values of the Monuments Created by Josep Maria Subirachs in Catalonia				
Nom de l'escultura:	Forma 212	Nº d'enquesta:	A-	
Població:	Barcelona			
Any de construcció:	1957			
1. Valor arquitectònic actual / Valor arquitectónico actual / Current Architectural Value				
Avalueu la utilitat estètica o pràctica d'aquest monument. Creieu que té un ús adequat?				
Evalue la utilidad estética o práctica de este monumento. Cree que tiene un uso adecuado?				
Value the artistic and/or practical utility of this monument. Do you think that it has a suitable use?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
2. Valor urbanístic / Valor urbanístico / Urban Value				
Creieu que el monument encaixa bé a l'entorn on està situat? És adequat?				
¿Cree que el monumento encaja bien en el entorno donde está situado? ¿Es adecuado?				
Do you think that the monument fits in well with its environment? Is it suitable?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
3. Valor econòmic / Valor económico / Economic Value				
Creieu que aquest monument contribueix econòmicament a la zona on està situat?				
¿Cree que este monumento contribuye económicamente a la zona donde está situado?				
Do you think that this monument brings any economical profit to the area where it is located?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
4. Valor ecològic / Valor ecológico / Ecological Value				
Valora l'impacte d'aquest monument a l'entorn en el que es troba.				
Valora el impacto de este monumento al entorno en que se encuentra.				
Value the impact that this monument has on the environment where it is located.				
MOLT NEG.	NEGATIU	POSITIU	MOLT POS.	
MUY NEG.	NEGATIVO	POSITIVO	MUY POS.	
VERY NEG.	NEGATIVE	POSITIVE	VERY POS.	
5. Valor de vetustat / Valor de vetustez / Antiquity Value				
Creieu que l'envelliment del material té algun impacte negatiu o positiu al monument?				
¿Cree que el envejecimiento del material tiene algún impacto negativo o positivo en el monumento?				
Do you think that the passing of time has had a negative or positive impact on the monument?				
MOLT NEG.	NEGATIU	POSITIU	MOLT POS.	
MUY NEG.	NEGATIVO	POSITIVO	MUY POS.	
VERY NEG.	NEGATIVE	POSITIVE	VERY POS.	
6. Valor icònic / Valor icónico / Iconic Value				
Creieu que aquest és un monument conegut?				
¿Cree que este es un monumento conocido?				
Do you think that this monument is well-known?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
7. Valor d'identitat / Valor de identidad / Identity Value				
Quin valor sentimental té aquest monument per vostè?				
¿Qué valor sentimental tiene este monumento para usted?				
What sentimental value does this monument have for you?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
8. Valor arquitectònic històric / Valor arquitectónico histórico / Architectural Historical Value				
Observant l'estat actual, creieu que mostra informació de l'època de construcció?				
Observando el estado actual, ¿cree que muestra información de la época de construcción?				
Looking at the its current state, do you think that it shows us any information from when it was constructed?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
9. Valor històric / Valor histórico / Historical Value				
Aquesta obra ens explica alguna cosa de la història del seu entorn?				
¿Esta obra nos explica alguna cosa de la historia de su entorno?				
Does this monument teach us anything about the history of its surrounding?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	
10. Valor antropològic / Valor antropológico / Anthropological Value				
Creieu que aquesta obra mostra dades del comportament humà al llarg de la seva història?				
¿Cree que esta obra muestra datos del comportamiento humano a lo largo de su historia?				
Do you think that this monument shows any sign of human conduct throughout its history?				
RES	POC	MIG	MOLT	
NADA	POCO	MEDIO	MUCHO	
NONE	LITTLE	MEDIUM	MUCH	

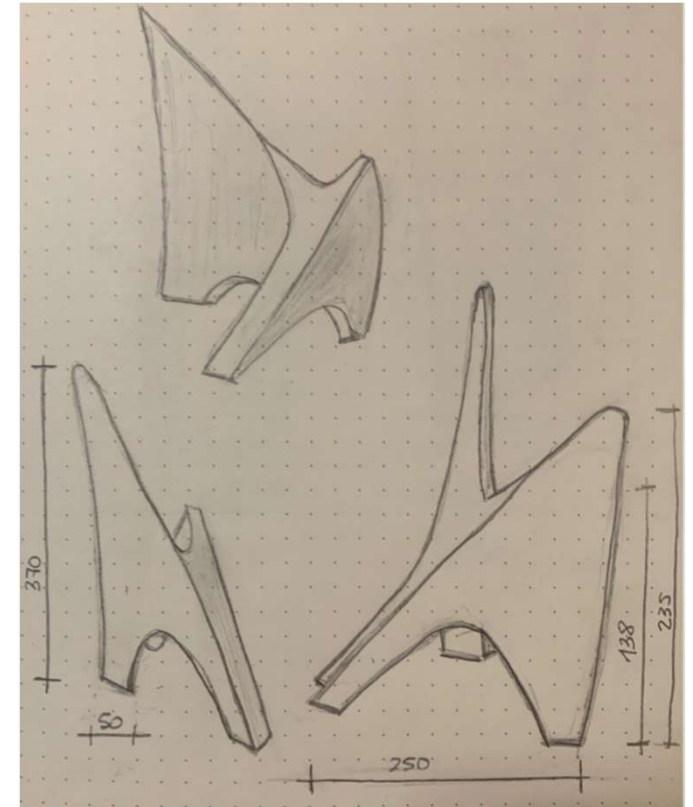
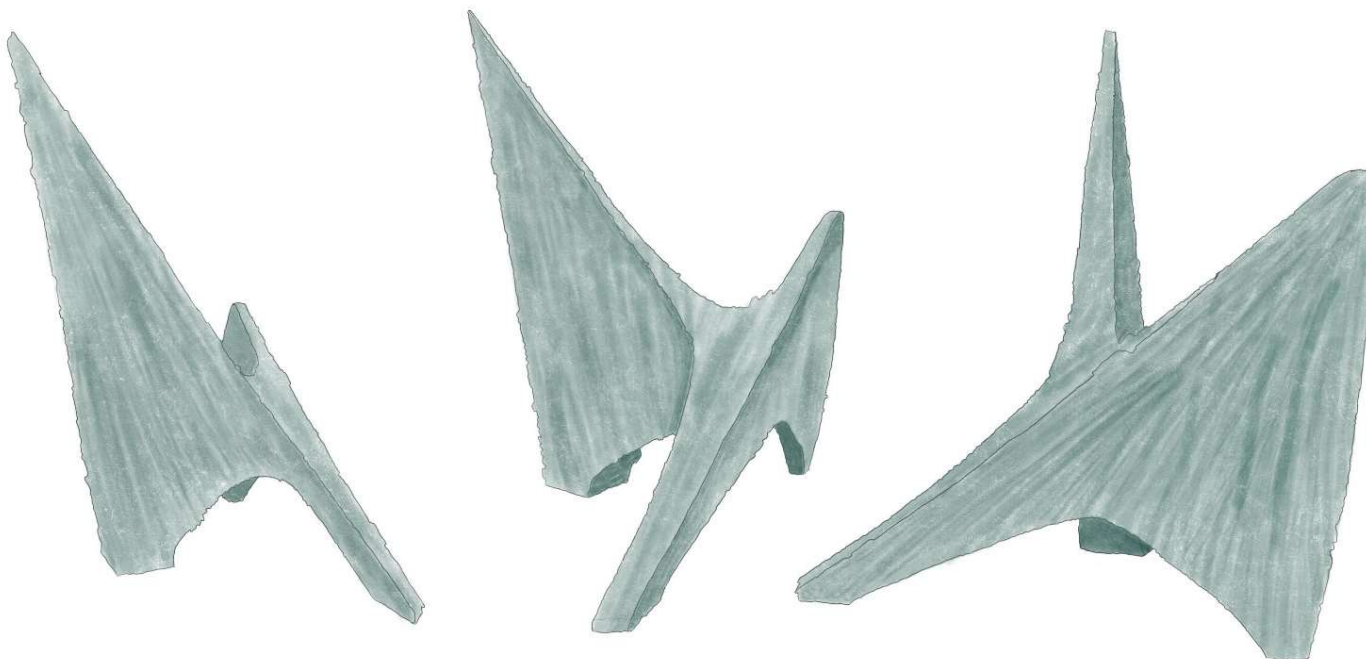

Croquis (font pròpia)

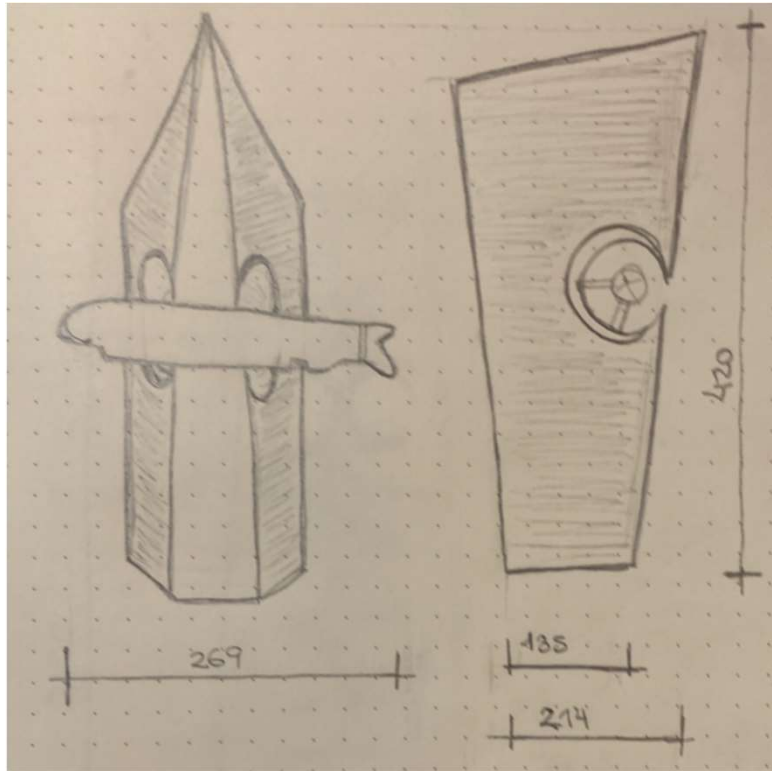

Aixecament gràfic *Forma 212* (font pròpia)

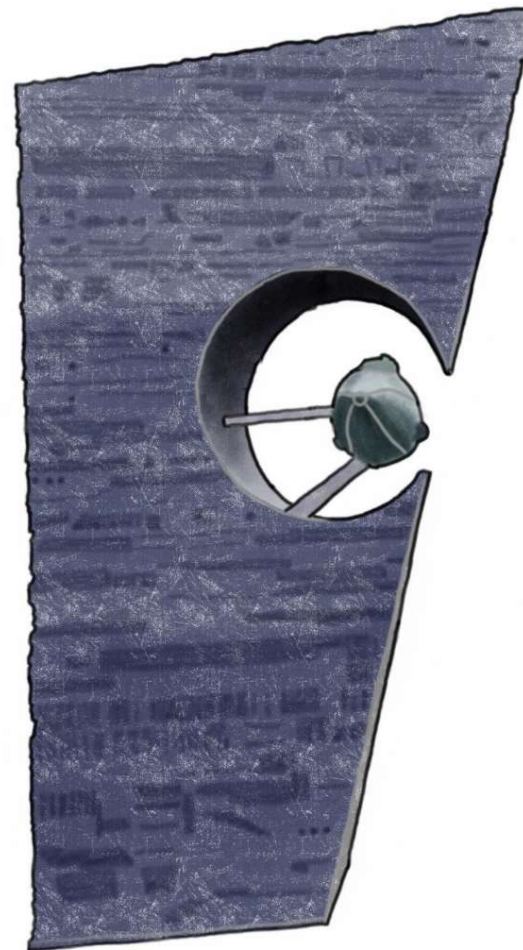
Aixecament gràfic *Evocació marinera* (font pròpia)

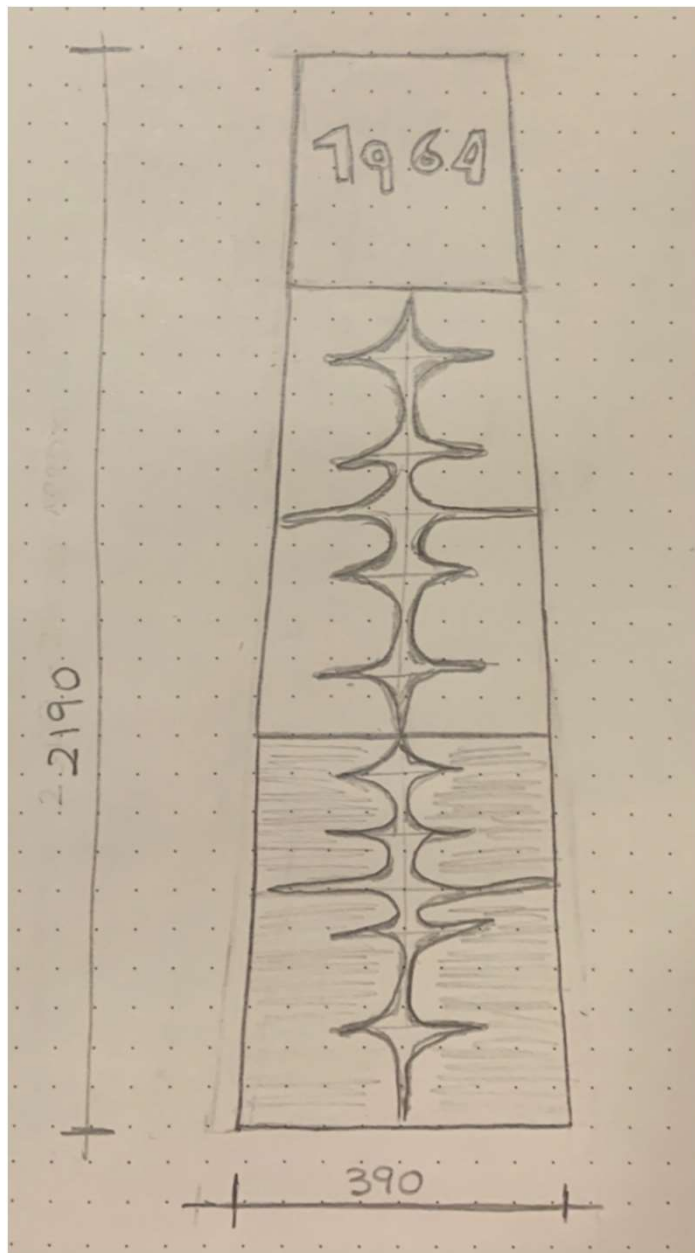
Croquis (font pròpia)

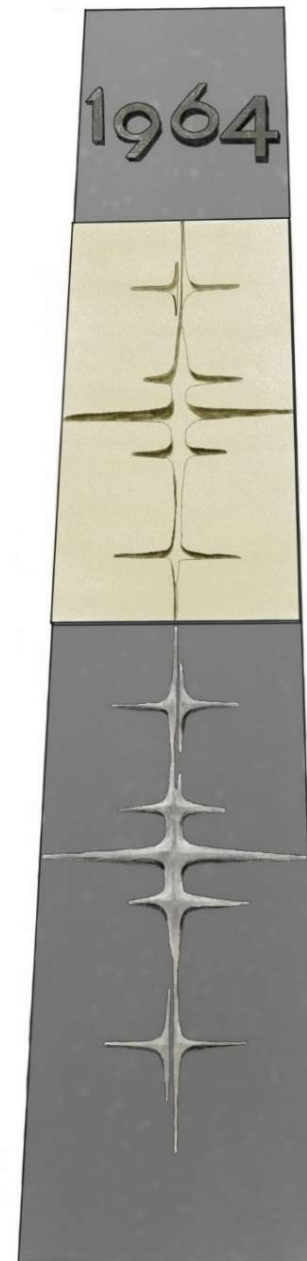
Croquis (font pròpia)

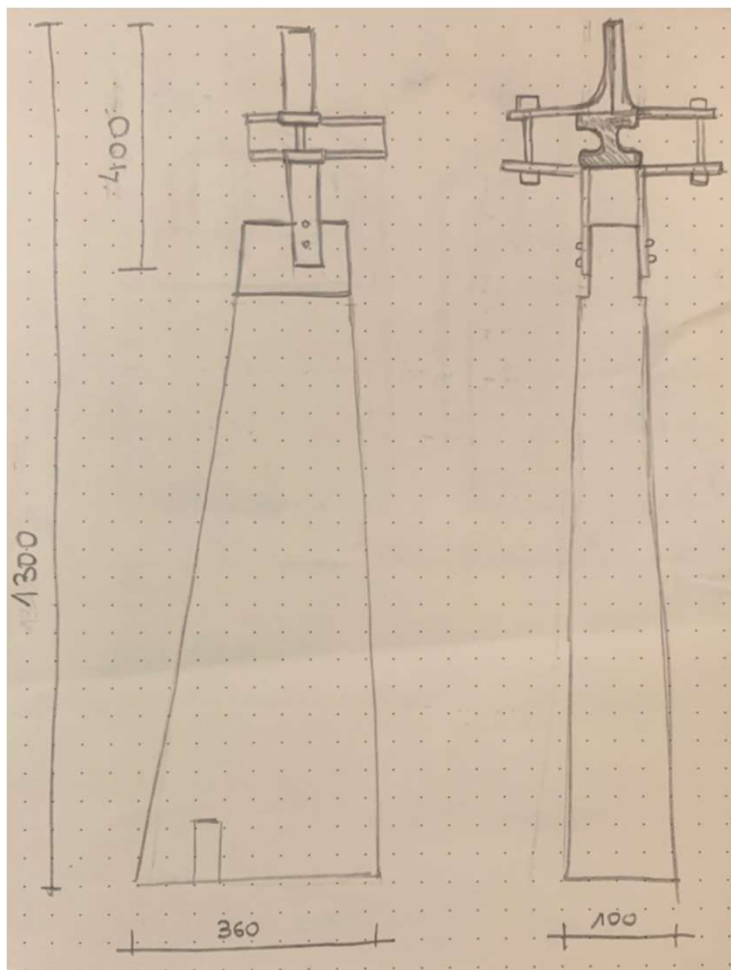
Aixecament gràfic *Monument a Narcís Monturiol* (font pròpia)

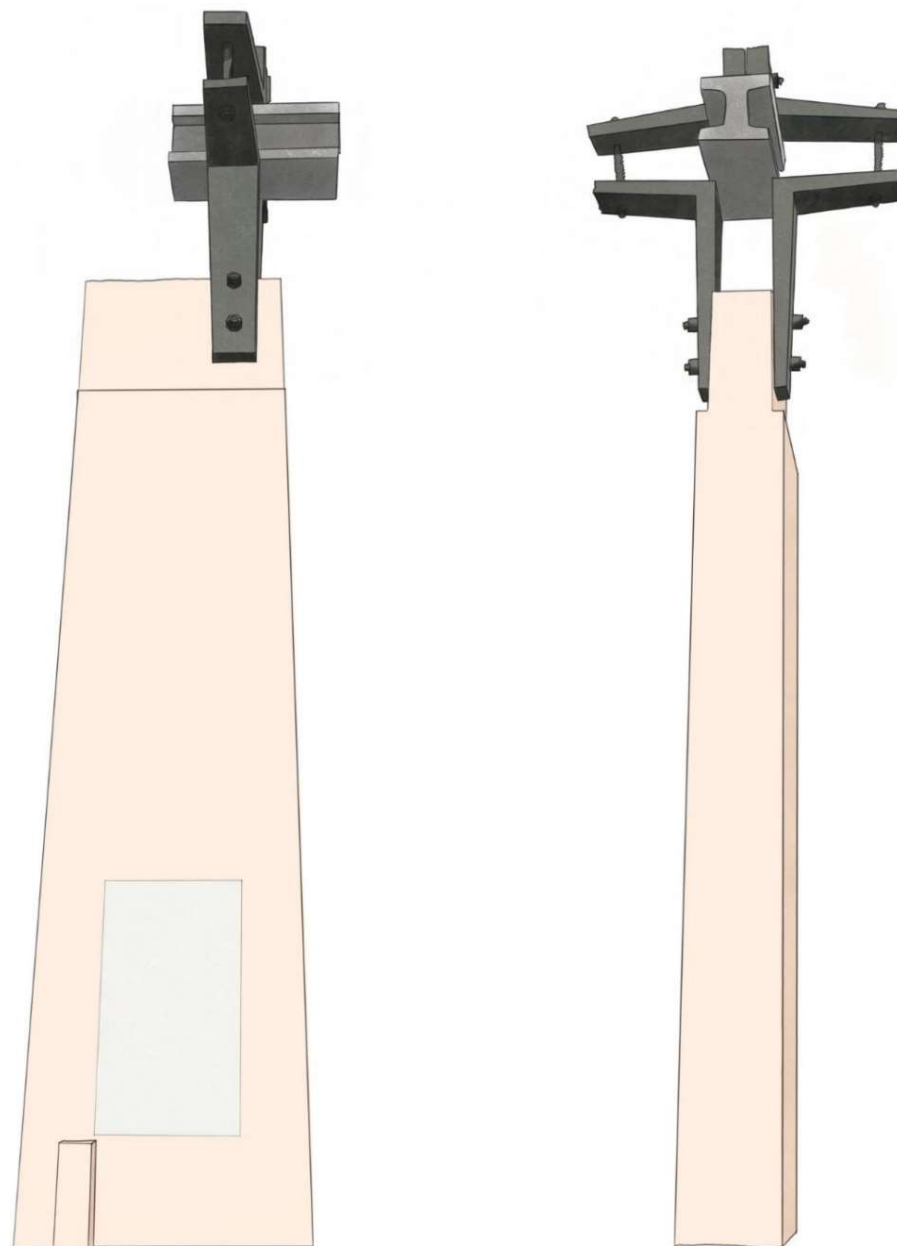
Croquis (font pròpia)

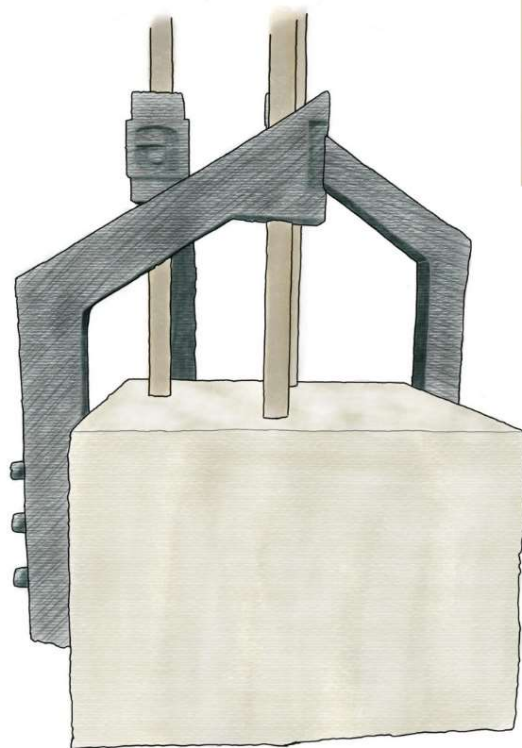
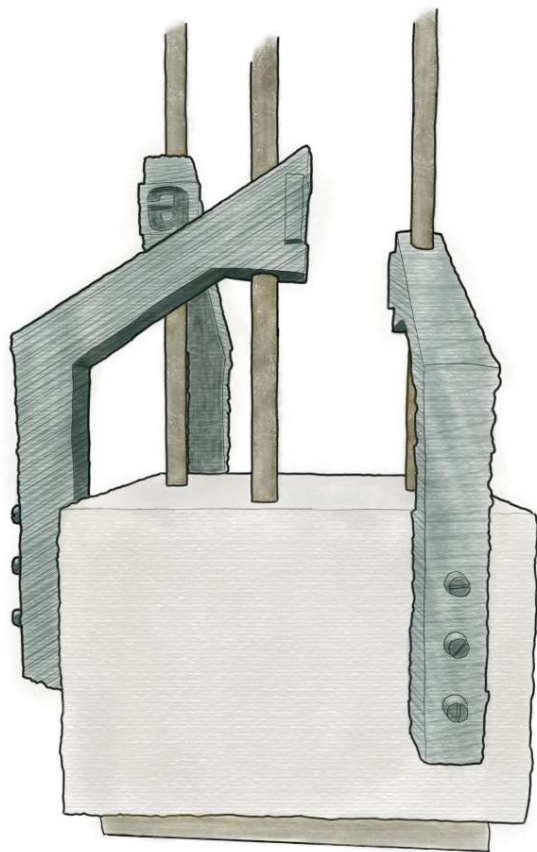
Aixecament gràfic *L'espina* (font pròpia)

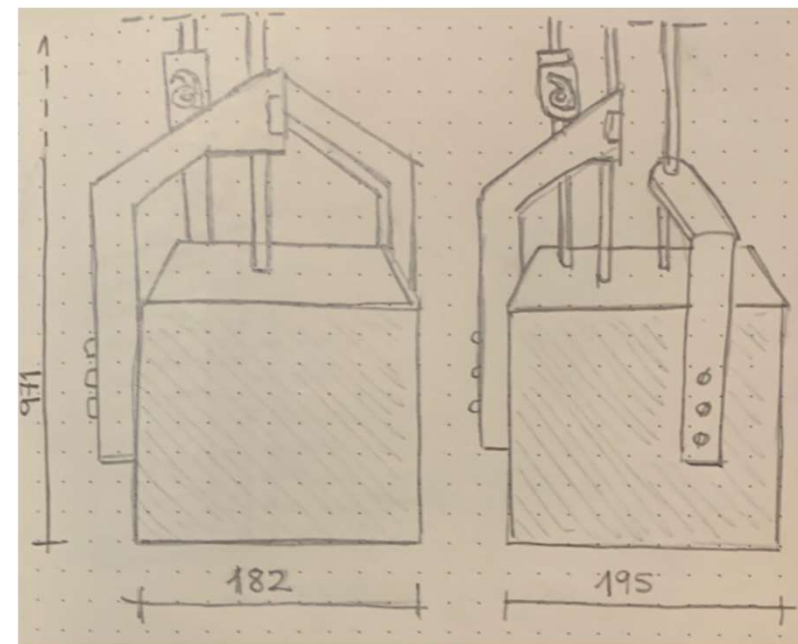
Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic Monument a les víctimes del Vallès (font pròpia)

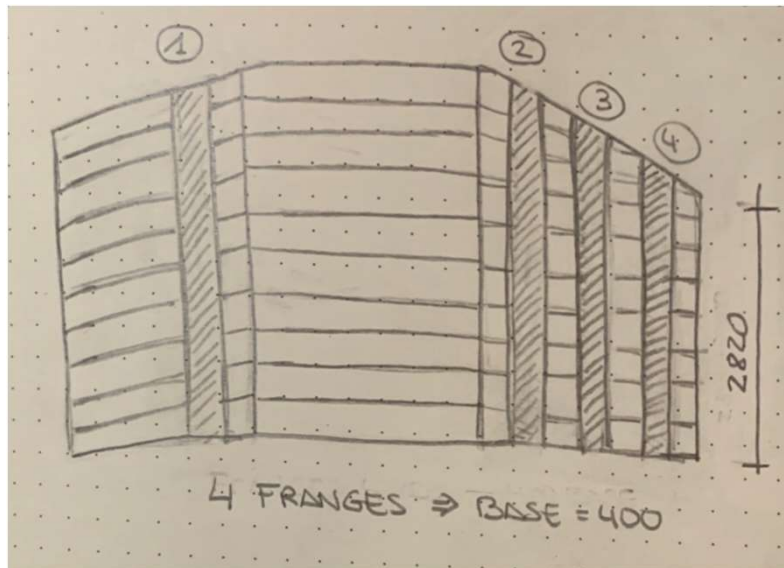
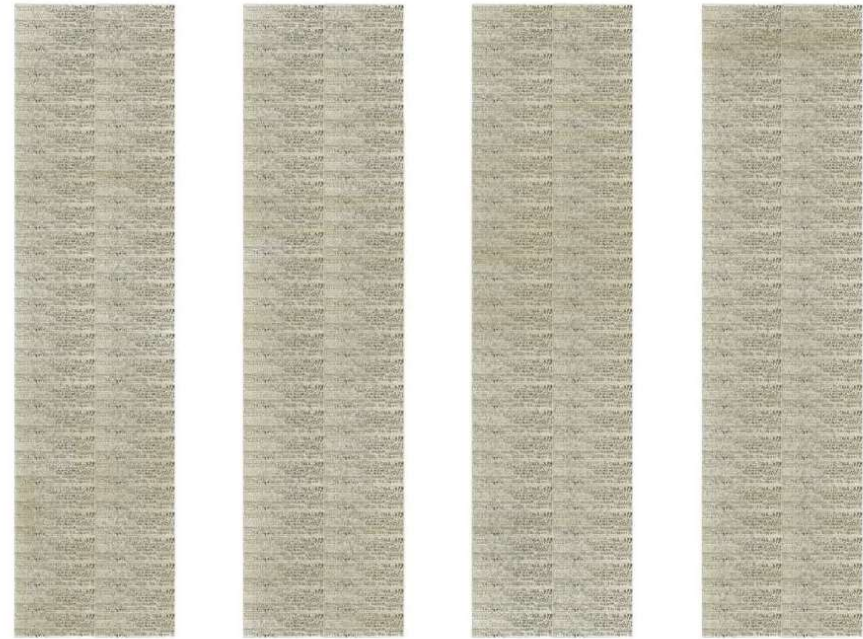
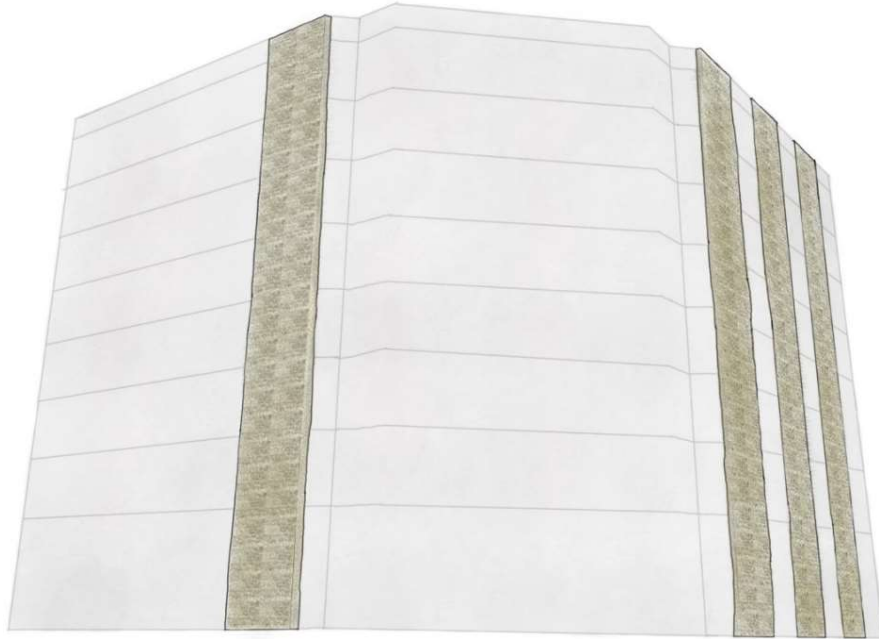

Aixecament gràfic *Portabandera* (font pròpia)

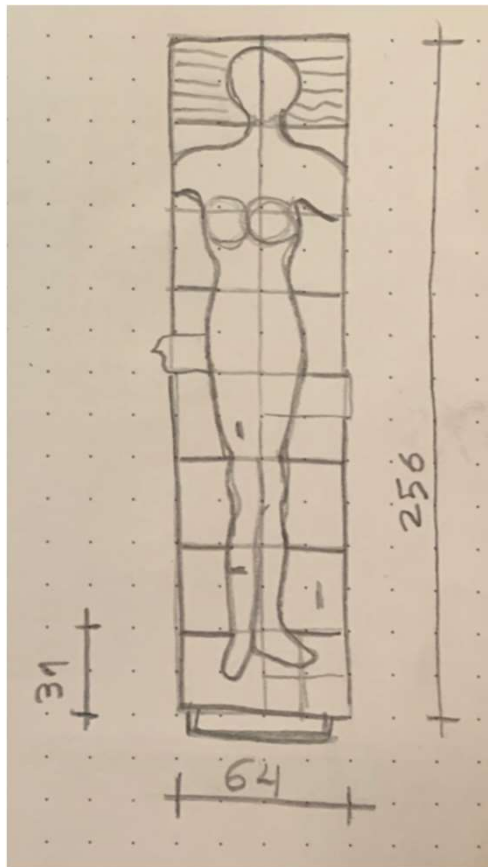
Croquis (font pròpia)

ANNEX - Tele-eXprés (1966)

Aixecament gràfic Tele-eXprés (font pròpia)

Croquis (font pròpia)

Croquis (font pròpia)

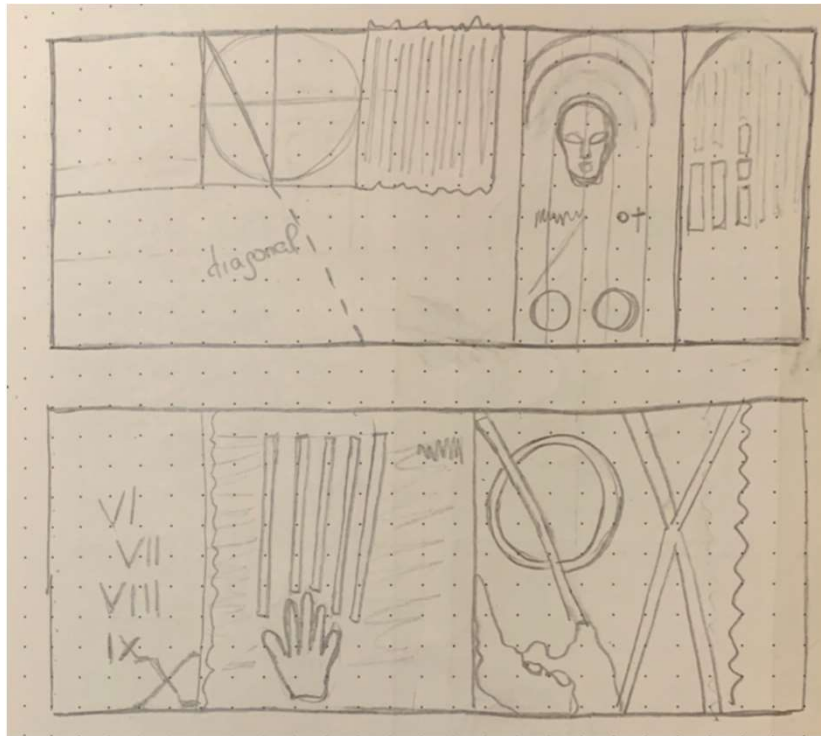

Aixecament gràfic *La mesura de l'espai-temps*
(font pròpia)

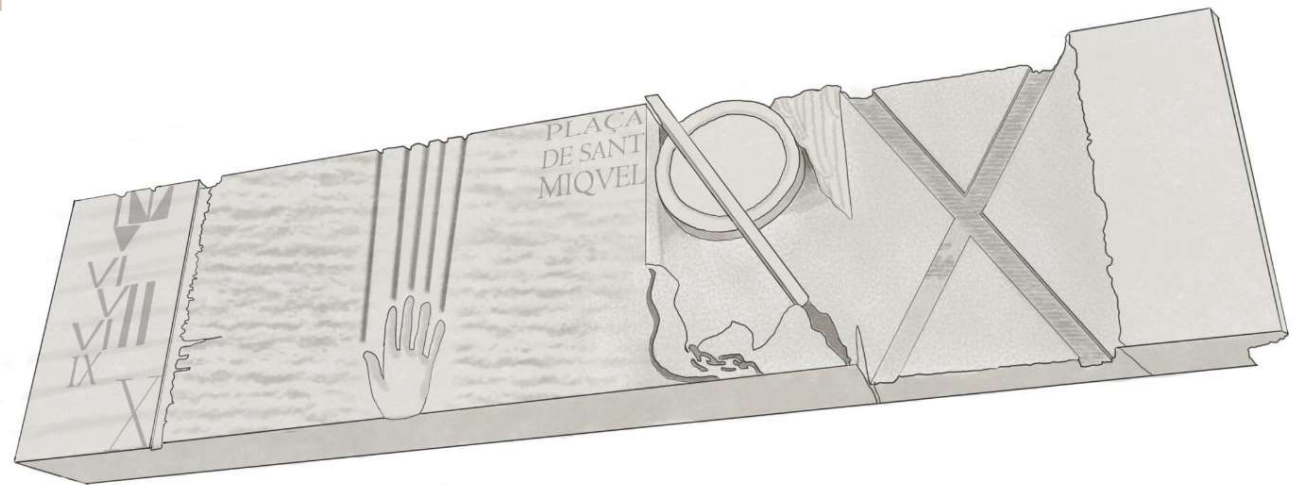
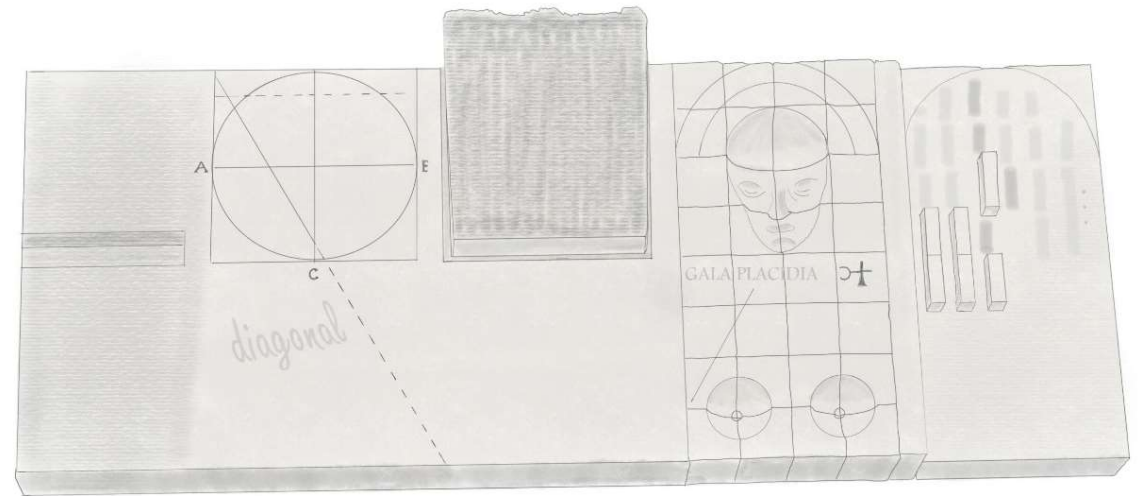

Aixecament gràfic *Fris Barcelona* (font pròpia)

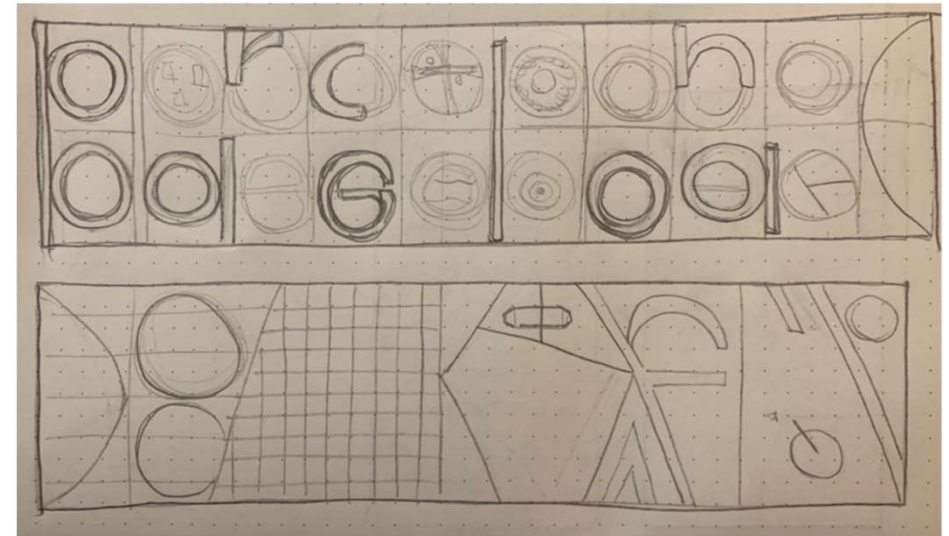
ANNEX - Fris Barcelona (1969)

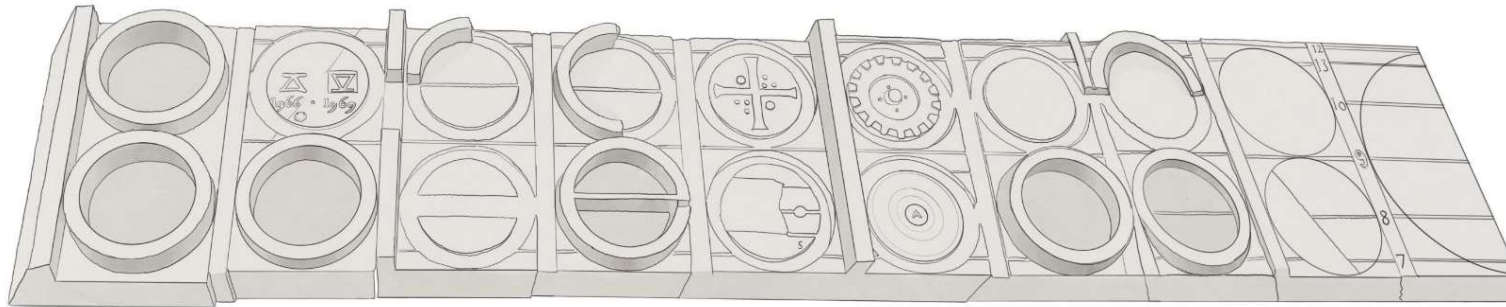
Croquis (font pròpia)

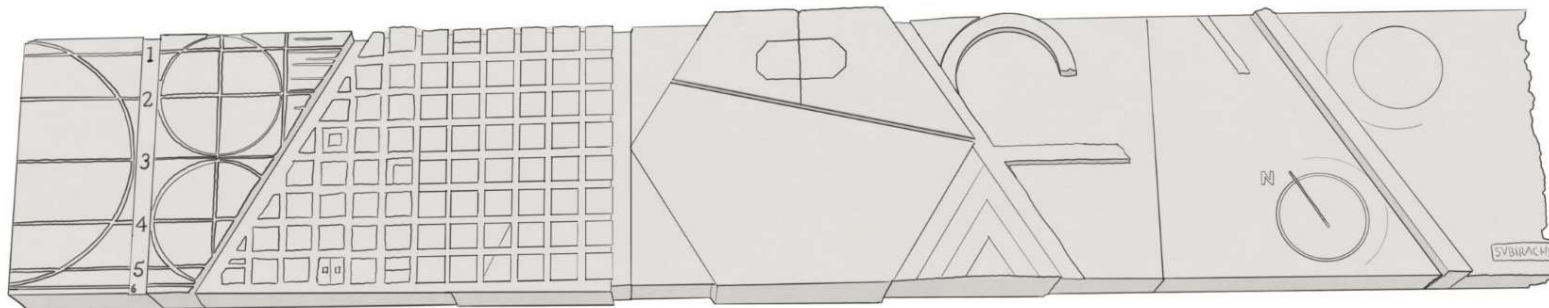
Aixecament gràfic Fris Barcelona (font pròpia)

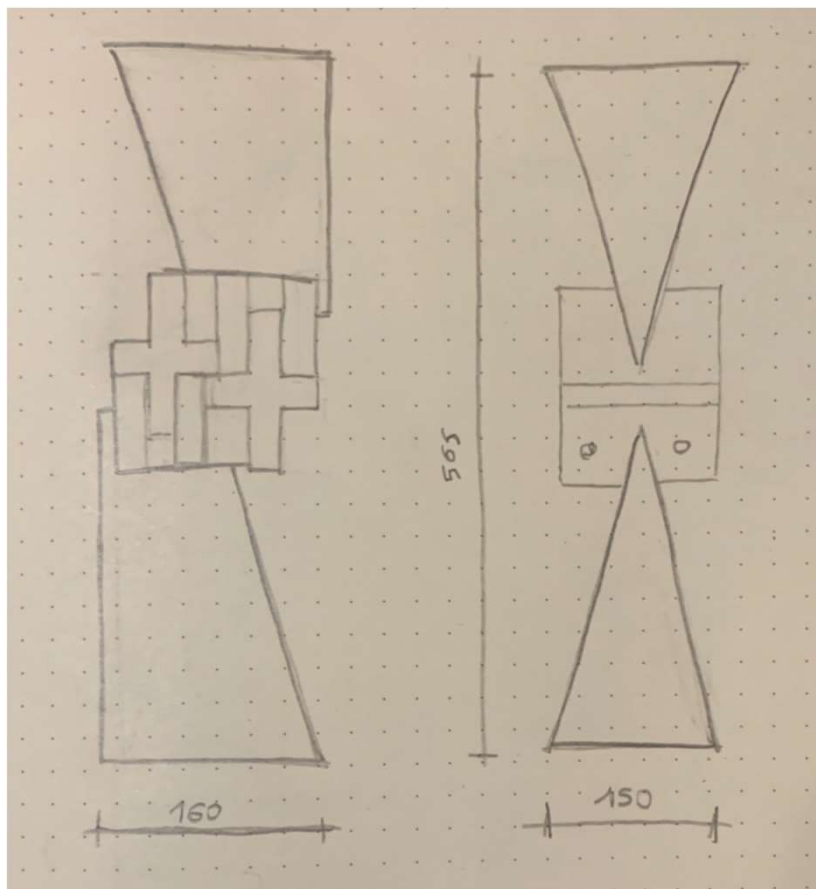

Aixecament gràfic *Fris Barcelona* (font pròpia)

Croquis (font pròpia)

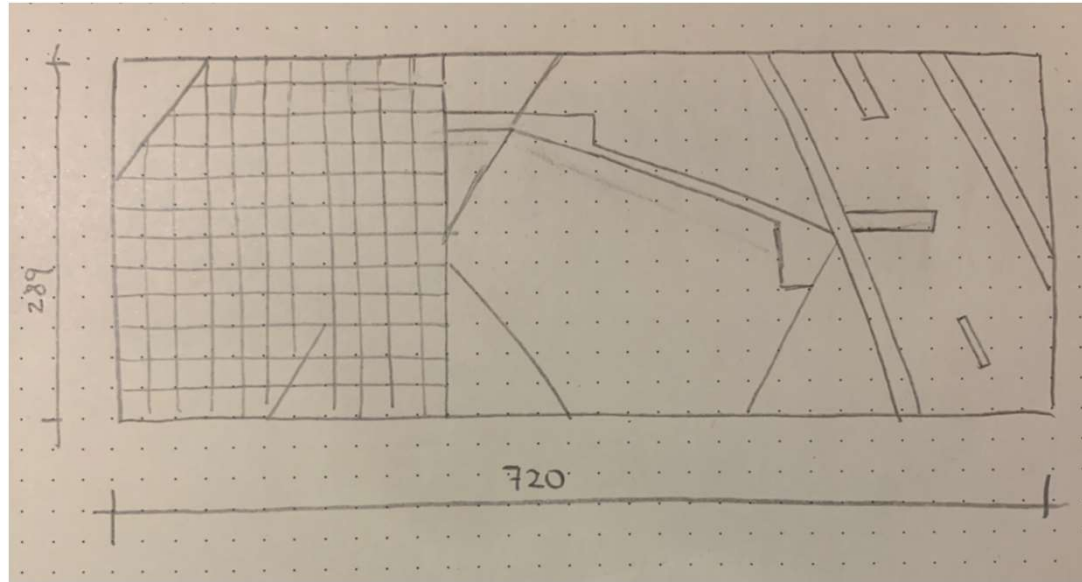

Croquis (font pròpia)

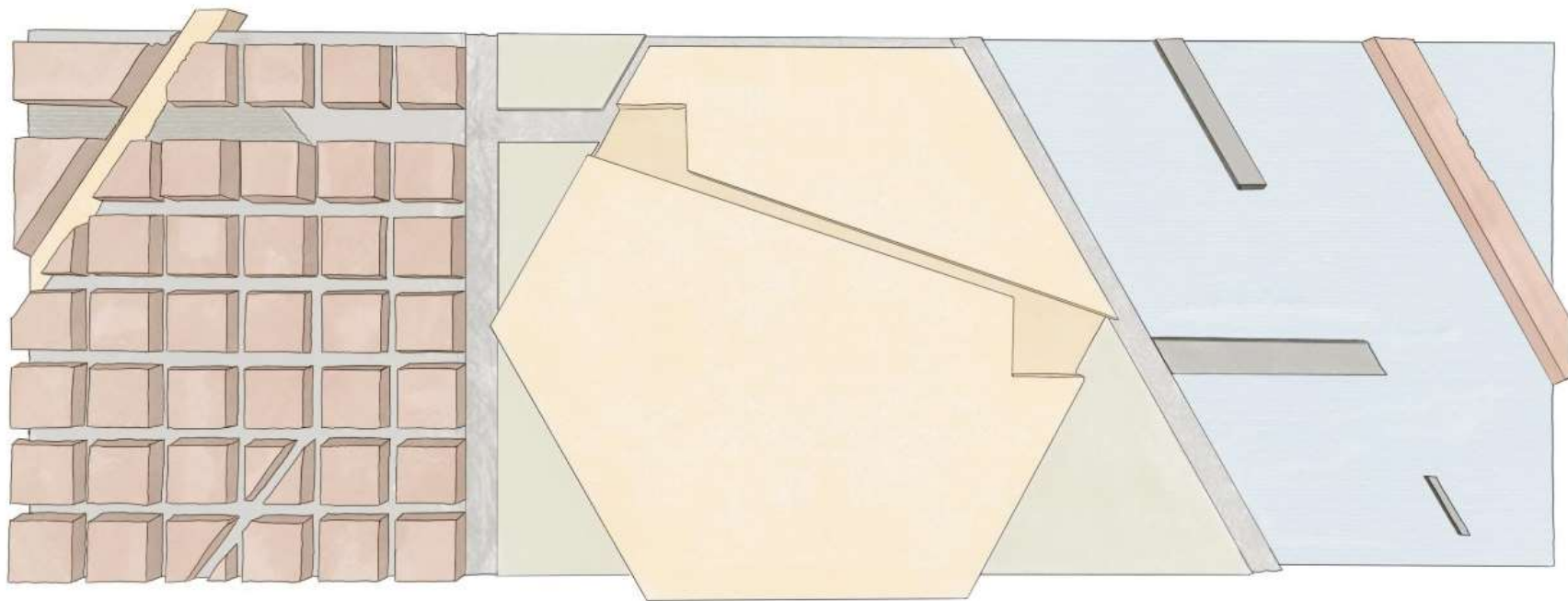

Aixecament gràfic *Homenatge a Barcelona* (font pròpia)

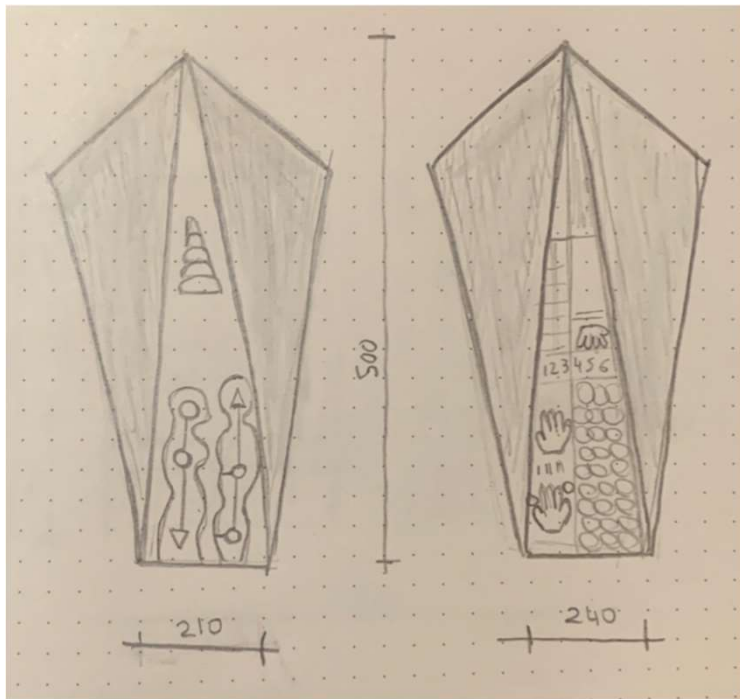
ANNEX - Diagonal (1969)

Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic *Diagonal* (font pròpia)

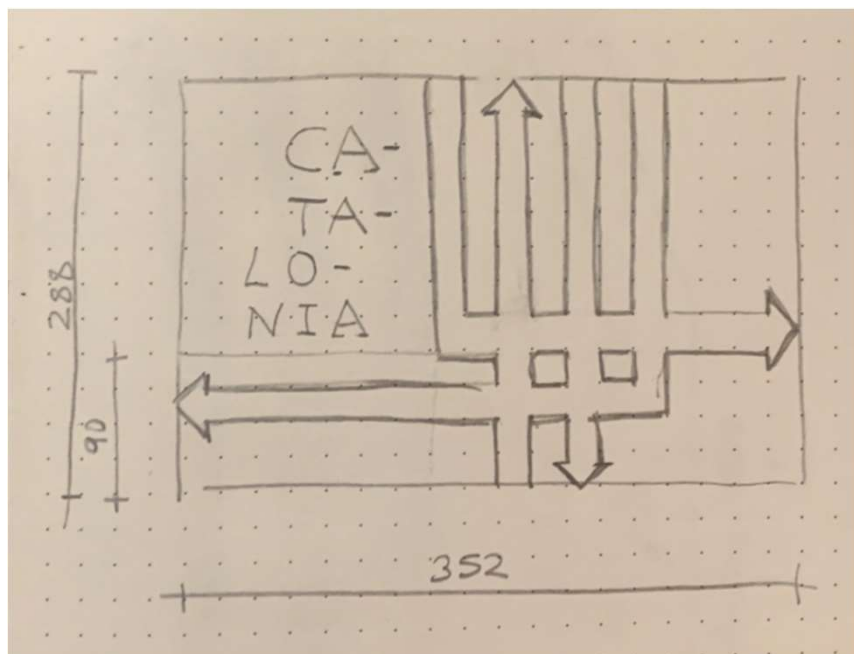

Croquis (font pròpia)

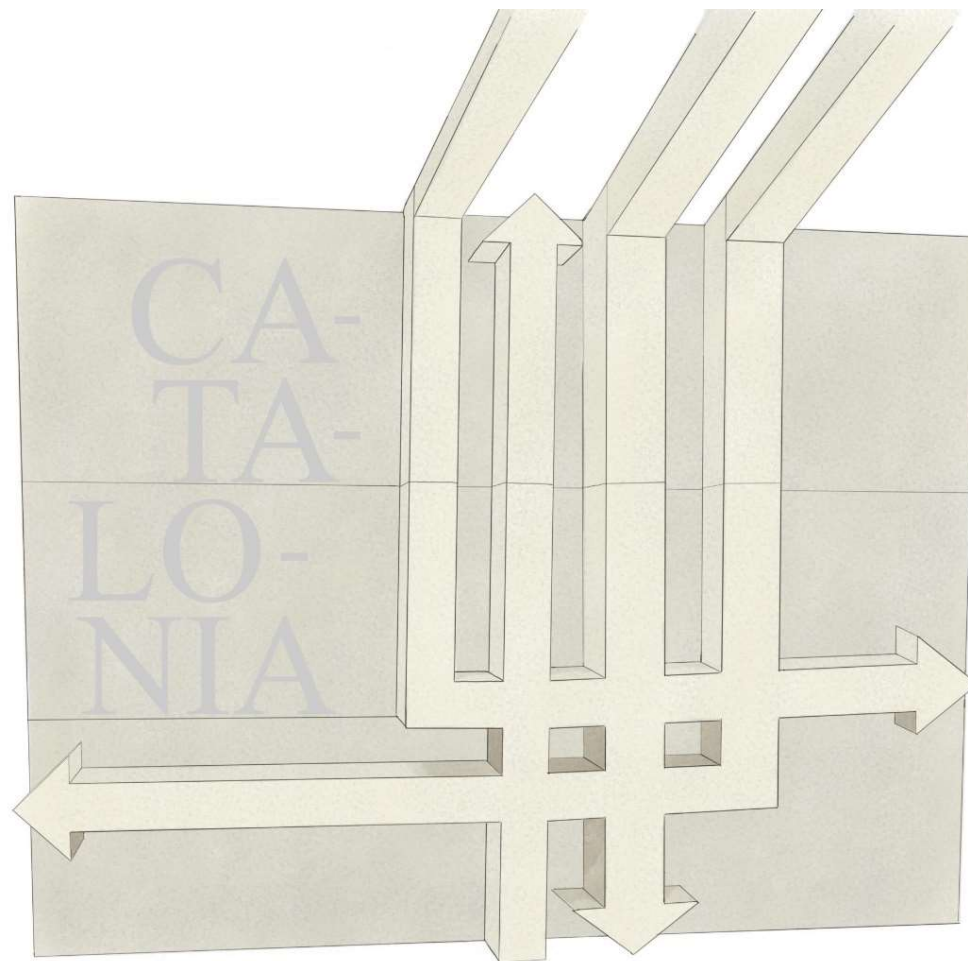

Aixecament gràfic *Comunicació i Computació* (font pròpia)

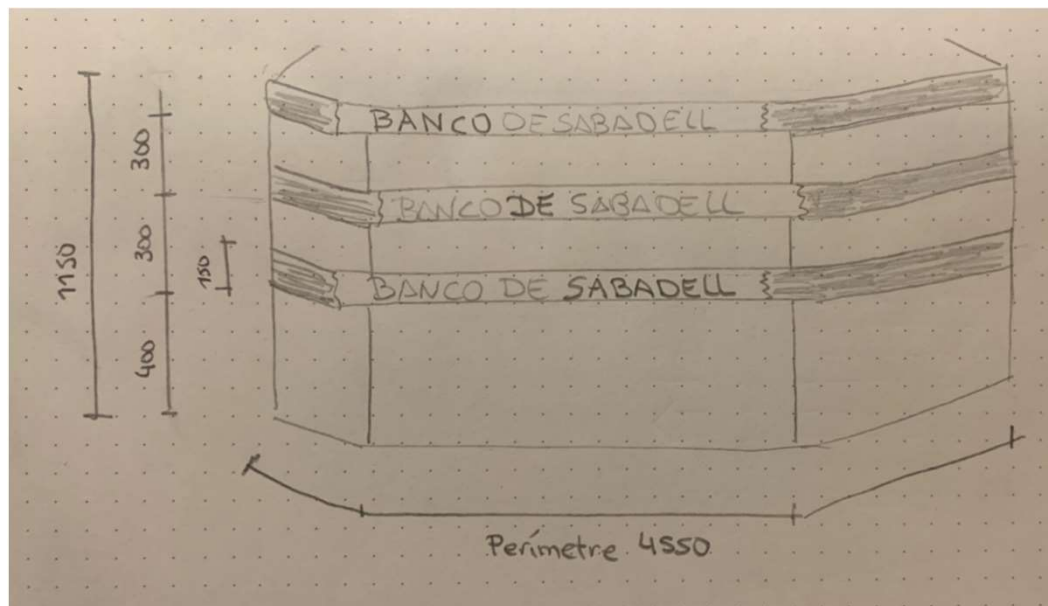

Croquis (font pròpia)

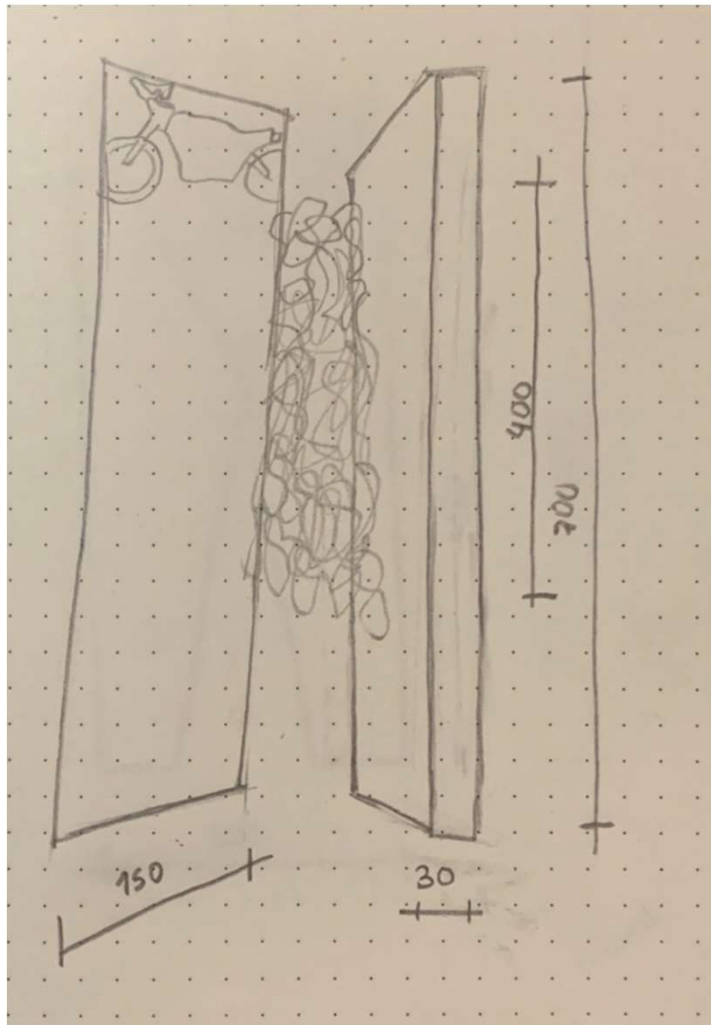
Aixecament gràfic *Catalonia* (font pròpia)

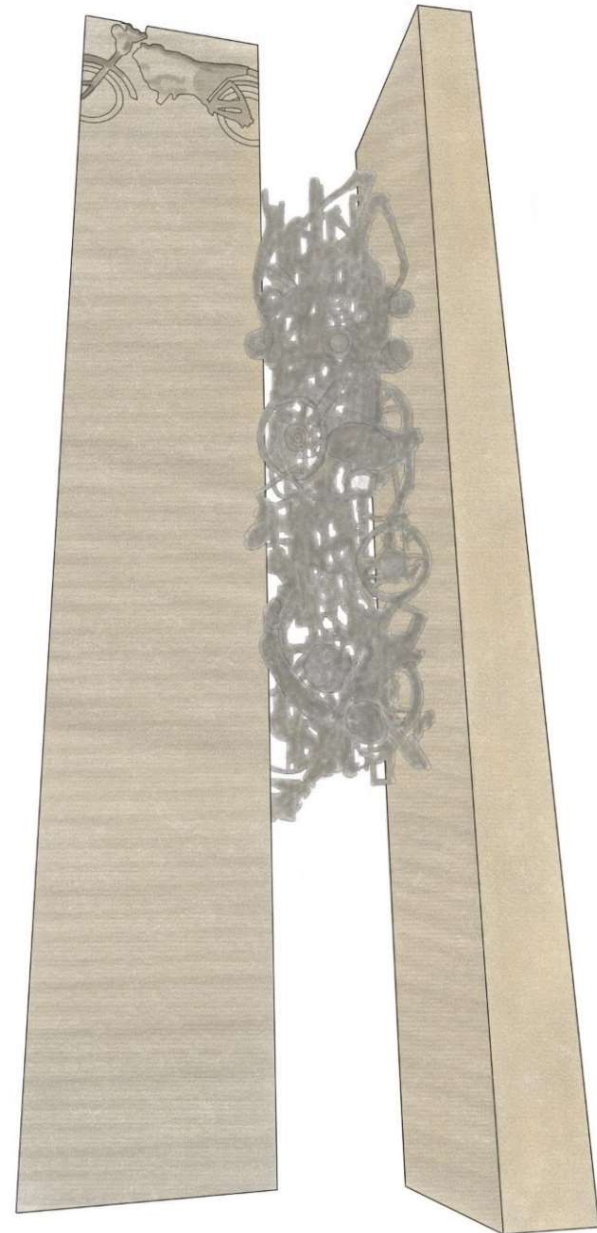
Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic Banc Sabadell (font pròpia)

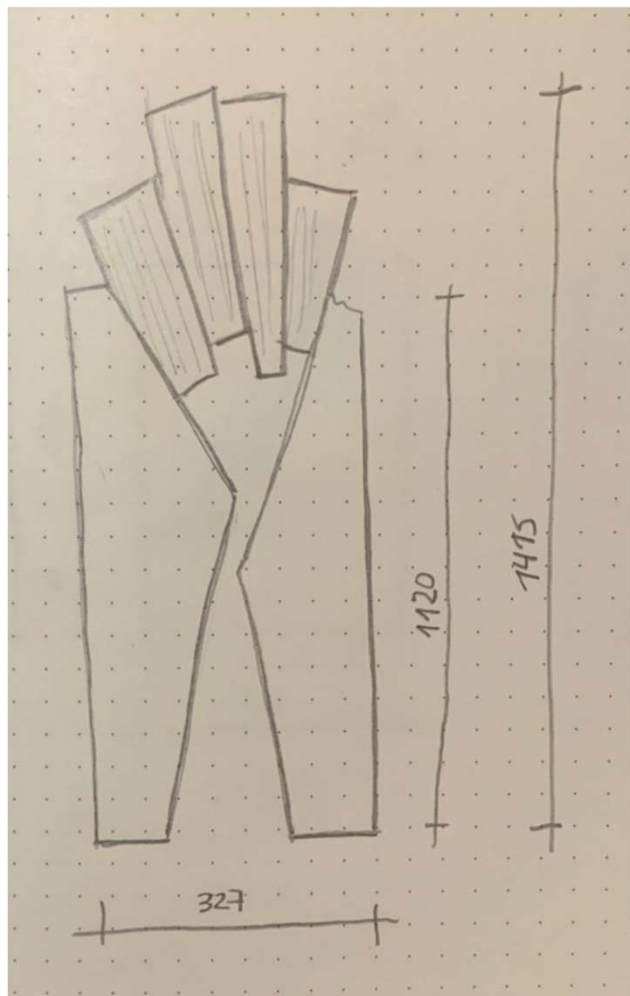

Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic Al prototip (font pròpia)

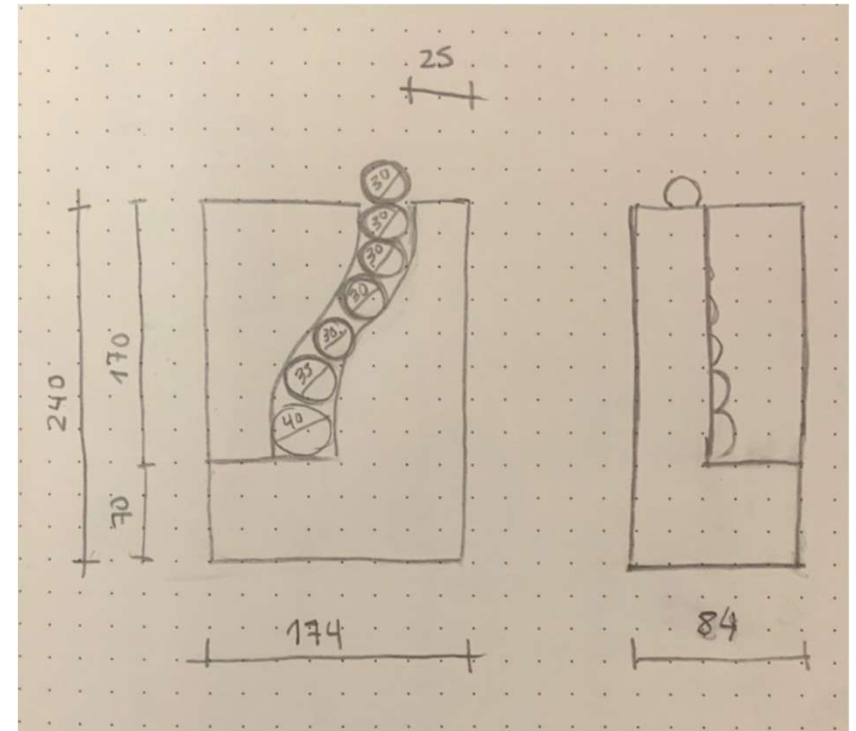
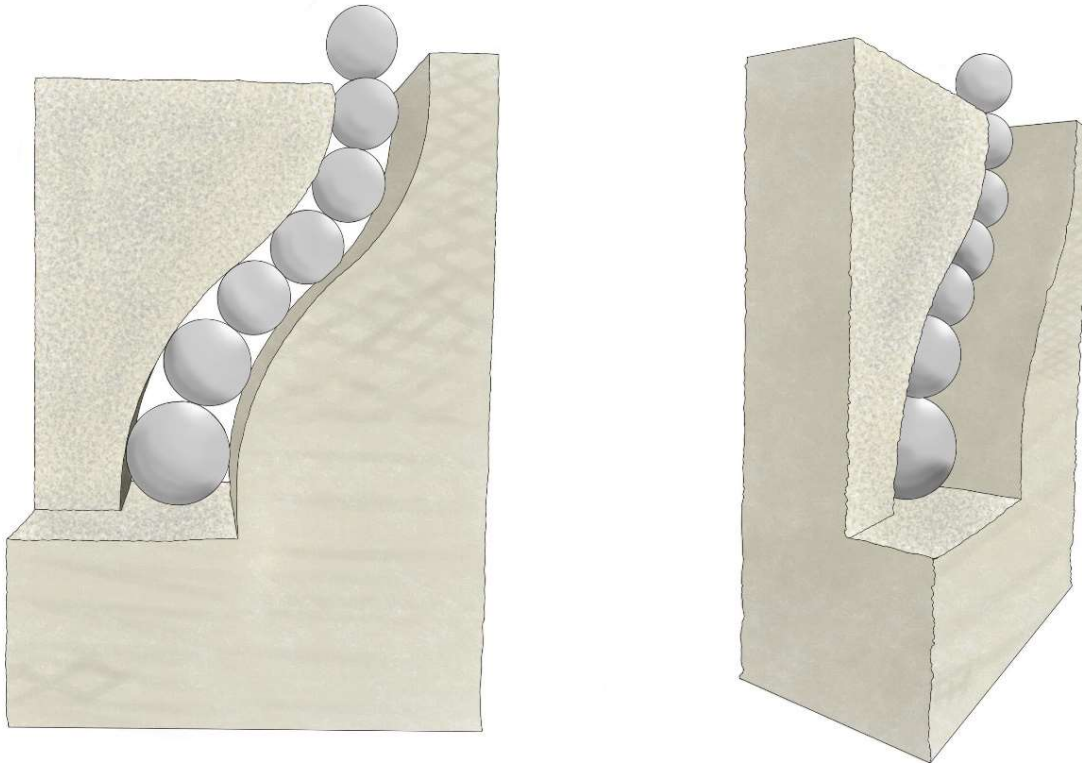

Croquis (font pròpia)

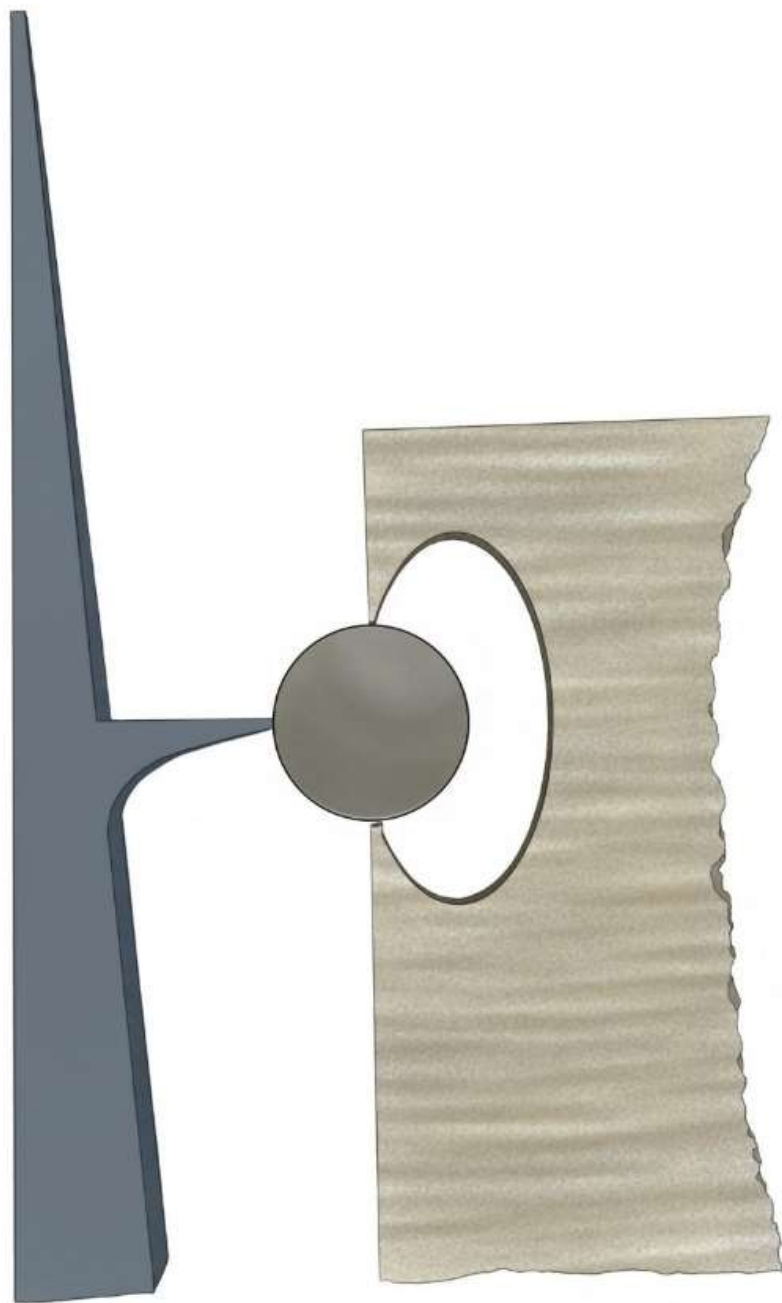

Aixecament gràfic Monument a l'Hospitalet
(font pròpia)

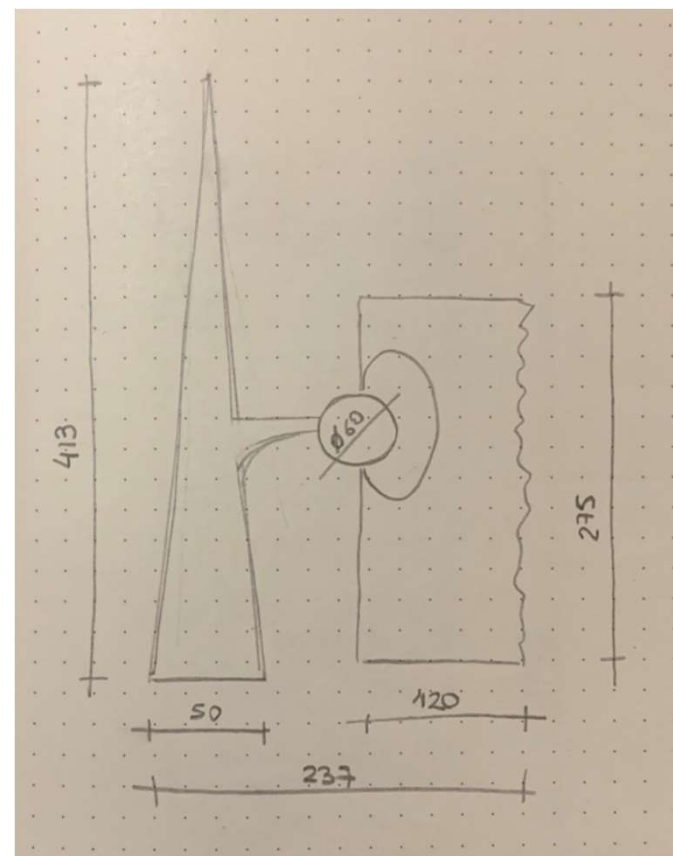
Aixecament gràfic Autovia (font pròpia)

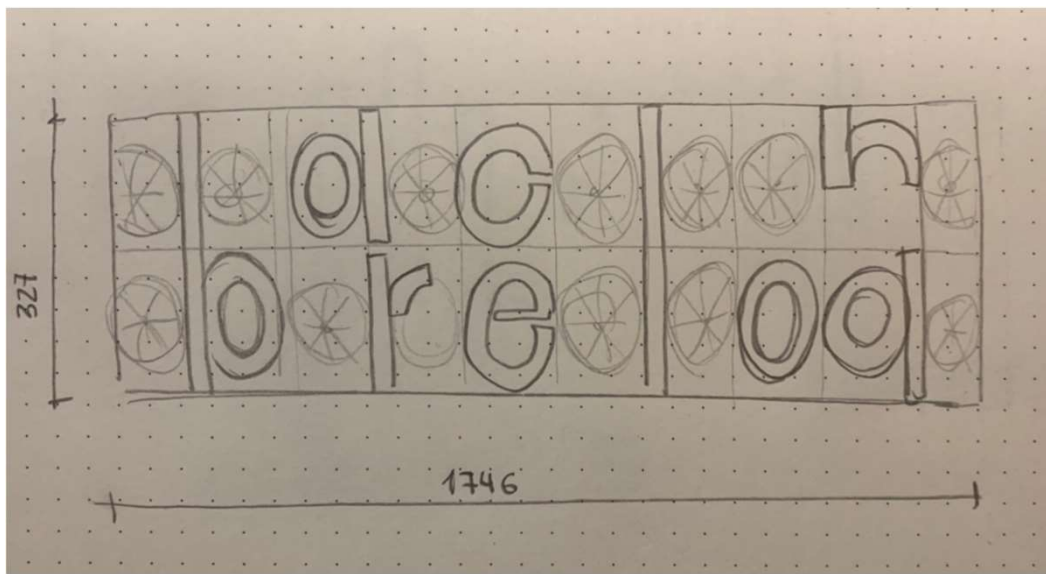
Croquis (font pròpia)

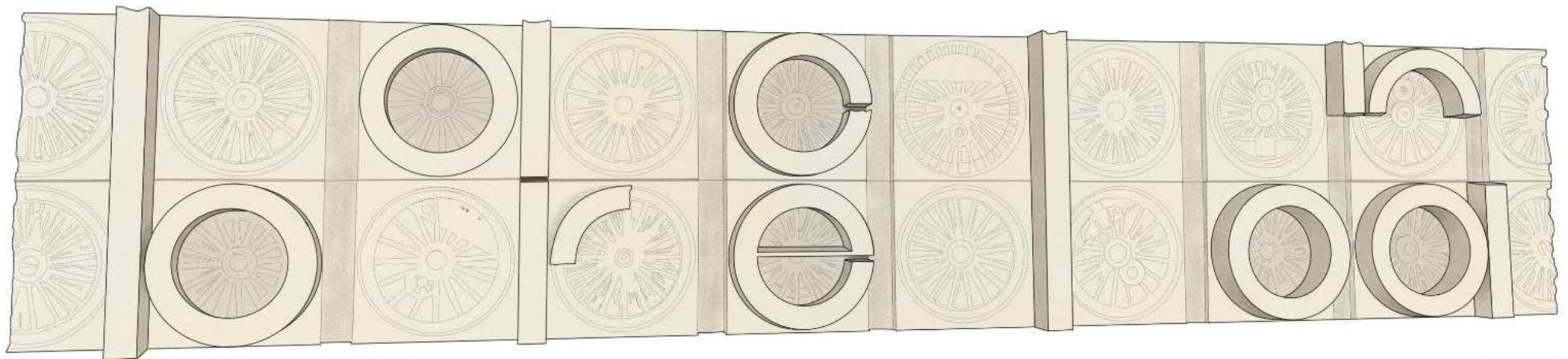
Aixecament gràfic *Planeta* (font pròpia)

Croquis (font pròpia)

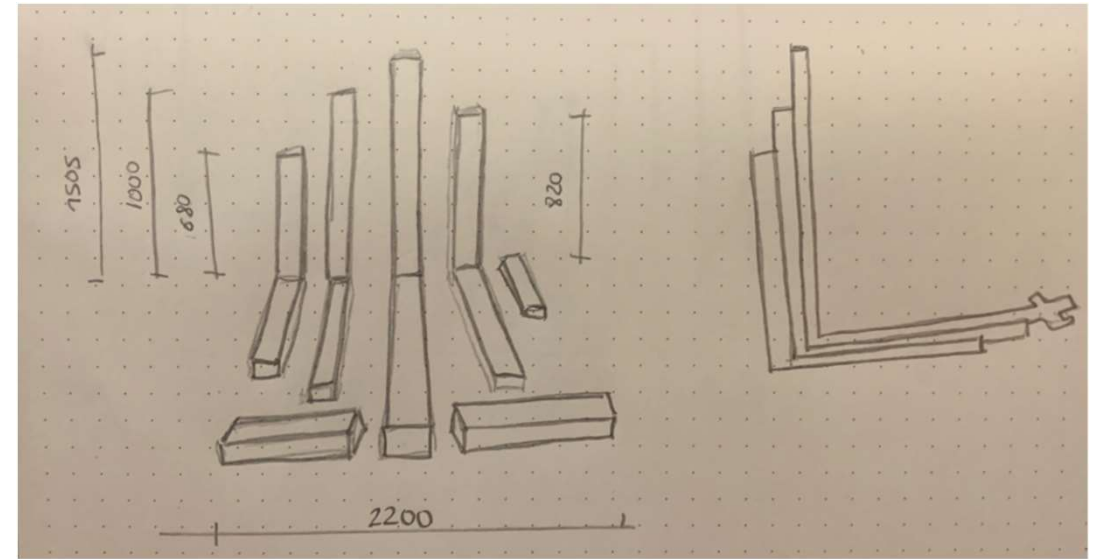
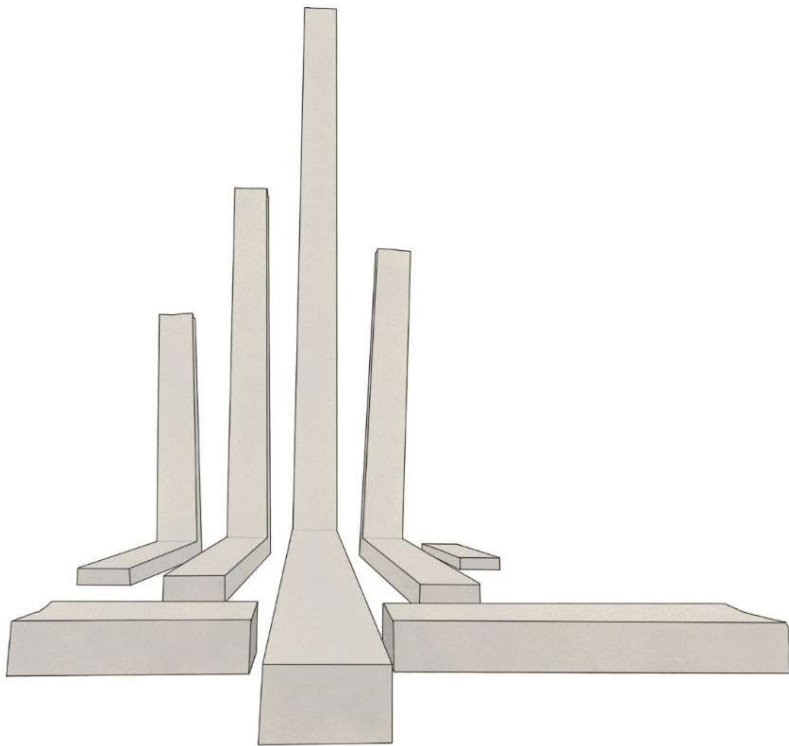
Croquis (font pròpia)

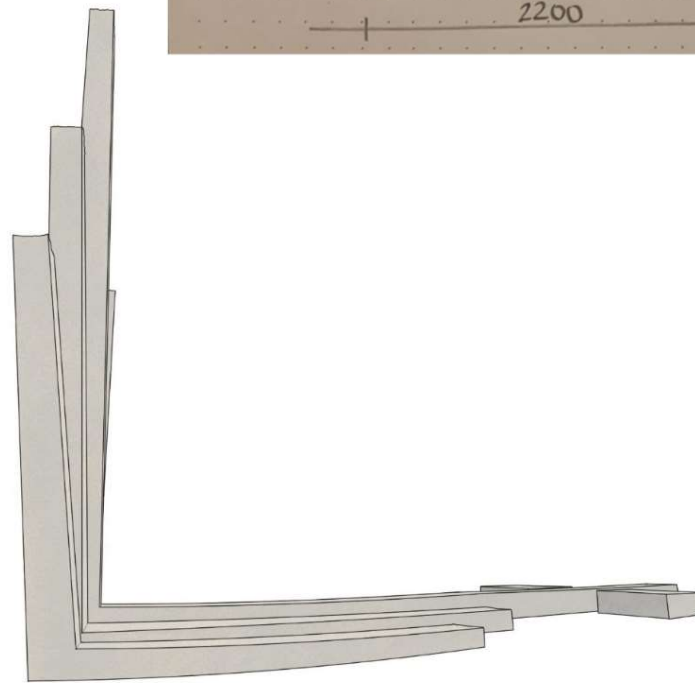
Aixecament gràfic *Relleu Barcelona* (font pròpia)

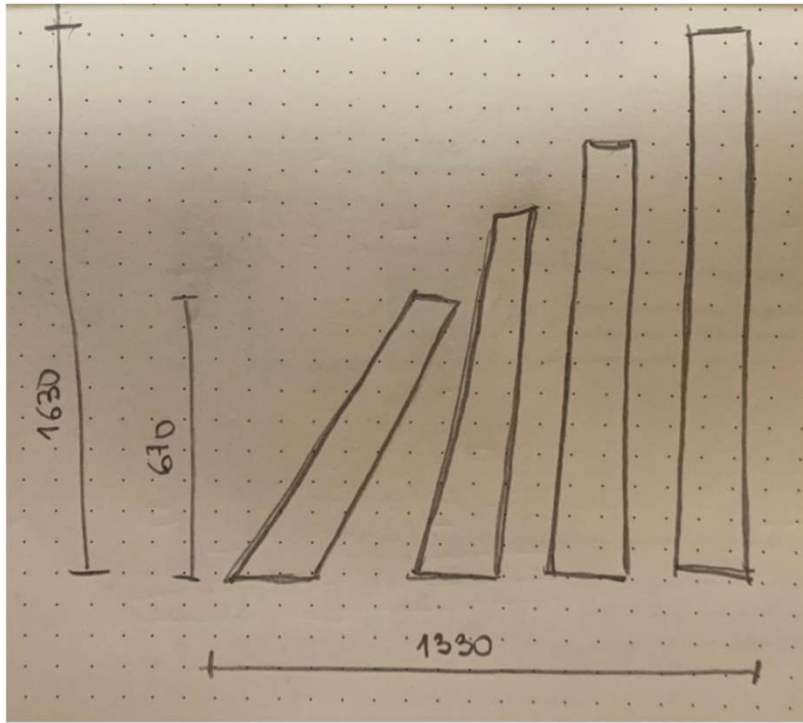
ANNEX - Monument a Manresa (1979)

Aixecament gràfic *Monument a Manresa* (font pròpia)

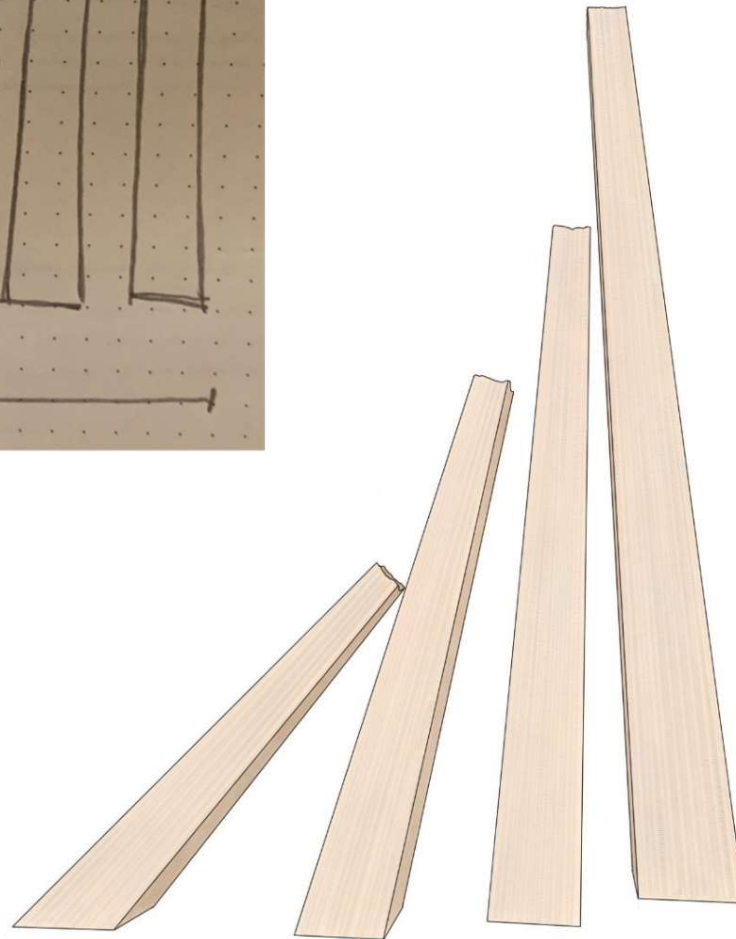

Croquis (font pròpia)

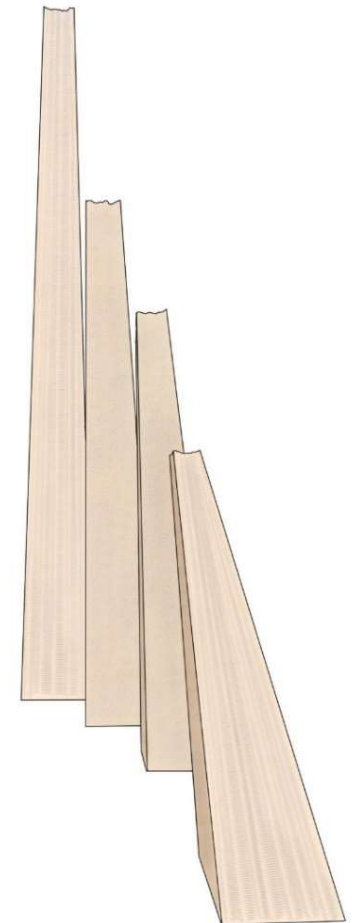

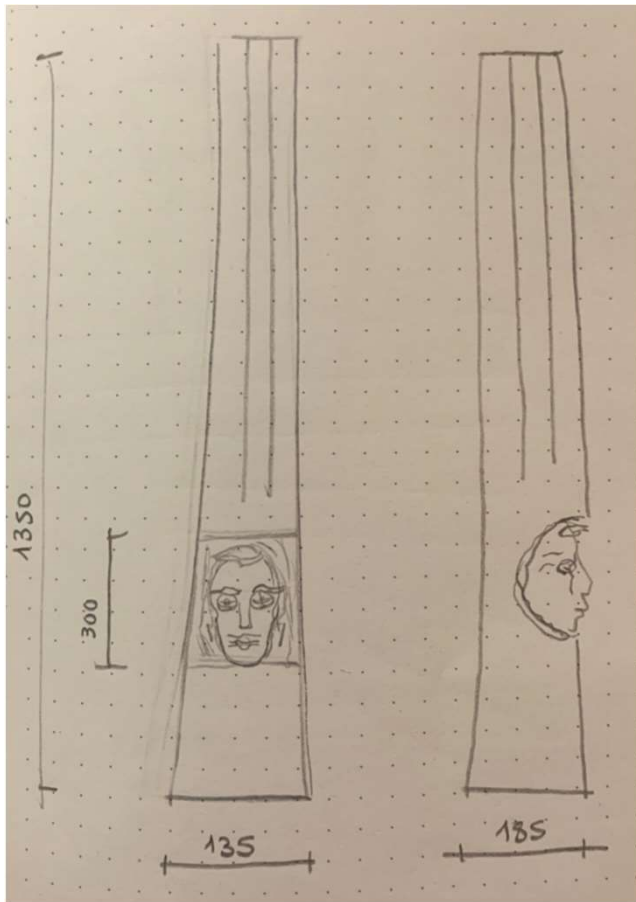

Croquis (font pròpia)

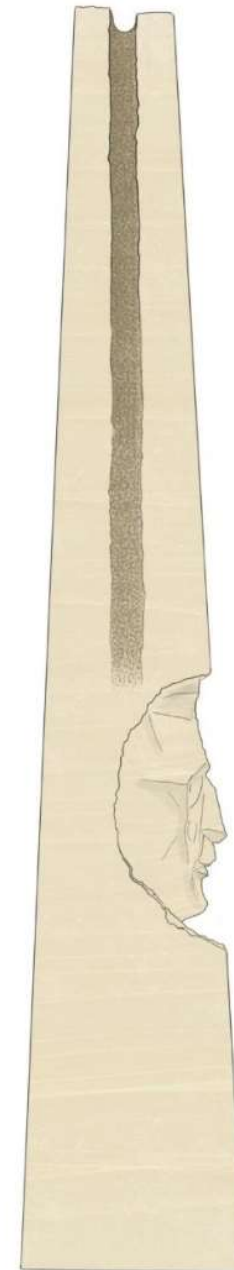

Aixecament gràfic Monument al redreçament de la Generalitat de Catalunya (font pròpia)

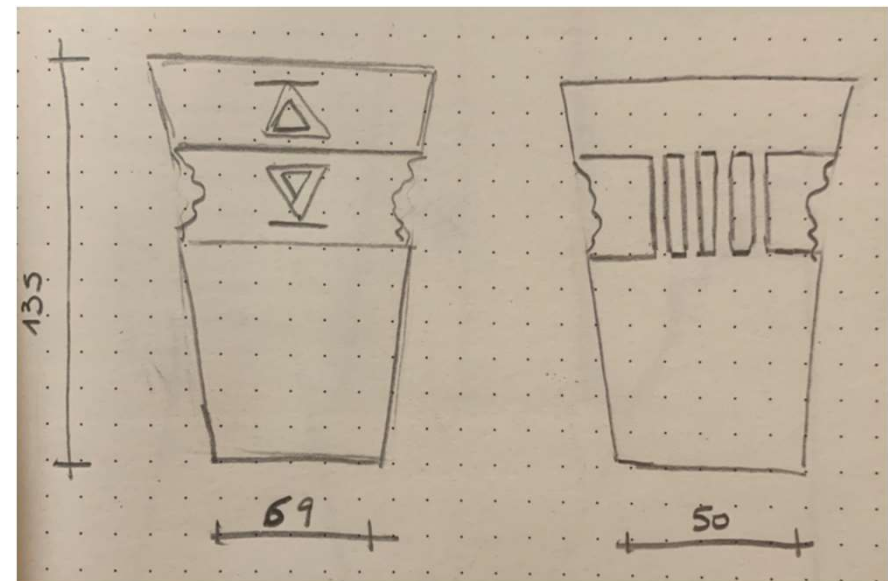

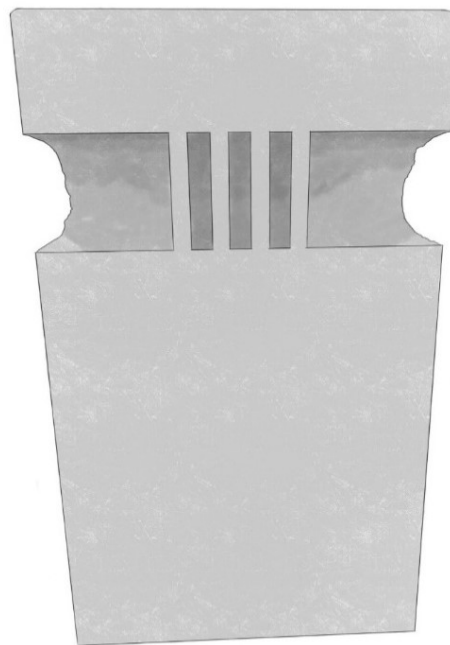
Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic *Monument a Francesc Macià* (font pròpia)

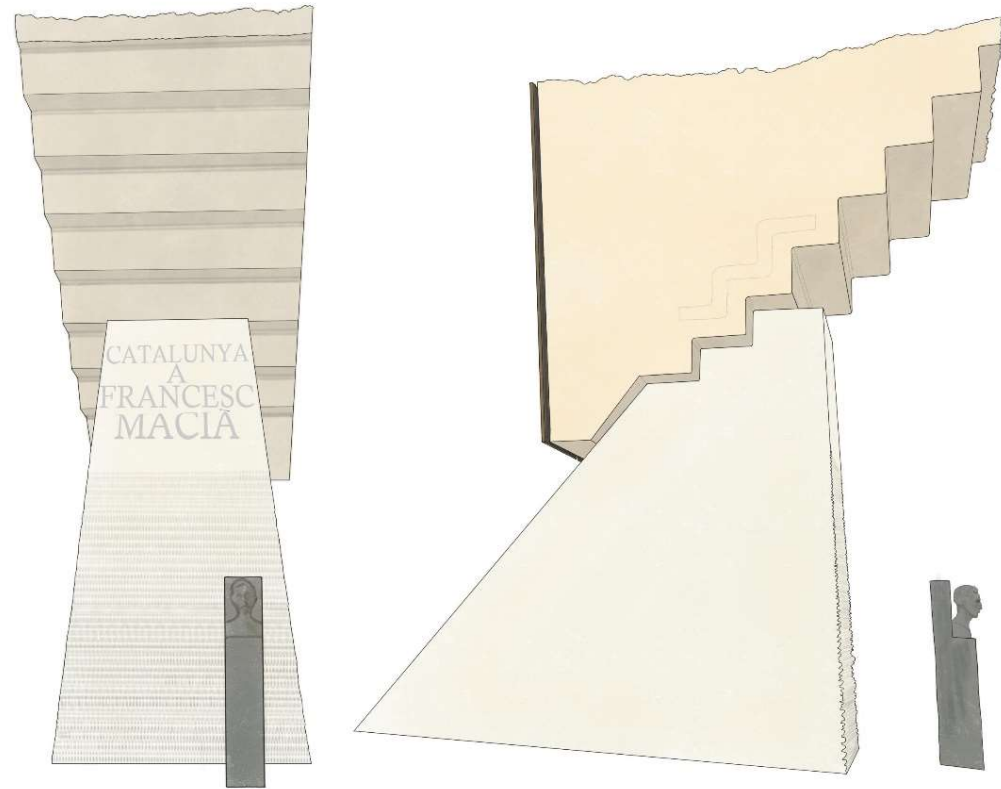
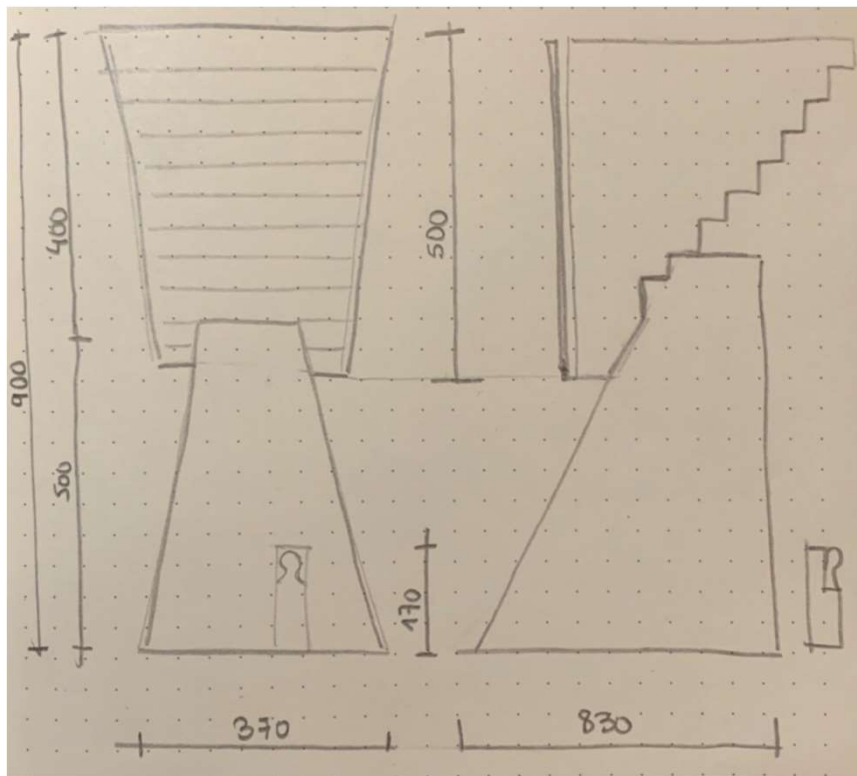

Aixecament gràfic Estela funerària de Pau Casals (font pròpia)

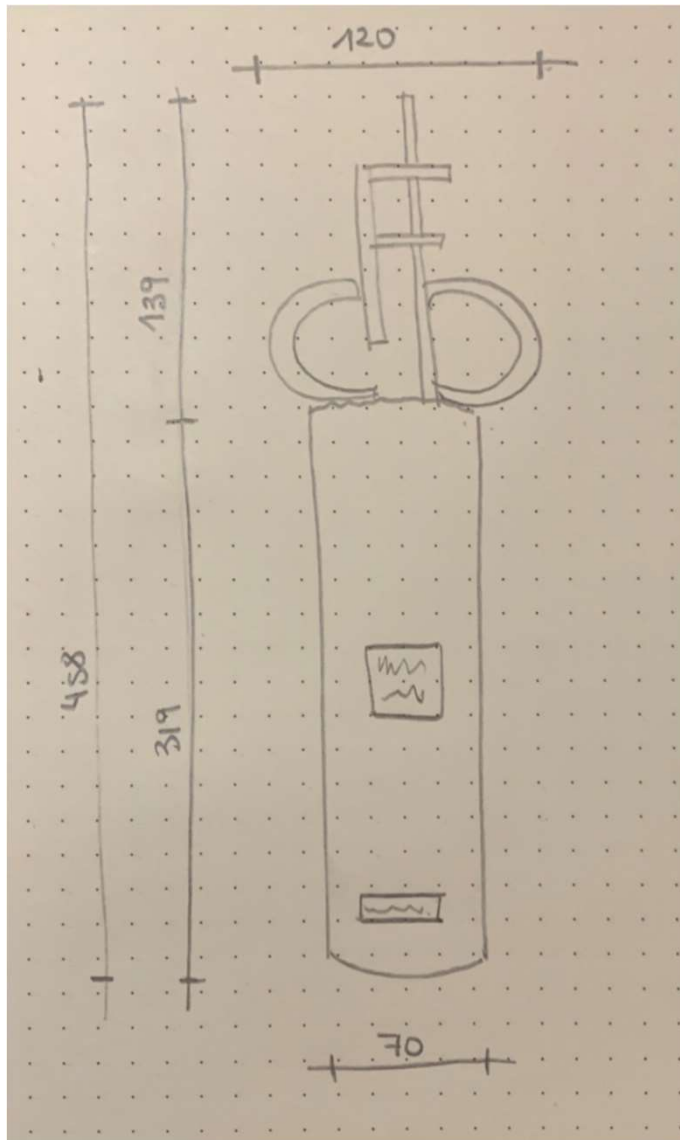

Croquis (font pròpia)

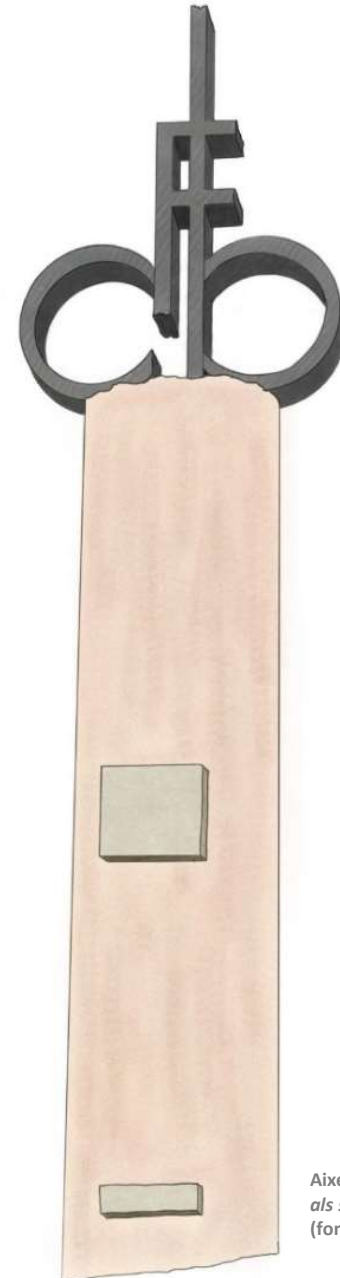
Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic Monument a Francesc Macià (font pròpia)

Croquis (font pròpia)

Aixecament gràfic Monument
als socis i a les penyes del Barça
(font pròpia)